

લેક્ટુરનેન્ટ કલ્નલ્ ટિ. શ્રીનિવાસુલુ

પરાશક્તિ:

કુણ્ડલિની શક્તિ જાગૃતે: મમાનુભવા:

VISIT...

LANZAROTE
Caliente.COM

પરાશક્રિતઃ

કુણ્ડલિની શક્તિ જાગૃતેઃ મમાનુભવાઃ

લેક્ટુરનેન્ટ કલનલ્ ટિ. શ્રીનિવાસુલુ

Copyright © 2017 T Sreenivasulu

All rights reserved.

સમર્પણમ્

મમ પ્રણામાઃ તસ્યૈ યા સપ્તશતવર્ષાત્ પૂર્વે કાશ્મીરપ્રાન્તે શ્રીનગરસ્થ્યાં અર્થનગ્ન શરીરેણ વિહરિતા નાર્યૈ સા જ્ઞાની શૈવસિદ્ધાન્તસ્ય જન્મસ્થલી કાશ્મીરપ્રાન્તે જન્મ પ્રાપ્તવતી | તસ્યૈ જ્ઞાનવત્યૈ મમ પ્રણામાઃ | સા દેવી ન કૈવલં ભવતામ્ મતસ્ય | “ તતઃ તસ્યાઃ મૃતદેહસ્ય અન્તિમ દહનસંસ્કારાઃ ભવતઃ એવ કરણીયાઃ ઇતિ આવશ્યકમ્ ” ઇતિ વાદિનામ્ મતચ્છન્દસાનામ્ અન્તરાત્ સા તસ્યાઃ મૃતદેહસ્ય અદૃશ્યમ્ કૃતવતી | તથા મહાભિક્ષુકવત્યૈ મમ પ્રણામાઃ | તસ્યૈ સ્ત્રીમકુટાય માનાયૈ મમ પ્રણામાઃ | તસ્યાઃ લલ્લેશ્વરી , લલ્લા , લાલ્ડે઼ ઇતિ નમાન્તરાણિ સન્તિ |

ગ્રન્થકર્તૃસ્ય ગુરુદેવાઃ પરમપૂજ્ય શ્રી સ્વામિ સહજાનન્દ તીર્થ મહોદયાઃ ૨૦૦૯ તમ વર્ષે તે ૮૫ વયસિ પરિગૃહ્ય છાયાચિત્રમ્

વિષયસૂચિ

- વિશ્વશક્ત્યૈ મહામાયાયૈ ગ્રન્થ રચયિતસ્ય વિનમ્ર પ્રણામાઃ
કૃતજ્ઞતાનિવેદનમ્
પરમપૂજ્ય શ્રી સ્વામિ સહજાનન્દ તીર્થ મહોદયાનામ્ દિવ્યાશીઃ
પ્રાક્કથનમ્
- ભાગઃ - 1 સંગ્રહેણ યોગઃ
 - ભાગઃ - 2 સિદ્ધમહાયોગઃ
 - ભાગઃ - 3 મહાયોગાય ચત્વાર પ્રાથમિક માર્ગાઃ
 - ભાગઃ - 4 કુણ્ડલિની શક્તિઃ
 - ભાગઃ - 5 શક્તિપાતઃ
 - ભાગઃ - 6 શક્તિપાત રહસ્ય પરમ્પરાયાઃ સંગ્રહ ચરિતમ્
 - ભાગઃ - 7 ક્રિયા
 - ભાગઃ - 8 વિશ્વશક્તિઃ સૃષ્ટિઃ ઈવ પરિવર્તનમ્
 - ભાગઃ - 9 કુણ્ડલિનીશક્તેઃ જાગૃતિ
 - ભાગઃ - 10 ક્રિયાણામ્ - અભિવ્યક્તીકરણઃ

ભાગ: - 11 પૃષ્ઠવંશ: —મસ્તિષ્કવ્યવસ્થયા વિશ્વશક્તે: આરોહણ:
 ભાગ: — 12 મમ શરીરે વિશ્વશક્તિ ગમનમ્
 ભાગ: - 13 પૃષ્ઠવંશ: —મસ્તિષ્કવ્યવસ્થાયાં પ્રત્યેક સ્પન્દના:
 ભાગ: - 14 સાધકાય વિશ્વશક્તિ: સ્વ પરિચય: પ્રદાનમ્
 ભાગ: - 15 જીવિતમ્ એવ વિશ્વશક્તે: ક્રિયા
 ભાગ: — 16 ચિત્ત નિર્માણે પરિવર્તનમ્
 ભાગ: — 17 યોગસાધને ગુરો: માર્ગદર્શકમ્
 અન્તિમ વાક્યમ્
 યોગાભ્યાસ સમ્બન્ધિત પદ વિવરણમ્
 શક્તિપાત પરમ્પરાશ્રમા:
 શક્તિપાત ગુરુપરમ્પરા

વિશ્વશક્ત્યૈ મહામાયાયૈ ગ્રન્થ રચયિતસ્ય વિનમ્ર પ્રણામા:

ઈયં શક્તિ: ભ્રમામે ઈયમેવ મેધસ્સપિ |
 મનોટપિ ઈયમેવ અહંકારમપિ સૈવ ||

રાગ: મમ ગ્રીવમપિ શક્તિરેવ |
 ક્રોધભાવોપિ શક્તિ: આનન્દમપિ સા એવ||

મમ લોભત્વમ્ કામોટપિ શક્તિ: |
 મમ આશ્વાસનં પ્રાણં ચ તથૈવ જીવનમ્ સ્વપ્નં ચ ||

શક્તિરસ્તિ સુષિખિત સ્તથા વિનય: ચ શક્તિ: |
 કાલાન્તરિક્ષોસ્થાં મમ પ્રણામા: ||

શક્તિરેવ સત્યમ્ સર્વં
 ચેતનત્વમપિ શક્તિ:
 આનન્દરુપોટપિ શક્તિશ્ચ ||

આનન્દમયમ્ નયવેદ્યો
 સા એવ કુણ્ડલિની
 અનન્તશક્તિ યત્ ન ભવેદ્યો દેવાનામપિ ||

કૃતજ્ઞતાનિવેદનમ્

મહાનયં પ્રમોદવિષય: મમ યત્ અંશકાલપરાશક્તિરીતિ ગ્રન્થસ્ય પરિપૂર્ણ કૃતિતાય બાલ્યમિત્રાય
 ડા.વિ.વિ.એસ્.એસ્. ચન્દ્રશેખરાય , તથા તસ્ય પત્ન્યૈ શ્રીમતિ વિ.રાજેશ્વર્યૈ કૃતજ્ઞતાનિવેદનમ્ |
 અહમ્ તેષાં ગૃહે એવ મમ ગ્રન્થ રચનાય સ્નિહાર: કૃતવાન્ |

વિના મમ ગુરોઃ પૂજ્ય સ્વામીસહજનન્દતીર્થસ્ય આશીઃ નાહં ગ્રન્થરચનાં કર્તુમર્હસિ | સ સ્વામી મહોદયઃ સદા મમ ગ્રન્થરચને ન કિંચિન્ અનુક્રિતઃ દોષઃ દુરુક્રિતઃ દોષઃ દર્શનાય શ્રદ્ધાં કૃતવદ્ભ્યઃ સ્વામિભ્યઃ અધમર્ણોટસ્મિ |

રચનાયાઃ પ્રથમદશાયાં લિખિત પત્રાન્ શોધયિત્વા પ્રકાશાય વિશ્લેષણમ્ કૃતવદ્ભ્યઃ મમ સહયોગાભ્યાસેભ્યઃ શ્રી કમલ્ કુમારાય, શ્રી રવિ કૌશિકાય , શ્રી અજય્ હમ્ સાગરાય કૃતજ્ઞતાનિવેદનમ્ | સુન્દર , દોષ રહિત મુદ્રણમ્ કૃત્વા દત્તવદ્ભ્યઃ મમ હૃદયાગ્જલિઃ |

એતત્ ગ્રન્થમુદ્રણાય ભારતપ્રભુત્વ પક્ષે અનુમતિં દત્તવદ્ભ્યઃ સર્વેભ્યઃ ડૅસ્કટૅરેટ્ આફ મિલટરી ઇન્ટલિજેન્સ્ (ઈણિડયન્ આર્મી) કૃતજ્ઞતાનિવેદનમ્ |

મમ આંગ્લ ગ્રન્થં તેલુગુ ભાષાયાં અનુવાદ કૃતવદ્ભ્યઃ શ્રી બૂર્ગુલ શ્રીનાથશર્માણે અપિ ચ મમ તેલુગુ ગ્રન્થં સંસ્કૃત ભાષાયાં અનુવાદ કૃતવદ્ભ્યઃ શ્રી . ડા . સ્વાર્ણ સામ્બશિવરાવ્ મહદ્ભ્યઃ કૃતજ્ઞતાનિવેદનમ્ |

લેફ્ટનેન્ટ કલ્નલ્ ટિ. શ્રીનિવાસુલુ

પરમપૂજ્ય શ્રી સ્વામિ સહજનન્દ તીર્થ મહોદયાનામ્ દિવ્યાશીઃ

સર્વે જનાઃ પ્રાપ્તું પરમેશ્વરં આત્મનઃ કિમિતિ માર્ગમન્વિષ્યતિ તસ્ય તસ્મિન્ માર્ગે એવ પરમેશ્વરઃ અનુગ્રહં દદાતિ |

મનુષ્યાણાં ભૌતિક પ્રપંચ વિષયે લૌકિક જ્ઞાનમ્ બહુથા વર્તતે | તથૈવ જ્ઞાનમ્ ઈશ્વરમુદ્દિશ્યાપિ | એતદ્દિવપય ગ્રહણાય અહમ્ કાનિચિત્ દ્રુષ્ટાન્તરાણિ દાસ્યામિ | માનવઃ પરમેશ્વરં પ્રિયઃ ઈવ , વા મિત્રમ્ ઈવ , પિતા ઈવ , માતા ઈવ , વા કુમારઃ ઈવ વા પુત્રિકા ઈવ વા મત્વા પૂજયતિ | એતાવત્ અંશાઃ બહુદૃશ્યતે મહાભારતે |

તથૈવ ભિન્ન ભાવાઃ માનવસંબન્ધિનામ્ અપિ ઉત્પાદ્ય ભાવયન્તિ માનવાઃ | એકઃ પરમેશ્વરમ્ આત્મનઃ શત્રુવત્ મત્વા રણભૂમૌ તં જેતુમિચ્ચતિ | ભાગવતે કંસઃ શિશુપાલઃ તથાવિધ માનવાઃ એવ | કોટપિ બલવાન્ ભગવાન્ ઈવ મત્વા પૂજયતિ જેતું તસ્ય શત્રું અપિ સુલભતયા | રામાયણે સુગ્રીવઃ રામં પુજનમપિ એતદેવ |

ઈત્યમ્ એકઃ ઈશ્વરમ્ બ્રહ્મજ્ઞાનદાયિનં ગુરુમ્ ઈવ ચિન્તયિત્વા પૂજાં કરોતિ | અપિ ચ કાનિચિત્ સન્દર્ભેષુ દેવં શક્તિસામર્થ્ય સહિત યવનઃ વા રાગદાયિની માતા વા , પિતા વા , સહોદરી વા મન્યતે

| એતે સર્વે કાનિયિત્ નિદર્શનાનિ એવ| એતાવતા અપિ ચ ભાગવતં અનેક વિધેઃ માનવાઃ પૂજયતિ |

અધુના સહસ્રશઃ માનવાઃ પુથિવ્યાઃ ઉપરિ જીવન્તિ | સહસ્રશઃ ગચ્છન્તિ સહસ્રશઃ પ્રભવન્તિ |
અનન્ત મનુષ્યાણાં ભગવદ્વિવષયે ભિન્નાભિપ્રાયાઃ સન્તિ | મનુષ્યાણાં ભગવદ્વિવષયે યથા ભાવઃ
તથૈવ સ ભગવાન્ તસ્મૈ આશીઃ પ્રદાસ્યતિ | યદા માનવઃ ભગવતઃ અનુગ્રહં પ્રાપ્નોતિ તદા તસ્ય
મનઃ નિર્મલત્વમાપ્નોતિ | અપિ ચ સ માનવઃ તસ્યાન્તરે એવ આનન્દમનુભવતિ | યસ્મિન્ ચિત્તે
નિર્મલાનુભૂતિઃ પ્રારભ્યતે તદા અન્તરે સ્થિત આત્મન્ અથવા પરબ્રહ્મા સ્વસ્યરુપવીક્ષણમનુભવતિ |
એષા નિર્મલ ચિત્તાવસ્થા એવ યોગમાર્ગાણામન્તસ્થાનઃ | ઈતઃ જીવનસ્ય કેવલ્યપ્રસ્થાનમ્ આરભતે |
જીવઃ મોક્ષપ્રાપ્તાય અન્તિમપ્રસ્થાનં પ્રારભ્મઃ ઈહૈવ | યોગક્રિયા ઈહૈવ આરભ્યતે | સર્વે યોગશક્તિ
નિયમાઃ કેવલં ચિત્તશમનાયૈવ વર્તન્તે | પરન્તુ ચિત્તશુદ્ધઅનન્તરમ્ જીવાત્મસ્ય મોક્ષસાધનમ્ કેવલં
પરમાત્મસ્યાધીને એવ ભવતિ | અતઃ ભાગવતે આત્મનિવેદનમ્ અન્તિમમાર્ગઃ |

માનવઃ કેવલ્યપ્રાપ્તયે વરયતિ માર્ગે કેવલં એકં કાર્યસાધનમેવ તત્ , કિન્તુ ન સર્વમેતત્ | તસ્મિન્
માર્ગે દ્યોતકાનિ અનુભવાઃ અપિ તસ્યૈવ |

કિન્તુ નરઃ નરજાતિસમ્બન્ધેન સ ધાર્યતે અનેકગુણાઃ યથા સહનરૈઃ ઈવ | અનેક ગુણાઃ અનેકે નરેષુ
સંગ્રહેણ દૃશ્યન્તે | તથા એવ સર્વે નરાઃ પશ્યન્તિ અનુભવાઃ યથા અન્યઃ |

અનેકાનુભવાતયા અનેક યોગસિદ્ધાન્ત માર્ગાઃ આવિર્ભવન્ | યોગમાર્ગાણામ્ સિદ્ધાન્તાનામ્ અપિ
ભિન્નત્વેન રચનાકૃતં માનવમાનસિકસ્થિતિ મનુસૃત્ય | યોગમાર્ગમ્ કો વા ભવેત્ , તત્ કેવલં
મોક્ષસાધનાયૈવ | માનવસ્ય જીવનહેતુઃ જીવાત્માનં પરમાત્મે સંમેલનાય ભવતિ | તસ્યાવસર
શરીરનિર્માણં ભગવાન્ કેવલં માનવાનામેવ કૃતવાન્ વિહાયવિશ્વ સર્વ ભૂતાન્ |

અસ્મિન્ લોકે દ્રષ્ટવ્યં સર્વં માય એવ | અયં એકં ચલનચિત્રં યત્ સંવરણોપિ દૃશ્યતે| કેવલમશાશ્વત
ભ્રમ એવ સત્યમિવ દૃશ્યતે | કાલાતીતેન અયં ભ્રમઃ નશ્યતિ | સાધનાય ગુરોઃ કૃપા આવશ્યકઃ |
દિર્ઘકાલસાધનાત્ ભ્રમઃ કિઞ્ચિત્ કિઞ્ચિત્ વિનશ્યતિ | સ્વસ્ય આત્મદર્શનઃ અન્તરે એવ અવગતો
ભવતિ | આત્મસાક્ષાત્કારન્તરં માનવઃ પરબ્રહ્મણઃ સ્વરૂપં જાનાતિ |

પ્રતિ માનવઃ સ્વસ્ય પ્રયત્નેન વિશ્વે ભૌતિકમાનસિકશક્ત્યૌઃ નિયંત્રણાય સામર્થ્યઃ ભવતિ |
અઽદૈતાનુભૂતિઃ પ્રાપ્નોતિ |

આત્મસાક્ષાત્કાર પ્રયત્નવિમુખતાજ્ઞાનમેવ ભવતિ | આત્મસાક્ષાત્કાર પ્રયત્નમેવ માનવજીવનસ્યાર્થઃ
|

કિન્તુ માનવસ્ય સાધારણ જીવને પ્રાપ્તિયુક્ત સમસ્યાવિર્ભાવને એવ દૃષ્ટિઃ અન્તઃ ન પ્રવિશ્યતિ |

મોક્ષમાર્ગે ગચ્છતઃ પ્રતિમાનવઃ અવશ્યં ભૌતિક સંદિગ્ધી અનુભોજ્યાઃ | તદા એવ આત્મા અન્તઃ
પ્રવેષિતું યોગ્યતા પ્રાપ્નોતિ | માનવાઃ આનન્દમનુભવન્નેવ આત્મસાક્ષાત્કારં વાચ્છતિ |

યઃ કટુ ગુલિકા ઈવ આત્મસાક્ષાત્કારં ભક્ષ્યતિ તસ્યૈવ ભગવતઃ અનુગ્રહઃ પ્રાપ્નોતિ| માનવઃ જીવને
વૃત્તિરિત્યા વા ધનરિત્યા વા કિમપિ ન સાધયિત્વા પરાજિતઃ ઈતિ શોકેન પરિતપ્તતિ | તદા મનઃ
આત્મપક્ષે ગત્વા આત્મસાક્ષાત્કારપ્રાપ્તયે કૃષિં કારયેત્ | તદા આત્મસાક્ષાત્કારેઃ માનવઃ વિશ્વે

ભૌતિકમાનસિકશક્ત્યૌ વિશ્વે સાધયિત્વા આનન્દં પ્રાપ્નોતિ | યો સ્વસ્ય ભૌતિક પરાજયં જયઃ ઈવ પરિવર્તયતે સઃ એવ ભગવતઃ અનુગ્રહઃ પ્રાપ્તઃ ઈવ કથ્યતે |

એષઃ અનુભવઃ પૃથિવ્યાં સમસ્ત માતારઃ પ્રાપ્નોતિ | માનવાઃ પરમેશ્વરમ્ વિમૃશ્ય નાસ્તિકત્ રુમતેન ચરન્તિ | તસ્મૈ કદા કિં ગુલિકાં દાતવ્યં ઈતિ સ પરમેશ્વરઃ જાનાતિ | કુણ્ડલિન્યાઃ જાગ્રતાવસ્તેન મનસ્યોપરિ પ્રભાવઃ પતતિ | તત્ પ્રભાવઃ મનસ્યાઃ માપનમ્ કરોતિ | તત્ મનોયોગ દત્વા કાર્યાચરણાય જાગરુકતામપિ દદાતિ |

એષઃ ગ્રન્થકર્તા શ્રીનિવાસુલુ કુણ્ડલિનીજગરાણ ફલિતાનિ બહુ વિશદેનોક્તવાન્ | તસ્ય અનુભવાઃ ક્રમેણ ચિરિક્તં વા ન વોતિ શક્કા નાવશ્યકઃ | કિન્તુ અનુભવપરિસમાપ્તે એવ લિખિતવાન્ સઃ |

અસ્મિન્ ગ્રન્થે સર્વેવિષયાઃ રચયિતસ્યાનુભવાઃ એવ ન ચર્યાનીયાંશાઃ | મનવજીવનસમ્બન્ધિત પ્રાથમિક પ્રશ્નાનાં સમાધાનાનિ બહુ વિજ્ઞતયા દત્તવાન્ ગ્રન્થકર્તા |

શ્રી શ્રીનિવાસુલુ યદા સ્વસ્ય અનુભવાન્ વિશદયતિ તદા તેષુ શાસ્ત્રોલ્લંઘનં ભવત્યપિ તાન્ ન ચર્યાનીયાઃ સ્વાન્ ભવેત્ | એતત્ ગ્રન્થં સ્વાર્થરહિતેન , માનવહિતાયૈવ રચિતવાન્ ગ્રન્થકર્તા |

શ્રીનિવાસુલુ અનેકવારાન્ મામ્ મિલિત્વા ગ્રન્થસ્ય ઔન્નત્ય વિષયે વા દોષરહિતાય વા મમ આદેશાન્ સ્વીકૃત્ય ગ્રન્થરચનાં ઔન્નત્યં કૃતવાન્ |

અસ્મિન્ સુવિશાલે વિશ્વે સર્વેષાં પ્રકમ્પનાનાં વિષયે વિશ્વશક્તિઃ જાનાતિ | યતો સા વિશ્વશક્તિઃ સ્વયં પ્રકમ્પનાઃ એવ ભવતિ હિ |

ભૂયોટપિ અહમેકં વક્તુમિચ્છામિ | “ ન લિખિતમયં ગ્રન્થો મેધોપરવિવાદાય | રચયિતસ્ય માધ્યમં વિશ્વશક્તિરનુભાવનમ્ || ”

ગ્રન્થસ્ય સર્વે વિષયાઃ ન નૂતનાઃ સહસ્રવર્ષેભ્યઃ પ્રાચીનગ્રન્થવિષયાઃ એવ |

ગ્રન્થકર્તા સ્વસ્ય અનુભવાઃ ગ્રન્થે નિક્ષિપ્તવાનિતિ મમાભિપ્રાયઃ | પરાશક્તિઃ સ્વયમેવ કર્તા ગ્રન્થમેતત્ લિખિતવ્યમ્ |

“ છિન્ડેત્ સર્વબન્ધનાન્ નાસ્તિકતાં ચ નાશયેત્ |

ગ્રન્થમેતદમનુષ્યાણામ્ મોક્ષકામં સુવર્જયેત્ ||

દહત્યજ્ઞાનલોચનં મમાકાંક્ષેતિ સર્વદા ||

શ્રી સ્વામિ સહજાનન્દ તીર્થ

પ્રાકૃકચિન્તનમ્

ગત 2,500 વર્ષેભ્યઃ મનવજાતિઃ અનેક વૈષમ્ય પરિવર્તનાનામ્ અભિગમ્ય આગચ્છતિ| નાહં ચરિત્રમુદ્દિશ્ય વા સમાજમુદ્દિશ્ય વા અપિ ચ વૈજ્ઞાનિક વિજય પરમ્પરેભ્યઃ આર્થિક પરિવર્તન મુદ્દિશ્ય વા લિખામિ | માનવજાતિઃ મતપરવિશ્વાસેભ્યઃ વિજયપરમ્પરેભ્યઃ અનેકાકુલ્યાઃ અભિગમ્ય યત્ આગચ્છતિ તાન્ ભ્રમાન્ પ્રતિ લિખામ્યહમ્ |

દૈવાત્ પાઠકાઃ જાનાન્તિ વિષયઃ એષઃ | અધુના યે મતાન્ અનુસરન્તિ માનવાઃ તે સર્વેટપિ કૈસ્તવયુગારમ્ભાત્ પૂર્વઃ ન સન્તિ | કેચિત્ મતાઃ કૈસ્તવયુગારમ્ભાત્ પ્રાયુર્યાઃ બભૂવુઃ | અતઃ માનવજાતૌ મતપરવિશ્વાસાઃ અનેક પરિવર્તનહેતુર્બભૂવ | તથૈવ તાત્વિક સિદ્ધાન્તાનામપિ અનેક પરિવર્તનાન્યભવત્ | ગત 2,500 વર્ષેભ્યઃપૂર્વાત્ ગ્રીકુરાષ્ટ્રે અરિસ્ટાટિલ્ અપિ પ્લાટો તાત્વિક શાસ્ત્રકારાઃ જીયતઃ કાલે ઇયં પૃથિવી સૌરકુટુંબે મધ્યક્ષેત્રમિવ મધ્યે સ્થિતા ઇતિ વા અયં વિશ્વે ભૂમિઃ મધ્યક્ષેત્રમિવ મધ્યે અસ્તીતિ અપિ ચ સર્વે ગ્રહાઃ ભૂમેઃ ઉપરિ પરિભ્રમન્તીતિ માનવાઃ વિશ્વાસિતવન્તઃ તતઃ ઇટલીરાષ્ટ્રીયૌ કોપર્નિકસ્ ગલીલિયો શાસ્ત્રકારયોઃ કાલે એષઃ વિશ્વાસઃ પરિવર્તિતઃ | એષા પૃથિવી વિશ્વસ્ય મધ્યક્ષેત્રં ન કિન્તુ પૃથિવી અપિ અન્યૈઃ ગ્રહૈઃ સહ સૂર્યસ્ય ઉપરિ વૃત્તાકારે ભ્રમતીતિ પ્રમાણી કૃતઃ | પશ્યાત્ કાલગમને બ્રિટન્ રાષ્ટ્રીયઃ ન્યૂટન્ શાસ્ત્રજ્ઞઃ પ્રમાણં કૃતવાન્ યદયં વિશ્વઃ યન્ત્રઃ ઇવ ભગવતા સૃષ્ટિઃ કૃત ઇતિ | તતઃ જર્મની રાષ્ટ્રીયસ્ય ઐન્ સ્ટિનસ્ય મતાનુસારેણ અયં વિશ્વઃ ગણિતશાસ્ત્રાનુસારેણ નિર્મિતઃ ઇતિ | અતઃ વિશ્વનિર્માણં પ્રતિ માનવજાતેઃ વિશ્વાસાઃ ભિન્નાભિપ્રાયેણ વર્તન્તે | દૃષ્ટ્વા સમસ્તવિષયાન્ અહમ્ અત્ર વિશ્વશાન્તિમ્ પ્રતિ લિખામિ |

ગત 2,500 વર્ષેકાલે માનવાઃ અભવન્ અપિ કામ્યનઅધુનાતન મતાઃ અસ્મિન્ કાલે એવ આવિર્ભૂતાઃ | કિન્તુ હિન્દુમતવિષયે વક્તુમ્ વયમસમર્થાઃ | તસ્ય પ્રતિ ન કોટપિ ચરિત્રાધારઃ |

કિમિતિ પ્રપચ્યે ઇશાન્યરાષ્ટ્રેષુ ચ પશ્ચિમરાષ્ટ્રેષુ સ્થિતાઃ અનેક તાત્વિક સિદ્ધાન્તાન્ પ્રતિ વક્તુમર્હામઃ| કિન્તુ ભારતરાષ્ટ્રે સ્થિતાસર્વે તાત્વિક સિદ્ધાન્તાન્પ્રતિ વક્તું ન શક્નુમઃ |

માનવજાતિઃ કેવલં 2,500 વર્ષેભ્યઃ પુર્વાદૈવ માનવાઃ આસન્નિતિ સર્વે જાનન્તિ |

ગત નાગરિકતાન્ વા , ગત તાત્વિક વિષયાન્ વા અધુના વક્તું ન શક્નુમઃ |

લિખતપૂર્વક ચારિત્રિક વિષયાઃ કેવલં 2,500 વર્ષેભ્યઃ એવ લખ્યન્તે | અતઃ તત્ કાલં એવાહં ગણને સ્વીકૃતવાન્ |

મતપરવિશ્વાસૈઃ સિદ્ધાન્તૈઃ વિના , આધુનિક વૈજ્ઞાનિક સત્યાન્વેષણમપિ આધુનિક કાલસ્યૈવ | અરિસ્ટાટિલ્ , કોપર્નિકસ્ , ગલીલિયો , ન્યૂટન્ ઐન્ સ્ટીન્ ઇત્યાદિ શાસ્ત્રજ્ઞાનામ્ સર્વે સિદ્ધાન્તાઃ આધુનિક કાલસ્યૈવ |

અન્તિમે વિશ્વશાન્તેઃ વક્ષ્યામઃ | એષઃ માનવજાતેઃ શ્વાસસદૃશઃ | કિન્તુ એતસ્ય વિષયસ્ય પ્રતિ | નાહં પ્રત્યેક પ્રસ્તાવનં કર્તુમ્ અવસરઃ | ગત 2500 વર્ષેભ્યઃ એતસ્યાં પૃથિવ્યાં કિયત્ રક્તઃ પ્રવહિતઃ

સર્વે જનન્તિ ।

માનવજાતેઃ શાશ્વત વિશ્વશાન્તિમ્ તથૈવ આનન્દમ્ દાતુમ્ ન સમર્થઃ કઃ મતઃ વા , સિદ્ધાન્તો વા , વિજ્ઞાનશાસ્ત્રો વા અપિ અન્યાલોચનાઃ નિરુપયોગાઃ એવ । એતે સર્વે સિદ્ધાન્તાઃ સહેતુકત્વેન ભવન્તિ યદિ તર્હિ તેષાં સાર્થકતા ભવિષ્યતિ । તે મતાઃ વા સિદ્ધાન્તાઃ વા બ્રહ્મણઃ નિજ સ્વરૂપં ન દર્શયન્તિ । અતઃ અસ્મિન્ ગ્રન્થે કેવલં શાશ્વત વિશ્વશાન્તિ વિષયઃ એવાલિખ્યમહમ્ ।

કોટવા માર્ગઃ ભવેત્ કિન્તુ પ્રતિમાનવઃ શાશ્વતબ્રાહ્માનન્દ પ્રાપ્તયે અપિ પરમાનન્દ સ્થિતિં પ્રાપ્તુમ્ તસ્મિન્ માર્ગે એવ પ્રસ્થાનમ્ પ્રારભ્યતુ । એષઃ માર્ગસ્ય નામાન્તરમ્ યોગઃ ઇતિ । તં કથમ્ પ્રાપ્તયે ઇતિ જ્ઞાનપ્રદાયકમેવ ગ્રન્થસ્ય આશયઃ । તતોટલં ગ્રન્થસ્ય પ્રધાનાંશે દૃષ્ટિં પ્રસારયામિ ।

વિશ્વમેતત્સર્વં શક્યા પરિપૂર્ણમ્ । આધુનિક વૈજ્ઞાનિક શાસ્ત્રોટપિ અડ્ગીક્રિયતે યદિયં વિશ્વશક્તિઃ સર્વત્ર વ્યાપિતઃ ઇતિ । કિન્તુ તસ્યાઃ શક્તેઃ પદનિર્વચનં સ્વલ્પપર્યાવરણે સ્વલ્પજ્ઞાનેન પરિમિત ભાષાસુ વક્તું પ્રયત્નમ્ કુતવન્તઃ ।

વિશ્વેટસ્મિન્ સર્વવ્યાપિતં શક્તિં વિહાય માનવાનામ્ જીવનમનર્થઃ । કિન્તુ માનવઃ સ્વસ્યાજ્ઞાનેન એતત્ સત્યમ્ નાડ્ગીક્રિયતે । માનવઃ સ્વસ્યાજ્ઞાનેન અલંકારેણ ચ સત્યં ન જ્ઞાતું સમર્થઃ ।

વિશ્વેટસ્મિન્ વ્યાપિતે શક્તેઃ માનવાનામ્ બુદ્ધિઃ મેઘશ્ચ એકઃ અંશઃ । એતત્ વિષયમ્ આધુનિકશાસ્ત્રઃ ન વિમૃશ્ય તર્કશાસ્ત્રસ્ય વા મતસ્ય વા ભવેદિતિ વિજ્ઞાનશાસ્ત્રસ્ય અભિમતઃ આધુનિક વિજ્ઞાનશાસ્ત્રઃ મનસ્તત્ત્વશાસ્ત્રવિષયે ન્યૂનતા ભાવેન વ્યવહારતિ ।

આધુનિક શાસ્ત્રવેત્તાઃ અપિ વિશ્વશક્તેઃ ભાગઃ ઇતિ વિષયસ્ય વિસ્મૃતિઃ પ્રાપ્તાઃ જીવન્તિ । તતઃ સર્વવ્યાપીશક્તેઃ પ્રતિ તે પરિશોધનાનિ કર્તુમપિ નિરર્થઃ ભવતિ ।

આધુનિકશાસ્ત્રાન્ સર્વાન્ સંમેલનમ્ કૃત્વા એકં મહાસિદ્ધાન્તં કર્તુમ્ ઇતિ યત્ને એવ પ્રથમઃ દોષોટભવત્ ।

વિજ્ઞાનશાસ્ત્રઃ ભિન્ન કોણેષુ , ભિન્ન માર્ગેષુ વિશ્વસ્ય કાલસ્ય ચ અનૂદ્યાગાધે ગત્વા પરિશોધનાઃ અકુર્વન્ ।

શાસ્ત્રરીત્યા વીક્ષ્યમાણેન સામાન્ય માનવાનામ્ એતે સર્વે બહૂત્કૃષ્ટમિવ દૃશ્યતે । કિન્ત્વસ્માકં પ્રાચીનાઃ ઋષયઃ યોગશાસ્ત્રેષુ એતાનિ સર્વાણિ વિશદીકૃતવન્તઃ ।

અહમેતત્સર્વં વિષયં સંક્ષિપ્તેન લેખિતું પ્રયત્નં કરોમિ ।

એષા આદિશક્તિઃ અથવા વિશ્વશક્તિઃ ભાગવતાત્ વા પરબ્રહ્માત્ એકમ્ અજ્ઞાનપદાર્થાત્ ઉત્પાદ્ય વા જાયતે વા અનન્તવિશ્વરૂપેણ પરિણતિ । તં સૃષ્ટિઆરમ્ભઃ ઇતિ નામકરણં કર્તું શક્યઃ । નાહં મેધાવી , ન શાસ્ત્રવેત્તા , ન પરિણીતઃ , ન હીસેસૂ બર્ગ , યદ્યહં કસ્ય શાસ્ત્રજ્ઞસ્ય વા , વિજ્ઞાનનિબન્ધનસ્ય વા ગુણદોષાન્ વક્રીભાવેન લિખેત્ ચેત્ ઇતિ દૃશ્યતે તદાહં તાન્ પ્રતિ ક્ષમાભિક્ષાં વાચ્છતિ ।

માનવઃ વિશ્વશક્ત્યાં ભાગઃ એવ | અતઃ સઃ શક્ત્યાઃ પ્રત્યેકતઃ જીવનમર્થરહિતઃ |

માનવમેધઃ વિશ્વશક્તેઃ સ્થૂલસ્વરૂપઃ | અતો સ્થૂલસ્વરૂપઃ સ્વસ્ય સૂક્ષ્મશરીર રૂપં જ્ઞાતું કથં ભવિષ્યતિઃ ? વિશ્વશક્તિઃ સૂક્ષ્મરૂપે ભગવાનપિ પરબ્રહ્મમિવ ચૈતન્યમ્ ચ સર્વશક્તિયુતં ભવતિ | ઈયં વિશ્વશક્તિઃ એવ પરબ્રહ્મં વા જીવસ્ય આત્મા ભવતિ | અસ્યાઃ વિષયે અસ્મિન્ ગ્રન્થે ચર્ચાનીયાંશઃ |

વિશ્વશક્તેઃ આદિરૂપં માયા પશ્યાત્ સૃષ્ટ્યારમ્ભે પ્રથમતઃ માનવસ્ય બુદ્ધિઃ વા મેધઃ વા સ્થૂલરૂપં ધરતિ | અત્રૈવાહંકારોટપિ મેધસામિશ્રયઃ ભવતિ | તેન કારણેન નરસ્યાહં ભિન્નઃ , ભગવતા પરબ્રહ્મણા ઈતિ ભાવનઃ જાયતે | માનવશરીરે બન્ધીકૃતઃ જીવઃ નાહં ભગવાન્ , પરબ્રહ્મમિતિ , ભાવનસ્ય હેતુરપિ પરાશક્તેઃ ભ્રમપૂરિત માયા એવ | માનવમેધઃ આત્મસાન્નિધ્યકારણેન પ્રાપચ્ચેશ્ચિતા અનેકવિષયજ્ઞાનં સુલભતરં ભવતિ | તસ્માત્ માનવબુદ્ધિમ્ વા મેધાં “મહત્” ઈતિ સંસ્કૃતગ્રન્થેષુ ઉક્તમ્ | અપિ ચ બુદ્ધિઃ વિશ્વશક્તેઃ પ્રથમ સ્થૂલરૂપત્વ કારણેન અસ્યાઃ શક્તેઃ યોગશાસ્ત્રેષ્વતિ ગૌરવઃ દીયતે | મહદિતિ પરાશક્તિઃ મહામાયાયાઃ સૃષ્ટિસ્વરૂપઃ | માનવસ્ય મેધઃ સ એવ સ્વયં ન પરબ્રહ્મા | તતઃ વિશ્વશક્તિઃ માનવેષુ ચિત્તઃ ચ જ્ઞાનેન્દ્રિયાઃ ઈવ સ્થૂલરૂપાણિ ધારયન્તિ | અસ્મિન્નેવદેશે માનવમનસિ સંકલ્પવિકલ્પ શક્તી અપિ જાયતે |

મનસઃ વિશ્વશક્તિઃ દૂરં ગત્વા વિવિધ પ્રાણિષુ સૂક્ષ્મપ્રાણશક્તિઃ ઈવ રૂપઃ આપ્નોતિ | અન્તિમે અયં સૂક્ષ્મપ્રાણશક્તિઃ સંપૂર્ણમાનવશરીરઃ ઈવ રક્તમાસૈઃ અસ્થિભિસ્સહ રૂપાન્તરમાપ્નોતિ | ઈયં વિશ્વશક્તિઃ અન્તે કથં સ્થૂલમાનવશરીરમિવ પરિણામઃ પ્રાપ્નોતીતિ અગ્રેભાગેષુ સંક્ષિપ્તેનાલિખતમ્ |

વ્યક્તિગત દશાયાં સૃષ્ટિચયના સંપૂર્ણાનન્તરં માનવશરીરે ઈયં વિશ્વશક્તિઃ ગુદસ્ય જનનેન્દ્રિયાણાં મધ્યપ્રદેશે સ્થિરો ભૂત્વા સુષુપ્તાવસ્થે વર્તતિ | તતઃ માનવશરીરે ક્ષેરુકં , મસ્થિષ્ઠં માધ્યમેન માનવસ્ય એકઃ ભ્રમપૂરિત જગત્ ધારણં કારયેત્ | અયં વિષયઃ અગ્રે ભાગે વિપુલતયા લિખિતમસ્તિ |

માનવશરીરઃ ઈવ રૂપાન્તરં પ્રાપ્તઃ વિશ્વશક્તિમ્ વિશ્વસ્ય સૂક્ષ્મશરીરઃ ઈવ વક્તુમ્ અર્હસિ | માનવશરીરઃ ભગવતઃ સૂક્ષ્મશરીરઃ એવ | અતઃ વિશ્વસ્ય બ્રહ્માણુમિતિ, માનવશરીરસ્ય પિણુમિતિ કથ્યતે |

યદા માનવઃ સ્વસ્ય શરીરે સ્થિતઃ આત્મસાક્ષાત્કારઃ કુરુતે તદા તસ્મિન્ વિશ્વશક્તેઃ જ્ઞાનં જ્ઞાયતે | યતઃ આત્મા વિશ્વશક્તિઃ વદાવાપિ એકઃ એવ |

તસ્માત્ માનવઃ વિશ્વનિર્માણ ગ્રહણાય બ્રહ્મેસ્થિતમ્ અનન્તાન્તરીક્ષે અવલોકનાવશ્યકતા નાસ્તિ | વિશ્વે સ્થિતાઃ સર્વ શક્તયઃ માનવશરીરાન્તરે એવ સ્થિતાઃ કિન્તુ એતદ્ગ્રહણાય મનઃ શરીરાન્તરે દૃષ્ટિ પ્રસારઃ કરણીયઃ | મનઃ સ્વયમેવ મનઃ ઈતિ પ્રયોગશાલે મનઃ ઈતિ લક્ષ્યસ્યોપરિ દૃષ્ટિપ્રસારણં કરણીયઃ | તદા એતે મનઃ સ્વસ્યાન્તરે સ્થિતસ્યાત્મનઃ જ્ઞાનમ્ ભવિષ્યતિ |

સ્થૂલરૂપે સ્થિતસ્ય માનવમેધસઃ સૂક્ષ્મરૂપે સ્થિતં વિશ્વશક્તિં જ્ઞાતુમ્ અસાધ્યવિષયઃ | અતઃ પરાશક્તિઃ સ્વયમેવ સ્વસ્યરૂપયોગયે પરિચય દાતૃતાવશ્યકતાસ્તિ | યોગાભ્યાસે ઉત્કૃષ્ટસ્થિતિં પ્રાપ્તાનાં યોગિનામ્ એવ વિશ્વશક્તિઃ સ્વસ્ય પરિચયં દદાતિ | માનવસ્ય મેધઃ વા બુદ્ધિઃ અપિ

વિશ્વશક્તિઃ એકં રૂપમ્ | વિશ્વશક્તિઃ સૃષ્ટિરચના પ્રારમ્ભાનન્તરે બુદ્ધિઃ ઇવ પ્રથમરુપમગ્રહીત્ તતઃ ભ્રમપૂરિતિ માયાપ્રપગ્ચ સૃષ્ટિમપિ પ્રારભ્યતે | અતઃ સૂક્ષ્મરૂપબુદ્ધિઃ વા મેધઃ સૂક્ષ્મતમાદિશક્તિં ન બુદ્ધ્યતે | યદા માનવઃ મનઃ વિનાલોચનૈઃ નિર્મલત્વેન પરિવર્તયતિ તદા મેધોઽપિ સ્વસ્ય વિવેકં સ્થાપયિત્વા તસ્મિન્નેવ સમર્પિતો ભવતિ | પરબ્રહ્મ સ્વરુપા પરાશક્તિઃ સ્વસ્યાઃ રૂપં સ્વયમેવ જીવાય પરિચયં કરોતિ | ઇયં પ્રક્રિયા કથં ભવતિ | મૃત્તિકયા પ્રગૃહ્યમાણ વજ્રસ્ય મૃત્તિકાયાઃ નષ્ટેન તત્ વજ્રઃ સ્વયમેવ પ્રકાશ્યતે ઇવ એતદાત્માસાક્ષાત્કાર પ્રક્રિયાયાઃ સમ્પૂર્ણઃ એવ યોગઃ ઇતિ કથ્યતે |

એતત્ દૈવિક પ્રક્રિયાયાઃ આરમ્ભાય એકઃ સ્વયં પ્રકાશશ્ચ , આત્મજ્ઞાનપ્રાપ્તવાન્ ચ ગુરુઃ માનવસ્ય શરીરે નિદ્રાવસ્થાયાં વિશ્વશક્તિઃ પ્રેરણાયાવસરઃ | નિદ્રાવસ્થે સ્થિતં વિશ્વશક્તિમ્ ઉત્પાપ્ય યદા તં સૃષ્ટિવ્યતિરેક દિશાયાં જાગરણં કુરુતે તદા જીવસ્યાત્મજ્ઞાનં ભવિષ્યતિ | ઇયં પ્રક્રિયા સમ્પૂર્ણાય જીવસ્ય માયાપ્રપગ્ચસ્ય વિનાશસંવૃત્તમાવશ્યકમ્ |

બીજરૂપે સ્થિતા વિશ્વશક્તિઃ નિષ્પેષણદિશાયાં ગત્વા , મનુષ્યાણામહંકારં મનોવિકારાનપિ સંપૂર્ણતયા નાશયતિ | જીવસ્ય સ્વસ્ય રૂપમપિ દર્શયતિ તેન સહ |

યદા માનવે બ્રહ્મજ્ઞાનસ્ય પ્રથમકિરણોદયેનૈઃ તદા મતસિદ્ધન્તવિજ્ઞાન શાસ્ત્રાણાં મધ્યે સ્થિતઃ ભેદઃ નશ્યતે | ભૌતિકશાસ્ત્ર નિયમાઃ અપિ તમોકોણૈકેશ્વરવાદમિવ મોચયતિ | યૈઃ નિયમૈઃ માનવશરિરે સ્થિતં બ્રહ્મ સ્વરુપમિવ આત્મા કેવલં સઃ જીવઃ ઇતિ ભ્રમયતિ , તે નિયમાઃ તસ્ય ભ્રમીકૃત શક્તિં નાશયતિ |

તતઃ બ્રહ્મજ્ઞાનસ્ય વા આત્મજ્ઞાનસ્ય ઉદ્ભવાય યોગનિયમાઃ અપિ અવશ્યં વિમોચયન્તિ | એતદાધ્યાત્મિકમાર્ગે બહુત્કૃષ્ટસ્થિતિઃ | યોગનિયમાનુ સારેણ પ્રકટિતાઃ અનેકાઃ દિવ્યશક્તયઃ વા સિદ્ધયાઃ અપિ લુપ્તત્વેન એવ બ્રહ્મજ્ઞાનં વા આત્મજ્ઞાનં ન પ્રાપ્યસે | કિન્તુ કસ્મિન્ સ્થિત્યાં એતે યોગનિયમાઃ લુપ્તયતે ઇતિ માનવજાતેઃ કદાપિ ન જ્ઞાતમિતિ નિગૂઢરહસ્યઃ | પરન્તુ એતત્ બ્રહ્મજ્ઞાનં વા આત્મજ્ઞાનં નામ કેવલં ભગવદાધીને એવ વર્તતે | યોગનિયમૈઃ પ્રકટિતાઃ દિવ્યશક્તીનામ્ દુર્વિનિયોગેન અનેકાઃ મહાયોગિનઃ આધ્યાત્મિકમાર્ગાત્ ચ્યુતાઃ અધો પતન્તીતિ અનેક સંસ્કૃતગ્રન્થાઃ વદન્તિ |

યદા મનઃ પ્રશાન્તિં લબ્ધ્વા તતઃ માનવસ્ય મનઃ અધોમુખાત્ અનન્તદિશાયાં ગચ્છન્નિવાનુભવઃ પ્રાપ્યસિ | એતત્ કથમસ્તીતિ ઉચ્યતે તમોકોણે નક્ષત્રસમૂહઃ એકેશ્વરવાદે ગચ્છન્નિતિ દૃશ્યતે |

આદિભૌતિક નિયમૈઃ ચ્યુતેન યોગિઃ ભૌતિકશાસ્ત્ર નિયમાણાં નિયન્ત્રણાત્ સ્વેચ્છઃ ભવતિ | યદા માનવમસ્તિષ્ઠે વિશ્વશક્તિવ્યાવર્તનસમયે તદા તસ્ય અનેકપ્રક્રિયાઃ વર્તયન્તીતિ અનુભવઃ ભવતિ | એતે પ્રક્રિયાઃ શારીરકેણ અપિ માનસિકેનાપિ વર્તયન્તિ | એતે પ્રક્રિયાઃ બહિર્દેનિન્દિત જીવિતસ્યો દિશ્યાપિ વર્તતે | તસ્માદ્દેતોઃ અસ્મિન્ ગ્રન્થે ન કેવલં સિદ્ધાન્ત ચર્યા અપિ ચ મમ સ્વીયાનુભવૈઃ આધારેણ સહ ચર્યિતમ્ અસ્તિ | ગ્રન્થસ્ય નામાપિતદ્ભાવમેવ | યથા સંસ્કૃતગ્રન્થેષુ વર્ણિતઃ દેવતાઃ અપિ મોક્ષપ્રાપ્તિ સાધનાય માનવજન્મમાપ્નુવન્તિ | તતઃ એતસ્ય ગ્રન્થસ્ય આમ્બલભાષાયાં “દિ પવર્ અન્નોન્ ટુ ગાડુ” ઇતિ નામકરણં કૃતવાન્ (ભાવઃ “શક્તિઃ ન બુદ્ધ્યતે દૈવમ્”) અસ્મિન્ ગ્રન્થે કતિચિત્ સન્દર્ભેષુ સાહિત્યઃ અશૃતપૂર્વઃ ઇવ દૃશ્યતે |

કુણ્ડલિનીશક્તેઃ વા વિશ્વશક્તેઃ જગરણસમયે આગતાઃ વ્યક્તિગત અનુભવાન્
યોગાચારસંપ્રદાયાનુસારેણ અન્યેભ્યઃ ન વક્તવ્યમ્ | એનમન્યેભ્યોઃ વિવરણં યોગાભ્યાસેન હાનિકરઃ
|

કિન્તુ માનવહિતાય યોગાચારનિયમાન્ અતિક્રમામિ | યોગાભ્યાસિકાનાં યોગાભ્યાસ સમયે અનેકાઃ
શઙ્કાઃ જાયન્તે | તદા તેષાં શઙ્કાનિવૃત્તિં કર્તુ યોગાચારનિયમોલ્લંઘનમભવત્ |

તાવદેવ એકં વિષયં સર્વેષાં પાઠકાનાં વક્તુમિચ્છામિ | શાસ્ત્રાનુસારેણ વર્ણનાય નાનુકૂલપ્રક્રિયાઃ
અવશ્યઃ સમ્ભવન્તીતિ સ્પષ્ટં કર્તુ ચિન્તયામિ | તે કેવલં પ્રાચીનગ્રન્થેષુ લિખિતાઃ વા કેવલં
વાદોપવાદાનાં પરિમિતાઃ વા અસત્ય કલ્પના નેતિ વિષયં સ્પષ્ટં કર્તુમેવ મમોદ્દેશઃ |

એતત્ ગ્રન્થં “શક્તિપાતપરમ્પરે” સિદ્ધમહાયોગાભ્યાસકાનાં પ્રયોજનાય લિખિતમસ્તિ | અપિ ચ
યોગમાર્ગાનુયાયુનામ્ એષઃ ગ્રન્થઃ ઉપયોગકારી ભવતિ | કિમુતિ કુણ્ડલિનીશક્તિ જગરણં સર્વેષુ
યોગમાર્ગેષુ સ્થિતસાધારણવિષયઃ | યોગવિષયસમ્બન્ધિતાનેક પ્રશ્નાનાં વા શઙ્કાનાં વા એષઃ ગ્રન્થઃ
પરિષ્કારઃ દીયતે |

માનવજીવિતરહસ્યાનાં સમ્બન્ધિતવિષયાનેકાન્ અસ્મિન્ ગ્રન્થે લિખિતમ્ સન્તિ | જીવિતમ્
આશાજનકેન પ્રવર્તતિ કેવલમેકવિષયપ્રેરણેન ગ્રન્થેસ્થિતવિષયેન |

બહુશઃ સામાન્ય પાઠકાનાં ગ્રન્થેસ્થિતવિષયાઃ સમ્પૂર્ણાવગાહનં ન ભવન્તિ | કિન્તુ એષઃ ગ્રન્થઃ
પાઠકાનામવશ્યં પ્રેરયિત્વા તેષાં જીવનવિધાનં નિવર્તયતિ |

ગ્રન્થમેતત્ પઠિત્વા કઃ એકોટપિ સાધુદિશાયાં પ્રેરણં ભવતિ યદિ , તદા મમ શ્રમા ગ્રન્થરચને ન વ્યર્થઃ
ઈત્યભાવયમહમ્ |

મમ પરમપૂજ્ય ગુરુભ્યો શ્રીસ્વામી સહજાનન્દતિર્યેભ્યો મુકુલિતહસ્તૈવિનમ્રમસ્તિષ્ઠોટલં પ્રાગ્જલં
કૃત્વા યો ગ્રન્થમેતત્ પઠતિ સ સાધુમાર્ગે ચરન્ પ્રરબ્રહ્મં વા આત્મજ્ઞાનં વા પ્રાપ્યસીતિ આશાવાન્
ભવામિ |

ગ્રન્થકર્તા

ભાગ: -1

સંગ્રહણ યોગ:

એતદનન્તવિશ્વે વા અનન્ત બ્રહ્માણે અપિ દૃગ્ગોચર સમસ્તવિશ્વે વ્યાપિતં સત્યમેકં કેવલં પરબ્રહ્મા એવ |

માનવનાગરિકતા પ્રારમ્ભાત્ પ્રતિ મતવ્યવસ્થા એતસત્યમેવ વદતિ | સર્વેષાં મતાનાં સારાંશઃ કેવલં પરબ્રહ્મા અભવદપિ , કિન્તુ તેષાં મતાનાં પરબ્રહ્મવિષયવિવરણં ભિન્નત્વ રૂપેણ ગોચરતિ | જીવશાસ્ત્રાનુસારેણ પ્રતિ મનુષ્યશરીરનિર્માણં સહ મનુષ્યાણાં શરીરરૂપાઃ ભિન્નરૂપેણ ન વર્તન્તે | યદા શરીરાન્તર્ભાગે સ્થિતઃ બ્રહ્મણઃ ચિન્તનં વા તસ્યાનુભવઃ વા તદા એકરૂપેણ ભવેત્ | પ્રતિ માનવઃ સ્વજાતીયાઃ સર્વ માનવાઃ ઈવ પરબ્રહ્માનુભવં એકરૂપેણ પ્રાપ્યસિ | અહમત્ર વદામિ યદાત્મજ્ઞાનાસ્ય વા બ્રહ્મજ્ઞાનાસ્ય વા પ્રાપ્તનન્તરે સમ્ભવિતાનુભવ વિષયઃ | નાસ્ત્યન્યઃ , પરબ્રહ્મા પ્રતિ માનવાયભિન્નરૂપેણ ન દૃશ્યતે | પ્રારમ્ભક દશાયાં સર્વેષુ માનવેષુ એકો સંઘીભાવઃ અસ્તિ | કિન્તુ માનવાઃ તેષાં મતવ્યવસ્થાદેતુના પરબ્રહ્મં ભિન્ન રૂપેણ ભાવયન્તિ | પ્રારમ્ભક દશાયાં સર્વમતાચરણ પદ્ધતિઃ એકઃ ભવત્યપિ , કિન્તુ બાહ્ય પ્રવર્તના એકેન અન્યઃ કિચિત્ ભિન્નઃ ઈવ દૃશ્યતે |

પ્રપચ્ચે એકેન અન્યઃ સમ્ભાષણં કર્તુ નિર્મિતા ભાષાઃ અપિ એક રૂપેણ ન ભવન્તિ | બહુશઃ તેન હેતુના એવ મતાર્થાવગાહન વિષયેટપિ માનવેષુ સંયોગઃ ન ભવતિ | તથૈવ મતસારાંશઃ અપિ માનાવાનાં ભિન્નરૂપેણ ગોચરન્તિ |

આધુનિકશાસ્ત્રઃ વિશ્વસ્યાવગાહનવિષયે સર્વાન્ માનવાન્ એકીકૃતં કર્તુ પ્રયત્નેન વિજયમાન્પુવત્ | કિન્તુ આધુનિકવિજ્ઞાનશાસ્ત્રસ્ય સમ્બન્ધિત પરિજ્ઞાનમપિ માનવેભ્યઃ શાન્તિસન્દેશપ્રદાનવિષયે વિક્ષલઃ અભૂત્ | માનાવાનાં મધ્યે વિભેદાઃ , સંઘર્ષણાઃ અપિ તથૈવ વર્તન્તે | મતપરવિભેદકારણેન વ્યાધાતયિત્વા રક્તપાત સ્ત્રાવણેન ન કિમપિ લાભઃ ઈતિ સત્યગ્રહણાય માનવાઃ અસમર્થાઃ ભવન્તિ અચિરાદેવ |

કિન્તુ પ્રપચ્ચ મતાનાં મધ્યે , સિદ્ધાન્તાનાં મધ્યે , સૂત્રનામ્ મધ્યે , અહેતુકનિયમાનાં મધ્યે અપિ ચ વિજ્ઞાનશાસ્ત્રરીત્યા સ્થિતાઃ સમસ્ત વિભેદાઃ દ્રવીભૂત્વા સંઘટિત ભાવસ્થાપનમેવ માનવજાતિઃ શાન્તિં પ્રાપ્તયે હેતુર્નભવતિ |

અતઃ શાન્તિ સ્થાપનાય કિં પરિષ્કારઃ ?

અથવા

ભગવાન્ સ્વયં પૃથિવ્યોપરિ આગત્ય વિશ્વશાન્તિં સ્થાપયતિ કિમ્ ?

એતદ્ પૃથિવ્યોપરિ ભગવાનનેકવારાનનેક પ્રાન્તેષુ શ્રીરામઃ ઈવ , શ્રીકૃષ્ણઃ ઈવ , બુદ્ધઃ ઈવ , જીસસિવ , અલ્લા ઈવ અપિ અનેકાવતારાઃ ઈવ કિં ન સંભવેત્ ?

ભગવાન્ સ્વયં માનવાનાં મધ્યે માનવઃ ઈવ પૃથિવ્યોપરિ અવતારાનાસાદિતવાનપિ તતો કિમભવત્ ?

માનવાનાં મધ્યે સ્થિતાઃ વિભેદાઃ દ્રવીભૂત્વા વિશ્વશાન્તિઃ પ્રતિષ્ઠિતઃ કિં ? માનવાઃ ગતકાલાત્ અપિ સન્તોષં પ્રાપ્તવન્તઃ કિં ? તથા ન કિંચદપિ સમાવૃતઃ ઈતિ સર્વે જનન્તિ ખલુ | સત્યમ્ તાવદ્વપિ અભવત્ | તત્ ક્રિયત્પર્યન્તં ભવન્નામ માનવાઃ મતનામ્ના ભગવન્તમપિ વિચિન્નં કૃતવન્તઃ | એતસ્મિન્ વિશ્વે પ્રતિ માનવસ્ય શરીરે અપિ વ્યાપ્યઃ પરબ્રહ્મા એકઃ એવ ઈતિ માનવાઃ જ્ઞાતું ન શક્તુવન્તિ |

વિશ્વે વ્યાપિતઃ પરબ્રહ્મં ખણ્ડશઃ કર્તુ અસમ્ભવઃ | પરબ્રહ્મં વિભજનં કૃત્વા મતનામ્ના પ્રતિખણ્ડસ્ય એકં સ્વતન્ત્રનામં કર્તુ ન કદાપિ સાધ્યઃ ઈતિ વિશ્વપ્રક્રિયા||

અદ્ય પ્રપચ્ચે સ્થિતાઃ ભિન્નમતાઃ સર્વે કેવલં પરબ્રહ્મપ્રાપ્તયે ભિન્ન પન્થાઃ ઈતિ વક્તુમિચ્છામિ | તૌ વ્દયોઃ સન્દર્ભયોઃ કથયતિ વિષયઃ એકઃ ઈતિ સત્યઃ ઈતિ વાગ્વાદં અપિ કારયેત્ |

અત્ર પાઠકાઃ એકં પ્રશ્નાયતે | યત્ તે અનુસરન્તિ મતવ્યવસ્થા એવ પ્રાપ્તું પરબ્રહ્મં માર્ગઃ ઈતિ કોટપિ કથં વક્ષ્યસે ? તથા વક્તુમપિ અર્થરહિતં ન ? તથૈવ પ્રશ્નાયતે |

અત્રાહં એકેન ઉદાહરણેન વિવરણં દદામિ | યત્ પર્વતારોહકસ્ય લક્ષ્યં પર્વતશિખરાગ્રાધિગમનમેવ તદેવ તસ્ય ગમ્યમ્ |

અતઃ સઃ કેન માર્ગેણ પર્વતશિખરાગ્રં ગૃહ્યતે તદેવ વાસ્તવિકમાર્ગઃ ઈતિ વક્તુમર્હતિ | યતઃ ગમ્ય પ્રાપ્તયે સઃ વિજયં લબ્ધઃ | અતઃ ઉદ્ઘૃતમાર્ગઃ એવ વાસ્તવિકઃ ઈતિ સઃ વક્તુમર્હસિ | કિન્તુ પર્વતશિખરાગ્ર પ્રાપ્તયે ભિન્નમાર્ગાઃ અપિ ભવેયુઃ | કિન્તુ સઃ અન્યમાર્ગાન્ ન દૃષ્ટવાન્ | તેષામાવશ્યવ અપિ તસ્મૈ નાસ્તિ | અતઃ તેનાયરિત માર્ગઃ એવ પરબ્રહ્માધિગમ ગમનાય સ્થિતઃ એકેક માર્ગઃ ઈતિ સઃ સ્પષ્ટેન વક્ષ્યતિ | અસ્મિન્ વિષયે ન કિમપિ દોષઃ | તથૈવ ભિન્નમાર્ગેભ્યઃ પર્વતશિખરાગ્રાધિગમનપ્રાપ્તાઃ સર્વે અપિ વક્ષ્યયેત્ |

પર્વતશિખરાગ્રે તિષ્ઠતઃ પ્રતિ માનવઃ વદતિ યત્ તેનૈવાનુસરિતઃ માર્ગઃ વાસ્તવઃ ઈતિ | એતત્ તે ઉચ્છરન્તિ એકં મહાસત્યવાક્યમ્ | પરબ્રહ્મશિખરં લબ્ધ્વા તે ઉચ્છરન્તિ વિષયઃ સત્યવચનમેવ | એતસ્મિન્ વિષયે તાન્ પ્રશ્નયિતુમ્ અર્હઃ કોટપિ નાસ્તિ |

કિન્તુ પરબ્રહ્મં ન લબ્ધ્વા અહંકારેણ તે અનુસરન્તિ મતવ્યવસ્થા કેવલં વાસ્તવિક માર્ગઃ ઈતિ વક્તુમપિ ન કસ્યાપિ અર્હતિ | યતઃ શિખરાગ્ર પ્રાપ્તયે વાસ્તવિક પ્રત્યક્ષ જ્ઞાનં તેષાં સન્નિધૌ નાસ્તિ | તેષાં સમીપે સ્થિતઃ જ્ઞાનં કેવલં પરોક્ષમેવ | અગ્રતઃ શિખરાગ્રં લબ્ધ્વતાં વાક્યાધારેણ તે તત્ તેષાં સ્વીયજ્ઞાનમિવ ચિન્તયન્તિ | કેવલં એકં મતાચરણકારણેન અસ્મિન્ પ્રપચ્ચે “અહં તત્ મતસંબન્ધિત માનવઃ ઈતિ ન કોટપિ ઉચ્યતે | તત્ તથા ભવતિ યત્ કોટપિ ભૌતિક નિયમાન્ ઉપયુક્ત્વા એકં મતં વિહાય અન્યં મતં પ્રાપયેત્ | એતત્ બહુસુલભઃ વિષયઃ |

તથૈવ સ્વસ્ય માતાપિતરૌ આચરિતઃ એતત્ મતઃ ઈતિ મત્વા ન કોટપિ એતન્મતઃ મદીયમેવેતિ વિશ્વાસેન ન વક્તુમર્હસિ | એકઃ પુરુષઃ અન્યમતસ્થાં મહિલાં પરિણીતઃ | તયોઃ પુત્રસ્ય મતઃ કિં

ભવતિ ? તયોઃ જનિતાનાં પુત્રાણાં સ્વતન્ત્રેણાન્યમતાનુસારણાય અધિકારઃ ભવતિ વા ન વા ?

અતઃ કેવલં મતાચારાનુચારેણ વા એકં મતમાચરયોઃ માતાપિત્રોઃ જનિતકારણેન કમપિ તસ્યમતસ્ય ન્યાસઘાતં કર્તુ ન સમર્થઃ | એકઃ મતાનુચારપુરુષઃ અન્યમતાનુચારિણી કન્યામ્ પરિણેતું વા એકઃ તસ્ય મતં ત્યક્ત્વા અન્યમતસ્વીકરણાય વા અહં નિષેધં ન વક્ષ્યામિ| એકઃ સ્વયમાત્મજ્ઞાનં લબ્ધ્વા તદા એવ સઃ તસ્ય મતનિર્ધારણં કર્તુ સમર્થઃ ભવતીતિ મમાભિપ્રાયઃ | સર્વેષામપિ પરબ્રહ્મેતિ ગમ્યઃ પ્રધાનઃ | કિન્તુ તન્મતમેવ મહત્ તન્મતસ્ય દેવઃ એવ મહાન્ ઈતિ વાદનેન શૂન્યપ્રયોજનઃ | મતછાયે માનવાઃ શત્રુત્વ વિધાનં પાઠકાઃ ન કરણીયાઃ ઈત્યહં દુર્દાત વાક્યેન વક્તુમિચ્છામિ | આત્મજ્ઞાનપ્રાપ્તયે સાધનપ્રારમ્ભદશાયાં શીઘ્રમેવ સર્વે મતનિયમાઃ અદૃશ્યઃ ભવન્તિ | યતઃ પરિપૂર્ણજ્ઞાનાય સીમાઃ ન ભવન્તિ |

મતપ્રતિપદિકેન પરબ્રહ્મં ભિન્નરૂપેણ પૃથ્યોપરિ અવતરણમપિ ભગવતઃ સ્વસ્ય સંકલ્પઃ ઈતિ ગોચરતિ | બઃહુશઃ પૃથિવ્યોપરિ ભિન્નપ્રાન્તેષુ નિવસન્તિ ભિન્નરૂપમનુષ્યાણામ્ સાનુકૂલસ્થિતાર્થં વા સામાજિકસ્થિત્યનુગુણાય વા ભગવાનેવ સ્વયં ભિન્નમતરૂપેષુ અવતરણં ભવેત્ | કથમિવેતિ ચિન્તયતિ ચેત્ વિભિન્ન પ્રાન્તપ્રજાઃ અપિ ભગવતઃ સૃષ્ટિઃ ખલુ |

એતદ્વિષયં માનવાઃ સવ્યમજ્ઞાનેન સમ્યક્ ન જાનન્ અસ્માકં મતઃ એવ પ્રૌઢઃ ઈતિ ભ્રમાયાં વિવાદં કુર્વન્તઃ મતનામ્ના રક્તઘાતસ્રાવમપિ કુર્વન્તિ | યદિ વયં પશ્યન્તિચેત્ તદા પ્રપચ્ચે મતનામ્ના સંવૃતાઃ સંઘટનાઃ અનેકાઃ અસ્માકં ગોચરન્તિ|

કેચનજનાઃ વદન્તિ યત્ તે સંપૂર્ણાનન્દમ્ અનુભવન્તીતિ અપિ ચ ભગવન્તં પ્રતિ જ્ઞાતું ન કોટપિ નૂતનાંશાઃ ઈતિ | તેષાં વાક્યેષુ કિંચિદપિ યદિ સત્યં ભવતિ તદાહમ્ આનન્દમનુભવામિ |

આધુનિક કાલે ભગવન્તંપ્રતિ સર્વે પ્રપચ્ચઃ વ્યાપારભાવેન પ્રચારં કરોતિ | તથા તે વદન્તિ વિષયે સત્યમસ્તિવા ઈતિ કસ્યાપિ પ્રયોજનં નાસ્તિ | આત્મજ્ઞાનપ્રાપ્તયે ન કસ્યાપિ પ્રામુખ્યતા દૃશ્યતે | ભગવાનેન કૃતઃ સૃષ્ટિઃ સર્વં માયેતિ શાસ્ત્રાઃ એવ વદન્તિ | અતઃ પરબ્રહ્મમપિ માયેતિ માનવાઃ ચિન્તયન્તિ |

તેન કારણેન પ્રાચીનકાલાદાગતઃ યોગાભ્યાસ સમ્પ્રદાયાઃ સર્વેક્ષીણદશાયામુપગમ્યન્તિ |

તસ્માદસ્ય સમસ્તસ્ય પરિષ્કારઃ કિં ભવતિ ? અસ્ય પરિષ્કારઃ માનવચિત્તે એવાસ્તિ| માનવઃ સ્વસ્ય મનસિ આત્મજ્ઞાનપ્રાપ્તયે નિર્ણયં કૃત્વા તસ્મૈ પ્રયત્નં કરણીયઃ |

એતદાત્મજ્ઞાનપ્રાપ્તં વા બ્રહ્મજ્ઞાનાનુભવમુપગમનમિતિ વા ઉચ્યતે | એષઃ વિષયઃ એકસ્ય માનવસંબન્ધિતવ્યક્તિગત વિષયઃ એવ ભવતિ |

એકસ્યાધ્યાત્મિકજ્ઞાનં પરેષુ કિંચિત્પ્રભાવઃ એવ વર્તતે | યતઃ આત્મસાક્ષાત્કાર વિષયઃ માનવસ્ય સ્વવિષયઃ એવ |

તથાપિ એકઃ દીપઃ સહસ્રાશઃ દીપાન્ પ્રકાશ્યતે | કિન્તુ તસ્ય શોભાં ન પરિત્યજતિ| તથૈવ એકઃ જ્ઞાની સહસ્રાશઃ માનાવાનાં જ્ઞાનજ્યૌતિં પ્રકાશ્યતે | કિન્તુ માનવઃ સ્વમોક્ષાર્થં સ્વસ્થાન્તરે એવ પરબ્રહ્મસાક્ષાત્કારણાય કૃતપ્રક્રિયા એવ યોગઃ |માનવે પરબ્રહ્મસાક્ષાત્કારાનન્તરં પરમાત્મે ઐક્યં

ભવેત્ | યતો સ પરમાત્મા એવ સમસ્તવિશ્વે વ્યાપિતઃ સ્થિતઃ | અહં પરબ્રહ્માપિ ન ભિન્નઃ ઈતિ આત્મજ્ઞાનઃ માનવમ્ અન્તિમદશાપર્યન્તં નીત્વા પરબ્રહ્મે ઐક્યં કારયતિ |

યોગશાસ્ત્રાઃ સર્વે માનવઃ પરબ્રહ્મસ્ય વા બ્રહ્માણ્ડસ્ય સૂક્ષ્મરુપઃ ઈતિ અથવા માનવત્ દિ ભગવાન્ સદા શોભતે ઈતિ કથયન્તિ |

આત્મસાક્ષાત્કારપ્રાપ્તઃ નામ પરમાત્મે ઐક્યમ્ આર્જિતમેવ | માનવઃ આત્મજ્ઞાનાર્જનેન તસ્ય શાન્તિઃ સુખમપિ લભન્તિ | આત્મજ્ઞાનપ્રાપ્તેન વૈ માનવસ્ય સઃ બ્રહ્મેતિ જ્ઞાનં પ્રાપ્નોતિ |

કિન્તુ બ્રહ્મજ્ઞાનેન શોભિતઃ માનવઃ એવ અસ્મિન્ પ્રપચ્યે માનવત્વભાવનસ્ય અધિષ્ઠાપનં કર્તુ સમર્થઃ | એકઃ માનવઃ એકસ્મિન્ મનસિ વા સહસ્રશઃ માનાવાનાં મનસ્સુ જ્ઞાનજ્યોતિં દીપ્યાનન્તરે તેષાં શાન્તિઃ સુખમપિ ક્રિયત્પરિમાણં ભવતિ ચેત્ તં માનવજાત્યૈ દીપ્યમાનશક્તિઃ કેવલં સ્વયં શોભિત માનવઃ એવ | સઃ એકઃ યોગી વા ઋષિઃ વા , ગુરુઃ વા , પૂજ્ય ઉપાધ્યાયઃ વા ઈતિ ભવતિ | અત્ર તસ્ય નામં ન પ્રામુખ્યઃ કિન્તુ સઃ બ્રહ્મજ્ઞાનેન સ્વયં ભવિતવ્યમેવ પ્રાધાન્યઃ ભવતિ |

આત્મજ્ઞાપ્રાપ્ત્યે માનવસ્ય પ્રથમતઃ આત્મશોભિત ગુરોરનુગ્રહં એવાપેક્ષ્યતે | સઃ ગુરુઃ તસ્મિન્ સ્થિતે અગ્નિકાણસ્ય જ્વલનમપેક્ષ્યતે | અન્ધેસ્થિતઃ માનવઃ વા અન્ધઃ અન્યેષાણામ્ અન્ધાનાં માર્ગં કથં દર્શયતે ? તથૈવ સઃ તસ્યાત્મજ્ઞાનેન સ્વયં શોભિતઃ એવાન્યેષાં આત્મજ્યોતિં દીપ્યતે |

માનવઃ આત્મજ્યોતિપ્રકાશં લબ્ધ્વા , સઃ વિના બાહ્યસહાયેન સ્વયં પરબ્રહ્મસાક્ષાત્કારમ્ અનુભવતિ | તસ્મૈ કિમિતિ બાહ્યસહાયઃ વાગ્ધનીયઃ યદિ તસ્મિન્નેવ પરબ્રહ્મં સ્વયં પ્રકાશ્યતે | કેવલં તત્ જ્ઞાનપ્રકાશેનાલમ્ |

કિન્તુ કિચિત્ દશાપર્યન્તં પ્રાપ્તેન તાવત્ અન્યસ્ય પરિવેક્ષણં આવશ્યકં યથા બાલકઃ ચક્રયાનં ત્યક્ત્વા ચલતિ તથૈવ |

એતત્ બાલકાનાં ચક્રયાનવિષયે અન્યસ્મિન્ વિભાગે વિવરણં દદામિ |

માનવજાત્યા સહ સમસ્તવિશ્વં પરાશક્ત્યા સહ સંમિલિત પરબ્રહ્મસ્ય સ્થૂલસ્વરૂપઃ એવ | નામ ભગવાન્ સ્વયં અનન્તવિશ્વમિવ દર્શનયોગ્ય પ્રપચ્યસ્વરૂપં ધરિત્વા તેષ્વેવ વ્યાપ્યસ્થિતઃ |

મનવસંબન્ધિત પર્યન્તં તત્ દૈવત્વમેવાત્મેવ પ્રકાશયન્ માનવશરીરરૂપેણ પરિણીયતે | તેન હેતુના અત્ર વ્દૌ સમાન્તરસૃષ્ટી અભવતામ્ | એકા માનવજાત્યાઃ સમિષ્ટીદશાયાં અન્યઃ વ્યક્તિગતા દશાયામ્ |

એતે કથમ્ અભવન્નિત્યહમગ્રેભાગે વક્ષ્યામિ | અસ્મિન્ વિશ્વે કેવલં બ્રહ્મા એવાસ્તિ | પરબ્રહ્મા વા ભગવાન્ વિના અનન્તવિશ્વે ન કિચ્ચદસ્તિ | અતઃ મમગ્રન્થે અહં સર્વોત્કૃષ્ટદૈવત્વાય કર્તુમાત્મસમર્પણં વા અસ્માસુ તત્ દૈવસ્ય સાક્ષાત્કારં કૃતમિતિ વિષયે એવ કૃત્વૈકાગ્રતં લેખનમભવત્ |

તત્સર્વોત્કૃષ્ટદૈવત્વમ્ એવેયં શક્તિઃ | અથવા ઈયં શક્તિઃ એવ ભગવાન્ |

ઈયં સર્વોત્કૃષ્ટશક્તિરેવ દર્શયતિ વિશ્વમિવ | એષા માનવસ્ય ઊહાતીતવ્યાપ્તા અસ્તિ | તથા

માનવજાત્યાઃ સમિષ્ઠિ ભ્રમા ઈવ રુપાન્તરમવાપ્નોતિ । કિન્તુ ઈયં શક્તિઃ માનવજાતિમ્ ઉત્પન્નં કૃત્વા વા ભગવાન્ માનવજાતિરિવાવતરણાનન્તરે સુષુપ્તદશાયામ્ અનન્તવિશ્વે કસ્મિન્નિયત્ પ્રાન્તે ગમ્ભીરાગાધે સ્થિતા । અયમનન્તવિશ્વે ભગવાન્ સુષુપ્તિદશાયાં સમ્યક્ કસ્મિન્ દેશે સ્થિતઃ ઈતિ વક્તું બહુ કષ્ટં ભવતિ । યોગસાધને ઉત્કૃષ્ટસાધને કૃતવન્તં યોગિનામ્ એવાયં વિશ્વશક્તિઃ સ્વયં પરિચયં કરોતિ । સા પરાશક્તિરેવ સ્વયમયં વિષયં પરિચયમાવશ્યકમ્ । કિમર્થમિતિ માનવમેધઃ ઉહાતીત દશાયામ્ ઈયં પરાશક્તિઃ ભવતિ । સુષુપ્તિ દશાયાં સ્થિતા શક્તિઃ તતો એકઃ માયાસ્વરુપ પ્રપચ્યં માનવજાત્યાઃ અગ્રે સમિષ્ઠિરૂપેણ ધારણં કરોતિ ।

ભગવતઃ બીજરૂપશક્તિઃ માનવેષુ સુષુપ્તદશાયાં ગુદસ્ય , જનનેન્દ્રિયોર્મધ્યપ્રદેશે પ્રુષ્ઠાસ્થેરધોભાગે મૂલાધાર નામ પ્રદેશે સ્થિત્વા ભવતિ । તત્ સર્વદા ભ્રમરુપકપ્રપચ્યં માનવનેત્રાગ્રે અભિવ્યક્તં કરોતિ ।

માનવશરીરરૂપે વર્તતે શક્તિઃ યદા પૂર્ણજ્ઞાનગુરુણા પ્રેરેપણં ભવતિ તદા તત્ વ્યતિરેક દિશિં વ્યાવર્તનં ભવતિ । અથવા માનવસ્યાન્તરપ્રપચ્યં નાશં કરોતિ|વ્યક્તિગતદશાયામજ્ઞાનં વિચિછન્નં ભૂત્વા વ્યક્તિઃ સ્વયં પ્રકાશિતોભૂત્વા ભગવતે વિલીનં ભવતિ ।

અત્ર પાઠકાઃ એકં પ્રશ્નં પૃચ્છન્તિ । યત્ ભગવાન્ ઈયં માનવજાત્યાઃ સમિષ્ઠિ સૃષ્ટિં સંપૂર્ણેન વિચિછન્નં કૃતં યદિ સર્વે માનવાઃ આત્મસાક્ષાત્કારસ્થિતિં લભ્યન્તે વા ન ઈતિ । બહુ પ્રાચીન સંસ્કૃતગ્રન્થાઃ કથયન્તિ યત્ ભગવાન્ પ્રતિ યુગાન્તે સૃષ્ટિં વિલીનં કરિષ્યતિ ઈતિ ।પુનઃ યુગસ્યારમ્ભે સૃષ્ટિ પ્રેરણં કરિષ્યતિ ઈતિ । એતત્ કાલચક્રં નામ સૃષ્ટિ ચક્રમિતિ વક્તું શક્યતે|

અત્રાહં લિખિત વિષયઃ કેવલં મમ સ્વાભિપ્રાયઃ એવ । એતદુત્કૃષ્ટપ્રશ્નાં તર્કજ્ઞાનં મમ નાસ્તિ ।

વ્યક્તિગત દશાયાં સૃષ્ટિવિચિછનઃ યદા અભવત્ તદા પ્રાપ્તઃ આત્મસાક્ષાત્કારઃ નિયન્ત્રણા સમન્વિતત્વે ભવતિ । એતસ્ય હેતુઃ યોગસાધના અપિ તસ્ય સાધનસ્ય ગુરોઃ કૃપા । નામ વ્યક્તિગત દશાયાં યદા સૃષ્ટિઃ વિચિછન્નં ભવતિ તદા તત્ એકસ્મિન્ નિયન્ત્રિત ક્રમાયાં વ્યક્તિમ્ આત્મસાક્ષાત્કાર દશાં પ્રતિ નયતિ । એતસ્ય સ્વયંપ્રકાશિતગુરુકૃપયા ઈયં દશા પ્રપ્યસીતિ સર્વે પાઠકાઃ જનનીયાઃ । વ્યક્તિગત દશાયાં સૃષ્ટિ વિચિછનં કથં ભવતીતિ વિષયમ્ અહમ્ અનન્તરભાગેષુ એકદેશે વિશ્લેષણમકરોત્ ।

કિન્તુ બૃહત્ વિશ્વપરિધૌ સૃષ્ટિવિચિછન્નં યદિ ભગવતા કૃતં તદા માનવેષુ સામૂહિકાત્મસાક્ષાત્કાર પ્રક્રિયા ભવિતવ્યમિતિ નિયમઃ નાસ્તિ । એતસ્ય હેતું સુલભતયા જ્ઞાતવ્યઃ ।

આત્મજ્ઞાનપ્રાપ્તયે પ્રથમતઃ ભૌતિકશાસ્ત્ર વિચિછન્નં તતઃ યોગનિયમાનાં વિચિછન્નાનુભવઃ માનવજાતિઃ પ્રાપ્તાવશ્યકતા અસ્તિ । યદા વિશ્વપ્રલયં પ્રભવતિ સમયે તદા સર્વેમાનવાઃ તદનુભવપ્રાપ્તયે બઃહુશઃ પર્યાપ્ત સમયઃ ન વર્તતે યેદિતિ| ભૌતિકશાસ્ત્રનિયમાઃ યોગનિયમાઃ અપિ કથં વિચિછન્નં ભવન્તીતિ જ્ઞાનં વા તત્વાનાં જ્ઞાનં નાવગમ્યેન પરાશક્ત્યાઃ પરિચયં પ્રાપ્તું ન ભવતિ । યદા પરાશક્ત્યાઃ પરિચયઃ ભવતિ સમયે તદા આત્મસાક્ષાત્કારં ન ભવતિ । યતઃ આત્મા પરાશક્તિઃ અપિ એકઃ એવ ।

વિદીતીયઃ વિષયઃ કિમિતિ નામ આત્મસાક્ષાત્કારપ્રાપ્તં નામ તત્ કેવલં ભગવતઃ આધીને એવ

ભવિષ્યતિ । તથૈવ સર્વોત્કૃષ્ઠ પરબ્રહ્મમપિ પ્રકૃત્યાં સર્વદા એકઃ ચમત્કારઃ ઈવ દૃશ્યતે । ભગવતઃ અદ્ભુતચર્યાણાં પ્રતિ સર્વેટપિ સમ્યક્ જનન્તિ । ભગવતઃ સંકલ્પઃ કદા કથં ભવતીતિ , કિમર્થં તદા ભવતીતિ માનવજાત્યાઃ બોધગમનાઃ નોપલભ્ય વિષયઃ ઈતિ સર્વેષામપિ સમ્યક્ પરિચયઃ એવ ।

અથ એતસ્ય વિષયસ્ય પ્રતિ કિમિતિ વક્તું મમ શક્તિઃ નાસ્તિ । એતસ્ય વ્યક્તેઃ સંબન્ધિતપર્યન્તં સ્વયં પ્રકાશઃ વા આત્મસાક્ષાત્કારેણ સઃ ન કોટપિ સ્વયં ભગવતઃ સ્વરૂપઃ ઈતિ જ્ઞાનેન પરાશક્ત્યાઃ પરિચયમપિ સમ્ભવતિ । કિમુત પરબ્રહ્મા પરાશક્તિઃ અપિ એકઃ એવ ।

અતઃ માનવઃ તત્ સર્વોત્કૃષ્ઠ બિજરીપ શક્તિઃ અસ્મિન્નનન્તવિશ્વે કુત્રાસ્તીતિ અન્વેષણં ન કરણીયઃ । તદસ્તિ માનવાત્મન્યેવ । અથવા આત્મા એવ સા શક્તિઃ ।

માનવે ગુરોઃ દીક્ષા કારણેન જ્ઞાનમિતિ અગ્નિકનિકા ઈવ જ્વલતિ । મૂલાધારમિતિ પ્રદેશે સુષુપ્તદશાયાં સ્થિતા વિશ્વશક્તિઃ પૃષ્ઠાસ્થેઃ ઊર્ધ્વારોહણ પ્રક્રિયા આરમ્ભઃ ભવતિ । શક્તિઃ પૃષ્ઠાસ્થેઃ મસ્થિષ્ઠે પ્રવિશતિ સમયે તસ્યમાનવસ્ય તસ્યલનાનુભવઃ શરીરસ્પૃષ્ટતયા સંપદ્યતે ।

એતત્ વિષયં કો શાસ્ત્રઃ વિશ્લેષણં કર્તુમ્ અર્હતિ ? અપિ વિશ્વાસાનુભૂતયે એકઃ વ્યક્તિઃ ઈયં શક્તીમ્ સ્વયં સ્વશરીરે પ્રવલતિ અનુભૂતિમ્ ઉપલભેત્ ।

કિન્તુ કેવલં શરીરે એતસ્યાઃ શક્તેઃ ચલનાઃ એવ ન આત્મસાક્ષાત્કારઃ । પ્રથમતઃ સા શરીરે સર્વેષુ ભાગેષુ નાડીન્ પ્રેરેપયતિ । પશ્યાત્ સા તસ્ય વ્યક્તેઃ વિના પ્રમેયેણ તસ્ય મનઃ સમસ્ત કર્મેભ્યઃ નામ ઈન્દ્રિયાનુભૂતેભ્યઃ સ્વચ્છતા કરોતિ । મનસઃ વિશ્વશક્તેઃ મધ્યે દૈવિકાનુસન્ધાનઃ સંપદ્યતે ।

કો વા આધુનિક વા પ્રાચીન શાસ્ત્રઃ એતત્ વિધિં સહેતુના વિવરણં કર્તુ સામર્થ્યઃ ભવતિ ? એકઃ વ્યક્તિઃ સ્વયમ્ અનુભૂતિં સંપદ્યેન વૈ તત્ તસ્ય અર્થઃ જાનાતિ । તદા એવ સઃ તં વિશ્વસતિ ।

શક્તિઃ મસ્થિષ્ઠ સમીપે આરોહણાનન્તરે મનઃ ઉત્કૃષ્ટ દશાં પ્રાપ્નોતિ । પ્રથમં જ્ઞાનકિરણં મનસિ પ્રવેશાનન્તરં સંપૂર્ણ બ્રહ્માનન્દઃ મનસિ અનુભવપ્રાપ્તઃ પ્રારમ્ભઃ ભવતિ ।

એતસ્યાનુભવસ્ય પ્રતિ પ્રપચ્યે સ્થિતેષુ ભાષાસુ કસ્યાં ભાષાયામ્ અભિવર્ણિતું ન સમર્થઃ ।

કુણ્ડલિનીશક્તિઃ વા વિશ્વશક્તિઃ માનવશરીરે જાગૃતેન ભવત્યેવમ્ । એતદેવ યોગઃ । નામ વિશ્વશ્યના પરબ્રહ્મમણિ વા દૈવત્વે વિલીનમ્ અભવદિતિ ।

અસ્મદ્વ્યક્તિગત સમસ્તાભિપ્રાયાઃ કિચ્ચિદપિ વિનાગોપ્યં યોગાચારાન્ સંપ્રદાયાન્ અતિક્રમ્ય ચ વિપુલેન લિખિતવાન્ । કેવલં સમ્પૂર્ણ તયા પરહિતદૃષ્ટ્યા માનવજાતેઃ શ્રેયસે એતત્ ગ્રન્થમહં લિખિતવાન્ ।

અત્ર સાધારણ પાઠકાનામેકઃ વિષયઃ વક્તુમ્ ઈચ્છામિ । યોગઃ નામ કેચિત્ અનુષ્ઠાનાઃ વા શ્વાસપ્રક્રિયાઃ ઈતિ ચિન્તયન્તિ । સમસ્તપ્રક્રિયાઃ કેવલં વિશ્વશક્તિજાગૃતાય એવ એતે પ્રક્રિયાઃ ન યોગઃ । સર્વે અનુષ્ઠાનાઃ શ્વાસપ્રક્રિયાઃ અપિ સંમેલનેન એકં સ્વતન્ત્ર પદ્ધતિં વર્ણયન્તિ । કુણ્ડલિનીશક્તિઃ વા વિશ્વશક્તિઃ જાગૃતોપરિ યોગપદ્ધતેઃ લક્ષીકૃતઃ સફલં ભવતિ ।

તથા ધ્યનમિતિ સુષુપ્તદશાયાં સ્થિતં વિશ્વશક્તિજગરણાય ઉપયુક્ત એકા પ્રક્રિયા એવ | એકવારં ઇયં શક્તિઃ જગૃતાનન્તરં તસ્યાઃ લક્ષ્યઃ અપિ સંપૂર્ણ સફલીકૃતઃ ભવતિ |

તથૈવ તસ્મૈ અન્યપ્રક્રિયાનપિ આચરેત્ | ઉદાહરણાય પ્રપચ્ચે અસ્માકં બાધ્યતાન્ નિસ્વાર્થેનાચરણં કરણીયઃ | વયં નૌ ભગવતે ભક્ત્યા આત્મસમર્પણમ્ કૃતમ્ |

વિશ્વશક્તિં જગૃતીકરણાય પ્રતિ યોગમાર્ગે અપિ કેચિત્ વિશિષ્ટ પ્રક્રિયાઃ સન્તિ | તાન્ત્રિક પ્રક્રિયાઃ ઇત્યાદિ વિધાનેષ્વપિ એતદેવ પદ્ધતિઃ વર્તતે | ઇયં પ્રક્રિયા એકઃ માર્ગઃ એવ | યોગઃ ઇતિ માનવે વિશ્વશક્તિજગૃતાનન્તરે એવ પ્રારમ્ભઃ ભવતિ | માનવસ્ય પ્રત્યાગમનપ્રયાણં નામ તસ્ય પુનરાગમનાય પ્રારંભિત ક્રિયાનન્તરે એવ ભવતીતિ |

યોગઃ નામ માનવાત્મ પરમોત્કૃષ્ટ વિશ્વાત્મા નામ ભગવતિ સંમેલનમેવ |

અયં પ્રક્રિયા માનવસ્ય વિશ્વશક્તિઃ બાહ્યે અહં વિવેકઃ , મનઃ , પચ્ચજ્ઞાનેન્દ્રિયૈસ્સહ માયાપ્રપચ્ચે દર્શનપર્યન્તં ન પ્રારમ્ભઃ ભવતિ | પ્રથમતઃ મનઃ અન્તરે ચાલયેત્ | એતત્ કેવલં માનવસંકલ્પમાત્રેન ન સંપદ્યતે | કિમર્થમિત્યહં અનન્તરભાગેષુ વિવરણં કરોમિ |

વિશ્વશક્તિઃ શરીરે જગૃતાનન્તરં માનવ પ્રત્યાગમનપ્રયાણં વા અવરોહણં વા મનોવિચિછન્નઃ પ્રારમ્ભઃ ભવતિ | અન્તિમૈ વિશ્વશક્તિઃ વા પરબ્રહ્મા વા આત્મા ઇતિ મૂલે સંયુજ્યતે | અયં મૂલં નામ વ્યક્તેઃ આત્મા વા ભગવાનિતિ | એતત્ અગ્નેઃ જનિત અગ્નિકણમિવ ભવતિ | બ્રહ્મં વા ભગવન્તમ્ અગ્નિના તુલ્યતે માનવશરીરેસ્થિતઃ આત્મા અગ્નિકણતુલ્યઃ એવ | અગ્નિઃ વા અગ્નિકણઃ વદાવપિ એકઃ એવ |

ઈદં વિશ્વશક્તિં જગરણાયાનેકોપાયાઃ વિનિયોગંકુર્વન્ | તે સર્વેટપિ વિવિધ યોગરીતૈઃ મેલનં ભવન્તિ | કુણ્ડલિની વા વિશ્વશક્તિઃ જગરણાનન્તરે સર્વે વ્યક્તિગત યોગરીતયઃ એકસ્મિન્ મહાયોગે મિશ્રઃ ભવન્તિ |

ભાગ: - 2

સિદ્ધમહાયોગ:

અયમેકઃ મહોપયઃ વા મહાયોગઃ | એતન્ કુણ્ડલિનીશક્તિજગૃતાનન્તરે પ્રારભ્યતે | અયમેવ સિદ્ધમહાયોગઃ ઈતિ |

અસ્મિન્પ્રપચ્ચેસ્થિતાઃ સર્વે યોગમાર્ગાઃ , તાન્ત્રિક પ્રક્રિયાઃ , મતવ્યવસ્થાઃ સિદ્ધાન્તાઃ , આચારાઃ , નિયમાઃ ઇત્યાદયઃ માનવશરીરે વિશ્વશક્તિં પ્રત્યક્ષેન વા પરોક્ષેન વા ભિન્નોપાયાન્ પ્રયુજ્ય જગૃતંકરણાયૈવ વર્તન્તે | એતન્ વિશ્વશક્તિં સૃષ્ટિક્રમસ્ય વ્યતિરેકદિશિ જગૃતીકરણં સંપદ્યતે | અસ્મિન્ ગ્રન્થે એકસ્મિન્ ભાગે ઈયં વિશ્વશક્તિં કેઃ માર્ગેઃ જગૃતીકરણં ભવિષ્યતીતિ વિષયઃ ચર્યા અભવત્ |

આત્મસાક્ષાત્કારાય ભગવાન્ માનવશરીરે વિનિર્મિતાયં વિશ્વયન્ત્રાંગઃ એકઃ પ્રામાણિકવ્યવસ્થા | આત્મસાક્ષાત્કારઃ ઈતિ પ્રક્રિયા માનવશરીરે અન્યેન માર્ગેણ ભવિતુમસાધ્યઃ | એતન્ ભગવાન્ માનવજાત્યૈ દત્તં મહાન્ વરઃ | કુણ્ડલિનીશક્તિજગૃતપ્રક્રિયાં માનવઃ સ્વસ્ય શરીરે સ્વયં પ્રત્યક્ષેન અનુભવિતું યોગ્યતા ભવેત્ | અતઃ કર્મ્મૈ અપિ અસ્મિન્ સિદ્ધન્તોપરિ સન્દેહવિવરણાય આવશ્યકતા કિમસ્તિ ?

કિન્તુ વિનાશઃ વા સૃષ્ટિવ્યતિરેકદિશઃ કિમર્થમ્ ?

એતદ્વિચિન્નઃ વા સન્દેહઃ કિમર્થમ્ ? કિમર્થં નામ એષા સૃષ્ટિરચના વિશ્વશક્ત્યા એવ સંપદ્યતા ભવતિ | અતઃ સ્વયં વિશ્વશક્ત્યા એવ સૃષ્ટિવિચિન્નઃ સમ્ભવનીયઃ | તદા એવ સૃષ્ટિમૂલપરબ્રહ્મા વા માનવાન્તરે વિરાજિતાત્મસ્વરૂપં સાક્ષાત્કારં ભવતિ | એતદ્ આત્મસાક્ષાત્કારઃ વા મોક્ષઃ વા અન્યઃ કોટપીતિ કથ્યતે |

માનવશરીરે સૃષ્ટિવિચિન્નઃ વા વ્યક્તિગત દશાયાં માનવપ્રપન્ન્યઃ કથં વિચિન્નઃ ભવિષ્યતીત્યહં પશ્યાત્ વિવરણં કરોમિ |

ઈયં વિશ્વસર્વોન્નતબીજરુપશક્તિઃ એકસ્ય માનવસ્ય પિણ્ડાણ્ડમિવ (વિશ્વં બ્રહ્માણ્ડમ્ અપિ માનવશરીરં પિણ્ડાણ્ડમ્) સૃષ્ટ્યાનન્તરં માનવાશરીરે પ્રુષ્ટાસ્થેઃ અધોભાગે મૂલાધારમિતિ પ્રદેશે સુષુપ્તિ દશાયાં તિષ્ઠતિ | સુષુપ્તાદ્યેતિ કથમ્ ઉચ્યતે નામ સૃષ્ટિપ્રક્રિયા પ્રાગેવ સમાપ્તઃ અભવત્ | એવમ્ વિશ્વશક્તિઃ ન કદાપિ સુષુપ્તિદશાયાં વર્તતે | ઈયં શક્તિઃ સદા માનવાગ્રે ભ્રમઃ ઈવ એકા માયા પ્રપચ્ચં સ્થાપયિત્વા વર્તતે | તદહં વા બુદ્ધિઃ વા મેધઃ વા ચિત્તં વા મનઃ વા પચ્ચજ્ઞાનેન્દ્રિય માધ્યમેન તસ્ય માનવસ્ય ભ્રમઃ ઈવ માયા પ્રપચ્ચં નિરન્તરં ભારયતીવ કારયતિ |

ઈયં વિશ્વશક્તિઃ એકઃ સ્વયં પ્રકાશિત વા આત્મજ્ઞાન પ્રાપ્તવાન્ પૂજ્યગુરુણા માનવશરીરે કૃતાનન્તરે સૃષ્ટિક્રમસ્ય વ્યતિરેકદિશિ પ્રયાણં પ્રારભ્ય એકસ્ય યોગાભ્યાસકસ્ય વ્યક્તિગતદશાયાં સૃષ્ટિં વા એતન્ ભ્રમપૂરિત જગતાં વિલીનં કરોતિ | અન્તે વિશ્વશક્તેઃ મૂલે નામ પરબ્રહ્મસ્વરૂપાત્મનિમિશ્રઃ ભવતિ |

એતેન ઇલિતેન માનવાત્મજ્ઞાનં સમ્ભવતિ અયઃ જીવસ્ય સ્વસ્ય નિજરુપઃ ગોચરતિ|

તથા યા વિશ્વશક્તિઃ માનવજાતિં સૃષ્ટિં કૃતવતી , સા વિશ્વશક્તિઃ સ્વયં માનવજાત્યર્થં પ્રપઞ્ચં વિલીનં કર્તુમાવશ્યકતા અસ્તિ | તથૈવ માનવરૂપં સૃષ્ટિં કૃતવતી બીજરુપશક્તિઃ તિરોગમનંપ્રાપ્ત્વા તદેવ ક્રમે ગત્વા સૃષ્ટિં વિચિછન્નં કરિષ્યતિ |

તદેવ માનવજીવિત સારઃ | એતદેવ સર્વે પ્રપઞ્ચે અનાદિ કાલાત્ ભિન્નમાર્ગૈરતિક્રમ્યગચ્છતિ |

તથા માનવસ્ય સ્વાર્થં વિના ભગવદનુગ્રહેણ આત્મસાક્ષાત્કારપ્રાપ્તઃ દુર્લભવિષયઃ એવ |

એકઃ માનવઃ પ્રપઞ્ચે અનેકપ્રાન્તાન્ ગત્વા પરબ્રહ્મં પ્રતિ અન્વિષ્યતે વા સઃ આચરતિ મતવ્યવસ્તે આચારાઃ ઉત્કૃષ્ટ માર્ગે નિર્વર્તયેત્ વા અપિ કિમિતિ કારયેત્ | કિન્તુ તે સર્વેટપિ અર્થરહિતાઃ ભવન્તિ | વિશ્વશક્તિં બ્રાહ્મજ્ઞાનેન સ્વયંપ્રકાશિતગુરુમાધ્યમેન પ્રથમતઃ જાગૃતં કરણીયઃ |તાવત્પર્યન્તં કતિ પ્રયત્નાઃ આચરન્નપિ તે સર્વૈવ્યર્થાઃ ભવન્તિ | કિન્તુ તે કિચિન્થિત્ તાત્કાલિકમાનસિકોપશમનવેવાર્પયન્તિ |

અતઃ પ્રતિમાનવઃ સ્વયં સમ્પૂર્ણતયા દેવાય સમર્પિતઃ ભૂયાત્ | અસ્મિન્ પ્રપઞ્ચે સર્વે મતાઃ કથયન્તિ સારાંશઃ અપિ એતદેવ | કિમિતિ એતદાત્મસાક્ષાત્કારાય સ્થિતઃ એકૈક માર્ગઃ |

યદા વિશ્વશક્તિઃ માનવશરીરે જાગૃતમ્ અભવત્ તદા સર્વે યોગમાર્ગાઃ મિશ્રઃ ભવન્તિ | પરબ્રહ્મં પ્રતિ એકેન ભવેન પરિવર્તયન્તે | એષઃ ભાવનઃ એવ માનવસ્ય અન્તિમોત્કૃષ્ટ મોક્ષમાર્ગઃ ભવેત્ | માનવાત્મસાક્ષાત્કારદિશિ નયતિ | કુણ્ડલિનીશક્તિઃ જાગૃતાનન્તરે મનુષ્યાણામ્ સ્થિતાઃ ભગવન્તં પ્રતિ સર્વે ભાવનાઃ અવ્યવધાનેન પરિવર્તયન્તે | અસ્મિન્ પ્રપઞ્ચે મતવ્યવસ્થાનાં મધ્યે સ્થિતાઃ સર્વે ભિન્નાભિપ્રાયાઃ મનસઃ શાશ્વતેન વિનશ્યન્તે |

એતત્ યૂયં મહોત્કૃષ્ટમતઃ ઈતિ વા મહાયોગઃ વા આધુનિક શાસ્ત્રરીત્યા એકઃ મહૌક્યસિદ્ધાન્તઃ ઈતિ ઉચ્યન્તે |

અસ્મિન્ પૃથિવ્યામ્ ઉત્પન્નસર્વભાષાણાં જન્મસ્થાનં માનવમેધઃ એવ | સૂક્ષ્મરુપેસ્થિતા વિશ્વશક્તેઃ નિજરૂપં વા આદિપરાશક્તિંસ્થૂલરૂપેસ્થિત માનવબુદ્ધિઃવા મનઃ ન ગ્રાહ્યતિ | અતઃ માનવબુદ્ધિરપિ યદા ગ્રહણહીનઃ ભવતિ| તદા બુદ્ધિઃ ઉત્પન્નાઃ ભાષાઃ એતત્ વિશ્વશક્તિં પ્રતિ કથં વિશ્લેષણં કૃત્વા વક્ષ્યન્તે |

અતઃ સર્વે મતવ્યવસ્થાઃ સિદ્ધાન્તાઃ , આચારાઃ યોગપ્રક્રિયાઃ ઇત્યાદયઃ કેવલં માનવશરીરે નિદ્રાણુદશાયાં સ્થિતા કુણ્ડલિની શક્તિં જાગૃતં કરણાય ઉપયુક્ત વા ભિન્ન યોગપ્રક્રિયાન્ બોધનાય ભિન્નમાર્ગાઃ એવ | અત્રતઃ ભગવતં પ્રતિ ભાવનઃ સર્વેષાં એક રૂપેણસ્થિતઃ ઈતિ પ્રારમ્ભઃ ભવતિ | અત્રાહં સર્વેષાં પાઠકાનાં એકં વિષયં વક્તુમિચ્છામિ | કુણ્ડલિનીશક્તિઃ જાગૃતાનન્તરે મનસઃ પ્રતિજીવકણમ્ આકસ્મિકેન ક્રિયત્ વિપર્યયઃ ભવતિ | ભગવતં પ્રતિ તાવત્ પર્યન્તં મનસિ સ્થિતાઃ ભાવનાઃ સર્વે વિચિછન્નં ભવન્તિ | સર્વેષામ્ અર્થભાવનાય ભાષાયાં અન્યવિદ્યાનેન વક્તુમિતિયેત્ એકસ્ય યોગાભ્યાસકસ્ય તસ્મિન્ કિં પરિવર્તનામભવત્ કથમભવત્ ઈતિ વિષયઃ નજનન્નપિ નાભવત્ | તથા ચમત્કારેણ , વિસ્મયેન, સદ્યઃ એતત્ પરિવર્તનં સંપદ્યતે | આદિપરાશક્તિઃ ઈતિ

વિશ્વશક્તિઃ યોગાભ્યાસકપક્ષતઃ વિના કેનાપિ યત્નેન તં વ્યક્તિં આત્મસાક્ષાત્કારઃ ઇતિ દિશિ અગ્રે પ્રક્ષિપનં સંપદ્યતે| અથવા સમાધીતિ દિશિ ચાલનં પ્રારભ્યતે |

સિદ્ધમહાયોગ સાધનં કુર્વન્તેષુ સાધકેષુ ઇયં શક્તિં ગુરુકૃપયા પ્રાગેવ જાગૃતીકરણં સંપદ્યતે | માનવજાતિ શ્રેયસે વિશ્વશક્તેઃ સ્વયમ્ એકં માધ્યમમિવ પ્રવર્તયન્ એકઃ ગુરુઃ સ્વસ્ય શિષ્યે ઇયં શક્તિં જાગૃતીકરણં સમ્ભવતિ | શક્તિપાતઃ ઇતિ એકેન યોગપ્રક્રિયા ગુરુઃ સ્વશિષ્યે ઇયં શક્તિં જાગૃતીકરણં ભવિષ્યતિ |

ઇયં યોગપ્રક્રિયાં પ્રતિ અહમ્ અગ્રે અસ્મિન્ ગ્રન્થે વિવરણેન લિખામિ |

અતઃ ઇયં યોગપદ્ધતિઃ અન્યે યોગપદ્ધતયઃ ઇવ સ્વતન્ત્ર યોગપદ્ધતિઃ ન | સર્વેષાં યોગપ્રક્રિયાણાં સુષુપ્ત્યાં સ્થિતાયાં કુણ્ડલિનીમ્ વા વિશ્વશક્તિં જાગૃતીકરણાય તેષાં સ્વકીય માર્ગાઃ સન્તિ | કિન્તુ સર્વે યોગપ્રક્રિયાઃ અન્તિમે પરબ્રહ્મણઃ વા ભગવતસ્ય સમીપે નયન્તીતિ જ્ઞાનમ્ અવગતેન એતે સર્વે યોગપ્રક્રિયાઃ મિશ્રી ભૂત્વા એકં મહાયોગમિવ રૂપાન્તરં ભવિતું પ્રારભ્યતે | એતદેવ સિદ્ધમહાયોગઃ કિન્તુ અસ્મિન્મહાયોગે ગુરુકૃપયા શક્તિપાતઃ ઇતિ યોગપ્રક્રિયામ્ ઉપયુક્ત્વા કુણ્ડલિનીશક્તિં શિષ્યે પ્રાગેવ જાગૃતીકરણં સમ્ભવતિ |

અતઃ સમસ્તમાનવજાતિઃ આધ્યાત્મિકેન કિમિતિ દશાં પ્રાપ્તાય ભિન્ન શાસ્ત્રાણાં , સિદ્ધાન્તાનામ્ , યોગમાર્ગાણાં , તન્ત્રિક પ્રક્રિયાણામ્ ઇત્યાદીનાં સહાયઃ સ્વીકરેત્ તત્ દશા એકસ્ય સિદ્ધમહાયોગાભ્યાસકસ્ય કેવલં ગુરુકૃપયા પ્રધાનકારણં સંપદ્યતે| અતઃ એવ એતત્ મહાયોગઃ ઇતિ કથ્યન્તે |

સાધકાય ગુરુકૃપયા પ્રાપ્તા યોગસ્થિત્યા એકસ્મિન્ રાત્રાવેવ ક્તિપય સંવત્સરેષુ વા આત્મસાક્ષાત્કારઃ ન સંપદ્યતે | શક્તિપાતસ્ય પ્રયોજનઃ કેવલં કુણ્ડલિનીશક્તિં વા વિશ્વશક્તિ જાગૃતીકરણાય તાવદેવ પરિમિતઃ |

ઇયં વિશ્વશક્તિજાગૃત્યા એકં સાધકં પુનઃ સામાન્યે જીવિતે ન આનયન દિશિ અગ્રે પ્રક્ષિપ્યતે | બઃહુશઃ અનેકજન્મસ્વાપ્નફલિતમ્ ઇયં વિશ્વશક્તિજાગૃત્યા પ્રાપ્યતે | એતસ્ય માનવશરીરે કુણ્ડલિનીશક્તિ જાગૃતીકરણં નામ બહુ દુર્લભેન સંપાદ્યમાન યોગપ્રક્રિયા | માનવજાતિઃ ભાગવતે કૃતાઃ પૂજ્યાઃ સર્વે એતદર્થમેવ | સર્વે યોગમાર્ગાઃ તાન્ત્રિકપ્રક્રિયાઃ ઇત્યાદયઃ કેવલમ્ એતદર્થમેવ સન્તિ | વિના કુણ્ડલિનીશક્તિ જાગૃતેન આધ્યાત્મિક દૃષ્ટો સાંકેતિકવિધાનેન કિમિતિ ન સંપદ્યતે | સામાન્યેન માનવઃ ઇયં વિશ્વશક્તિ જાગૃતીકરણં વા ભગવત્કૃપ પ્રાપ્તમ્ એકસ્મિન્ જન્મે સાધ્યવિષયઃ ન | અતઃ તત્ અનેકજન્માનામ્ અધિક શ્રમા વા સ્વાપ્નપરિણતેન દેવકૃપયા પરિણામસંપદ્યમિતિ ઉચ્યતે |

વિશ્વશક્તિ જાગૃત્યા અસ્મિન્ લૌકિકદૃષ્ટ્યાં સાધકસ્ય પ્રપચ્ચસંબન્ધિત લાભઃ કિમપિ ન પ્રાપ્યેત્ | કિન્તુ દૈવિકદૃષ્ટ્યા સાધકાય સર્વે પ્રયોજનાઃ પ્રાપ્યેત્ | કુણ્ડલિનીશક્તિ જાગૃત્યા સાધકાય મહત્ પ્રપચ્ચસમ્બન્ધપ્રયોજનં લભ્યતે ઇતિ માનવજાત્યાં સ્થિતયામેકઃ મૂઢવિશ્વાસઃ | બઃહુશઃ સર્વે પાઠકાઃ જનન્તિ | માનવઃ દેવાલયે પ્રવિશ્ય ભિક્ષુઃ ઇવાનેક પ્રપચ્ચ સમ્બન્ધાનેક લાભાન્ વાચ્છન્તિ | આધ્યાત્મિકદૃષ્ટ્યા ભગવતઃ કૃપાં વાચ્છનીયાઃ દુર્લભાઃ | ભગવતઃ કૃપા પ્રાપ્તં નામ વિશ્વશક્તિઃ

જાગૃતીકરણમ્ અકારયેત્ ઇતિ ભાવઃ | કિમુતેતિ ભ્રમવ્યાપિત માનવલઘુ પ્રપચ્યસમ્બન્ધિત સમસ્યાઃ
વા પ્રયોજનાઃ ભાગવતે ન પ્રયુજતે |

પ્રતિ માનવમનઃ વિશ્વશક્તિજાગૃતાનાન્તરે સમ્ભવિત નૈમિતિકાન્ ન વાહયેત્ | અતઃ પ્રતિ માનવાય
વા સર્વેભ્યઃ અવ્યવધાનેન યોગમાર્ગે દીક્ષપ્રદાનં ન સમ્ભવતિ | માનસિક સ્થિતિનાસ્તિ કારણેન
એકસ્મિન્ માનવે વિશ્વશક્તિઃ જાગૃતં ન ભવતિ | બઃહુશઃ તેન કારણેન હિ યોગપદ્ધતિં વા
શક્તિપાત પ્રક્રિયાં રહસિ સ્થાપનં સંપદ્યતિ | પરિવર્તન સામાજિક પ્રભાવાન્ અનુસૃત્ય ૬૦૦
(600) વર્ષાણિ રહસિ સ્થિતાનન્તરમ્ ઇયં શક્તિપાત પ્રક્રિયા પ્રપચ્યે ૬૦૦ (600) વર્ષાણ્યનન્તરં
બાહ્યે પ્રકટિતઃ બભૂવ | એવં પ્રકારેણ પ્રતિ ૬૦૦ (600) વર્ષાણામ્ એકવારં ભવિષ્યતીતિ
શક્તિપાતગુરવઃ વિશ્વસન્તિ | સર્વે પાઠકાઃ એકવારમ્ ઊહયન્તુ ! એકસ્મિન્ પક્ષે દીક્ષપ્રદાનં ન કૃત
સમયે સર્વે માનવાઃ દીક્ષપ્રદાનાય ગુરોઃ સમીપે ગત્વા પૃચ્છતિ ચેત્ કથં ભવતિ ? બઃહુશઃ તેન
કારણેનૈવ ઇયં શક્તિપાતપરમ્પરા સામાજિક સ્થિતિમનુસૃત્ય પ્રપચ્યે માનવજાતિ મધ્યે ૬૦૦
(600) વર્ષાણામેકવારં પ્રકટિતં ભવતિ |

અત્રાહં સર્વેષાં પાઠકાનાં પ્રાર્થયામિ યત્ મમ વ્યથાં જનન્તિતિ | એતત્ પદ્ધતિઃ એવં ન ભૂત્વા ,
સર્વેષાં અપિ ઉપાગમનાય ભવતિ ચેત્ પ્રશસ્તં ભવેદિતિ મમાકાંક્ષા | સ્વેચ્છાયુતમાનવસંકલ્પઃ એકઃ
ભ્રમા ઇવ વશિષ્ઠઃ | એતત્ પ્રપચ્યઃ ભગવતઃ સૃષ્ટિઃ | ભાગવતે સંપૂર્ણેનાર્પિતં વિના મોક્ષાય
નાન્યમાર્ગઃ | ન કિન્ચિદન્યં કર્તુમ્ | કેવલં ભગવત્કૃપા એવ માનવં રક્ષતિ | ઐષઃ વિષયઃ અધોલિખિત
ઉદાહરણૈઃ ઇતોટધિઃ જ્ઞાનં ભવતિ |

પડ્કેન પર્યાપ્તગર્ભે ધુર્ણયતઃ એકઃ વરાહઃ કિમિતિ શરીરસ્ય સંશ્લિષ્યણેન વિના બહિરાગન્તું ન
વાચ્યતિ વાખ્યાં સ્થિતં મારુડૂકં કેનાપિ સમુદ્રે ક્ષિપક્ષં તાવત્ સ ચિન્તયતિ યત્ સ સર્વં પ્રપચ્યમ્
અપશ્યદિતિ ભ્રમાયામ્ | તથા સર્વે માનવાઃ જીવિતમિતિ પડ્કે વા વાખ્યાં જીવન્તિ |

અધુના ઉપરિ ત્રયાણાં શાશ્વતમહાસત્યં જિજ્ઞાસ ભવતિ ચેત્ કિમપિ સંપદ્યતે | તત્ કર્મા કેવલં
કુણ્ડલિનીશક્ત્યા વા વિશ્વશક્ત્યા વા સાધ્યઃ ભવતિ | યસ્મિન્ માનવશરીરે ઇયં શક્તિઃ જાગૃતં
ભવતિ સઃ એવ બલવતઃ વિશ્વશક્ત્યા પરમસત્ય ભગવતઃ દિશિ આકર્ષઃ ભવતિ | એતત્ વિવરણાય
દુર્લભઃ અપિ કસ્યાધુનિકશાસ્ત્રાપિ ગોચરં ન ભવતિ યત્ માનવજાત્યોપરિ જ્ઞાનમપિ શાન્તિમ્ ઇતિ
વૃષ્ટિં ધારસંપાતઃ ઇવ સિદ્ધમહાયોગઃ મધ્યાહ્ન સૂર્યઃ ઇવ પ્રકાશ્યતે |

એતત્ પ્રપચ્યઃ સર્વં નરકં ગચ્છતુ |

ત્વં કિમપિ બાધ્યતાં મા કુરુ | અસ્મિન્નનન્તવિશ્વે ત્વમેવભવિતુમર્હસિ ભવિષ્યતિ અપિ | યતો તવ
સચ્ચિતાનન્દ સ્વરૂપઃ ઇતિ | એતત્ પ્રતિજ્ઞા કરોતિ સિદ્ધમહાયોગઃ માનવજાત્યૈ |

આધુનિક શાસ્ત્રસ્ય , સિદ્ધાન્તસ્ય , મતસ્ય , યોગસ્ય સર્વેષાં સમૈક્યતાય એતત્ ગ્રન્થરચના ઇતિ
એકં સ્વલ્પ બલહીન પ્રયત્નં મયા કૃતમ્ |

માનવજાતિ શ્રેયસે મમ હૃદયાનન્તર વ્હારમુન્મીલ્ય કુણ્ડલિનીશક્તિજાગરણે મયાનુભૂત દર્શિત
અનુભવાઃ અસ્મિન્ પ્રપચ્યે આનીતાઃ |

અહં મમ મનઃ ન કિમપિ આચ્છેદનેન વિના વિનયેન સંકુચિત રહિતેન યુષ્મદગ્રે સ્થાપયામિ ।

ભાગ: - 3

મહાયોગાય ચત્વાર પ્રાથમિક માર્ગા:

આત્મસાક્ષાત્કારાય સ્થિત: સર્વોન્નત મહાયોગમ્ આરમ્ભદશાયાં ચત્વાર પ્રાથમિક માર્ગા: ઈવ વિભજનં કર્તુમિતિ સર્વે યોગશાસ્ત્રા: બહુ કથયન્તિ | કિન્તુ તે માર્ગા: સર્વે કુણ્ડલિનીશક્તિ જાગૃતાત્ અગ્રે સાધનક્રણાય યોગમાર્ગા: એવ | અત્ર સર્વે પાઠકા: એકં વિષયં મનસિ સ્મરણીયા: | પ્રતિ માનવ: ભગવતે પૂજાર્થમ્ અનેકપ્રયત્ના: કૃતા: સંપદ્યન્તે | કેચન ભિન્ન યોગસાધના: કુર્વન્તિ | અન્યા: તાન્ત્રિક પ્રક્રિયાન્ ઉપયોગ: કુર્વન્તિ | અપિ કેચન કિષ્કિન્દ્રિયા: પ્રક્રિયા: પ્રયુજ્યન્તિ | કિન્તુ અસ્મિન્ પ્રપચ્ચે ભગવત્કૃપયાર્થમ્ આચરિતા: યત્ના: સર્વે કુણ્ડલિનીશક્તિજાગરણાયેતિ અય: ભવતિ | યોગપરિભષાયાં સર્વેયત્નાન્ મિશ્રમં કૃત્વા અણુવીદીક્ષ ઈતિ અભિધાનયન્તિ | કિમર્થં નામ માનવ: ભગવત્કૃપાર્થં સ્વજીવિતકાલે કૃતં પ્રયત્નં સમસ્તમ્ આણુરુપેતિ સ્વલ્પ: એવ | સમસ્તપ્રયત્ના: કુણ્ડલિનીશક્તિજાગૃતાનન્તરે એવારભ્યતે | કિન્તુ અત્ર એક: વિષય: અવધારણાર્હ: | કુણ્ડલિનીશક્તિજાગૃતાનન્તરે માનવસ્ય કરણીય યત્ન: ન કોટપિ સ્યાત્ | કરણીય સમસ્તકાર્યં વિશ્વશક્તિ: સ્વયં શરીરે અન્તર્ગતેન કરોતિ | અત: કુણ્ડલિનીશક્તિજાગૃતં નામ આત્મસાક્ષાત્કારાય કરણીય પ્રયત્ને પ્રથમ ગમ્ય: | તેન કારણેન ઈત: પૂર્વં નામ કુણ્ડલિનીશક્તિજાગૃતાત્ પૂર્વં કરણીય યત્ના: સર્વે કેવલં પ્રાથમિક પ્રક્રિયા: ઈતિ કથ્યતે |

પ્રથમમાર્ગ ભક્તિયોગમિતિ કથયન્તિ | ભગવતે આત્મન: આત્માનં સમર્પણં કરણીય: |

અત્ર એક: માનવ: સંજીવિતે કરણીય સર્વેષાં કર્મણાં ભગવતે અર્પણં કરોતિ | મન: એતાવત્ ભાવનયા પૂર્ણેન મનસિ પુંજ: પુંજ: ઈવ ઘનીભૂતા: ઈન્દ્રિયાનુભૂતય: સર્વે બહુ વેગેન દહન્તિ | તત: સ માનવ: દુઃખ રહિત સમાધિદશામ્ ઉપગમનં ભવતિ | સમાધિદશા નામ પ્રપચ્ચે સ્થિતાનાં યોગમાર્ગાણામ્ અન્તિમ ગમ્ય: | સમાધિસ્થિતિ પ્રાપ્તાનન્તરે સર્વે યોગપ્રક્રિયા: નશ્યન્તિ | કિમર્થમિતિ આત્મસાક્ષાત્કાર: વા મોક્ષ: ઈતિ કેવલં ભગવત: અધીને એવ ભવતિ કારણેન |

ભક્તિયોગ: ઈતિ એતાવત્ માર્ગ: ભગવતમુપગમનાય વા આત્મસાક્ષાત્કારાય સ્થિતે સર્વેષુ યોગમાર્ગેષુ અત્યુત્તમ: શીઘ્ર: અપિ |

કિન્તુ સર્વે પાઠકા: એકં વિષયં મનસિ સ્મરણીયા: | એતાવત્ યોગમાર્ગાભ્યાસ કર્તુ: પ્રારબ્ધમપિ વેગેન પ્રક્ષિપ્યતે | ભગવત: રક્ષણમપિ સર્વકાલે વર્તતે | અત: અયં યોગમાર્ગ: અતિ સુરક્ષિત: | ભગવાન્ સદા સ્વભક્તાન્ ન ત્યજતિ અપિ ચ ભક્તં સદા રક્ષયન્ યોગમાર્ગાત્ ન વિચ્છિન્નાય રક્ષણં કલ્પયતીતિ ઉચ્યન્તે |

ભક્તિયોગ: ઈતિ એતાવત્ માર્ગ: કોમલમનસ્વિન: અપિ વિકારભાવ માનવાનાં બહુ યોગ્યમાર્ગ: | ભાવકા: માનવા: ભક્તિરિતિ ઉપાયમ્ ઉપયોગિતવન્ત: |

તદનન્તરમાર્ગ: કર્મયોગ: | અસ્મિન્ માર્ગે સર્વાણિ કર્માણિ અનુભવયિત્વા સમાપ્તં કૃતમિતિ સંપદ્યતે | તેન ફલિતેન મન: દુઃખ રહિત સમાધિ સ્થિતિં ગમયતિ | એતાવત્ વિષયમ્ ઈતો વિપુલતયા પર્યાલોચનં

કર્તુમનુમતિં દેહિ મે ।

માનવશરીરે સ્થિતાઃ પચ્ચેન્દ્રિયમાધ્યમેન એકઃ માનવમનસ્યોપરિ સઃ અનુભૂત પ્રાપ્તિયક સર્વે અનુભવાઃ મુદ્રાયતે । મનસિ મુદ્રિત એતે અનુભવાન્ સંસ્કારાઃ વા કર્માણિ ઇત્યુચ્યતે । સંસ્કારાઃ વા કર્માણ્યેવ માનવસ્ય ભવિષ્યજીવિતં નિર્માણયતિ । માનવઃ સ્વસ્ય જીવિતે ઉપયુજ્યમાન સર્વે અનુભવાઃ ગતે સ્વકૃત કર્મણાં ફલિતમેવા કિન્તુ અત્ર એકં વિષયમ્ ઉત્કણ્ઠતયા અવલોકયન્તુ । માનવઃ કાનિ કર્માણિ સ્વસ્ય ભવિષ્યજીવિતે અનુભવિષ્યતિ તે અનુભવાઃ અપિ પુનઃ મનસિ મુદ્રિતં ભૂત્વા પુનઃ તન્માનવસ્ય જીવિતં ચાલયતિ । એતત્ કદાપિ અવિષ્ટમ્ભ એકં કર્મચક્રમ્ । માનવઃ સ્વસ્ય કર્માણિ પ્રતિફલં કથં ભવતીતિ કથ્યતે તત્ તસ્ય નિયન્ત્રણે ન ભવતિ । યદા માનવઃ કર્મા કરોતિ સમયે એવ તત્ કર્મા તદા તસ્ય નિયન્ત્રણે ભવતિ । કર્મકૃતાનન્તરે કર્મણં પ્રતિફલં કથં ભવતીતિ સ્મરણમપિ અસાધ્યઃ । કિમિતિ માનવસ્ય કર્મણાં પ્રતિફલાધિકારઃ વા નિયન્ત્રણઃ નાસ્તિ । કર્મપ્રતિફલાધિકારઃ કેવલં ભગવતાધીને એવ વર્તતે । અસ્મિન્ દશાયાં માનવઃ સ્વમનસિ મુદ્રિત સર્વે સંસ્કારાન્ વિચિંચન્તાન્ કરણીયઃ । સંસ્કારાન્ કથં વિચિંચન્નં કર્તુ શક્યઃ માનવઃ । તેષાં પ્રતિફલાનુ ભવેનૈવ વિચિંચન્નં કર્તુ સાધ્યઃ ભવતિ । કિન્તુ પ્રતિફલાનુભવસમયે તે અનુભવાઃ પુનઃ મનસિ મુદ્રિતારાહિત્ય માર્ગે માનવઃ અન્વેષણીયઃ । કથમેતત્ ? કર્મપ્રતિફલાનુભવસમયે મનસિ ભાવોદ્દેગાનાં માસ્તુવશી ભૂતઃ । એવં મનસિ સર્વે પુરાતનવિષયાઃ વિચિંચનાઃ ભવન્તિ । તથા માનવસ્ય સ્થિતિં ભૌતિકપ્રપચ્ચેન બન્ધઃ મન્દગતિના વિચિંચન્નં ભવતિ । કમાનુભવસમયે માનવઃ સાક્ષીભૂત દશાયામેવ તિષ્ઠતિ ચેત્ એતત્ સાધ્યં ભવતિ ।

માનવઃ કર્માનુભવસમયે અનુભવાઃ પુનઃ મનસિ મુદ્રિતા ભવતિચેત્ તે સંસ્કારાઃ તાવત્ બલઃ ન ભવન્તિ । અતઃ તેષાં વિચિંચન્નત્વં કિમ્ચિત્ સુલભેન સાધ્યં ભવતિ । તેષામ્ અનુભવસમયે સાધકઃ ભાવોદ્દેગાનાં ક્રિયત્ પ્રભાવિતઃ અભવત્ તેન પ્રકારેણ ભવતિ । ક્રિયતધિકેન પ્રભાવિતઃ ભવતિ તાવત્ સુલભતયા તાન્ વિચિંચન્નં કરોતિ । તથા ક્રિયત્ અધિકેન પ્રભાવિતઃ ભવતિ તાવત્ કષ્ટઃ ભવતિ ।

તત્ માર્ગઃ ક્રિયત્ કોમલઃ ભવતિ । તેન માર્ગેણ ગચ્છતિ માનવઃ પ્રતિક્ષણં નિપુણતયા ભવેત્ । અસ્મિન્ સમયે અનેક પ્રતિકૂલ પ્રાપ્તિયક અનુભવાઃ આગમિષ્યન્તિ । માનવઃ સ્વકર્મણાં પ્રતિફલમ્ અનુભવસમયે કસ્મિન્ સમયે કેન પ્રકારેણાપિ ભાવોદ્દેગાનાં વશી ભૂતઃ ન ભવેત્ । તથા ન કરોતિ ચેત્ કર્મણામ્ અનુભવાઃ સર્વે સંસ્કારરૂપેણ પુનઃ મનસિ મુદ્રિતાઃ ભવન્તિ ।

અસ્મિન્ માર્ગે અધિક સમયઃ ભવતિ । કિમર્થં નામ માનવઃ સ્વમનસિ મુદ્રિતઃ પ્રતિસંસ્કારસ્ય વિચિંચન્નં કરણીયઃ । અપિ ચ સંસ્કારાન્ અનુભૂત્વા વિચિંચન્નં કૃત સમયે તાન્ સંસ્કારાન્ પુનઃ મનસિ ન મુદ્રિતવત્ યત્નઃ કરણીયઃ ।

કિન્તુ એતન્માર્ગઃ માનવાયોત્તેજનં દદાતિ । કિમુત સંસ્કારાન્ અનુભૂત્વા , ભાવોદ્દેગાનાં ન વશી ભૂત્વા સાક્ષીભૂતદશાયાંસ્થિત્વા તાન્ વિચિંચન્નસમયે માનવસ્ય સ્વપ્રગતિઃ અનુભવઃ ભવતિ । અપિ ચ સઃ શીઘ્ર કાલેન ઉન્નતિસાધનભાવઃ સંપદ્યતે । યદા સ માનવઃ યોગમાર્ગાત્ સ્સ્વલનં ભવતિ ચેત્ , તસ્યાપિ બહુ સમયઃ ભવેત્ । સમયઃ કિમર્થમિતિ ચેત્ પુનઃ કર્માણિ કરણેન કર્માણિ મનસિ મુદ્રણં સંભવતિ કારણેન । બઃહુશઃ યોગમાર્ગાત્ ચ્યુતનસ્ય પૂર્વે સઃ આધ્યાત્મિકેન ચ્યુતઃ પતિષ્યામીતિ બુધ્ધ્યા સાવધાનતયા વર્તતે ।

તદોપરિ માર્ગઃ જ્ઞાનમાર્ગઃ ।

પરબ્રહ્મં પ્રાપ્તિયુક્ત જ્ઞાનમધ્યમેન આરાધનાય ન સંપદ્યતે । પ્રતિ માનવસ્ય અસ્મિન્ પ્રપન્ચ્યે સ્થિતઃ લૌક્યજ્ઞાનં સર્વં ન કિંચિદ્દુષ્યયોગકારીતિ જ્ઞાનં ભવિતવ્યઃ । સ માનવઃ અસ્મિન્ પ્રપન્ચ્યે લભ્યમાન લૌક્યજ્ઞાનસ્ય પ્રત્યાદિશેત્ । કિન્તુ એતદવભવત્પૂર્વમેવ પ્રાપ્તિયુક્ત જ્ઞાનં સર્વે સ્વમનસિ રાશીકૃતઃ કરણીયઃ । તદૈવ એતપ્રાપ્તિયુક્તજ્ઞાનંસર્વેણ ન કિંચિત્પ્રયોજનઃ ઈતિ અપિ ચ પરબ્રહ્મજ્ઞાનં તસ્ય ન જ્ઞાયતે ઈતિ વિષયઃ બુદ્ધ્યતે ।

અસ્મિન્ પ્રપન્ચ્યે પરબ્રહ્મસ્ય કૃતે વિસ્તારેણ ચર્ચિત ગ્રન્થાઃ અનેકભાષાસુ વર્તન્તે । ઈયં સાહિત્યં યોગ દૃષ્ટ્યાં સમ્યક્ પઠિત્વા ભાવાર્થ બોધકસ્ય માનવસ્ય ચ સાહિત્યં ન કિંમપિ ન પઠિતસ્ય મધ્યે ન કિંચિદપિ ભિન્નઃ । કિમિતિ વ્દયોરાપિ પરમાત્મસ્ય પ્રત્યક્ષજ્ઞાનં ન ભવતીતિ કારણેન ।

દૈવત્વં નામ માનવસ્ય તસ્મિન્નન્તરે વા તસ્યાન્તરાત્ વિદ્યોષણં ભવતિ ।

દૈવત્વમિતિ શરીરબાધ્યાત્ કસ્યાપિ શરીરાન્તરે ન પ્રવહતિ । કિમુત દૈવત્વં નામ માનવસ્યાન્તરે પ્રકાશયેદિતિ । કિન્તુ પ્રપન્ચ્યે સ્થિતાઃ સર્વે મતસંબન્ધિત ગ્રન્થાઃ અન્યગ્રન્થાશ્ચ માનવે બ્રહ્મજ્ઞાન પ્રકટનાય પરીક્ષે સહકારં કુર્વન્તિ ।

માનવઃ ક્રમપદ્ધત્યા પ્રાપ્તિયુક્ત સમસ્ત જ્ઞાનં સહેતુકેન તર્કયિત્વા પશ્યતિ ચેત્ એતત્ પ્રાપ્તિયુક્તજ્ઞાનં સર્વં ભ્રમાવૃત વિષયઃ ઈતિ જ્ઞાયતે ।

તદા સ માનવઃ તસ્ય જ્ઞાનસ્ય પ્રત્યાયક્ષં કરોતિ । એતત્ સમસ્ત પ્રાપ્તિયુક્ત જ્ઞાનપ્રત્યાયક્ષાનન્તરે મનસિ ચિન્તનાય કિંચિત્ નાવશેષઃ । મનસિ સ્થિતાઃ સર્વે ભાવાઃ નિર્મલત્વપ્રાપ્તાનન્તરે મનસ્યન્તરે સ્થિતસ્યાત્મનઃ મનઃ દર્પનમિવોદ્યોગં કરોતિ । તેન હેતુના માનવસ્યાન્તરાત્માય સ્વસ્ય નિજરૂપઃ સ્વમનસીતિ દર્પણે અભિવ્યક્તં ભવતિ । એતત્ કિમિતિ પ્રક્રિયા નામ એકઃ સ્વસ્ય રૂપં દર્પણાગ્રે સ્થિતઃ દર્શતીવ । કિન્તુ દર્પણોપરિ યદિ અવિરલ કર્દમઃ ભવતિ તાવત્ સ્વસ્ય રૂપઃ સ્વચ્છતયા ન દૃશ્યતે । દર્પણોપરિકર્દમનિવાણેનૈવ સ્પષ્ટં દૃશ્યતે । તથૈવ ઈન્દ્રિયમાધ્યમેન મનસિ સ્થિરીભૂતાઃ સંસ્કારાઃ ઈતિ કર્દમકારણેન મનઃ કદાપિ સ્વચ્છતયા ન ભવેદિતિ હેતુના આત્મનઃ સ્વસ્ય નિજસ્વરૂપઃ અપિ સ્વચ્છતયા ન દૃશ્યતે ।

બુદ્ધિધિવિચક્ષણામાનવાનામ્ એષઃ માર્ગઃ બહુ સૌખ્યં ભવતિ ।

અસ્મિન્ માર્ગે બ્રહ્મજ્ઞાનજિજ્ઞાસમાનવઃ સ્વમનસિ કાલાનુસારેણ પ્રાપ્તિયુક્તાનેક વિષયાન્ સંગ્રહકારયન્ તાનન્તરે એવ બ્રહ્મજ્ઞાનદૃષ્ટ્યા તર્કયિત્યા પશ્યન્ પુનઃ તસ્ય જ્ઞાનસ્ય પ્રત્યાયક્ષં કરિષ્યતિ ।

એતત્ સમસ્તં બહુશ્રમયામિલિત પ્રક્રિયા અપિ ચ બહુ દીર્ઘકાલપ્રક્રિયા ।

એકસ્મિન્ સમયે માનવબુદ્ધિઃ સ એવ સ્વયં પરબ્રહ્મમિતિ ભ્રમાપિ સંપદ્યતે । અસ્મિન્ પ્રપન્ચ્યે લભ્યમાન સર્વશાસ્ત્રાણાં ચ પ્રાપ્તિયુક્ત વિષયાણામપિ તસ્મિન્ સંગ્રહણ કારણેન તસ્યાયં વિશ્વસ્ય કૃતે અપિ પ્રપન્ચ્યસ્ય કૃતે સમ્યક્ જાનામીતિ ભ્રમા સંપદ્યતે । અસ્મિન્ દશાયાં માનવબુદ્ધેઃ કૂપે માણુકસ્યાપિ ભિન્નઃ ન કિંચિત્ ભવતિ । કૂપે સ્થિતઃ માણુકઃ સ સર્વ કૂપમ્ અપશ્યત્ ઈતિ અતઃ

સ્વસ્ય ક્રૂપઃ ઈતિ પ્રપચ્યે તસ્ય સર્વે વિષયાઃ જાનાતીતિ ભ્રમાં સંપદ્યતે | સ માણુકઃ તત્ ક્રૂપઃ એવ પ્રપચ્યઃ ઈતિ વા વિશ્વમિતિ વા ભ્રમાયાં વર્તતે | કિન્તુ કોટપિ તં માણુકં ક્રૂપાત્ બહિર્ગૃહ્ય સમુદ્રે સ્થાપયતિ ચેત્ તદા તસ્ય માણુકસ્ય યદાર્થ જ્ઞાનં સંભવિષ્યતિ |

કિન્તુ અન્તિમદશાયં માનવબુદ્ધેરપિ સઃ ન બ્રહ્મમિતિ વિષયઃ જાનાતિ | એતત્ જ્ઞાનં કેન વિધાનેન સંભવતે | તદા બુદ્ધિઃ વિનીતયા શિરઃ નિમ્નઃ ભવતિ | બઃહુશઃ એતત્ વિવરણાય ન સાધ્યવિષયઃ વિશ્વરુસ્યઃ ઈતિ મે મનઃ | માનવઃ અસ્મિન્ પ્રપચ્યે અનેકગ્રન્થાન્ ચ શાસ્ત્રાન્ ચ પઠિત્વા તતઃ કિચિયત્ દર્પેણ હર્ષયતીતિ સહજ વિષયઃ | કિન્તુ તસ્ય દર્પભંગઃ કેનાપિ વિધાનેન સંભવિષ્યતિ | પ્રતિ માનવસ્ય તસ્યેતિ વ્યક્તિત્વઃ વિશેષતઃ ભવતિ | તસ્ય પ્રત્યેકવ્યક્તિત્વાનુસારેણ તસ્ય ગર્વભંગઃ ભવિષ્યતિ |

અન્તિમે મનસ્યોપરિ અન્તર્ગતનિયન્ત્રણા | એષઃ માર્ગઃ રાજયોગઃ ઈત્યુચ્યતે | અસ્મિન્ માર્ગે ધ્યાનમિતિ પ્રક્રિયા પ્રયુજ્યતે |

મનસઃ કેનેપ વિધાનેન નિર્વિચારદશાયાં નયનં સંપદ્યતે | યસ્ય કસ્યાપિ વેદ્યાપરિ વા શબ્દોપરિ વા અન્યોપરિ મનસઃ એકાગ્રતાં સ્થાપયિત્વા સાધયત્યેનમ્ | ક્રમેણ મનઃ તસ્મિન્ વેદ્યેસ્થિરાયતિ | એકસ્મિન્ સમયે મનઃ શૂન્યેન પરિવર્તયતે | મનસઃ આલોચનાશ્ચ ભાવાશ્ચ ઈત્યાદયઃ કાન્યપિ ન સન્તિ |

અસ્મિન્ દશાયાં એકાગ્રતાયોપયુક્ત દ્રવ્યઃ અપિ અદૃશ્યઃ ભવતિ | અદ્ય મનઃ શૂન્યેન નિર્વિચારેણ પરિવર્તયતિ |

એતત્ શાસ્ત્રીય જ્ઞાનિનાં શુદ્ધમાર્ગઃ |

તે અસ્મિન્માર્ગે પ્રતિ સન્દર્ભે અવક્રદૈવત્વપ્રત્યક્ષ અનુભવં પ્રયોગાત્મકેન પ્રાપ્તુમિતિ વાર્છન્તિ | કિન્તુ ગુરોઃ પર્યવેક્ષણયા વિના ધ્યાનં કરણં યદિ સમ્ભવતિ ચેત્ એષઃ માર્ગઃ બહુ પ્રમાદકર વિષયઃ ઈતિ પાઠકાઃ કૃતવેદિનઃ ભવેયુઃ | યતઃ કુણ્ડલિની શક્તિઃ ન કસ્યાપિ નિયન્ત્રણેન વિના જાગૃતં ભવતિ | માનવઃ તાં શક્તિં ધારણદશાયાં નાસ્તિ | તેન ક્લિતેન શરીરેણ ચ મનસા ચ શાશ્વતવ્રણાનાં વશીભૂતઃ ભવતિ |

અતઃ સર્વે પાઠકાઃ એતત્ વિષયં બલાત્ સ્મરણીયમ્ | ગુરુપર્યવેક્ષણેન વિના સ્વયં ધ્યાનસ્યાભ્યાસઃ ન કરણીયઃ એતદ્વિષયમહમ્ ઊર્જિતેન સર્વેષાં પાઠકાનાં વક્તુમિચ્છામિ | એતસ્ય વિષયસ્ય સરલ સમ્બન્ધઃ નાસ્ત્યપિ વિશ્વશક્તિસમ્બન્ધિત મમ સ્વીય અનુભવમેકં યુષ્મદગ્રે સ્થાપયામિ | તત્ નાડીષુ શીતલદાયકાદ્ભુતાનુભવઃ | કિન્તુ એતદનુભવઃ વિશ્વશક્તેઃ પ્રથમરૂપસ્ય વા પરાશક્તિરિતિ આદિશક્તેઃ વા ન સંબન્ધિતઃ | વિશ્વશક્તેઃ આદિરૂપસ્ય સ્થૂલઃ ભવતીવ માનવશરીરે પ્રાણશક્તેઃ સંબન્ધિતઃ | અસ્મિન્ ગ્રન્થે અન્યસ્મિન્ ભાગે ઈયં વિશ્વશક્તિઃ અનેક રૂપેષુ રૂપાન્તરપ્રાપ્તસ્ય કૃતે વિપુલતયા ચર્ચિતવાન્ |

સિદ્ધમહાયોગે દીક્ષ સ્વીકરણાય ચત્વાર વર્ષેભ્યઃ પૂર્વ મનોદ્ભુત એકમનુભવપ્રાપ્તવાન્ |

મહ્યં કો વા ઉક્તવાન્ | હૈદરાબાદ્ નગરે એકા મહિલા પ્રાચ્યદેશાસુ પ્રસિદ્ધ રેકીતિ પ્રક્રિયાં દીક્ષાં

દદાતીતિ જ્ઞાતઃ | તદા તાં મહિલાં મેલનાય સમય નિર્ધારણં કૃત્વા તતઃ રેકી પ્રક્રિયાં દીક્ષસ્વીકરણાય તસ્યાઃ ગૃહં ગતવાન્ |

તાઃ મામ્ એકસ્મિન્ કોષ્ટે આગન્તુમિતિ અભ્યર્થિતઃ તે | મામ્ એકસ્મિન્ આસને ઉપવિશ્ય નેત્રે નિમીલ્ય વસતુ ઇતિ ઉક્તવન્તઃ | સા મહિલા “રેકી” ગુરુઃ મત્ કાઞ્ચન પ્રાંગણ દૂરે ઉપવિશ્યતિ | તસ્યાઃ ઉપકૃતામ્ અન્યાં મહિલાં તસ્યાઃ હસ્તં મમ શિરોપરિ સ્થાપયતુ ઇતિ ઉક્તવતી સા ગુરુઃ | મમ શિરોપર્યાત્ ગુરોઃ ઉપકૃતામહિલાયાઃ હસ્તસ્પર્શેન મમ શરીરે વિશ્વશક્તિ પ્રેષણાય પ્રયત્નઃ કૃતવતી | અહમત્ર આગમનાત્ પૂર્વમેવ કિં ભવિષ્યતિ અત્ર મમ વિવરણં કૃતવાન્ એકઃ | એકઃ “રેકી” પ્રક્રિયાં દીક્ષા સ્વીકરણ સમયે વિશ્વશક્તિઃ શરીરે પ્રવહિતાનુભૂતિ સ્વચ્છતયા પ્રાપ્તમિતિ મમ પૂર્વમેવોક્તવાન્ |

અતઃ અહં તસ્યાઃ શક્તેઃ પ્રવાહાનુભૂતિઃ કથં ભવેદિતિ નિરીક્ષણં કરોમિ | કતિપય ક્ષણાનન્તરે મમાનુભવસ્ય કૃતે સા માં પૃચ્છતિ | અહં ન કિમિતિ અનુભૂતિં પ્રાપ્તઃ ઇતિ “રેકી” ગુરું તામ્ અવદમ્ |

મમ વાક્યં શ્રુત્વા તદા સા “ભવાન્” “રેકી” પ્રક્રિયસ્ય કૃતે કિમપિ અભિપ્રાયઃ મા ગચ્છતુ “ ઇતિ મામ્ ઉક્તવતી | પુનઃ ચત્વારદિનાનન્તરે આગચ્છતુ | પુનઃ એકવારં પ્રયત્નં કરવામઃ |

સંઘટનાત્ વ્દૌ દિનાનન્તરે એકસ્મિન્ દિને રાત્રૌ અહં મમ પ્રકોષ્ટે શય્યોપરિ સંવિશ્ય કિમિતિ ગ્રન્થં પઠામિ | સપદ્યેવ મમ શિરોપરિ કિમિતિ ભ્રમણમિવ ચલન મારમ્ભઃ ઇતિ અનુભૂતિઃ પ્રાપ્તઃ | ગ્રન્થાત્ મમ દૃષ્ટિઃ પરિવર્ત્ય શિરસ્યોપરિ ગતઃ મનસા અહં તત્ સ્થિતિમ્ અવલોકયામિ | વિશ્વશક્તિ ભ્રમણમિવ ચલનમ્ અથ ઇતોધિક શક્તિઃ ઇવ પરિવર્તયતે | અધુના તત્ બાહ્યાત્ મમ શિરસિ નિધાયતીવ અનુભૂતિઃ પ્રારમ્ભઃ |

તતઃ ઇયં શક્તિઃ અધોગત્વા મમ શરીરે સમસ્ત ભાગેષુ સ્ખલિતઃ | પ્રથમતઃ મમ હસ્તાંગુલ્યાઃ તતઃ મમ પદ્મ્યાં સા શક્તિઃ બહિર્ગચ્છન્નિવ મમાનુભૂતિઃ પ્રાપ્તઃ | કતિપય ક્ષણાનન્તરે તસ્યાઃ શક્તેઃ ભ્રમણઃ શીઘ્રતા ચ બલઃ ચ વૃદ્ધિં ગતૌ | તેન મમ શિરસિ એકઃ અસૌકર્યાનુભૂતિઃ પ્રારમ્ભયતે | કિઞ્ચિત્ કાલાનન્તરે મમ શિરસિ સા અનુભૂતિઃ ઇતોટધિકં ભૂત્વા અસૌકર્યઃ ઘટયતિ |

અતિવ્યથાહં કિમિતિ પ્રયત્નં કૃત્વા શય્યાત્ ઉત્તિષ્ઠવાન્ | તેન તસ્યાઃ શક્તેઃ પ્રવાહઃ કિઞ્ચિત્ પ્રત્યાદિશતીવ મે અનુભૂતિં સંપદ્યતિ | કિન્તુ સા શક્તિઃ મમ શરીરે પ્રવહતીતિ અનુભૂતિઃ એવ તથૈવ વર્તતિ | તેન રાત્રૌ મમ નિદ્રા ન સંજાતા | તદુત્તરદિનેટપિ સા અનુભૂતિ તથૈવાસ્તિ | સન્ધ્યાસમયે અહં મમ પ્રકોષ્ટાત્ બહિરગતવાન્ | સન્ધ્યા ચાલનાય |

અહં રથ્યાં પદ્મ્યાં ચલતિ | રથ્યાં યાનાનાં સંખ્યા અધિકઃ ભવતિ | શિઘ્રમેવાહં રથ્યોપરિ પતન્નિવાનુભૂતિઃ પ્રાપ્તવાન્ | મમ શિરઃ ભ્રમતીતિ ભાવનમભવત્ | તતઃ મમ પરિતઃ પ્રગાઢાન્ધકારઃ વ્યાપિતઃ ઇત્યનુભૂતિઃ બભૂવ | રથ્યોપરિ ન કિઞ્ચિદહં પશ્યામિ પ્રગાઢાન્ધકારેણ | યાનાનામધિકસંખ્યેન સ્થિતં રથ્યાં તથાનુભૂતિના ચ્યુતવાન્ | ભાગ્યવશેન સા અનુભૂતિઃ અધિકસમયઃ ન ભવતિ | કિઞ્ચિત્ સમયાનન્તરે સા અનુભૂતિઃ અદૃશ્યઃ | કિન્તુ તસ્મિન્ સમયે મમાધિકભયઃ વિદ્યતિ | શિઘ્રેનાહં સચેતનં પ્રાપ્ત્વા અગ્રેગન્તુમશક્યઃ પુનઃ ગૃહં ગતવાન્ |

યદા અહં ગૃહમાગચ્છતિ તદાપિ મમ શિરઃ ભ્રમતીતિ પુનઃ મમ પરિતઃ પ્રગાઢાન્ધકારઃ વ્યાપિષ્યતીતિ અનુભૂતિઃ બભૂવ | યથા કથયિત્ અહં ગૃહમાગતવાન્ | કિન્તુ મમ શિરઃ ભ્રમતીત્યનુભૂતિઃ વિદિતીયદિને અપિ રાત્રૌ પુનઃ ભવતિ | સા રાત્રી અપિ સર્વ શરીરમ્ અસૌકર્યેણ ભવતિ | નાહં નિદ્રાં પ્રાપ્તવાન્ | અનન્તરદિને અહં “રેકી” ગુરુ મેલનાય ગતવાન્ | તાં મેલયિત્વા સર્વ વિષયં તામુક્તવાન્ | મમાનુભવાઃ વિવરણં દત્તવાન્ |

સા કથયતિ વિષયે શૃણોતિસતિ મમાસ્થિષુ શૌત્યં પ્રારમ્ભઃ ઇત્યનુભૂતિઃ સમ્ભૂતઃ |

યદાહં ગતે કાલે તાં મેલન સમયે તથા કૃતં “રેકી” દીક્ષા મયિ સફલી કૃતઃ નાભવત્ | મમ વિષયે “રેકી” પ્રક્રિયા ન સફલીકૃતઃ | તેન હેતુના સા તત્ વિષયં તક્ષણેન પરિગણ્ય તતઃ સા કિં કૃતવતી ઇતિ મત્વમ્ અકથયત્ | પ્રથમતઃ સા પૂજિતાયાઃ દેવતાયાઃ વિગ્રહસ્ય પાદોપરિ પતિત્વા પ્રાર્થનાં કૃતવતી | તામ્ એતત્ દુસ્થિતેઃ રક્ષણં દદાતુ ઇતિ પ્રાર્થનાં કૃત્વા ગૃહાદેવ માનસિક પ્રક્રિયા મમોપરિ “રેકી” દીક્ષાં પ્રદાનાય પ્રયોગઃ કુર્વન્નસ્તિ | સા પ્રાણશક્તિં દૂરાદેવ મમ શરીરે પ્રવહિતાય પ્રયત્નઃ કુર્વન્નસ્તિ |

“રેકી” પ્રક્રિયાયાઃ કૃતે મમ કેવલં કિચિત્ જ્ઞાનમેવાસ્તિ | પ્રાણશક્તિં દૂરાદેવ કસ્મિન્ શરીરે અપિ પ્રસારયેદિતિ વિષયઃ અહં જાનામિ | તથા કર્તુ સાધ્યઃ ભવતીતિ અહં કુત્રાપિ પઠિતવાન્ | ગત વિદિદિનાભ્યઃ અહં તત્ પ્રત્યક્ષેન અનુભવન્ અસ્મિ |

તતઃ કિમભવદિતિ વિષયઃ અહં લિખનાય નેચ્છામિ |

અહં પાઠકાનાં વક્તું કિમિતીતિ યદાહં સિદ્ધમહાયોગે દીક્ષાં સ્વીકરણાય તાવત્ કતિપય વર્ષાઃ મમ શરીરઃ ધૂલીપરિતરંગમિવ અનુભૂતિઃ પ્રાપ્તવાન્ | વિશ્વશક્તિઃ વા પ્રાણશક્તિઃ મમ શરીરે સર્વતઃ ચલનં કૃતમિતિ અનુભૂતિઃ અહમ્ અનેકવર્ષેભ્યઃ પ્રાપ્તવાન્ | કિન્તુ ઇયં પ્રાણશક્તિપ્રવાહઃ અર્થહીનઃ ઇતિ પરિવર્તતિ | મમ મનસિ કિમપિ પરિવર્તનં નાનયતિ | વર્ષાણિ ગતાનિ અપિ તચ્છક્ટેઃ ગમનં મમ શરીરે સર્વત્ર વ્યાપ્ય એકઃ અર્થહીન વિષયઃ ઇવ પરિવર્તિતઃ | કાચ્યન સન્દર્ભેષુ મમ શારીરકેણ બહુ અસૌકર્યઃ ભવતિ | સર્વેષાં મુખ્યવિષયઃ કિમિતિ નામ અહં કિમપિ ન કરણીય સ્થિતિષુ બન્ધીકૃતઃ | અહમ્ એતત્ વિષયસ્યકૃતે કરમૈ વક્તું અર્હઃ | કઃ વિશ્વસતિ મમ કથાં ? એવમ્ અસહજપ્રાણશક્તિપ્રવાહાનુભૂત્યા કાનિચિત્ વર્ષાણિ આદાનાય બભૂવ | તદર્થમેવાહં વક્તુમિચ્છામિ યત્ સમ્પૂર્ણસામર્થ્યવાન્ ગુરોઃ પર્યવેક્ષણેન વિના ન કોટપિ ધ્યાનં માકુરુ | યતઃ વિશ્વશક્તિજગૃતેન તાં ન કોટપિ નિયન્ત્રિતઃ ભવેત્ | તત્ શારીરકેણાપિ માનસિકેન ભયાનક અવસ્થાનાં નયતિ |

ઊર્ધ્વ વિષયાન્ સર્વે પાઠકાનાં કિમર્થં વિવરણં કૃતવાન્ નામ તે માનવાઃ વિશ્વશક્તિજગૃતાય અનેકૈઃ વિધાનૈઃ સાધનં વા ધ્યાનપ્રક્રિયા યદા સાધનં કુર્વન્તિ , તદા તે અગ્રે વિમૃશ્ય એવ કરણીયઃ ઇતિ મે ભાવઃ ન તુ પાઠકાનાં ભયપ્રેરણં મમ ઉદ્દેશ્યઃ | વિશ્વશક્તિઃ યદિનિયન્ત્રણેન જગૃતં ભવતિ ચેત્ તદા તત્ માનવમ્ આત્મસાક્ષાત્કારસ્ય સમીપે નયતિ |

અથ માં ગતે કથયતઃ ચત્વાર પ્રાથમિક યોગમાર્ગાણાં કૃતે ચ તે મહાયોગસ્ય માર્ગદર્શક વિષયાન્ વક્તુમ્ અવકાશઃ દીયન્તુ |

કસ્મિન્ માર્ગે અપિ કુણ્ડલિનીશક્તિઃ વા વિશ્વશક્તિઃ કસ્મિન્ચિત્ દશાયાં જગૃતઃ ભવેત્ | અયં

વિશ્વશક્તિં ભિન્નયોગમાર્ગેષુ ભિન્ન નામૈઃ આકૃશન્તિ ।

કુણ્ડલિનીશક્તિઃ એકસ્મિન્ માનવશરીરે જાગૃતાનન્તરે તદ્વા સર્વે યોગમાર્ગાઃ એકઃ એવ । સર્વે યોગમાર્ગાઃ મેલનાનન્તરે એકઃ મહાયોગઃ ઈવ પરિવર્તનં ભવેત્ । અસ્મિન્ ગ્રન્થે અયમેવ વિષયમ્ અન્યભાગે સવિવરણેન લિખિતવાનસ્મિ ।

કેવલં પ્રાથમિક દશાયામેવ સાધકાઃ ભિન્ન યોગપ્રક્રિયાન્ વા યોગમાર્ગાન્ સંગ્રહં કૃત્વા વિશ્વશક્તિ જાગરણાય યત્નયન્તિ । એકવારં શક્તિઃ જાગૃતમભવત્ તદ્વા દૈવ સંકુલીભાવ પ્રક્રિયા શરીરે પ્રારભ્યતે । તસ્ય માનવસ્ય તિરોહિત પ્રયાણસ્ય ગમ્યમિતિ પરબ્રહ્મદિશિ પુરોગમનં પ્રાપ્તઃ ભવતિ । ન કોટપિ ગતયાં સમુદ્રમાર્ગમિવ પ્રત્યાગમન પ્રયાણે એકઃ માનવઃ કિમિત્યનુભવાઃ સંપદ્યન્તે ઈતિ એતસ્ય ગ્રન્થસારાંશઃ ।

ભાગ: - 4

કુણ્ડલિની શક્તિ:

આધુનિક પ્રપચ્ચે કુણ્ડલિનીશક્તે: કૃતે સાહિત્ય: બહુ અધિકતયા લભ્યતે | પ્રાચીન સંસ્કૃત ગ્રન્થૈ: પ્રકારૈ: કુણ્ડલિનીશક્તે: સહસ્ર નામાનિ સન્તિ | અહમેક: પશ્ચિત: ઇવ “ કુણ્ડલિનીશક્તિ:” ઇતિ સંસ્કૃતપદસ્ય અર્થવિવરણાય કિમિતિ પ્રયત્નં કરોમિ | અહં કિમિતિ સંકટેન વિના વિષયાંશસ્ય વિવરણં દદામિ |

કુણ્ડલિની નામ સાહિત્યાર્થ: પરિભ્રમાણ રુપેણ અસ્તીતિ | તત્ વિશ્વસ્યાદિશક્તિ: | અન્યાર્થેન વક્તુમ્ ઇતિ એતદનન્તવિશ્વ: ઇયમાદિશક્તે: સ્થૂલસ્વરૂપ: |

કિન્તુ અદ્યતન આધુનિકશાસ્ત્ર: વિશ્વસ્ય ક્ષેત્રફલસ્ય ગણાકા: ક્રિયમાના: ઇવ આદિશક્તે: ક્ષેત્રફલસ્યાપિ ગણનીય: ઇતિ મા ચિન્તયન્તુ |

આદિપરાશક્તે: સત્યરુપ: વા સ્વભાવ: ન તર્કનીય: સા અતિ નિગૂઢ: |

અત: વિશ્વશક્તે: પરિધેશ્ય પરિમાણસ્ય ચ કેનાપિ ન શ્રુતમ્ |

ઇયમાદિશક્તે: નિજસ્વરુપ: કિમિતિ કેવલં વિશ્વશક્તિ: એવ પરિચયં દત્તમસ્તિ | એષા કેવલં યોગસાધનેક્રિયદુષ્ટદશાયાં વર્તન્તે | યોગિન: એવ જનન્તિ |

અત્રાહમ્ એકપદમુપભુજ્યતે | તેન પદેન પાઠકા: વિશ્વશક્તિસ્વરૂપં જનન્તિ વા ન જનન્તિ વા પશ્યામ: | જ્ઞાનવતિ: ઇયં શક્તિ: |

એષા વિશ્વે પરાશક્તિ: | એકસ્મિન્ માનવે ચ દિવે જ્ઞાનેન ચૈતન્યપ્રાય: ઇયં શક્તિ: | કિમર્થમિતિ ઉચ્યતે અસ્મિન્નનન્તવિશ્વે આદિશક્તિ: એવં વિધમ્ વા બીજરુપશક્તિ: |

વિશ્વશક્તિભૂત્વા ઇયં પરાશક્તિ: પરબ્રહ્માત્ ભિન્ન: નાસ્તિ | વિશ્વશક્તિરિવ રુપધારણ બ્રહ્મમેવેયં પરાશક્તિ: |

અત: પાઠકા: સ્વમનસામ્ આધુનિક વિજ્ઞાનશાસ્ત્ર: વિશ્વશક્તે: કૃતે તર્કયતિ આલોચના: વિસૃજ્યયન્તુ ઇતિ અભ્યર્થયામિ | આધુનિક વિજ્ઞાનશાસ્ત્રસ્ય પરિશોધન સર્વસ્વં કેવલં વિશ્વશક્તિ સ્થૂલરૂપાણાં કૃતે એવા એતેન માર્ગેણ ભવતિ ચેત્ પાઠકા: એતત્ ગ્રન્થં સમ્યક્ અર્થ: જ્ઞાયન્તિ |

વિશ્વશક્તિભૂત: આદિશક્તિ: સ્વસૂક્ષ્મરૂપાત્ ભૌતિકસ્થૂલરુપમિવ કથં પરિવર્તનં ભવેદિતિ બહુ સંકલિષ્ટતયા ભવતિ | ઇત: પૂર્વમેવાહં અવદત્ યત્ સ્વસ્યા: સૂક્ષ્મરૂપેષુ ઇયં પરાશક્તિ: જ્ઞાનવતી નામ માનવમેધ: વા બુદ્ધિ: અતિક્રમ્ય સામર્થ્ય ભવતિ | અપિ ચ એકા સ્વતન્ત્ર વિશ્વશક્તિ: |

સ્વસૂક્ષ્મ બીજરૂપે વા પ્રાથમિકરૂપે વા આદિસ્વરૂપે ઇયં વિશ્વશક્તિ: સર્વ જનાતિ જ્ઞાનવતિ ચ સર્વોન્નત પરાશક્તિ: અપિ | યથા પ્રાચીન યોગશાસ્ત્રા: કથયન્તીવ પરબ્રહ્મણ: વા ભગવત:

વિદ્યુત્તુલા: સ્થ: ઇતિ સર્વે વિશ્વસન્તિ | એકા ચલનરહિતા વિદ્યુત્તુલા ચૈતન્યવતી | ચલનરહિતા ન કદાપિ પરિવર્તનીયા ચ શાશ્વતવતી વિશ્વાત્મા | ચૈતન્યવતીતિ વિશ્વં વા સદા પરિવર્તનીયા પ્રકૃતિ: વા વિશ્વશક્તિ: | એકસ્ય નાણકસ્ય યથા દૌદિશૌ ભવત: તથા વિદ્યુત્તુલાધ્યાસત: પરબ્રહ્મા | અત: વિશ્વશક્તિ: ચ પરબ્રહ્મા વા ભગવાન્ વદાવપિ એક: એવ | ઇમે વિદ્યુત્તુલૌ કદાપિ ન આમન્ત્રણેન ભવત: | અત: જ્ઞાનવતીતિ વિશ્વશક્તિ: સ્વસ્ય સ્વભાવ: વા નિજસ્વરુપ: એકસ્ય યોગસાધકસ્ય સા એવ સ્વયં પરિચયં કરણીયમસ્તિ | કિન્તુ યોગસાધને ઉત્કૃષ્ટદશાયાં સ્થિતસ્ય યોગિન: એવ વિશ્વશક્તિ: સ્વપરિચયં દદાતિ | તસ્મિન્ દશાયાં યોગિ: મન: એક: પ્રયોગશાલા ઇવ પરિવર્ત્ય તસ્ય મનસા એવ મનસ: કૃતે ધ્યાન: કરોતિ |

પરાશક્તિ ભૂતા ઇયં વિશ્વશક્તિ: અસ્માકં દૃશ્યમાન ઇયં વિશ્વમ્ ઇવ વદૌ દશયો: જન્મા પ્રાપ્નોતિ | એકા વ્યક્તિગત શ્રેણી વિદ્યુત્તુલા સામૂહિક શ્રેણી | એકસ્ય માનવસ્ય મનસ્સાક્ષે: દૃશ્યમાન વા અનુભવયોગ્ય: એક: વિશ્વં, ચ માનવજાતે: સમસ્તસ્ય સામૂહિકેન અનુભવયોગ્ય: અન્યં વિશ્વં વદૌ સૃષ્ટિ નિર્માણૌ કથં કૃતૌ નામ વદાવપિ મેલનેન દર્શનાય એકા સૃષ્ટિરિવ અયં વિશ્વં સર્વેષામપિ અનુભવ: ભવન્તિ |

માનવસ્ય વિશ્વસ્ય કૃતે પ્રાપ્તાનુભવ: વા સત્યં કેવલં સ્વસ્યૈવ યદ્યર્થ: ભવતિ | માનવસ્ય મનસિ સ્થિતાનાં કર્માણાં વા સંસ્કારાણામ્ અનુસૃત્ય તસ્યેયં વિશ્વ: ભિન્ન માનવાનાં પ્રત્યેક રૂપે અનુભવ: સમ્ભવતિ | અત્ર પાઠકા: એકં વિષયમ્ આલોચનીયા: ભવન્તિ | એતત્ વિશ્વમ્ એકસ્ય કથં દર્શયતે તથૈવ સર્વેષામપિ વિશ્વં દર્શયતે | માનવશરીરનિર્માણમેવ તસ્ય તુલ્યસ્ય હેતુ: | સર્વેષાં માનાવાનાં શરીરનિર્માણ: એક: રૂપેણ વિદ્યતે તેન હેતુના ઇન્દ્રિયમાધ્યમેન અનુભૂત પ્રપચ્ચ: અપિ એકરૂપેણાવગમ્યતે | માનવસ્ય પ્રપચ્ચં પ્રતિ સ્થિતા ભાવના માનવજાતિ સામૂહિકાનુભવેન અતિરિક્તિ બલવત: ભવતિ | માનવસ્ય મનસિ સ્થિતાનાં કર્માણાં વા સંસ્કારાણામ્ એકેકાનુભવ: એવ કેવલં તસ્યૈકેકાનુભવ: ભવતિ | તેન હેતુનૈવ અનુભૂત પ્રપચ્ચ: અપિ કેવલં તસ્ય માનવસ્યૈકેકાનુભવ: ભવતિ | અસ્મિન્ પ્રપચ્ચે એકસ્ય સાધ્વનુભવ: અન્યસ્ય દુરનુભવ: ઇવાવગમ્યતે |

ભ્રમપૂર્ણે અસ્મિન્ પ્રપચ્ચે માયા વા કિં ભવતિ ?

અઘાલું ભ્રમપૂર્ણસ્ય પ્રપચ્ચસ્ય સ્વભાવેન વા માયયા માનવા: કથં પ્રભાવિતા: ભવન્તીતિ વિષયસ્ય ચર્ચા કરિષ્યામિ | માનવસ્ય સર્વેષાં ભ્રમાણાં હેતુ: ઇયં વિશ્વશક્તિ: | તથા ભ્રમાણાં જન્મસૃષ્ટે: કારણમપિ ઇયં વિશ્વશક્તિ: | તેન હેતુના ઇયં વિશ્વશક્તિ: કથં કાર્યાચરણં કરોતીતિ નામ માનાવાનાં ભ્રમાન્ પ્રતિક્ષણં પ્રભાવિતં કરોતિ નામ માનવસ્ય સદા ઇયં ભ્રમપૂર્ણ પ્રપચ્ચં મનસિ ધારણં કરોતિ |

કિન્તુ એતત્ ભ્રમપૂર્ણમાયાપ્રપચ્ચ: યદા માનવ: નિદ્રાયાં ગતવાન્ તદા અદૃશ્ય: વા વિલીન: ગત્વા કેવલં બીજરૂપે તિષ્ઠતિ | પુન: માનવા: નિદ્રાત્ જાગૃક: ભવતિ તદા તદૈવ પ્રપચ્ચ: પુનરાવૃત્તં ભવતિ | સર્વેષાં માનવજાતે: કેવલં યુગાન્તે એવ સૃષ્ટિ: વિલીન: ભવતિ | પુન: નૂતન યુગારમ્ભે સમિષ્ટિદશાયાં સૃષ્ટિસ્યના સામૂહિકેન માનવજાતયે સંપદતે |

એતસ્ય વિષયસ્ય કૃતે ઇતોટપિ વિપુલેન વિવરણં કરિષ્યામિ |

માનવસ્ય અનુભૂત બાહ્યપ્રપચ્યઃ તસ્ય મનસિ મુદ્રિતાઃ સંસ્કારાઃ એવ | માનવઃ યથા દર્પણાગ્રે સ્વસ્ય રૂપં દર્શયેતિ તથા મનસિ સ્થિતાઃ સ્વસ્ય સંસ્કારાઃ એવ ભ્રમપૂર્ણમાયાપ્રપચ્યઃ તદેવ દૈનન્દિનજીવિતે તસ્ય અનુભવઃ ભવતિ | ભ્રમપૂરિતઃ ઈતિ કિમુચ્યતે નામ તસ્ય અનુભવ સર્વસ્વં દર્પણે સ્વસ્ય પ્રતિરૂપઃ એવ | બહિઃ કિમિતિ નાસ્તિ | તત્કેવલં માનસિકાનુભૂતિઃ એવ |

માનવઃ સ્વેન્દ્રિયમાધ્યમેન પ્રતિક્ષણં માનસિક ભૌતિકશ્ચ અનેકાનુભવાનાં વશીભૂતઃ ભવતિ | તે અનુભવાઃ સર્વે સંસ્કાર રૂપેણ મનસિ મુદ્રિતાઃ ભવન્તિ | અનયા ક્રમયા માનવઃ સ્વવર્તમાન જન્મનિ એવ ન કિન્તુ જન્મજન્માનિ સંસ્કારાઃ અપિ મિલિતં ભવન્તિ | બ્રહ્મલિખિતસ્ય હેતુઃ માનવસ્ય સંસ્કારાઃ એવ | તેનૈવ માનવસ્ય જીવિતઃ અનુભવઃ ભવતિ | અતઃ માનવઃ સ્વસ્થિ દૈનન્દિનજીવિતે સમ્ભવિત સમસ્તાનુભવઃ બહિઃ શૂન્યે પ્રતિબિમ્બયતિ કેવલં સ્વમનઃ એવ | અતઃ અત્ર અનુભૂતઃ સમસ્તં માનસિક વિષયઃ અનુભવાઃ અપિ પુનઃ ઈન્દ્રિયમાધ્યમેન મનસિ મુદ્રિતાઃ ભવન્તિ | તેન બાહ્યપ્રપચ્યાસ્થિત્વં કેવલં મનસા અનુભવયોગ્યઃ એવ | એતદતિક્રમ્ય એતસ્ય અસ્થિત્વઃ ન વિદ્યતે | કિન્તુ સર્વેષાં પાઠકાનામહંમર્થયામિ યત્ પ્રતિમાનવઃ ઈતઃ પુર્વમનેક જન્મનિ લબ્ધાઃ સ્થિતઃ કિન્તુ માનવઃ આત્મસાક્ષાત્કારં વા મોક્ષપ્રાપ્તપર્યન્તં પુનઃ પુનઃ જન્મનિ સંપદ્યન્તે ભવતુ | માનવાનુભૂત જીવિતઃ વા ભ્રમપૂર્ણમાયાપ્રપચ્યઃ કેવલં તસ્યૈવ સમ્બન્ધિત એકઃ વિશેષસૃષ્ટિરયના ઈતિ કથ્યતે અપિ ચ તત્ તસ્ય માનવસ્યૈવ સત્યમ્ ભવતિ |

ઉદાહરણાય એકઃ માનવઃ પ્રતિદિનમ્ અનેકમાનવાન્ મિલિતઃ વર્તતે | તસ્ય મેલનમાનવાઃ સર્વે એકઃ માધ્યમઃ એવ | માનવઃ સ્વવ્યક્તિગત પ્રપચ્યસ્યાનુભૂત્યા ગ્રહણાય અન્યાઃ માનવાઃ સર્વે એકેન માધ્યમરૂપેણ ઉપયોગિતવન્તઃ | એતદતિક્રમ્ય બાહ્યપ્રપચ્યઃ કસ્યાપિ કેનરૂપેણ પ્રભાવિતું ન કર્તુમર્હસિ | માનવસ્ય સ્વમનસિ સંસ્કારકૃતિતેન જનિતાનુભૂતિઃ એવ સત્યમ્ | એતત્ સત્યમપિ ન શાશ્વતઃ | કેવલં ભ્રમપૂર્ણ અનુભવઃ એવ ભવતિ | ઈયમનુભૂતિઃ પુનઃ માનવમનસિ રાશીભૂત સંસ્કારાણામ્ આધારઃ ભવતિ | અતઃ એકઃ માનવઃ અસ્મિન્પ્રપચ્યે સઃ અનુભૂત વિષયાણામ્ અન્યેમાનવાઃ ન કોટપિ કારણઃ ન | યતઃ તે સર્વે કેવલં તસ્ય માધ્યમઃ એવ | પ્રતિ માનવઃ સ્વસ્ય મનસિ પરિપાકનીય કટુ સત્યઃ | માનવઃ કેવલ મેતત્ વિધાનેન વિના અન્યૈઃ વિધાનૈઃ ન નિર્મિતઃ | તથા એકઃ માનવઃ સહમાનાવાનામપિ માધ્યમઃ ભવતિ અન્યથા સઃ કર્તુમભિલાષઃ અપિ કસ્યાપિ સહાયં વા હાનિં ન કરણીયઃ | ઈતોટપિ વચનીયઃ ચેત્ અસ્મિન્પ્રપચ્યે કસ્યાપિ સહાયઃ કેનાપિ નાવસરઃ |

અથ સર્વેપાઠકાઃ માનવાનામનુભૂત બાહ્યપ્રપચ્યઃ ઈતિ ભ્રમપૂર્ણઃ વા માયા પ્રપચ્યઃ ઈતિ સુલભતયા અર્થયતીતિ અહં ભાવયામિ | અસ્ય બાહ્યપ્રપચ્યસ્ય અધિવસનાય શાશ્વતાધારઃ ન કિમિત્યાસ્તિ | કેવલમનુભૂતેન પરિવર્તિત ભ્રમપૂર્ણ અનુભૂતિઃ એવ | એતસ્યાસ્થિત્વસ્ય હેતુઃ સંસ્કારરૂપેણ એકસ્ય માનવસ્યાન્તરે ભવતિ | માનવસ્ય ઈન્દ્રિય માધ્યમેન શૂન્યે નીત્વા તસ્ય મનસિ પુનઃ અન્યાનુ ભૂતિરિવ પ્રતિબિમ્બરૂપેણ મિદ્રિતં ભવતિ | એતેન વિધિના શૂન્યે નીયમાનાઃ શૂન્યમિતિ દર્પણે પ્રતિબિમ્બાઃ માનવસંસ્કારાઃ એવ તસ્ય માનવસ્ય એકં માયાપ્રપચ્યં વ્યક્તિગતદશાયાં સૃષ્ટિં કુર્વન્તિ |

માનવઃ નિદ્રાયાં સ્વપ્ને સ્ખલનેન અન્યઃ નૂતન પ્રપચ્યઃ સૃષ્ટિં ગચ્છતિ | યદા સ્વપ્નપરિવર્તનેન તદાપિ નૂતન પ્રપચ્યઃ આવિર્ભવતિ | સ્વપ્નસ્યાનુભૂતિઃ વર્તતે તાવત્ ભૌતિક પ્રપચ્યઃ ક્રિયત્ સત્યઃ તથૈવ સ્વપ્ન પ્રપચ્યઃ અપિ સત્યઃ | વૃદ્યોરપિ સ્વભાવઃ એકઃ એવ | કિન્તુ વયં જાગૃતાવસ્થે સ્થિતાઃ

સ્વપ્નં પ્રતિ એતત્ વિષયં નાહ્વીક્રિયન્તે | તત્ કેવલં માનસિકાનુભવઃ ઇતિ દુરિકૃતવન્તઃ | માનવઃ સ્વપ્નઃ અપિ ભૌતિકપ્રપચ્ચસાદૃશ્યઃ ઇતિ જગૃતાવસ્થાયાં નાહ્વીક્રિયતે |

માનવઃ નિદ્રાયાં ગતે સતિ તદા સ્વપ્ન પ્રપચ્ચઃ જગૃતસ્થિતેઃ અનુભૂત ભૌતિક પ્રપચ્ચઃ ચ વ્દાવપિ વિલીનં ભવતઃ | માનવસ્ય નિદ્રાયાં સ્વજીવિત સમ્બન્ધિત વિવેકઃ ન વિદ્યતે | યતઃ માનવસ્યાહં નિદ્રાયાં સમ્પૂર્ણતયા વિલીનં ભવતિ | તથા એકઃ પ્રત્યેક સૃષ્ટેઃ (સ્વપ્નઃ વા ભૌતિક પ્રપચ્ચઃ) અનુભવઃ ન ભવેત્ | અહં વા મમેતિ ભાવના વિલીનઃ ભવતિ | અથવા સઃ ભગવતઃ અન્યઃ જીવયતીતિ ભાવન વિલીનઃ ભવતિ |

માનવઃ પુનઃ જગૃતાવસ્તાં પ્રાપ્તમાનેન ભૌતિકપ્રપચ્ચઃ પૂર્વે ઇવ રચના કારયતિ | કિન્તુ તસ્ય જ્ઞાનસ્થિતેઃ ન કિમપિ પરિવર્તનં વિદ્યતે | માનવઃ કેન જ્ઞાનેન નિદ્રાયાં ગચ્છતિ સઃ પુનઃ તેન જ્ઞાનેન ભૌતિકપ્રપચ્ચ સ્મૃતિભિઃ જગૃતાવસ્થાયાં આગચ્છતિ | નિદ્રાયાં ભૌતિકપ્રપચ્ચસ્ય વિલીનઃ નામ તત્ સમાધિદશયા તુલ્યઃ ન ભવતિ | નિદ્રાયાં ભૌતિકપ્રપચ્ચઃ બીજરૂપેણ વર્તતે | તેન કારણેન સમાધિસ્થિતેઃ લાભઃ ન ભવતિ | માનવઃ સમાધિસ્થિત્યાં ગત્વા પુનઃ ભૌતિકપ્રપચ્ચે આગમિષ્યતિ કાલે તસ્ય જ્ઞાને બહુ પરિવર્તનં સંપદ્યતે | સઃ આધ્યાત્મિકમાર્ગે ઉત્કૃષ્ટસ્થાનં પ્રાપ્યતિ | કિન્તુ નિદ્રાવસ્થા નામ સમાધિસ્થિતેઃ પ્રતિકૂલ સમાધિસ્થિતિઃ ઇત્યુચ્યતે |

તથૈવ માનવઃ સ્વપ્નાત્ જગૃતાવસ્થાયાં પ્રવિશતિ તદા સ્વપ્નાનુભૂતિઃ મનસિ મુદ્રિતં ભવતિ | વયં સર્વે દૈનન્દિન જીવિતે ભવિતાન્ વિષયાન્ યથા વિસ્મૃતિં ગચ્છામઃ તથા સ્વપ્નસ્મૃતીનપિ વિસ્મૃતિં ગચ્છામઃ | તેન કારણેનૈવ માનાવાનાં ગતજન્મજ્ઞાનં ન વિદ્યતે | કાલાનુગુણેન ગતજન્મ સ્મૃતયઃ અપિ અદૃશ્યઃ ભવન્તિ | તેન માનાવાનાં સ્વગતજન્માનુભૂતિઃ ન સ્મૃતિઃ ભવતિ | તેન વિના ન કિમપિ હેતુઃ | અસ્ય વિષયસ્ય કૃતે અધિકતયા આલોચનાઃ ન ચિન્તનીયાઃ |

તથા એતત્ ભ્રમપૂર્ણશ્ચ અશાશ્વતશ્ચ વ્યક્તિગતદશાયાં માયાપ્રપચ્ચં ભૂમૌ વ્યવહારે સ્થિતેષુ ભાષાસુ જીવિતમિતિ કથ્યતે | માનવસ્ય આત્મનઃ અનન્ય માનવસ્ય ધારણકૃતં સૃષ્ટિં વ્યક્તિગતદશાયાં સૃષ્ટિઃ ઇતિ અપિ ચ પરબ્રહ્મણઃ અનન્ય બ્રહ્મણઃ ધારણકૃતં સૃષ્ટિં સામૂહિકદશાયાં સૃષ્ટિઃ ઇત્યુચ્યતે | સર્વેષાં પઠકાનાં દૃષ્ટિમ્ અન્ય પ્રધાનવિષયસ્યોપરિ નીતવાનસ્મિ | તત્ અયં વિશ્વરૂપેણ પરિવર્તનાદિશક્તિં પ્રતિ શક્તિઃ કદાપિ સ્વસ્ય મૂલં બ્રહ્મણઃ વા આત્મનઃ નાતિકામતિ | સદાપિ વ્દૌ સંમેલનેનૈવ ભવતઃ | માનવસ્ય સ્વસ્ય વ્યક્તિગતદશાઃ ભ્રમપૂર્ણમાયાપ્રપચ્ચમિવ રૂપઃ ઇવ વિશ્વશક્તિઃ એવ માનવસ્ય જીવિતઃ ઇતિ | કિન્ત્વેતત્ પ્રતિક્ષણં પરિવર્તયતિ | એષઃ આવરણપટે પ્રદર્શિતયલનચિત્રમિવ વિદ્યતે | યન્ત્રઃ કિરણાઃ ચ સર્વ આવરણપટે એકઃ | તદેવ વ્યક્તિગતદશાયાં આત્મા ઇવ સમિષ્ટિદશાયાં બ્રહ્મા ઇત્યુચ્યતે | માનવસ્યાન્તરે આત્મનઃ પ્રથમતઃ વિશ્વશક્તિઃ શરીરમિતિ રૂપં ધારયતિ | પશ્યાત્ શરીરેન્દ્રિયમાધ્યમેન બહિઃ શૂન્યે પ્રસારિત નાટકઃ એવ જીવિતમિતિ કથ્યન્તે |

અસ્મિન્ વિભાગે પ્રોક્તં વિષયં પુનઃ સંક્ષિપ્તેન કથયામિ | એકસ્ય ગુરોઃ કૃપયા માનવાન્તરેભ્રમપૂર્ણપ્રપચ્ચં વા સૃષ્ટિં ધરિત વિશ્વશક્તિં પ્રતિકૂલદિશિ પરિભ્રમણાન્તરે સા વિશ્વશક્તિઃ મન્દગત્યા સ્વ સૃષ્ટિ વિધાનં નિર્વૃત્ય સ્વમૂલે આત્મનિ વિલીનાય પ્રારમ્ભઃ કરિષ્યતિ | દીર્ઘકાલ યોગસાધનાન્તરે સ માનવઃ સમાધિઃ ઇતિ સ્થિત્યાં પ્રવેશાય પ્રારમ્ભયતે | વ્યક્તિગતદશાયાં

તસ્યાર્થે સૃષ્ટિતં ચલનચિત્ર સમા જીવિતમિતિ નાટકસ્ય વિચિત્રનં પ્રારમ્ભઃ ભવતિ | આવરણપટે પ્રસારિત જીવિતમિતિ નાટકઃ પ્રત્યાદિશતિ પર્યન્તં તસ્ય માનવસ્યાન્તરે આત્મજ્ઞાનં વા બ્રહ્મજ્ઞાનં સંકુલીકરણં વા સાક્ષાત્કારઃ પ્રારમ્ભ્યતે |

ઈયં શક્તિઃ માનવશરીરે પ્રુષ્ટાસ્થેઃ અધોભાગે ગુદં ચ જનનેદ્રિયાણાં મધ્યે કેન્દ્રીકરણં ભવતિ |

ઈયં શક્તિઃ એકસ્મિન્ પક્ષે માનવજાતે ભ્રમપૂર્ણપ્રપચ્ચસ્ય ધારણં કરોતિ અન્યસ્મિન્ પક્ષે વ્યક્તિગતદશાયાં એકસ્ય માનવસ્યાપિ અન્યપ્રપચ્ચસ્ય ધારણં કરોતિ | માનવઃ યથા સઃ સ્વશરીરસ્ય નાથઃ ઈતિ ભ્રમામાપ્નોતિ તથૈવ ભગવાનપિ તં જગદિતિ પ્રપચ્ચસ્ય જગન્નાથઃ ઈતિ ભ્રમામાપ્નોતીતિ ભવિષ્યતિ | આદિપરાશકતેઃ ભ્રમાં કલ્પન સ્વભાવઃ વા માયાત્ બ્રહ્માણં વા ભગવન્તમ્ અનેકેષુ સંસ્કૃતગ્રન્થેષુ જગન્નાથઃ ઈતિ કથનમપ્યભૂત્ | તથા સમસ્તસંસ્કૃતગ્રન્થાઃ ઈયં શક્તિં મહામાયૈતિ ઉક્તમપિ અભવત્ | અતઃ વિશ્વસ્ય માતા પરાશકતેઃ વિનયેન સહ પ્રાણામૈઃ તા ભગવતઃ અપિ અજ્ઞાત પરાશક્તિઃ ઈતિ વા “દિ પવર્ અન્નોન્ ટુ ગાડ” ઈતિ આખ્યાતયન્ વન્દનં કરોમિ |

માનવઃ ભગવતઃ વા બ્રહ્માણસ્ય સૂક્ષ્મ સ્વરૂપઃ ઈતિ સત્યમ્ |

અતઃ ભગવચ્છકતેઃ વિશ્વલીલાન્ પશ્યન્તુ | ઈયં વિશ્વલીલા સમસ્તં ભગવતઃ એવ | ભગવાનેવ સ્વયં સ્વસ્ય શક્તિમ્ આત્માનં ભ્રમાયતિ રૂપેણ અપિ ચ સ એવ ભ્રમામાપ્નોતિ ઈવ નાટકસ્ય ખેલનં કરોતીતિ ભાવના કર્તુ શક્યતે |

તથા બ્રહ્મણઃ સ્વભાવાર્થ પ્રાપ્તં વા આત્મસાક્ષાત્કારપ્રાપ્તં બહુ કઠિનં ભવતિ |

સર્વેભ્યઃ અગ્રે ઈયં પરાશક્તિઃ બ્રહ્મણઃ ઉદ્ભૂત્વા સમિષ્ટિ દશાયામ્ એતદ્વિશ્વમિવ પરિણામઃ સંપદ્યતે | તતઃ ભગવાન્ સ એવાનેક માનવાઃ ઈવ અવતારાઃ ઈવ ઉદ્ભવતિ | તતઃ ભગવચ્છક્તિઃ પ્રતિ માનવસ્ય વ્યક્તિગતદશાયામ્ એકસ્ય પ્રપચ્ચસ્ય સૃષ્ટિં કરોતિ | વ્યક્તિગતદશાયાં માનવજાત્યૈ સૃષ્ટિકૃતાઃ સર્વે પ્રપચ્ચાઃ એકેન અન્યઃ મિશ્રિતઃ સર્વે મિલિત્વા એકઃ ભ્રમપૂર્ણ પ્રપચ્ચઃ ઈવ દર્શનીયઃ વા અનુભવયોગ્યઃ ઈવ કારયિતાઃ | તતઃ ઈયં પરાશક્તિઃ અનેકાન્ દૈવાન્ અનન્તવિશ્વે સૃષ્ટિં કરોતિ | અથવા પરબ્રહ્મા એવ તૈઃ સમઃ અવતરણં ભવતિ | તાન્ સર્વાન્ અનન્તવિશ્વે ભિન્નપ્રાન્તાનાં જગન્નાથઃ ઈતિ રૂપેણ નિયુજ્યતે | અન્તિમે ઈયં પરાશક્તિઃ વા વિશ્વશક્તિઃ સંસ્કૃતગ્રન્થાનુસારેણ અનન્તવિશ્વસ્ય ગુપ્તાગર્ધેષુ અનેક જગતઃ વા પ્રપચ્ચવ્યવસ્થાન્ અતિક્રમાણાનન્તરે આનન્દસાગરસ્ય વા ક્ષીરસમુદ્રસ્ય મધ્યે “મણિવ્દીપમિતિ” દીવ્યાં કેન્દ્રીકૃતઃ અસ્તિ | અસ્ય વિષયસ્ય કૃતે પાઠકાઃ કિં ભાવયન્તિ |

વિશ્વશક્તિં ચિન્તનાય ચ ભાવનાય ચ બહુ કષ્ટઃ ચેદપિ સિદ્ધાન્ત દૃષ્ટ્યા આત્મસાક્ષાત્કારઃ ઈતિ કર્યાપિ કસ્મિન્ સમયેટપિ ભવિતવ્યસ્યાવકાશઃ અસ્તિ આત્મસાક્ષાત્કારઃ વા આત્માજ્ઞાનમ્ ઈતિ કર્મૈ અપિ પરિચયઃ ભવતિ અથવા શક્તિજ્ઞાનં પ્રત્યક્ષેન અનુભવઃ ભવતિ |

ઈયં શક્તિઃ આકાશઃ | સમયઃ ઈયં શક્તિઃ | ઈયં શક્તિઃ પ્રાણઃ | સત્યમિયં શક્તિઃ ચિત્તઃ | શક્તિરિયમાનન્દઃ | મનઃ ઈયં શક્તિઃ બુદ્ધિરપીયં શક્તિઃ | અહમિયં શક્તિઃ | પ્રેમેયં શક્તિઃ | વિનયોટસ્મદિયં શક્તિઃ | મમ શ્વાસઃ શક્તિરિયં | શક્ત્યૈ મમ પ્રાણામાઃ |

ઇયં શક્તિઃ સ્વભાવતયા રહસ્યા અનન્તં શક્તિરિયં | તથાસ્મિન્ વિભાગે વિવરણં કૃતં યત્
માનવશરીરે ઇયં શક્તિઃ પ્રુષ્ઠાસ્થેઃ અધોભાગે ગુદસ્ય ચ જનનેદ્રિયાણામ્ મધ્યે કેન્દ્રીકૃતોઽસ્તિ |

એતસ્યાઃ શક્તેઃ વર્તુલાકારે સ્થિતા શક્તિઃ કુણ્ડલિનીત્યુચ્યતે | ઇયં શક્તિં ગુરુણા જગરણં કૃતં વા
સૃષ્ટિપ્રક્રિયાત્ તિરોદિશિ પરિવર્તન સમયે ઇયં શક્તિઃ માનવસ્ય વ્યક્તિગત પ્રપચ્ચસ્ય વિનાશનં કૃત્વા
તસ્મિન્ આત્મજ્ઞાનોદયં કરિષ્યતિ | પ્રુષ્ઠાસ્થિમસ્તિષ્ઠ્યોઃ માધ્યમેન માનવશરીરે ઇયં શક્તિઃ
આરોહણ કારણેન માનવસ્ય મનઃ ઉત્કૃષ્ટ ભૂમિકેષુ નયતિ તથા જીવાત્મ પરમાત્મનિ ઐક્યં ભવતિ |

શક્તેઃ સૃષ્ટેઃ તિરોદિશિ માનવમ્ અમરત્વદિશિ પ્રક્ષિપનમેવ યોગઃ ઇત્યુચ્યતે |

ભાગ: - 5

શક્તિપાત:

શક્તિપાત: નામ શક્તિ: અધો અવરુદ્ધ આગમનમિત્યર્થ: | શક્તિપાતપરંપરે ગુરવ: સ્વશિષ્ય શરીરે નિદ્રાણુવસ્થાયાં સ્થિતાં વિશ્વશક્તિ જાગરણાય કૃત યોગપ્રક્રિયાયામ્ ઉપયુક્ત એક: ઉપાય: |

ક: શક્તિપાતં કર્તુ શક્યતે ?

ઈયં શક્તિપાત: કસ્યોપરિ કરોતિ ?

શક્તિપાત કરણેન કિં ભવિષ્યતિ ?

શક્તિપાતપરમ્પરમધિકૃત્ય , શક્તિપાત: નામ યોગપ્રક્રિયમધિકૃત્ય અજ્ઞાનપાઠકલાભાયાત્ર પ્રશ્નાનાં સમાધાનાનિ સંક્ષેપ્તેન વિવરણં દદામિ |

એક: પૂજનીય: ગુરુ: કસ્મૈ સ્વકૃપાં પ્રસારયિતું સંકલ્પ: કરોતિ સ એવ સમર્થ: શક્તિપાતાનુગ્રહં કર્તુમર્હસિ |

કિન્તુ શક્તિપાતપ્રદાનાય કોટપિ ગુરું બલાત્ ન કરણીય: , એતદસાધ્ય: એવ | ગુરુ: ઈતિ માનવ: ભૂમૌ આત્મસાક્ષાત્કારં પ્રાપ્તવાન્ અપિ ચ માનવશરીરે પરિવર્તન આદિપરાશક્તિ સ્વરૂપ: ઈતિ | તથા ગુરો: કૃપયા વિના તેન શક્તિપાત: કૃતમપિ તત્ નિરુપયોગ: | શિષ્યાય ગુરો: કૃપા એવ પ્રામુખ્યં વડતિ |

અસ્ય વિષયસ્ય કૃતે અહમ્ અધિક વિવરણયા લિખામિ |

એક: ગુરુ: આત્મજ્ઞાનં પ્રાપ્ત્વા માનવજાતિ કારણેન સક્રિતિકાનુસારેણ વા યોગનિયમાનુસારેણ માનવશરીરે તથાપિ જીવતિ નામ તસ્ય હેતુ: માનવજાતિ શ્રેયસે ભૂમૌ પરબ્રહ્મા સ્વયમ્ આવિર્ભૂત: ઈતિ | ગુરુશરીરમાધ્યમેન પરાશક્તિ: અસ્મિન્ ભૂમૌ માનવેભ્ય: કૃપાં દર્શયન્ વર્તતે | ગુરો: માનવશરીર: આદિપરાશક્તિ રૂપેણ વિશ્વશક્તિ: | એતત્ શરીર: માનવમોક્ષાય પ્રદાનોપહાર: | યોગશાસ્ત્રસ્ય પુરસ્કૃત્ય કેયન સક્રિતિક કારણે: એક: ગુરુ: અપિ યોગનિયમાનાં વર્તિષ્યમવસર: | કિમુત યોગનિયમાનાં વિચિન્ન: ગુરો: માનવશરીર ધારણં સક્રિતિકાનુસારેણ ન સાધ્ય: | એતાવત્ દશાયાં કોટપિ શક્તિપાતપ્રદાનાય ગુરું બલેન પૃચ્છતિ અપિ તદા આદિપરાશક્તિ: સ્વયમ્ અનુમતિ ન પ્રદાસ્યતિ | ન કેવલં તત્ ગુરો: ભૂમૌ કેયન દૈવિક અધિકારા: સન્તિ ઈતિ સર્વે યોગશાસ્ત્રા: અંગીક્રિયન્તિ |

ગુરો: અધિકારા: કે ઈતિ મમ લેખનાનન્તરે પાઠકા: વિસ્મિતા: ભવેયુ: |

સમસ્ત યોગશાસ્ત્રાનુસારેણ એક: ગુરુ: એકં માનવં પરબ્રહ્મકોધાગ્ને: રક્ષયતિ | યત: સ ભગવાનેવ સ્વય: પ્રાચીનકાલાત્ પ્રતિ ગુરવે એતત્ દૈવિકાધિકારા: અદાત્ |

કિન્તુ ગુરોઃ ક્રોધાગ્નેઃ ભગવાનપિ એકસ્ય માનવસ્યાપિ રક્ષણં ન કલ્પયેત્ | યતઃ સ ભગવાનેવ સ્વયં પ્રાચીનકાલાત્ પ્રતિ ગુરવે એતત્ દૈવિકાધિકારાઃ અદાત્ |

તથા કેનાપિ ઉપાયેન પરબ્રહ્માનુગ્રહં માનવઃ સ્વસંકલ્પેન ન પ્રાપ્નોતિ | કિમિતિ કેવલં પરબ્રહ્મા એવ અસ્મિન્ વિશ્વેસ્થિતઃ એકં સત્યમ્ | હિ અહંકાર પૂર્ણ માનવ સંકલ્પસ્ય ન કિચિદપિ શક્તિઃ | માનવાહંકારેણ કલુષિતરાહિત્યેન દિવ્યસંકલ્પઃ ઇતિ સદા વર્તતે | કિન્તુ માનવાહંકારપૂણત્વાત્ અયં સંકલ્પઃ ઇતિ કેવલં ભ્રમા એવ અવશેષઃ |

એકઃ ગુરુઃ એકઃ માનવાય કૃપાપ્રદર્શનાલોચનેન યદા શક્તિપાતઃ સંપદ્યતિ , તદા સઃ યદાર્થેન સ્વયં ભગવતે માનવરૂપેણ એકં માધ્યમમિવ કર્મકરણં સમ્ભવતિ ગુરુઃ સ્વશક્તિં માનવશરીરે પ્રેષયિત્વા તસ્ય શરીરે નિદ્રાણાવસ્થાયાં પરમાત્માશક્તિરિતિ વિશ્વશક્તિં જાગૃતીકરણં સંપદ્યતે |

તતઃ ભગવતઃ સૃષ્ટિઃ પુનઃ ભગવતા ચ ભગવતી લયાય સર્વવિધેઃ સિદ્ધિં ભવતિ | અત્ર પાઠકાનામ્ એકવિષયં વિવરણં કરોમિ | ભગવતમ્ અસ્મિન્ ભૂમૌ સ્થિતાઃ કયા ભાષાપદ્યેઃ આખ્યાયતે | કેયન મતવ્યવસ્થેષુ પરબ્રહ્માણા પુરુષ ઇવ , પિતા ઇવ , પ્રિયમિવ , ચિત્રીકરણં કૃતં | અન્યે મતવ્યવસ્થેષુ ચ સિદ્ધધાન્તેષુ ભગવન્તં વા પરબ્રહ્માણં ચ સ્ત્રીરૂપે એકા માતા ઇવ ચિત્રીકરણં કૃતં | કિન્તુ આધુનિક શાસ્ત્રવેત્તાનામ્ આલોચનાઃ કથં વર્તન્તે ઇતિ નાહં જનામિ | તે પરબ્રહ્માણમ્ એક ભૌતિકશક્તિરિવ ભાવનઃ કુર્વન્તીતિ | તસ્માત્ ગણિતશાસ્ત્રધારેણ સૃષ્ટિરચના કથમભવદિતિ ઉચ્ચારયન્ સૌન્દર્ય સિદ્ધધાન્તાન્ અનુષ્ટિતવન્તઃ |

ગુરુઃ માનવશરીરે માયાપ્રપચ્યસ્ય ધારણાનુષ્ટિત વિશ્વશક્તિં તિરોદિશિ નામ માનવાત્મપક્ષે લયાસંવૃતાય પ્રેરેપણાય પ્રયત્નં કરણેન , તત્ સ્પર્શેણ વા નેત્રદૃષ્ટ્યા વા મન્ત્રેણ વા દિવ્યસંકલ્પેન કર્તુ ભવતિ | એકસ્મિન્ સમયે ગુરુઃ સર્વે પદ્ધતયઃ વા કેયન પદ્ધતયઃ અવસરાનુસારેણ મેલયિત્વા પ્રયોગઃ કરોતિ |

અદ્ય ઇયં શક્તિપાતં કસ્યોપરિ કર્તુ સાધ્યઃ ભવતીતિ વિષયમહં વિવરણં કરોમિ |

એતદૈવિક કૃપાપ્રાપ્તયે પ્રતિ માનવસ્ય અપ્યર્હતાસ્તિવા ? યથાર્થઃ દૃઢનિશ્ચયેનાસ્તિ | અસ્મિન્ વિષયે મતસ્ય ચ જાતેશ્ચ , કુલસ્ય ચ કિમિતિ પ્રમેયઃ નાસ્તિ | ભગવાન્ કસ્મૈ અપિ કસ્મિન્ સમયે એવ સ્વકૃપાં પ્રદાસ્યતિ | એતસ્ય વિષયસ્યાંગીકરણાય કેષામપિ કેવલં પ્રાપચ્ચિકતર્કજ્ઞાનં પર્યાપ્તમ્ |

કિન્તુ સર્વેષાં માનાવનાં ભગવન્ સ્વકૃપાં પ્રસાદયિત્વા સર્વાન્ એતજ્જનનમરણ ચક્રાત્ વિમુક્તિંકૃત્વા મોક્ષં કિમર્થં ન પ્રદાસ્યતિ ?

ઉપરિ પ્રશ્નાત્ મુખ્યપ્રશ્નઃ અન્યઃ ભવતિ | ભગવાન્ વાસ્તવિકતયા માનવાનાં કિમર્થં મોક્ષં પ્રદાસ્યતિ ?

ભગવન્ સ્વદિવ્યસંકલ્પેન માનવાન્ સૃષ્ટિમ્ અકરોત્ અનેક માનવાઃ ઇવ અનેક ભૂતાનીવ ભૂમૌ આવિભવતિ | કિન્તુ માનવઃ એવ ભગવદિવ્યસંકલ્પાત્ તિરોહિત ભાવેન સ્વસ્ય મોક્ષાય વાચ્છા અર્થરહિતં ન વા |

માનવઃ ભગવતઃ ભિન્નઃ અસ્મિન્ વિશ્વે સ્વસ્ય સ્વતન્ત્ર જીવનમસ્તીતિ ભાવયતિ કિમ્ ?

કોટપિ એકાં સાલભંજિકાં સૃષ્ટિમકરોત્ | અથવા સ્વદિવ્યશક્તિં પ્રયુજ્ય સઃ એવ તત્ સાલભંજિકાં ઈવ સ્વદિવ્યવિલાસાય આવિર્ભૂતઃ ઈતિ ચિન્તયન્તુ | અપિ તસ્મૈ સાલભંજિકાય સ્વશક્તયઃ સર્વાન્ દત્વા પુનઃ કેચન નયમેષુ મધ્યે સ્થાપયિત્વા એકાં ભ્રમામપિ સૃષ્ટિં કૃત્વા તસ્યાં ભ્રમાયાં તત્ સાલભંજિકાં સ્થાપિતમિતિ ચિન્તયન્તુ | કિન્તુ તસ્ય સાલભંજિકસ્યાધુના સૃષ્ટિકર્તાં પ્રશ્નયિતુમ્ અધિકારઃ અસ્તિ વા ? સા સાલભંજિકા સ સૃષ્ટિકર્તામ્ એકઃ એવ વિના સૃષ્ટિકર્તા સાલભંજિકાયાઃ સૃષ્ટિઃ ન ભવતિ | સાલભંજિકાયૈ સૃષ્ટિકર્તા સાલભંજિકાયાં કૃતે સત્યં વા આત્મજ્ઞાનપ્રાપ્તયે યથોચિત શક્તિમપિ સાલભંજિકાયૈ કર્તા દત્તવાન્ |

આત્મદિવ્યવિલાસાર્થં ભગવાન્ તથા માનવાન્ સાલભંજિકાનિવ સૃષ્ટિં કૃતવાન્ | તતઃ તેષાં સાલભંજિકાનાં વા માનવાનાં સ્વભૌતિક સંકલ્પેન ભગવન્તં પ્રશ્નયિતુમ્ અધિકારઃ કુત્રાસ્તિ ?

માનવસંકલ્પશક્તિઃ નામ સત્યં કદા ભવતીતિ યદા અહમિતિ માનવે સંપૂર્ણેન વિલીનઃ ભવતિ તદા એવ | માનવઃ માનવતા ભાવસ્ય ત્યક્ત્વા તસ્મિન્નેવ દૈવત્વસાક્ષાત્કાઃ કરણેન વા આત્મસાક્ષાત્કાર પ્રાપ્તેન સંકલ્પશક્તિઃ સત્યં ભવતિ | યાવત્ પર્યન્તમહમસ્તિ તાવત્ પર્યન્તં માનવસંકલ્પશક્તિઃ કેવલં ભ્રમપૂર્ણઃ એવ ભવતિ | એતસ્ય માનવશક્તેઃ સત્યેન પ્રાપ્તમાન શક્તિઃ ન લભ્યતે |

કિન્તુ પ્રતિ માનવઃ બ્રહ્માણઃ અવતારઃ એવ | બ્રહ્મા પ્રતિમાનવદૃષ્ટયે આભાસતે | તેન કારણેન બ્રહ્મા વા આત્મનઃ સંકલ્પશક્તિઃ મનસિ પ્રકાશાય પ્રયત્નં કુર્વન્ આસ્તે | કિન્તુ તદાત્મા અહેન નિગૃહ્ય ભવતિ |

એતદેવ માનવઃ જ્ઞાતું મુખ્ય વિષયઃ | માનવસંકલ્પશક્તિં પરાશક્તિઃ ઈતિ ભ્રમયા જ્ઞાત્વા અહમ્પૂરિત ઈયં શક્તિં લઘુ પ્રાપ્તિચક્ર વાઙ્માન પ્રાપ્તયે માનવાઃ સર્વે પ્રયત્નં કુર્વન્તિ |

માનવસંકલ્પશક્તિઃ સ્વાભાવિકતયા ભ્રમપૂર્ણઃ વા શાશ્વતસત્યઃ ઈતિ વિષયસ્ય જ્ઞાનાય વા પ્રયોગભાવેન વિશ્લેષણ કરણાય વા ન કસ્યાપિ પ્રયોજનમિતિ દૃશ્યતે | ભ્રમપૂર્ણેયં વિશ્વશક્ત્યા કલ્પિત ભ્રમપૂર્ણ સ્વેચ્છાભાવાત્ બહિરાગમનાયાપિ ન કસ્યાપિ રોચતે ઈતિ ભાવયેત્ | સંકલ્પશક્તિઃ ઈતિ શાશ્વતશક્તિઃ ઈવ વા દિવ્યસંકલ્પશક્તિઃ ઈવ કદા પરિવર્તયતિ ઈત્યુક્તે અહં નશ્યતિ પર્યન્તં સા શક્તિઃ કેવલમેકા ભ્રમા એવ વર્તતે |

અતો માનવઃ ભગવતં પ્રશ્નયિતું ન સમર્થઃ યત્ ભગવાન્ તસ્મૈ કૃપાં કિમર્થં ન પ્રદાસ્યતીતિ | તેન કારણેનૈવ માનવઃ ગુરુ શક્તિપાતપ્રદાનાય ન સમ્પીડ્યતે |

અહમુપરિ લિખિત વિષયાન્ સર્વાન્ પઠનાનન્તરે સર્વેષાં પાઠકાનાં વક્તુમિચ્છતિ વિષયસ્ય કૃતે એકઃ સ્પષ્ટાર્થઃ સ્ફુરિતઃ ઈત્યહં ચિન્તયામિ |

યથા પ્રાચીનસંસ્કૃતગ્રન્થેષુ વિવરણં કૃતં તથા માનવમાનસિકસ્થિતિઃ પ્રયોજનમનુસૃત્ય પરિપક્વત પ્રાપ્તેન તસ્મૈ માનવાય ગુરુઃ વા ભગવાન્ નિશ્ચયેન પ્રત્યક્ષઃ ભવતિ |

એતત્ પ્રકૃતિરત્યા સ્વાભાવિકતયા સંવૃતમેકં વિશ્વપ્રક્રિયા ઈવ ગોચરતિ | એતસ્ય વિષયસ્ય કૃતે પ્રાપ્તિચક્ર ભાષાપરિજ્ઞાનેન કિમપિ વિવરણસ્ય દાતું ન ભાવયેત્ એતસ્ય વિષયસ્ય અંગીકારં કુર્વન્તુ અથવા ત્યાજ્યન્તુ |

અસ્મિન્વિષયે પ્રાચીનકાલાત્ નિર્ધારિતં કૃતં ચર્યાં પ્રતિ પુનઃ પુનઃ વિચારણેન કાલક્ષયણં કર્તું નેચ્છામિ | અહંપૂરિતમાનવસંકલ્પશક્તિં પ્રયુજ્યમાનાય સદા કથમપિ સર્વેષાં સમીપે એવ વર્તતે | તતઃ યુષ્મદિચ્છા |

ઈદાનીમહં માનવે વિશ્વાસઃ ઇતિ ગુણઃ કથં જનયતીતિ વિષયે દૃષ્ટિં પ્રસારયામિ | અસ્મિન્ પ્રપચ્ચે વયમ્ અનેકવિષયાન્ અતિ સહજેન વિના ચિન્તનેન વિશ્વાસયામઃ | ઉદાહરણાય આહારઃ ક્ષુધાં દમયતીતિ , જલં દાહં દમયતીતિ ઉષ્ણં શીતકરાત્ રક્ષયિત્વા ઉષ્ણગુણં દદાતીતિ આદિ કેચન વિષયેષુ પ્રયોગઃ કૃત્વા તત્ સત્યમિતિ પ્રમાણેન પશ્યાત્ તસ્મિન્ વિષયે અસ્માકં વિશ્વાસઃ જનયતિ | કેચન સન્દર્ભેષુ ઇન્દ્રિયાતીતેન ચ કિમપિ કારણેન વિના કેવલમ્ ઊહયા એકં વિષયં વિશ્વાસયતિ | વિશ્વાસઃ ઇતિ સહેતુકેન વા હેતુરહિતેન વા ભવતુ | વિશ્વાસઃ “જીવિત”મિતિ વસ્ત્રે એકઃ તન્તુરિવાસ્તિ | માનવજીવિતે અનેક વિષયેષુ વિશ્વાસ રચનાત્ પૂર્વમેવ તં વિષયં પ્રતિ પ્રયોગવિધાનેન પ્રામાણિકતયા ન સાધયેત્ | ઉદાહરણેન બાલકસ્ય સ્વમાતરિ પ્રકૃતિ સ્વભાવે વિશ્વાસઃ ભવતિ | એકઃ યોદ્ધા સંગ્રામે પ્રવિશતિ પૂર્વઃ સ્વપૂજત દૈવઃ તં રક્ષયતીતિ વિશ્વાસઃ ભવતિ | અતઃ માનવ જીવિતપુરોગમનાય ચાલયતિ એતત્ વિશ્વાસઃ એવ |

એકસ્ય માનવસ્ય શક્તિપાતં કર્તું વા તસ્ય શક્તિપાતેન દીક્ષાં પ્રદાનાય સઃ અર્હઃ વા નેતિનિર્ધારણાય તસ્ય માનવમનઃ કથં નિર્મિતઃ ઇતિ અંશેન વર્તતે | તસ્ય બ્રહ્મોપરિ યથાવસર પરિમાણે વિશ્વાસઃ અસ્તિ ચેત્ તદા તસ્મૈ શાક્તિપાતેન દીક્ષાં પ્રદાતું સમ્ભવતિ |

એતત્ વિષયં પ્રતિ અધિક વિવરણં દદામિ |

માનવમનઃ ગુણત્રયમિશ્રમેન ભવતિ | ઇતિ યોગશાસ્ત્રાઃ વદન્તિ | તે રજોગુણઃ , તમોગુણઃ અપિ સત્ત્વગુણઃ | રજોગુણઃ ચૈતન્યભાવઃ | સત્ત્વગુણઃ સાત્ત્વિકભાવઃ તમોગુણઃ મન્દભાવઃ |

અસ્મિન્ વિશ્વે સર્વવિધિ સર્વરૂપ સૃષ્ટિઃ રજોગુણ કારણેનૈવ | રજોગુણ વિરુદ્ધેન ઘટના સૃષ્ટિવિલીનઃ વા વિચિછન્નઃ ઇતિ તમોગુણેન સમ્ભવતિ | સ્રુષ્ટિરક્ષણઃ ચ પોષણઃ ચ સત્ત્વગુણેન સમ્ભવતિ |

પરાશક્તિરિવ વિશ્વશક્તેઃ ગુણત્રયમિશ્રમેણ પ્રતિ માનવમનઃ વિશિષ્ટતયા નિર્મિતઃ ભવતિ |

અપિ વક્તું વાચ્યતિ ચેત્ ત્રિગુણમિશ્રમઃ માનવમનઃ અનુક્ષણેન પરિવર્તયતિ | તેન કારણેન માનવમનઃ અપિ અનેક રૂપૈઃ સદા પરિવર્તયતિ | સદા પરિવર્તન માનવમનો રૂપાન્ વૃત્તયઃ ઇતિ કથ્યન્તે | મનોવૃત્તયાઃ વયં આલોચનાઃ વા ભાવોઽદેગાઃ ઇતિ વદામઃ |

માનવમનઃ યાનિ ત્રિગુણૈઃ નિર્મિતઃ ભવતિ , તેષાં ગુણાનાં મધ્યે સમ્પૂર્ણસમતુલ્યત સંઘટિત સમયે માનવઃ વિશ્વશક્તિ માયાબન્ધાત્ મુક્તિદશા પ્રારભ્યતે | તસ્ય માનવસ્ય મનઃ પ્રશાન્તિસ્થિતેઃ ગમનં પ્રારમ્ભઃ ભવતિ | અથવા મનસિ ચન્તાઃ સર્વે ઉપશમ્ય મનઃ નિર્મલદશાયાં ગમનં આરભ્યતે | એતત્ યોગશાસ્ત્રેષુ સમાધિસ્થિતિરિત્યુચ્યતે |

ઈદાનીમ્ અસ્મિન્ દશાયાં સિદ્ધાન્ત વિધાનેનૈવ આત્મસાક્ષાત્કારઃ ભવિતવ્યઃ |

એકસ્મિન્ માનવે ગુણસમતુલ્યતાદશા ઇતિ પ્રતિદિનમ્ અનેકવારાઃ ભવેત્ | કિન્તુ તદ્દશા

માનવમનસિ અધિક સમયઃ ન વિદ્યતે | સોટપિ તત્ પરિવર્તન દશાં ન પ્રત્યભિજ્ઞતિ | માનવઃ ન કદાપિ પશ્યન્ મણિં દૃષ્ટ્વા સ તં ન પ્રત્યભિજ્ઞતિ | તથા પ્રતિદિનં સમ્ભવતિ સમતુલ્યતા દશયા ન કસ્યાપિ આત્મસાક્ષાત્કારલાભઃ ભવિષ્યતિ |

ઈદાનીમહં ત્રિગુણમિશ્રમનિર્મિતમાનવમનઃ ઈતિ વિષયસ્ય વિવરણં દદામિ |

એકં મતવ્યવસ્તાં કમાનુસારેણ અનુસરન્તિ વા નિરંતર યોગસાધનેન માનવમનઃ મંદગતિના સમતુલ્યતા દશયાં સ્થિરત્વ પ્રારમ્ભઃ ભવતિ | અસ્મિન્ દશયાં સ્થિરત્વઃ વેગેન ન સંપદ્યતે | સ માનવમનઃ એકસ્થિતેઃ અન્યં સ્થિતિં જાવેન ન કિમપિ ક્રમપદ્ધતિં વિના ડોલાયતે | તથા ડોલાયમાન મનોસ્વરુપઃ તસ્ય માનવદૈનિક જીવિતે બાહ્યપ્રપગ્ચે તસ્યાચરણ કર્માણિ પ્રતિફલી ભવતિ |

તથાવિધ માનવસ્ય સ્વભાવઃ કથં ભવતીતિ પાઠકાઃ કોટપિ ઊહાયતે વા ?

સ માનવઃ સ્વકૃત સાધુકર્મણઃ સાદૃશ્યાન્યં દુષ્કર્મમાચરતિ | તેન સાધુકર્મેઃ પ્રાપ્તઃ લાભઃ દુષ્કર્મેઃ પ્રાપ્તનષ્ટેઃ સાદૃશ્યં ભૂત્વા અન્તિમેન કિમપિ અવશેષઃ | તથા તેન કૃતં પ્રતિ પાપસ્ય તુલ્ય પુણ્યકર્મફલં રાશી કરોતિ | તેન ફલિતેન તસ્ય માનવ સ્વભાવઃ એકઃ પાપીવ યોગિઃ ઈવ વૃદ્ધિમાપ્નોતિ | અન્યથા વક્તુમિતિ સઃ કદાપિ સન્માર્ગે વા દુષ્ટમાર્ગે વા ન કિચ્ચિત્ દૂરમપિ પ્રયાણં કર્તુમર્હસિ | કેન વિધાનેનાપિ સઃ માનસિ કરણં કૃત્વા સમતુલ્યતા સ્થિતેઃ પક્ષમ્ આગન્તું પ્રયત્નં કરોતિ | કિન્તુ તસ્ય શાશ્વત સમતુલ્યતાસ્થિતિઃ ન સંગમયતિ |

તથા ગતિ માનવઃ કિમિત્યેકં કૃત્વા કથમપિ ઉપરિ ઉચ્યતિ વિધાનેન સદાપિ કસ્મિન્ સ્થિતૌ ઉચ્યતે ચેત્ સઃ ભગવદ્વિવ્યસંકલ્પસ્ય ન યોગ્યઃ ઈતિ સંપદ્યતે | ભગવાન્ માનવસૃષ્ટીકરણં કેવલં સ્વસ્ય વિલાસાય એવ | અસ્મિન્ સ્થિતૌ ભગવતઃ યોગ્યહીનસ્યમાનવશરીરે અસ્થિત્વમ્ અર્થરહિતઃ ભવતિ | અતઃ તસ્યાવશેષઃ માર્ગઃ એકઃ એવ | તત્ પુનઃ પરિવર્ત્ય બ્રહ્મલોકે ઐક્યં ભવિતવ્યમ્ |

સઃ માનવઃ એકઃ બાલકઃ ઈવ ભગવતઃ ક્રોધઃ પ્રારમ્ભ્યતે | પરબ્રહ્મણા ક્રોધેન મિલિતઃ એષઃ વિશ્વાસઃ એવ શક્તિપાતેન દીક્ષપ્રાપ્તાય અતિમુખ્યપદાર્થઃ | તથા વિધમાનવે કુણ્ડલિની શક્તિઃ સુલભેન જાગૃતં ભવતિ | યત્ વિશ્વશક્તિ સ માનવસ્ય વ્યક્તિગત પ્રપગ્ચસ્ય સૃષ્ટિચયનાં કૃતં , તદેવ સ્વયં તત્ પરાશક્તિઃ એવ તસ્ય પ્રપગ્ચસ્ય વિચિછન્નં કર્તુ સંસિદ્ધતા ભવતિ મોક્ષમાર્ગસ્ય વ્ધારં નિર્ગલી કરોતિ |

ઈયં શક્તિપાતઃ કથમ્ ઉત્પાદ્યતિ ?

મમ ગુરુણામુપદેશ રીત્યા શક્તિપાત કરણાય ચતુર્વિધ પ્રક્રિયાઃ અધિકં પ્રયુજ્ઞતે | તે સ્પર્શા નેત્રદર્શનં દિવ્યસંકલ્પઃ ચ મન્ત્રઃ | કેચન સન્દર્ભેષુ ઐકસ્યોપરિ પ્રક્રિયાઃ અપિ પ્રયુજ્ઞતે |

ભાગ: - 6

શક્તિપાત રહસ્ય પરમ્પરાયા: સંગ્રહ ચરિતમ્

શક્તિપાત પરમ્પરા પ્રાચીન કાલાત્ ભારતરાષ્ટ્રે રહસિ પ્રચારિત: આસીત્ |

“યોગવશિષ્ઠમિતિ” પ્રાચીન સ્કૃતગ્રન્થે રામાયણે શ્રીરામે તસ્ય ગુરુ: વશિષ્ઠમહર્ષિ: શક્તિપાતં કૃતમિતિ લિખિત: અસ્તિ | શ્રીરામ: ભારતરાષ્ટ્રે એક: પ્રાચીન રાષ્ટ્રસ્ય રાજ: કુમાર: અપિ સાક્ષાત્ ભગવત: અવતાર: ઈતિ સર્વે વિશ્વસન્તિ | માનવાનામ્ અનેકાનામ્ અજ્ઞાતેન શક્તિપાતપરમ્પરા પ્રાચીનકાલાદેવ આચરન્તિ | બ:હુશ: શ્રીરામાત્ પૂર્વકાલાદેવ સા પરમ્પરા આચરણે અસ્તીતિ |

પાઠકા: એતત્ ગ્રન્થ પઠનાનન્તરે બ:હુશ: ઈયં શક્તિપાતપરંપરા કિમર્થં રહસ્યેવાચરતિ ઈતિ તસ્ય કારણં જનન્તિ |

પ્રતિ ષટ્વર્ષાણામ્ એકવારં ઈયં શક્તિપાતપરમ્પરા બહિર્ભૂત્વા પુન: અન્યષટ્વર્ષાણાં સહ રહસિ સ્થિરયતીતિ સર્વે વિશ્વસન્તિ | નામ સર્વે 1200 વર્ષાણાં કેવલં 600 વર્ષાણાં પર્યન્તમેવ એતત્ બહિર્ભૂત્વા સ્થાપયતિ | કિન્તુ યદિ રહસિ વર્તતે ચેત્ પરમ્પરા ચરતિ એવાસ્તિ |

અસ્મિન્ શક્તિપાતપરમ્પરાયાં સપ્તવર્ષાત્ પૂર્વમેવ ભારતરાષ્ટ્રે કાશ્મીર્ગતે શ્રીનગર્ નગરસ્ય સમીપે પન્થાન્ પુરા ઈતિ એકસ્મિન્ ગ્રામે એકા યોગિની નિવસતિ | તસ્યા: પૂર્વે અસ્મિન્ પરમ્પરાયાં યોગાનાં કૃતે સમાચાર: ન કોટપિ જનાતિ | અસ્મિન્ પરમ્પરાયામ્ આધુનિક કાલે વિદ્યમાને અવગતેષુ સા એવ પ્રથમા | સા નિવસિત ગ્રામ: ઈદાનીં શ્રીનગર્પટ્ટણ પરિસર ભૂમિષુ પ્રાય: મિલત: | ઈદાનીં સ ગ્રામ: “પાંપોર્” ઈતિ નામ્ના શબ્દાયન્તિ |

ઈયં મહાયોગિની ચેલૈ: વસ્ત્રૈ: અર્થનગ્નેન નગર માર્ગેષુ સંચરતિ સ્મ | તસ્યા: લલ્લેશ્વરી , લલ્લા , લાલ્ ડેડ્ ઈતિ નામાન્તરાણિ સન્તિ | વર્તમાન કાલે લાલ્ ડેડ્ ઈતિ નામ્ના કાશ્મીર્ ગતે તાં સર્વે અપિ જનન્તિ |

પાઠકા: તસ્યા: ઉપદેશાન્ સુલભતયા ઈન્ટર્ નેટ્ સહાયેન ગ્રાહયન્તુ | કિન્તુ તાં વર્તમાનકાલે “ લાલ્ ડેડ્” ઈતિ શબ્દાયતીતિ વિષયં સ્મૃતી કરણીય: |

સા શક્તિપાતપરંપરાયોગિનીતિ વિષય: કેવલમ્ અસ્મિન્ પરમ્પરાયાં યોગાભ્યાસકર્તૃણામેવ જનાતિ |

તસ્યા: અનન્તરે અન્ય ષટ્ વર્ષકાલે ઈયં પરમ્પરા કિમભવદિતિ વિષય: કોટપિ ન જનાતિ | કેવલં ત્રીણાં યોગિનાં કૃતે એવ સ્વલ્પ સમાચાર: લભ્યતિ | તેષાં નામાનિ શ્રીસ્વામિ પરમાનન્દતીર્થ , ત્રિલોકી બાબા , સ્વામિ મુકુન્દાનન્દતીર્થ ઈતિ | તેન તેષાં કૃતે સમાચાર: ન કુત્રાપિ લભ્યતે | તેનાહં ન કિચ્ચત્ લિખામિ તેષાં કૃતે અત્ર અહં સર્વેષાં પાઠકાનામ્ એક: વિષય: સ્મર્તયિષ્યામિ | તદેવાહં યોગિનો પ્રતિ લિખામીતિ વિષય: યોગિન: નામ મતપ્રવક્તા: વા મતપ્રબોધકા: ન | તથૈવ વયં સાધારણેન શ્રુતવન્ત: મતાધિકારા: વા બૃહત્ સંસ્થાધિપા: સ્વામિન: ન | તે એક: પ્રત્યેક માનવા:

યથા પ્રાચીન સંસ્કૃતગ્રંથેષુ લિખિત વિષયાત્ તે દેવેભ્યઃ વા અન્ય લોક વાસિભ્યઃ અપિ અધિક મહનીયાઃ | તે માનવરૂપે સ્થિતાઃ પરબ્રહ્મણઃ સ્વચ્છાવતારાઃ | તેષામ્ આધ્યાત્મિક પ્રકાશસ્ય કિમપિ ન તુલ્યઃ | તે ક્રિયત્ દિવ્યશક્તયઃ અધ્યાસ્તે નામ – યદિ તે સંકલ્પયન્તિ વયં નિવસિત પ્રપચ્ચસ્ય સમાન્તરેણાન્યપ્રપચ્ચં કારયિષ્યન્તિ | અથવા અન્ય વિશ્વસ્યાપિ સૃષ્ટિં કારયેત્ | અનેન કારણેન તે લઘુ લૌકિક વિષયાન્ સંલગ્નયન્તિ | તે ક્રિયત્ પ્રકાશિતપ્રજ્ઞાં પ્રાપ્તવન્તઃ ઇતિ વિષયઃ ઇદાનીં તાવત્ પાઠકાનાં સર્વેષામ્ અર્થ ભવતીતિ અહં ભાવયામિ |

શક્તિપાતપરમ્પરા આધુનિક કાલે શ્રીસ્વામિ ગડ્ડગાધર તીર્થેન ઇતિ યોગિના બહિઃ પ્રકાશિતમ્ | સઃ ઓડિશ પ્રાન્તે પૂરી ઇતિ નગરે શતવર્ષાત્ પૂર્વે નિવસિતવાન્ | સઃ સ્વજીવિત કાલે એકસ્મૈ શિષ્યાય શક્તિપાતેન સિદ્ધમહાયોગે દીક્ષાપ્રદાનં કૃતમિતિ બુદ્ધયતે |

શ્રીસ્વામિ નારાયણદેવ્ તીર્થઃ ઇતિ એકસ્મૈ યોગિને એવ અસ્મિન્ મહાયોગે દીક્ષાપ્રદાનં કૃતમ્ | એષઃ યોગિઃ પ્રસ્તુત બગ્લદેશ્ રાષ્ટ્રે જનિતઃ | સઃ તતઃ અસ્મિન્ શક્તિપાતપરમ્પરાયાં તૃતીયાન્વય યોગિનાં સિદ્ધમહાયોગે દીક્ષાપ્રદાનં કૃતવાન્ |

એતત્ તૃતીયાન્વય યોગિનઃ તતઃ ચતુર્થાન્વય યોગિનામ્ અસ્મિન્ મહાયોગે દીક્ષાપ્રદાનં કૃતવાન્ | એતેન સહ તે સ્વકીય ગુર્વન્વયાનપિ સ્થાપિતવન્તઃ |

અહં જાનામિ તાવત્ ગુરુપરંપરાવૃક્ષસ્ય ચ કેચન આશ્રમાણાં સંકેતપ્રેષણાય ચિહ્નાનિ અસ્મિન્ ગ્રન્થાંતિમે લિખિતવાન્ |

કિન્તુ શક્તિપાતપરમ્પરાયાં સર્વે યોગિનઃ પ્રતિ અસ્મિન્ ગ્રન્થે લેખનં કષ્ટં ભવતિ | અતઃ મમ દૃષ્ટિમ્ એકસ્ય ગુરુવંશે એવ દૃષ્ટિપ્રસારણં કરોમિ | એકઃ યોગિઃ ગુજરાત્ પ્રાન્તે “જુના ઘાડ્” નગરે જનિતઃ | સઃ અનેક યોગાભ્યાસકાનામ્ અસ્મિન્ | મહાયોગે દીક્ષાં દત્તવાન્ | કિન્તુ તેન દીક્ષાદત્તં સર્વે યોગિનામાનિ ગ્રન્થે લેખનં કષ્ટં અતઃ અત્ર પ્રભૃતિ તેન દીક્ષાદત્તમ્ એકસ્ય ગુરુવંશે એવ મમ દૃષ્ટિં પ્રસારયામિ | સઃ ચતુર્થાન્વયસ્ય શ્રીસ્વામિ વિષ્ણુતીર્થઃ ઇતિ |

એતત્ ચતુર્થાન્વય યોગિનાં પ્રતિ વિવરણાત્ પૂર્વે અહં તૃતીયાન્વયસ્ય યોગાનન્દસ્ય કૃતે એકં વાક્યં વક્તુમિચ્છામિ | સઃ સહાભ્યાસક યોગિભિઃ ઈવ કાષાય વસ્ત્રાણિ ધારયિતું નાડ્ગીકૃતવાન્ | અત્રાહં સન્યાસિ જીવનં પ્રતિ કિચ્ચિત્ વિપુલેન કથયામિ |

યોગિનઃ વ્દિવિધાઃ સન્તિ |

સામાન્યતયા અધિક યોગિનઃ એતત્ પ્રાપચ્ચિક જીવિતં પરિત્યજન્તિ | કાષાય વસ્ત્રાણિ ધારયન્તિ | પ્રજાસમૂહાત્ દૂરાત્ અરાણ્યેષુ નિવસન્તિ | તે તેષાં મનાંસિ સર્વે ઇન્દ્રિય સ્મૃતિભ્યઃ મુક્તિં પ્રાપ્તાય દૃષ્ટિપ્રસારયિત્વા સમાધિદશાયાં ગન્તું પ્રયત્નં કુર્વન્તિ |

તેષાં સન્યાસિજીવનમ્ અપિ યોગસાધનેન પ્રપચ્ચસ્ય શુભપ્રાપ્તયે શક્તિમતાં સ્પન્દનાઃ ઉદ્ભૂત્વા તે સ્વસ્ય પ્રભાવઃ અસ્મિન્ ભૂમૌ દર્શયન્તિ | એતે સ્પન્દનાઃ માનવાનાં ચ પશુપક્ષ્યાદીનાં ચ પ્રકૃતેઃ ચ લોકકલ્યાણાય યથાવસર શક્તિં સૃષ્ટિં કુર્વન્તિ | સંગ્રહેણ વક્ષ્યતે ઇતિ સર્વં પ્રપચ્ચં તેષાં યોગસાધનેન સૂક્ષ્મ શક્ત્યા લાભયતિ |

તે ઈયં ભૌતિકપ્રપચ્યસ્ય કથમપિ પરિત્યજ્ય શરીરાન્તર જગતિ તે દૃષ્ટિં પ્રસારિતઃ| સર્વેષાં યોગમાર્ગાણાં ગમ્યઃ ઈતિ નિર્વિચારસમાધિ નામ સ્થિતેઃ મનઃ નેતુમ્ અન્તરે સંઘર્ષણં કુર્વન્નાસ્તે |

કિન્તુ યોગસાધન કર્તારઃ અનેકાઃ પ્રાપચ્ચિક વાંચ્યાન્ ત્યક્તું ન સમર્થાઃ ઈન્દ્રિયપ્રભાવૈઃ યોગસાધને વિફલાઃ ભવન્તિ | તેન તે પુનઃ સાધારણ પ્રાપચ્ચિક જીવિતે આગચ્છન્તિ |

આધ્યાત્મિક માર્ગાત્ અથો પતિત યોગેઃ કિમપિ યોગપ્રક્રિયા વા અન્યમતાચારૈઃ વા અવ્યવહિતેન કર્તુ પ્રાયશ્ચિત્તં કિમપિ નાસ્તિ | યથા પ્રાચીન સંસ્કૃતગ્રન્થેષુ ઉક્તં યત્ અથો પતિત યોગિઃ પુનઃ યોગમાર્ગે આગન્તુમ્ અધિક કાલઃ સમ્ભવતિ | એતત્ અહૃતુકમિવ દૃશ્યતે | કિન્તુ સંસ્કૃતગ્રન્થ પ્રામાણિકેન તથૈવ ભવિષ્યતીતિ જાનાતિ |

કેચન યોગિનઃ એતસ્ય ભયેન જનસમૂહેસ્થિતઃ યોગસાધનં કર્તુ વાંચ્યતિ | સન્યાસિજીવિતે ભૌતિકેન ન ગત્વા સર્વે ગૃહસ્ય ધર્માન્ અનુચરન્ જનાનાં મધ્યે સ્થિતા માનસિકે યોગસાધનં કર્તુમિચ્છન્તિ | એતત્ યોગમાર્ગાત્ અથો પતતીતિ ભયેન વિના ઈતિ તેષામભિપ્રાયઃ ભવતુ | કિમર્થમિતિ સન્યાસિ સ્વીકરણેનવૈ અથો પતનાય |

કિન્તુ અત્ર પાઠકાઃ વિષયમેકં ગમનાર્હઃ | એતત્ વયં ગ્રહણ વિધાનેન ભવતિ | કથમિતિ વિવરણં દદામિ |

પૂર્વે યથોક્તં યત્ સન્યાસાશ્રમસ્વીકરણ યોગિ યોગમાર્ગે ત્યક્ત્વા પુનઃ પ્રપચ્ચિક જીવતે આગચ્છન્તિસતિ તસ્ય કારણં બલહીન માનસિક સંકલ્પઃ ભવેત્ | તેન વન્યમૃગસાદૃશઃ ભૌતિકપ્રાપચ્ચિક વાચ્છાઃ આહારઃ ઈવ પરિવર્તયતિ | કિન્તુ એકઃ માનવઃ સન્યાસં સ્વીકૃત્ય કાષાય વસ્ત્રાણિ ધારયિત્વા વને ગત્વા યોગાભ્યાસઃ કૃતં ચેત્ , ભગવાન્ તસ્ય યોગસાધનાય અનુકૂલ સાધુ અવકાશઃ દત્તમિતિ કથ્યતે | કિમિતિ સ યોગિઃ એકેકઃ વને ચરતિ સમયે આકર્ષણાય કિમપિ પ્રાપચ્ચિક વ્યવહારાઃ સમીપે ન સન્તિ | સહૃતુકેન ચિન્તયતિ ચેત્ યોગમાર્ગે ઉન્નતિં સાધનાય સુલભં ભવિષ્યતિ |

વિદીતીયપક્ષયોગિનાં વિષયે , એકઃ માનવઃ જનસમાજં ત્યક્તું નેચ્છતિ | અત્ર લંઘનાય અતિ કષ્ટ સંકટનાનિ અનેકાનિ અભિમુખમવગમ્યતે | નિરન્તરાકર્ષણીય ભૌતિક પ્રપચ્ચિક વાંચ્યાનાં હાનિ અસંવૃતાય પશ્યેત્ | કિન્તુ અયં વિદીતીયપક્ષ યોગિનામપિ ભગવાન્ યથાવસરપ્રકૃતિમપિ કલ્પિતઃ ઈતિ ઉચ્યતે | એતત્ જીવિતસ્ય વ્યયયતિ સમયે માનવઃ સ્વકૃત કર્મણાં વા પાપપુણ્યાનાં ફલિતાન્ ભૌતિકેન ન કિમપિ ભાવોદ્દેગાનાં વશીભૂતેન વિના અનુભયિત્વા સ્વમનઃ સર્વ સંસ્કારેભ્યઃ સ્વચ્છ કર્તુમ્ અધિકાવકાશઃ ઇત્યુચ્યતે |

પ્રથમપક્ષ યોગિઃ જનસમાજત્ દૂરાત્ તિષ્ઠઃ જીવિતં વ્યયયન સમયે કેવલં યોગસાધને અવલમ્બ્ય સ્વસંસ્કારાન્ સર્વાન્ પર્યાતં કર્તુમ્ અવસરઃ અસ્તિ |

કિન્તુ અત્ર સર્વે પાઠકાઃ વિષયમેકં ગમનાર્હન્તિ જનસમાજે મધ્યે તિષ્ઠઃ કૃતકર્મણાં ફલિતાનિ ભૌતિકેન અનુભવતિ માનવમપિ યોગસાધનકર્તા ઈતિ પશ્યેત્ | કિમર્થમિતિ માનવસ્ય માનસિ કસ્થિતિઃ ઇત્યત્ર ગણનીયઃ | યોગાભ્યાસે માનવઃ જનસમાજત્ દૂરાત્ વા મધ્યે એવ તિષ્ઠતિ નામાત્ર પ્રામુખ્યઃ ન |

યોગસાધનઃ સન્યાસાત્ ભિન્નઃ | સન્યાસાશ્રમં સ્વીકૃતવન્તઃ સર્વે વા કાષાય વસ્ત્રાણિ ધારિતવન્તઃ
યોગિનઃ ભવિષ્યતીતિ નિયમઃ અપિ નાસ્તિ | એકપક્ષે પ્રાપ્તિચક્ર વાંચ્યેઃ મનઃ ભાવોઽદેગાનાં વશી
કૃતઃ ભવતિ ચેત્ કાષાય વસ્ત્રાણિ ચ વનાનિ ચ માનવં ન રક્ષયન્તિ | તે કેવલં માધ્યમઃ વા સાધનાનીવ
સન્તિ | યોગ સાધન કર્તૃન્ એતાનિ સાધનાનિ અવશ્યકં ઇતિ નિયમઃ નાસ્તિ |

તેનૈવાહં પૂર્વમેવોક્તમ્ એતત્ વિષયઃ અસ્મદર્થ ગ્રહણાયૈવ ભવતિ |

ઉપરિ ઘૌ યોગ જીવિત વિધાનયોઃ તયોઃ બલં ચ બલહીનશ્ચ ઘૌ સ્તઃ | તેન ઘટયોઃ કિમિતિ ઉત્તમ
યોગ જીવિત વિધાનઃ ઇતિ નોચ્યતે |

બઃહુશઃ વિધિવિખિત ક્રમેણ એકસ્ય યોગેઃ જીવિત વિધાનઃ નિર્ણિતઃ ભવતિ |

અતઃ શ્રીયોગાનન્દમહોદયઃ કાષાય વસ્ત્રાણિ ધારયિત્વા સન્યાસાશ્રમગ્રહણાય નિરાકરણં કૃતવાન્
એકઃ મહાયોગિઃ | જનસમાજ મધ્યે તિષ્ઠન્ ગૃહસ્ય જીવિતં વ્યયયન્ આધ્યાત્મિકોન્નત
શિખરમધિષ્ઠિત મહાયોગિઃ |

ઈદાનીમ્ અહં શ્રીયોગાનન્દસ્ય શિષ્યાનાં પ્રતિ શક્તિપાતપરંપરાયાં ચતુર્થાન્વય શ્રીસ્વામિ
વિષ્ણુતીર્થસ્ય યોગવંશં પ્રતિ લિખામિ |

સઃ યોગિઃ ભારતરાષ્ટ્રે હર્યાનામણ્ડલે ભિવાનિ નગરસ્ય સમીપે સ્થિતઃ “જજજર્” નામ ગ્રામે
જન્મિતઃ | સઃ વૃત્તિરીત્યા ન્યાયવાદી | તસ્ય શ્રીયોગાનન્દ મહોદયઃ સિદ્ધમહાયોગે દીક્ષાં પ્રદાસ્યત્ |

શ્રીસ્વામિ વિષ્ણુતીર્થ મહોદયઃ મધ્યપ્રદેશ્ મણ્ડલે “દેવાસ્” નામ નગરે સ્થિતમ્ એકમ્ આશ્રમં સ
એવ ગૃહીત્વા તમ્ અભિવૃદ્ધિં કૃતવાન્ | વર્તમાનકાલે તમાશ્રમં “નારાયણ કુટિ સન્યાસ આશ્રમઃ”
ઈત્યુચ્યતે |

તતઃ સઃ “ઋષીકેશ” નામ નગરે ગડગા તીરે અન્યમ્ આશ્રમં નિર્મિતવાન્ | અધુના તમાશ્રમં
“યોગશ્રીપીઠઃ” ઇત્યુચ્યતે |

સઃ સિદ્ધમહાયોગ માર્ગે પ્રતિ અનેક ગ્રન્થાન્ લિખિત્વા આધુનિક કાલે મહાયોગસ્ય અધિક
અભ્યુપગમનં કર્તૃણાં સઃ એવ પ્રથમઃ |

શ્રીસ્વામિ વિષ્ણુતીર્થ મહોદયઃ અનેક યોગાભ્યાસકાનામ્ અસ્મિન્ માર્ગે દીક્ષાં દત્તવાન્ |

તસ્ય શિષ્યાઃ સર્વે ભારતરાષ્ટ્રે ચતુર્દશદિશાં વ્યાપિતાઃ | કિન્તુ તસ્ય સર્વેષાં શિષ્યાણાં પ્રતિ અસ્મિન્
ગ્રન્થે લિખનં નાનુનેયઃ અતઃ અહં તસ્ય શિષ્યઃ અપિ શક્તિપાતપરંપરાયાં પચ્યમાન્વયઃ અન્યઃ
મહાયોગિઃ શ્રીસ્વામિ વિષ્ણુતીર્થ મહોદયસ્ય પ્રતિ લિખામિ |

સઃ મહાયોગિઃ વર્તમાન પાકિસ્થાન્ રાષ્ટ્ર લાહોર્ નગરે જન્મિતઃ | તતઃ રાષ્ટ્રઃ ભારતરાષ્ટ્રે તિષ્ઠતિ ઇતિ
સમયે વિષયઃ |

તતઃ સઃ અનેક ગ્રન્થાન્ લિખિત્વા સિદ્ધમહાયોગસ્ય પ્રાચુર્યાય મુખ્યપાત્રં પોષિતવાન્ | તસ્ય
ગ્રન્થાન્ ભારતરાષ્ટ્રે અનેક પ્રાન્તીય ભાષાસુ અનુવાદઃ કૃતાનિ |

શ્રીસ્વામિ શિવોંતીર્થ મહાભાગસ્ય ગુરુઃ શ્રીસ્વામિ વિષ્ણુતીર્થ મહોદયઃ તં દેવાસ્ નગરે “નારાયણ કુટિ સન્યાસ્” ઈતિ આશ્રમસ્ય અધિપતિઃ ઈવ નિયમિતવાન્ |

શ્રીસ્વામિ શિવોંતીર્થ મહોદયઃ અનેક સાધકાનાં સિદ્ધમહાયોગે દીક્ષાં દત્તવાન્ | મમ ગુરુઃ શ્રીસ્વામિ સહજનન્દતિર્થ મહોદયઃ સ્વયમેવ તસ્ય શિષ્યઃ | શ્રીસ્વામિ સહજનન્દતિર્થ મહોદયઃ આન્ધ્રપ્રદેશ્ માણડલે વિજયવાડ નગરે નિવસન્તિ |

શ્રીસ્વામિ સહજનન્દતિર્થ મહોદયઃ શક્તિપાતપરમ્પરાયાં શ્રીસ્વામિ ગડ્ગાધરતીર્થ મહોદયાત્ ગણયતિ ચેત્ પૃષ્ઠમાન્વયઃ |

ભાગ: – 7

ક્રિયા

કુણ્ડલિની શક્તિ જાગૃતે: મમાનુભવાનાં વિવરણાત્ પૂર્વાત્ એવાહં ક્રિયા ઇતિ પદસ્ય વિવરણાયપ્રયત્નં કરોમિ | કિમર્થમિતિ સિદ્ધમહાયોગસ્ય જ્ઞાનહીનેન પાઠકાનાં ગ્રન્થે વિષય ગ્રહણાય કિમ્ચિત્ કષ્ટ: ભવતિ |

તથૈવ સિદ્ધમહાયોગસ્ય સુજ્ઞાતસ્ય યોગાભ્યાસકાનામ્ અપિ અયં ભાગ: અતીવ ઉપયોગ: ભવતિ | ક્રિયા નામ પ્રતિ માનવસ્ય એકૈક વ્યક્તિગત શીલે અવલમ્બ્ય અનેકવિધા: ભવતિ | માનવ શરીરે મનસિ ચ દૈનિક જીવિતે અનુભવસ્ય પ્રતિક્રિયા: ક્રિયેત્યુચ્યતે |

ક્રિયા નામ માનવસ્ય વ્યક્તિગત શીલેન કિમર્થમ્ અસ્તીતિ વિષય: અર્થબોધનાય શીલમિતિ માનવે કથં નિર્મિત: ઇતિ જનાતિ |

માનવ: પ્રાપચ્ચિક જીવિતં સ્વશરીરે ઇન્દ્રિયમાધ્યમેન સદા અનુભૂતિમ્ આપ્નોતિ | તેન ફલિતેન ઇન્દ્રિયપ્રાપ્તાનુભૂતિસ્મૃતય: વા સંસ્કાર: મનસિ મુદ્રિતા: ભવન્તિ | અયં સંસ્કારા: માનવાહેન સંમિલિત કારણેન એતે યોગમાર્ગે કર્માણ: ઇત્યુચ્યતે | કથમિતિ કર્માણ: ભવિષ્યત્કાલે માનવવિધિ સ્યનાં કૃત્વા તસ્ય માનવસ્ય કર્માચક્રગતિં નિર્દેશયતિ | માનવજીવિતે કૃત પ્રતિ ઘટનાય કારણં સ માનવ પૂર્વકર્માણ: એવં કારણમ્ | અન્યથા વક્તુમિતિ ચેત્ માનવસ્ય પૂર્વચર્યા: (તે માનસિકં વા ભૌતિકં વા ભવતુ) અહેન પૂરિત: તદા તાન્ કર્માણ: ઉચ્યતે | કર્મ ઇતિ પ્રાપચ્ચિક દૃષ્ટ્યા સાધુ વા દુષ્કર્મ વા ભવતુ |

અત: એક વિષય સમ્બન્ધિત કેચન સંસ્કાર પ્રભાવ: મનસિ પતનકારણેન મનસિ તદ્વિષય સમ્બન્ધત્વેન પ્રવર્તનીય: ઇતિ આકાંક્ષા તન્માનવમનસિ અમ્કુર: પ્રારમ્ભ: ભવતિ |

એતદ્વિષય વિવરણમ્ ઇતોટપિ વિપુલેન દદામિ |

બ:હુશ: પાઠકાનાં વિદિતમેવ | માનવ મસ્તિષ્ક પ્રેરકં કથં કુર્વન્તીતિ સર્વે જનન્તિ | એક વિષય સમ્બન્ધિત અનુભૂતય: ચ તેષાં સ્મૃતય: પુન: પુન: માનવ મનસિ મુદ્રિતા: ભવેત્ ઇતિ તસ્ય માનવસ્ય મુદ્રિતપ્રભાવ સંસ્કારૈ: પુન: તયા એવ પ્રવર્તનીયમિતિ સ: નિર્ણીતવાન્ ભવેત્ | એકસ્ય અસત્યં સત્યમિતિ વક્તુમારભ્યતે ચેત્ સ: તદસત્યં સત્યમેવેતિ શંક: ભવતિ | તદા અસત્યં સત્યમિતિ વિશ્વસ્ય ઇતિ સ્વમન: સ્વમનસ: પ્રોત્સાહયતિ |

યથોક્તમુપરિ માનવ: સ: કથં પ્રવર્તનીય: ઇત્યાકાંક્ષા ઇતોટપિ બલં ધારણેન તત: તત્ પ્રકૃતિ: ઇવ પરિવર્ત્ય અન્તિમે તં માનવં તથૈવ બાહ્યપ્રપગ્ચે પ્રવર્તનીય: ઇતિ કરોતિ |

તથા માનવ જીવિતે અનેક પ્રકૃતય: સંમેલનેન વ્યક્તિગત શીલનિર્માણં ભવતિ | માનવ મનસ્તત્વં પ્રતિ વક્તું ન કિમ્ચિદસ્તિ |

માનવ વ્યક્તિગત શીલં ખાણ્ડશ: કરણેન તે ખાણ્ડા: સર્વે સ: જન્મ જન્મનિ આર્જિત

ઈન્દ્રિયાનુભૂતયઃ ચ તેષાં પ્રકૃતયઃ ભવન્તિ ।

વ્યક્તિગત શીલં (તત્ અસ્ય જન્મસ્ય વા ગત જન્મનાં વા) એકઃ અસ્મિન્ પૃથિવ્યાં માનવઃ ઇવ જનનાય પ્રાથમિક હેતુઃ ભવતિ । કિમર્થમિતિ સઃ માનવઃ અનેક જન્મેભ્યઃ કૃતકર્મફલિતસ્ય અનુભવાય માનવરૂપઃ ધારણીયઃ । પ્રસ્તુતજન્મ પુનઃ ભવિષ્યતિ અન્યજન્મસ્ય કારણં ભવતિ ।

માનવ વ્યક્તિગત શીલઃ એવ માનવસ્ય વિધિવિહિતસ્ય નિર્ણયઃ કરોતિ । વ્યક્તિગત શીલં માનવમનસઃ દૂરીકરણાય ઇતિ તસ્ય માનવમનસિ અનેક જન્મેભ્યઃ મુદ્રિત ઇન્દ્રિયાનુભૂતીન્ અપિ ચ તેષાં સ્મૃતીન્ મનસ્યેવ દદ્યમાનઃ । દદ્યમાનસમયે માનવમનસિ ચ શરીરે ચ દૈનિક જીવિતે અનેક પ્રતિક્રિયાઃ ચ ઘટનાશ્ચ અતિ વેગેન સંપદ્યન્તે । તે ક્રિયાઃ ઇત્યુચ્યતે । કિન્તુ એતત્ જ્ઞાનપ્રાપ્તયે એકઃ ગુરુઃ સ્વશિષ્યાય હસ્ત સ્પર્શેન વા નેત્ર દૃષ્ટ્યા વા દિવ્યસંકલ્પેન વા કેન મન્ત્રેન વા સિદ્ધમહાયોગે દીક્ષાં દાતું ભવતિ ।

ઈદાનીં ક્રિયા પદસ્યાર્થ કિમિતિ વિપુલતયા બુધ્યતે ।

બઃહુશઃ પાઠકાનાં સર્વેષાં કિમહં લેખિતુમિચ્છામિ ઇતિ અવબુધ્યતે । એતત્ સ્વયં વિવરણં કરોમિ । યદાહમ્ ઉક્તં વ્યક્તિગત શીલમ્ ઇતિ પદસ્ય અર્થ ભવ્યમાનઃ ચેત્ ક્રિયાઃ ઇતિ કિમિત્યપિ અઘ તાવત્ અર્થઃ ભવતિ ।

સંસ્કૃતભાષાયાં ક્રિયા ઇતિ પદસ્ય અર્થઃ અત્ર ન પ્રામુખ્યઃ માનવ મનસિ શરીરે ચ બાહ્ય દૈનિક જીવિતે પ્રતિબિમ્બિતઃ ઘટનાઃ વા પ્રતિયર્યાઃ ક્રિયા ઇવ ગણયતિ । માનવશરીરે નિદ્રાણઃ વિશ્વશક્તિઃ માનવસ્ય મનસિ અનેક જન્મેભ્યઃ ઇન્દ્રિયામાધ્યમેન અનેકાનુભૂતીન્ મનોફલકે મુદ્રિતઃ સ્થાસ્યતિ । વિશ્વશક્તિઃ સ્વયં મુદ્રિત સ્મૃતીન્ અતિ વેગેન દદ્ય દૂરીકરણાય પ્રયત્ન સમયે એતે ક્રિયાઃ અનુભવઃ ભવન્તિ । એતત્ સમાપ્તિઃ સંપદ્યતે તસ્ય માનવસ્ય જન્માન્તરેભ્યઃ વા સહસ્રવર્ષેભ્યઃ વા યુગેભ્યઃ સંઘટિત સમસ્ત ઇન્દ્રિયાનુભૂતેભ્યઃ ચ તેષાં સૃતિભ્યઃ વિમુક્તિઃ પ્રાપ્યસિ । એતે અનુભૂતયઃ પ્રાપ્તિયુગ દૃષ્ટ્યા સાધુ વા દૃષ્ટાઃ વા ભવેયુઃ ।

સર્વે ચ સમસ્તં ચ વિનાશયાવસરઃ અસ્તિ ।

પૂર્વે મયોક્તં યથા માનવવ્યક્તિગતશીલં નામ તસ્ય માનવસ્ય યુગેભ્યઃ સંઘટિત ઇન્દ્રિયાનુભૂતયઃ ચ તેષાં સ્મૃતિભિઃ નિર્મિતઃ ભવતિ । એષા પ્રક્રિયા પ્રતિકૂલ ક્રમેણ અતિક્રમતિ તે સર્વે સ્મૃતયઃ મનસઃ વિધ્વંસઃ કરણીયઃ । તતઃ મનઃ આલોચના રહિતેન પરિવર્ત્ય નિર્વિચાર સમાધિસ્થિતેઃ ગચ્છતિ । મનઃ નિર્મલસ્થિતિ પ્રાપ્યા , તત્ નિર્મલ સરોવરઃ ઇવ વા દર્પણઃ ઇવ વ્યક્તેઃ આત્મનઃ સ્વનિજરૂપં તસ્ય મનસિ એવ પ્રતિબિમ્બઃ ઇવ કાસ્યતિ ।

માનવમનઃ આલોચના રહિતેન પરિવર્તિતઃ વા મનસઃ સર્વે સંસ્કારાઃ વિચિન્નાઃ મનઃ નિર્વિચાર સમાધિઃ ઇતિ સ્થિરઃ ભવતિ યદિ સઃ આત્મસાક્ષાત્કારઃ ઇતિ દિશિ સ્વપ્રયાણસ્ય અન્તિમ દશાયાઃ ઉપગમ્યતિ । કિન્તુ આત્મસાક્ષાત્કારઃ વા આત્મજ્ઞાનપ્રાપ્તઃ ઇતિ કેવલં ભગવતઃ ઇષ્ટાનુસારઃ એવ સંપદ્યતે । આદિપરાશક્તિઃ સંવૃતઃ વિશ્વશક્તિઃ જ્ઞાનવતિ ભાવનેન તસ્યાઃ શક્તેઃ એકં માનવં તત્ નિર્વિચારસ્થિતે કથં ગ્રહણાય સમ્પૂર્ણતયા જનાતિ ।

એતદર્થમ્ એકઃ ગુરુઃ વિશ્વશક્તેઃ માધ્યમેન માનવે ક્રિયાઃ પ્રારમ્ભપ્રક્રિયામ્ ઉધૃતં કરોતિ | ગુરોઃ દૈવિકાનુગ્રહઃ ન લભ્યતે યદિ જીવિતચક્રઃ વા કર્મચક્રઃ ઇતિ ન કદાપિ સ્થાપિતઃ નિરન્તરઃ અગ્રે ગચ્છતિ | કર્મ કરણીયં , કર્મ ફલિતં અનુભવન્ , જનનં ચ મરણં ચ સાધુકર્મા ચ દુષ્કર્મા સાધુફલિતઃ ચ અસાધુફલિતઃ સન્તોષઃ ચ દુઃખઃ ઉષ્ણં શીતલં ચ એતે જીવિતે વ્દન્દ્યાઃ સર્વેઃ જીવિતચક્રઃ ન કદા સ્થાપયતિ |

અતઃ તેષુ દશાસુ જીવિતચક્રગતિં પ્રભાવિતં કૃત્વા તં સ્થાપનીયઃ ઇતિ પ્રક્રિયા સંપદ્યમાનઃ ઇતિ માનવ મનસિ ચ શરીરે ચ બાહ્યપ્રપચ્ચે અનેક ક્રિયાઃ પ્રારમ્ભાઃ ભવન્તિ | તે ક્રિયાઃ પ્રારમ્ભઃ તાવન્ કિં ભવિષ્યતીતિ આધુનિક શાસ્ત્રસ્ય અગોચરઃ | કિમર્થમિતિ એતન્ વિષયસ્ય સહેતુક વિવરણમ્ અસાધ્યઃ |

ઉદાહરણાય :- માનવસ્ય ક્રિયાઃ પ્રારમ્ભસમયે બહિઃ વાતાવરણઃ શીતલઃ અપિ શરીરે સ્વેદઃ અનુભૂતિઃ ભવતિ | એતન્ દેહધર્મશાસ્ત્રેણ ન વક્તુમર્હસિ | તસ્ય માનવસ્ય ન કિમપિ કરણેન સ્વેદસ્રાવં નામ નાવગારહન રહસ્યઃ |

અન્ય માનવઃ આકસ્મિકેન કે અપિ યોગમુદ્રાઃ પ્રક્ષિપાય પ્રારમ્ભઃ કરોતિ | કિન્તુ સઃ પૂર્વે તાન્ કદાપિ શિક્ષણીયઃ | ન કદાપિ દૃષ્ટવાન્ , પઠિતવાન્ ન અપિ કર્તુ પારમ્યતે |

અન્ય માનવઃ સઃ કદાપિ શિક્ષિતઃ ન પઠિતઃ મન્ત્રાન્ ઉચ્ચરણાય પ્રારમ્યતે |

કેચન સન્દર્ભેષુ એકઃ આકસ્મિકેન રોદનં વા હસનં પ્રારમ્યતિ વા પશૂનાં શબ્દાન્ મુખેન ઉચ્ચરયતિ | સઃ ઇતઃ પૂર્વં ન શિક્ષણીય નૃત્યાન્ કરોતિ | એકઃ ઉપવિશસને વર્તુલાકારતયા ભ્રમતિ , ભૂતેન ગ્રાહ્યઃ ઇતિ પૃથિવ્યાં પરિવ્યાપતિ | કસ્મિન્ ભાષાયાં રામે વા ભાષયતિ વા ગીતં ગાનયતિ |

અહમુપરિ વર્ણિત ઉદાહરણાઃ એવ સર્વં ન ભવતુ તથા ક્રિયાઃ નામ અનેક વિધાઃ વર્તન્તે | ઉપરિ ઉક્તં સર્વે ક્રિયાઃ માનવસ્થૂલશરીર સંબન્ધિતાઃ એવ | તૈઃ માનવઃ શારીરકેન ન કિચ્ચિદપિ બાધા વા પ્રમાદઃ ન ભવતિ | સઃ ઇચ્છતિ ચેત્ તે ક્રિયાઃ પ્રારંભિતાનન્તરે ક્રિયાઃ ઘટન સમયે સ્વસ્ય સંકલ્પેન તેષાં સ્થાપયતિ | એતન્ ભગવત્ દત્તમેકઃ વરઃ કથમિતિ ભગવતઃ સમસ્ત કાલેષુ સાધકમનોસ્થિતેઃ સાધુ જાનાતિ | માનવ શરીરે ક્રિયાઃ પ્રારમ્યતે યદિ તે ક્રિયાઃ સ્વયં વિશ્વશક્તિઃ કારયતિ વા વિશ્વશક્તિઃ એવ માનવ મનસિ રાશીભૂત સંસ્કારાન્ સ્વચ્છં કરોતિ | તથા તસ્ય માનવસ્ય સમસ્ત સમસ્યેભ્યઃ રક્ષતિ | કિન્તુ કોટપિ ઇચ્છામાત્રેન ક્રિયાં સ્વયં રચનાં કર્તુ વા નિષેધિતું સમર્થઃ | એતન્ સ્વયં વિશ્વશક્તિઃ એવ સાધકાય દત્તં નિયન્ત્રણા | કિન્તુ એષા શક્તિઃ કેવલં પરિમિતેન એવ કરોતિ | કદાચિત્ ક્રિયાઃ ઉધૃતરૂપં ગૃહીત્વા સાધકસ્ય અધીને ન ભવન્તિ | તસ્મિન્ સમયે કેવલં સાધકસ્ય ગુરુઃ એવ તેષાં ક્રિયાણાં નિયંત્રણ કર્તુ શક્યઃ |

ગુરુઃ વ્યક્તેઃ દીક્ષા પ્રદાનસમયે કિમપિ મન્ત્રમ્ ઉપદેશયતિ | તથૈવ શિરસ્યોપરિ હસ્તસ્પર્શેણ વા અન્યાધિક ઉપચૈઃ શક્તિપાતં કારયતિ | કેચન સન્દર્ભેષુ શરીરે ક્રિયાઃ શીઘ્રં પ્રારમ્ભતે | દીક્ષાસ્વીકરણાનન્તરં ત્રીણિ દિનાનિ ગુરુ સમક્ષે સ્થાપનીયઃ | કિમર્થમિતિ ગુરો પર્યવેક્ષણે શિષ્યઃ અસ્તિ | ક્રિયાણામ્ ઉધૃતઃ સ્યાત્ યદિ તદા ક્રિયાઃ ગુરોઃ નિયન્ત્રણે એવ સન્તિ | ગુરુઃ યદીચ્છતિ ક્રિયાણાં તીવ્રતં સ્વલ્પી કરોતિ અથવા અધિકં કરોતિ વા શીઘ્રં ક્રિયાઃ પ્રારમ્ભ સમયં વિલમ્બઃ કારયતિ

| દીક્ષાસ્વીકરણાનન્તરે સ માનવઃ કુત્રાપિ ગત્વા યોગાભ્યાસઃ કરણીયઃ | એકસ્મિન્ આસને ઉપવેશ્ય મન્ત્રજપમ્ આરમ્ભેન તસ્ય માનવસ્ય કિમ્ચિત્ સમયાનન્તરે ક્રિયા પ્રારમ્ભઃ ભવતિ |

માનવઃ સ્વમનસિ જન્મજન્મેભ્યઃ સંઘટિત ઈન્દ્રિયાનુભૂતયઃ ચ તેષાં સ્મર્તયશ્ચ સ્વચ્છાં કરણમિતિ ક્રિયાણામ્ એકા કર્મા |

અતઃ માનવઃ તેન નિર્મિત વ્યક્તિગત શીલેનાનુસૂત્ય ક્રિયાક્રમઃ શારીરકેન વા માનસિકેન વા દૈનિક જીવિતે વા અવગમ્યતે | વ્યક્તિગત શીલમિતિ વ્યક્તેઃ જન્મજન્મેભ્યઃ સંઘટિત ઈન્દ્રિયાનુભૂતયશ્ચ તેષાં સ્મર્તયઃ ઇતિ સ્મર્તનીયઃ |

ક્રિયાઃ એક વારં પ્રારમ્ભતાઃ તથા ક્રિયાઃ શાશ્વતયા વ્યક્તં ભવતીતિ ચ સર્વેષુવ્યક્તં માનવેષુ સરૂપ ક્રિયાઃ ભવન્તીતિ મા ચિન્તયન્તુ | પ્રતિમાનવવ્યક્તિગતશીલં પ્રત્યેક વિધાને ભવતિ | અતઃ વ્યક્તિગતશીલય વિધ્વંસાય વ્યક્તી ભૂત ક્રિયાણાં ક્રમઃ અપિ તસ્ય માનવ સમ્બન્ધિત પ્રત્યેક વિધાને ભવતિ | કિન્તુ મનુષ્યાણાં કેચન લક્ષણાઃ તુલ્ય એવ સન્તિ | ઉદાહરણાય ક્રોધઃ , કામઃ , હિંસાપ્રવૃત્તિઃ ઇત્યાદયઃ | તેન મનુષ્યાણાં ગોચર ક્રિયાઃ કેચન તુલ્યમેવ ભવન્તિ |

માનવમનસિ એકવિષય સમ્બન્ધિત સ્મૃતીન્ સ્વચ્છિકરણાનન્તરે અન્યવિષય સમ્બન્ધિત ક્રિયાણાં ક્રમઃ પ્રારમ્ભઃ ભવતિ | ગોચરાણાં ક્રિયાણાં ક્રમઃ અસંબદ્ધેન ન ભવતિ | પ્રથમઃ એકવિષય સમ્બન્ધિત મનસ્સુદ્ધિઃ કૃતાનન્તરે એવ અન્યશુદ્ધિઃ પ્રારમ્ભ્યતે ઇતિ નિયમઃ અત્ર નાસ્તિ | કેચન સમયેષુ એકવિષય સમ્બન્ધિત મનસ્સુદ્ધિઃ અસમાપ્તિ સમયે એવ નૂતન ક્રિયાઃ ગોચરન્તિ | પુનઃ પ્રથમ વ્દિતીય ક્રિયાઃ ગોચરસમયે અન્યવિષયક્રિયાઃ વ્યક્તં ભવન્તિ | એતે ક્રિયાઃ કેવલં મનઃ કિમિતિ સ્મૃતિભિઃ નિર્મિતઃ ઇતિ તદનુકૂલાત્ વ્યક્તીકરણં ભવતિ | માનવઃ સ્વમનસિ જન્મજન્મેભ્યઃ વિષયસમ્બન્ધિત ઈન્દ્રિયાણામનુભૂતયઃ ચ તેષાં સ્મૃતયઃ સંઘટિતઃ ભવતિ તદનુસારેણ શુદ્ધીકરણ ક્રિયાઃ વ્યક્તં ભવન્તિ |

માનવવ્યક્તિગતશીલં નામ અગ્નૌ વિસૃત આજ્યમિવ માનવે ક્રિયાઃ વ્યક્તીકરણાય કર્મા કરોતિ | એતાવત્ પર્યન્તમ્ અહં લિખિત ક્રિયાઃ સર્વે ભૌતિકશરીર સમ્બન્ધિતાઃ એવ |

અતોટલમ્ અન્યક્રિયાન્ પ્રતિ વિવરણં કરોમિ |

કાનિ ક્રિયાઃ કેવલં માનસિકઃ સ્થૂલશરીરે અપિ માનવમનસિ આલોચનાઃ ભાવોવ્દેગરૂપે ભવન્તિ | ક્રિયાઃ બાહ્યાત્ વીક્ષમાનાનાં ન પશ્યતિ | કસ્મિન્ માનવે એતે ક્રિયાઃ ચરિતાઃ કેવલં તસ્ય માનવસ્યૈવ સ્વમનસિ ક્રિયાણાં પ્રારમ્ભજ્ઞાનં સમ્ભવતિ | યોગસાધકસ્ય જ્ઞાનવતિઃ ઇતિ વિશ્વશક્તિઃ સ્વયમ્ એતેષાં ક્રિયાણામ્ અનુભૂત વિષયઃ તસ્યાવગહનં દદાતિ |

અત્ર પાઠકાઃ એકં પ્રશ્નં પૂર્યન્તિ | માનવમનસિ આલોચનાઃ અપિ ભાવોવ્દેગાઃ સદા વર્તન્તે | તસ્મિન્ સમયે કે આલોચનાઃ અપિ ભાવોવ્દેગાઃ ક્રિયાઃ ઇવ ગણયન્તીતિ પ્રશ્નાયતિ ?

એતસ્ય વિષયસ્ય અધોલિખિત પ્રકારેણ વિવરણં દદામિ |

ઉદાહરણાય :- એકઃ સઃ ધ્યાનં વા મન્ત્રજપકરણાય આસને ઉપસ્થિતઃ નેત્રે નિમીલ્યઃ ચિન્તયતુ | તસ્મિન્ માનવે મનસિ ન કિમપિ પ્રયત્નરહિતેન અનેકચિત્રાઃ પ્રવાહઃ ઇવ આગતં પ્રારંભઃ ભવન્તિ |

કિન્તુ સ માનવઃ માનસિકેન તાન્ ચિત્રાન્ ન કિઞ્ચિદપિ ભાવયતિ ઈતિ ગમનાર્હઃ ।

કસ્મિંશ્ચિત્ સન્દર્ભેષુ સ માનવઃ મનસિ ઈતઃ પૂર્વં ન કદાપિ દૃષ્ટઃ અપિ ન સંમિલિતઃ માનવાનાં મુખાનિ દ્રષ્ટું પ્રારભ્યતે । તથા કેયન સન્દર્ભેષુ કાનિચિત્ નગરાણિ ચ પટ્ટણાનિ ચ બહુ સ્પષ્ટતયા દ્રષ્ટું ભવતિ । અપિ ચ અજ્ઞાત ઓષધયઃ , પુષ્પાણિ , તરવઃ , કૃમિ કીટાદયઃ દ્રષ્ટું સમ્ભવતિ । અપિ આધુનિકકાલે અલભ્યમાનાઃ કાનિચિત્ વિચિત્ર યાનાનિ શાસ્ત્રાઃ ઈત્યાદયઃ દ્રક્ષ્યતિ ।

એતે સર્વે બહુશઃ પુસ્તકેષુ પઠનં વા તે ચલનચિત્રે પ્રદર્શનં વા ઈતિ પાઠકાઃ ચિન્તયન્તિ । અથવા માનવઃ મનસિ પશ્યન્તઃ વિચિત્ર દૃશ્યાઃ ન કિમપિ પુસ્તકેષુ વા ચલનચિત્રેણ સમ્બન્ધરહિતાઃ ભવેયુઃ યદિ તદા કિં વદન્તિ ।

માનસિકેન સંપદમાન પ્રક્રિયાણાં પ્રતિ કિમિતિ વિવરણં દાસ્યામઃ ।

એનાં કઃ કિમિતિ જાનાતિ ઈતિ પ્રયત્નં કરોતિ । તથાવિધેન કૃતપ્રયત્નેન પશ્યન્તુ । અસ્ય વિષય સમ્બન્ધિત ચર્યા એવ અન્તમિતિ ન , અસમાપકેન ચલતિ । યદ્યર્થ કારણમ્ એવ સા એકા ક્રિયેતિ વક્તું શક્યતે । સ માનવઃ સ્વ ગતજન્મસુ કદાપિ તદ્વિષયસમ્બન્ધિત અનુભવાઃ પ્રાપ્તવાન્ ભવતુ તસ્માત્ તસ્ય મનઃ સર્વવિધ ઈન્દ્રિયાનુભૂતિભ્યઃ અપિ સ્મૃતિભ્યશ્ચ જ્ઞાનવતિ ચ પરાશક્તિઃ સૃષ્ટિપ્રક્રિયસ્ય પ્રતિકૂલદિશિ પ્રયાણં ગચ્છન્ શુદ્ધિં કરોતિ ।

અહમત્ર વિનાશઃ વા વિધ્વંસઃ ઈતિ પદસ્ય કિમર્થં પ્રયુજ્યતે નામ અત્ર સમ્ભવિષ્યતિ માનવમનોજીવિત વિધ્વંસઃ ઈત્યમ્ । અર્થઃ મનસિ આલોચનાઃ ચ ભાવોવ્દેગાઃ સર્વે પ્રતિબન્ધિતાઃ મનઃ પ્રશાન્તતયા પરિવર્તયેત્ । મનસિ રાશિઃ ઈવ ધનીભૂત જન્મજન્માનાં સંસ્કારાઃ તેષાં સ્મૃતયઃ ત્યજ્યમાનેન એવ નિર્મલસ્થિતિઃ ન પ્રાપ્નોતિ । એતત્ વિધ્વંસઃ સંપદ્યતે એવ વા એકઃ વ્યક્તિઃ સઃ માનવઃ ન ભવતિ ઈતિ વ્યક્તકારણેનૈવ સ્વાન્તરે પ્રકાશિતાત્મસાક્ષાત્કારઃ ન ભવતિ કસ્યાઃ વિશ્વશક્તિઃ માનવમનસિ જન્મજન્મેભ્યઃ સ્વસ્ય સૃષ્ટિચયના સમયે ઈન્દ્રિયાનુભૂતીન્ અપિ તેષાં સ્મર્તયાન્ સંઘટતઃ સા વિશ્વશક્તિઃ એવ સ્વયં તાન્ દૂરીકર્તવ્યઃ । તદા એવ તસ્ય માનવસ્ય સઃ માનવઃ ન ભવતીતિ અપિ તસ્ય નિજસ્વરૂપઃ અવગમ્યતે ।

એકેન ક્રિયા સંપદમાન પ્રક્રિયા એતદેવ ।

માનવદૈનિક જીવિતે સંપદમાન ક્રિયાણાં કૃતે વિવરણં કરોમિ । વ્યક્તેઃ બાહ્યપ્રપચ્ચે સ્વદૈનિક જીવિતે ક્રિયાઃ સંપદ્યન્તિ સમયે કથં ભવતીતિ , જ્ઞાનવતીતિ વિશ્વશક્તિ અદૃશ્યરૂપે સ્થિતઃ તેન સદા ચ સ્વજીવિતેન ખેલતીતિ ભાવયતિ । તત્ કિમર્થં સંપદ્યતે નામ માનવઃ વિશ્વશક્તિં તસ્ય સમ્બન્ધરહિત અન્યા દૈવિકશક્તિઃ ઈવ અસ્મિન્ દશાયામ્ અનુભવં પ્રાપ્નોતિ । એતદનુભવઃ માનવશરીરે ચ તસ્ય બાહ્યપ્રપચ્ચે પ્રાપ્નોતિ । એતત્ વિષયં પ્રતિ અસ્મિન્ ગ્રન્થે અન્ય ભાગેષુ બહુ વિપુલેન લિખિતવાન્ ।

બાહ્યપ્રપચ્ચે માનવ દૈનિકજીવિતે તસ્યાનેક ચિત્રવિચિત્ર ઘટનાઃ અતિ વેગેન સંપદ્યન્તે । તેન પ્રક્રિયેન ક્રિયાઃ વ્યક્તં ભવન્તીતિ વિષયઃ તસ્ય સ્પષ્ટતયા અર્થ ભવતિ ।

અહં કેયન ઉદાહરણાનિ લિખામિ ।

માનવઃ ગતજન્મકૃતપાપફલિતેન તસ્ય દક્ષિણ પાદસ્ય તીવ્રક્ષતં ભવિષ્યતીતિ અસ્મિન્ જન્મે

વિધીયતે | એતત્ વિધ્યનુસારેણ વેગેન તસ્ય મનસઃ વિસૃજ્ય જ્ઞાનવતિ ઈતિ વિશ્વશક્તિઃ એવ સ્વયં કિચ્ચિદેક લઘુ આહનાય ઘટનાઃ કલ્પયતિ | તથા વશ્યં ફલિતાનુભવાય કિમિતિ રૂપેણ બાહ્યપ્રપચ્ચે ઘટનાન્ કલ્પયિત્વા સઃ સ્વવિધિલેખનાત્ મોક્ષં પ્રસાદયતિ | તસ્ય માનવસ્ય સ્વદૈનિક જીવિતે વિધિલેખનાત્ મોક્ષાય અવસર સર્વે ઘટનાન્ કલ્પયતિ વિશ્વશક્તિઃ |

તથૈવ વિધિલેખનેન જલે અવઘાતઃ ભવેત્ તસ્ય ઘટનસ્ય તીવ્રતાં બહુ ભસ્મી કૃત્વા યેન કેનચિત્ સ્વલ્પેન ઉદ્દક પ્રાક્ષણીયઃ કરોતિ | માનવઃ અનુભવનીય ફલિતસ્ય બહુ લઘ્વી કૃત્વા સાયં કરોતિ | તથાવિધ ક્રિયાઃ પ્રતિક્રમેણ સંપદતે | મનવેન કૃતં પુણ્યફલિતમ્ અનુભવં કૃત્વા વેગેન વિધિલેખન પરિસમાપ્તયે તસ્ય બાહ્યપ્રપચ્ચે પ્રાપચ્ચિક સુખાનાં લઘ્વી કૃત્વા અનુભવઃ કારયતિ | તથા મનવઃ જન્મજન્મેભ્યઃ સંઘટિત પુણ્યેભ્યઃ ચ સત્કર્મસ્મર્તેભ્યઃ મુક્તઃ ભવતિ |

મનસિ મુદ્રિત પાપાનાં સ્મૃતયઃ ચ પુણ્યાનાં સ્મૃતયઃ અપિ સાધુ દૃષ્ટ સ્મર્તવ્યઃ સર્વે દૂરીકૃતાઃ ઈતિ પાઠકાઃ ગ્રહિતવ્યાઃ |

તેન દૈનિક જીવિતે અપિ સુખસન્તોષાન્ પ્રદાન ઘટનાઃ અપિ દુઃખજનિત ઘટનાઃ અપિ દૂરીકૃતા ભવન્તિ | પરબ્રહ્મજ્ઞાનં વા આત્મજ્ઞાન પ્રાપ્તયે મનઃ સર્વવિધેન્દ્રિયાનુભૂતયઃ અપિ સ્મર્તવ્યેભ્યઃ સ્વચ્છિન્નભૂત નામ અવશ્યં ભવિતવ્યઃ |

જીવિતે વા જન્મજન્મેભ્યઃ માનવઃ સઃ શિક્ષિત સર્વે યદિ વિસ્મરિતઃ ભવેયુઃ બ્રહ્મજ્ઞાનં તસ્ય ઉદયઃ ભવતિ |

ભાગ: – 8

વિશ્વશક્તિ: સૃષ્ટિ: ઇવ પરિવર્તનમ્

અહમસ્મિન્ વિભાગે પ્રથમતઃ યોગશાસ્ત્રાનુસારેણ માનવશરીરનિર્માણં કથં સંપદ્યતે વા માનવશરીરનિર્માણવ્યવસ્થં પ્રતિ વિશદી કરોમિ | આધુનિકકાલે માનવશરીરં પ્રતિ આધુનિકશાસ્ત્ર વિવરણં પ્રાચીનયોગશાસ્ત્ર વિવરણાત્ ભિન્નઃ ભવતિ | એતસ્માત્ યોગશાસ્ત્રાનુસારેણ માનવશરીરનિર્માણં પ્રતિ જ્ઞાનાય કષ્ટઃ સ્યાત્ નુ |

અહં પાઠકાનામેકં વિજ્ઞપ્તિં કર્તુમિચ્છામિ | પ્રાચીનયોગશાસ્ત્રાઃ વિશદ્યતિ શરીરનિર્માણશાસ્ત્રેન આધુનિક વિજ્ઞાન શાસ્ત્રઃ વિશદ્યતિ શરીરનિર્માણશાસ્ત્રઃ ન કદાપિ તુલ્યનીયઃ | આધુનિક શાસ્ત્રેણ માનવ શરીરં પ્રતિ સર્વે ન જાનાતિ | અસ્મિન્ વિષયે માનવશરીરે મસ્તિષ્કં પ્રતિ આધુનિકવિજ્ઞાનશાસ્ત્રજ્ઞાઃ સ્વયમ્ અંગીકૃવન્તિ | અતઃ આધુનિકશાસ્ત્રસ્ય માનવશરીરં પ્રતિ સર્વે ન જાનાતિ સત્યસ્ય સ્વીકરણે વિનમ્રતાં પ્રદર્શયન્તિ સર્વે પાઠકાનાં પ્રાર્થયામિ |

શરીરનિર્માણ વિષયે યોગશાસ્ત્ર આધુનિક શાસ્ત્રેષુ ભિન્નઃ ઇતિ વિષયઃ અત્ર પ્રધાનઃ ન |

માનવશરીરે વિરાજિત અનન્તાત્માનાં માયયા બન્ધીકૃત્ય પગ્ય કોશૈઃ માનવશરીરઃ નિર્મિતઃ ઇતિ પ્રાચીનયોગશાસ્ત્રાઃ કથયન્તિ |

પ્રથમ કોશઃ આનન્દમયકોશઃ ઇત્યુચ્યતે | તત્ કોશઃ આત્માનાં ભ્રમયતિ માયા ઇતિ સૂક્ષ્માસ્તરણેન નિગૃહ્યતિ | માયયા નિગૃહ્ય આત્માનાં કારણશરીરઃ ઇત્યુચ્યતે | તસ્યોપરિ બચતા સ્તરણાઃ નિર્મિતાઃ તતઃ અન્તિમે ભૌતિકસ્થૂલમાનવશરીરઃ સંપદ્યતે | તસ્માત્ તત્ માનવશરીરસ્ય કારણશરીરમિત્યુચ્યતે | તત્ માનવશરીરમ્ ઇતિ વૃક્ષસ્ય બીજઃ ઇવ |

તત્ કારણશરીરસ્ય અવગાહનમ્ આધ્યાત્મિક જીવને ઉન્નતસ્થાયિ માનવાનામેવ સાધ્યઃ | અસ્મિન્ સ્થિતૌ માનવઃ આત્મજ્ઞાનસ્ય અતિ સમીપે વર્તતે | અતોટલં તત્ કારણશરીરં પ્રતિ વિવરણાય મમ તાવત્ જ્ઞાનં નાસ્તિ | કેવલમ્ એતત્ વિષયસ્ય એવ નાહં કૃતવાનિદં ગ્રન્થઃ | અતઃ એતત્ કોશસ્ય પ્રતિ અધિક સમાચારઃ ન દેયેન માં સર્વે પાઠકાઃ ક્ષમ્યતામ્ |

વિદ્વત્કોશઃ વિજ્ઞાનમય કોશઃ ઇત્યુચ્યતે | અસ્મિન્ કોશે માનવ બુદ્ધિશ્રય અહમપિ વેદે એકેસ્થાને સંયોગેન વિદ્યેતે | માનવેન્દ્રિયાણામનુભૂતયશ્રય સ્મર્તયશ્રયાસ્મિન્ કોશે એવ મુદ્રિતાઃ ભવન્તિ | માનવસ્ય સઃ એકઃ જીવઃ ઇતિ ભ્રમા અત્રૈવ પ્રારભ્યતે |

યોગાભ્યાસકર્તારઃ સર્વે એતસ્ય કોશોપરિ અધિક શ્રદ્ધાં પ્રદર્શયન્તિ | યતઃ એકઃ યોગિઃ સ્વસ્યાહં ચ ઇન્દ્રિયાનુભૂતયશ્રય તેષામ્ અનુભૂતયઃ સમ્પૂર્ણવિધ્વંસઃ ન ભવતિ ચેત્ સમાધીતિ પ્રશાન્ત માનસિકસ્થિતિં ન પ્રાપ્નોતિ યાનિ ચિન્તાઃ ચ ભાવોવ્દેગાઃ હીન પ્રશાન્ત ચિત્તાવસ્થા વા મનોસ્થિતિઃ ઇતિ સર્વેષાં યોગમાર્ગાણામ્ અન્તિમ ગમ્યઃ | અસ્મિન્ દશાયાં ભૌતિકશાસ્ત્ર નિયમાઃ ન પ્રવર્તન્તે | દૈવિક સિદ્ધયઃ પ્રાપ્તાઃ ભવન્તિ |

કિન્તુ તત્ સ્થિતિઃ આત્મસાક્ષાત્કારઃ નાસ્તીતિ પાઠકાઃ અવગમ્યેત | આત્મસાક્ષાત્કારઃ નામ અસ્માત્ દશાત્ બહુત્કૃષ્ટ દશાયામેવ પ્રાપ્યતિ | મત્ સ્થિતેઃ પ્રાપ્તાય કારણશરીરમપિ અન્તિમે વિલીનમાવશ્યકમ્ | દૈવિકસિદ્ધયઃ યોગિનિયમાનુસારેણ પ્રાપ્યન્તે | તે યોગનિયમાઃ અપિ વિપ્રકર્ષાઃ ભવન્તિ ચેત્ એવ આત્મસાક્ષાત્કારઃ ન પ્રાપ્યતિ | અતઃ આધ્યાત્મિકેન બહુ ઉત્કૃષ્ટ દશાયાં સ્થિત માનસિકદશાં પ્રતિ અહં વિવરણં કર્તુમસમર્થઃ | તથૈવ એતાવત્ માનસિકદશાં પ્રતિ કોપિ વિવાર્ણયતિ ચ | કિમર્થમિતિ એતાવત્ માનસિકદશાપ્રાપ્તાનન્તરે બહુશઃ ન કોટપિ ગ્રન્થસ્યનાં કરોતિ |

તત્ વિજ્ઞાનમય કોશોપરિ સ્થિતઃ મનોમયકોશઃ ઇત્યુચ્યતે | એતત્ માનવશરીરે સ્થિતા પગ્ચ જ્ઞાનેન્દ્રિયાણાં કેન્દ્રસ્થાનઃ | અસ્મિન્ કોશે માનવઃ સંકલ્પ વિકલ્પ ચર્યાઃ કર્તૃ સંપદ્યન્તે |

મનોમયકોશોપરિ સ્થિતઃ પ્રાણમય કોશઃ ઇત્યુચ્યતે યોગશાસ્ત્રાઃ | પ્રાણશક્ત્યા સંયુક્ત એષઃ કોશઃ શરીરાકૃતિં લબ્ધમિતિ ગોચરતિ | પ્રપગ્ચે કેચન પ્રાન્તેષુ “ફાન્ટમ્” શરીરઃ ઇતિ ઉચ્યરતિ એતદેવ | અયં કોશઃ અતિ સૂક્ષ્મશ્ચ અતિ સંકિલ્પનાડીવ્યવસ્થામ્ અધિષ્ઠીયતે | પ્રાણશક્તિ પ્રવાહઃ શરીરે સર્વાંગેષુ એતત્ નાડીવ્યવસ્થયા એવ સમ્ભવતિ | અસ્મિન્ કોશે સમસ્તં પગ્ચ પ્રધાન વાયવઃ ચ પગ્ચોપવાયવઃ ભિન્ન ભિન્ન રૂપૈઃ પ્રાણશક્તિઃ માનવશરીરે અનેક કાર્યાણિ કર્તુ વર્તતે | ઉદાહરણાય શ્વાસ પ્રક્રિયા , જીર્ણ પ્રક્રિયા , વિસર્જન પ્રક્રિયા , સંતાનોત્પાદન પ્રક્રિયા , રક્તપ્રસરણઃ , જૃમ્ભાણ પ્રક્રિયા નેત્રચ્છદસ્ય સંચલનઃ ઇત્યાદયઃ |

અસ્ય પ્રાણમયકોશોપરિ ભૌતિકશરીરઃ નિર્મિતઃ ભવતિ | એષઃ અન્નમયકોશઃ ઇત્યુચ્યતે | તત્ અન્તિમકોશઃ |

અતઃ આનન્દમયકોશાત્ પ્રભૃતિ અન્નમયકોશ પર્યન્તં સર્વે પગ્ચ કોશાઃ સન્તિ | આત્માનિગૃહ્ય સ્થાપિત પ્રથમ કોશાત્ સ્થિતઃ ભાગઃ કારણશરીરઃ ઇત્યુચ્યતે |

કારણશરીરોપરિ સ્થિતાઃ ત્રિકોશેષુ વિદ્યમાન વિભાગસ્ય સૂક્ષ્મશરીરઃ ઇત્યુચ્યતે |

એતત્ સૂક્ષ્મશરીરસ્ય અન્તિમે ભૌતિકશરીરેણ નિગૃહ્યતે | માનવ મરણાનન્તરે સ્થૂલ ભૌતિક શરીરં ત્યજતિ | સ્થૂલ ભૌતિક શરીરઃ કેન કારણેન વા રુગ્મતકારણેન વા પ્રમાદકારણેન વા છિદ્રં ભવતિ ચેત્ તદા જીવાત્મ ભૌતિકશરીરં ત્યક્ત્વા ગચ્છતિ |

વિરામ ચત્વારિ કોશૈઃ નિગૃહ્ય જીવાત્મા વા સૂક્ષ્મશરીરઃ માનવ મરણાનન્તરે સ્થૂલશરીરસ્ય વસ્ત્રતુલ્યઃ વિસૃજ્ય પુનઃ એકં નૂતન શરીરં નિર્માય પુનઃ નૂતનમાનવજન્મં સંપદ્યતે | યદા નૂતનમાનવજન્મં સંપદ્યતે તસ્ય નૂતન જીવિતં સં મરણાત્ પૂર્વ સંઘટિત વ્યક્તિગત શીલમનુસૃત્ય સંપદ્યતે | તત્ માનવઃ અન્તિમપર્યન્તં મરણાત્ પૂર્વ પર્યન્તં અનેક જન્મેભ્યઃ સંઘટિત સંસ્કારાણાં ફલિતઃ એવ અયં નૂતન જન્મ ઇતિ |

કારણશરીરમેવ સંસ્કારૈઃ નિમિત્તહીનઃ કેવલં વિશ્વશક્તેઃ પ્રાથમિક સ્વરૂપઃ ઇતિ પરાશક્ત્યા વા માયયા નિર્મિતઃ ભવતિ | ઇયં માયા અસ્મિન્ અનન્તવિશ્વે વિદ્યમાન એકૈક પરાશક્તિઃ વા ઇયં મહામાયામેવ તત્ અનન્તવિશ્વઃ ઇતિ વક્તવ્યઃ |

અતોટત્ર પાઠકાઃ પ્રશ્નમેકં પૃચ્છતિ | યત્ અનન્તવિશ્વે વ્યાપૃતઃ પરબ્રહ્મ એવ માનવસ્ય વા જીવે

સ્થિતઃ આત્મ એવ ખલુ | તતઃ વિશ્વશક્તિઃ પરાશક્તિઃ ઇવ કથં ભવતીતિ પ્રશ્નાં પૃચ્છતે | પરબ્રહ્મં
ય પરાશક્તિઃ વા આત્મા ય પરાશક્તિઃ એકઃ એવ | તૌ વ્દાવપિ કદાપિ ભિન્નૌ ન ભવતાત્ એતૌ
વ્દાવપિ નાણકસ્ય વ્દૌ પક્ષૌ ઇવ |

યદા પરાશક્તિઃ સંમિલિતઃ ન ભવતિ ચેત્ ભગવાન્ ભગવાન્ ન ભવતિ | અતઃ પ્રાચીન પુરાણેષુ
શિવં અર્થનારીશ્વરઃ ઇત્યુચ્યતે | પ્રાચીન સંસ્કૃતગ્રન્થેષુ શક્તિશ્ચ શક્તિમાન્ વ્દાવપિ એકઃ | શક્તિઃ
વિના શક્તિમાન્ કથં ભવિષ્યતિ |

તથૈવ શક્તિઃ સ્વસ્ય પ્રાથમિક સ્વરૂપે અનન્તપરાશક્તિઃ ઇવ ભવતિ વા પરબ્રહ્મણઃ વ્યાપ્ત ઇવ
અનન્તવિશ્વઃ સ્વયં પરાશક્તિઃ | અતઃ બ્રહ્મન્ વા શક્તિઃ ન કદાપિ ભિન્નઃ ન ભવતીતિ એકઃ સત્યઃ
|

પરબ્રહ્મણમ્ અતિ વિપુલેન વિવરણાય અસાધ્યઃ | અત્ર કારણમ્ અસ્મિન્ ભૂમૌ માનાવનાં વિદ્યમાન
પરિમિત ભાષા પરિજ્ઞાનં વા પૃથિવ્યામ્ ઉપયુજ્યમાન સર્વેષાં ભાષાણાં પરબ્રહ્મણમ્ પ્રતિ ન
વિવરણાય કારણમ્ અર્થ રહિત પરબ્રહ્મમેવ |

એતત્ વિષયસ્ય કૃતે ઇતોટપિ વિવરણં દદામિ | તત્ અનન્તવિશ્વં વ્યાપિતઃ સ્થિતઃ કેવલં સ
પરબ્રહ્મા એવ | એષઃ પરબ્રહ્મા એવ માનવસ્ય સત્યસ્વરૂપઃ ઇતિ કોટપિ કદાપિ જ્ઞાનં માસ્તુ | એતત્
વિષયઃ પુસ્તક લેખકસ્ય મમાપિ ઉત્પાદયતિ | અથવા મમ બ્રહ્મજ્ઞાનમસ્તિ ચેત્ અહમ્ એતત્ ગ્રન્થં
ન લિખિતમસ્તિ | અતોટલં ઉપરિ બ્રહ્મણં પ્રતિ ન જાનામિ કારણેન બ્રહ્મણં પ્રતિ વર્ણનમ્ અસ્મિન્
ભૂમૌ વિદ્યમાન ભાષાણાં ન સાધ્યં ભવતિ ઇતિ લિખિતવાન્ |

આનન્દમયકોશઃ વા માયા વા પરાશક્તિઃ ઇવ વિશ્વશક્તિઃ જીવસ્ય આત્મનિ વિલીનં સંપદ્યતે તદા
તત્ સ્થિતિમ્ આત્મસાક્ષાત્કારઃ ઇત્યુચ્યતે | યતઃ અસ્મિન્ દશાયાં જીવસ્યાત્મ ન કેનાપિ સ્થગ્યતે
ઇતિ | કિન્તુ અન્તિમ પરિણામઃ વા આત્મસાક્ષાત્કારઃ ઇતિ એકસ્મિન્ માનવે સંપદ્યતે ઇતિ કેવલં
પરબ્રહ્માનુષ્ઠાનુસારેણ એવ સંપદ્યતે વા ભગવદ્ધીને એવ વર્તતે | એતદર્થ યોગનિયમાઃ અપિ
વિરિઘન્તં ભવિષ્યન્તિ | અતઃ અસ્મિન્ પ્રપચ્ચે સર્વેષુ મતવ્યવસ્થેષુ ભગવતે સર્વે માનવાઃ
આત્મસમર્પણભાવેન પૂજાં ચ કરિષ્યે ઇતિ નિર્દેશનં કૃતાઃ |

આનન્દમયકોશાનન્તરે વા કારણશરીરસ્યોપરિ માણ્ડલાકારેણ સ્થિતાઃ ત્રિકોશેષુ સ્થિતા શક્તિં
વાગ્દેવી , ચિત્ શક્તિઃ ચ પ્રાણશક્તિઃ ઇત્યુચ્યતે | એતત્ પરાશક્તેઃ અનન્તરં ત્રિસ્થૂલસ્વરૂપાઃ |
એતાઃ શક્તયઃ વિજ્ઞાનમયકોશે , મનોમયકોશે ચ પ્રાણમયકોશે વર્તન્તે | એવં પુરાણેષુ સ્તોત્રવ્યાઃ
સરસ્વતી , લક્ષ્મી , પાર્વતી ઇતિ દેવતાન્ ત્રિશક્તીભિઃ તુલયતિ |

અનેક યોગશાસ્ત્રાનુસારેણ ઇયં શક્તિં ત્રિપ્રકારાઃ ઇવ વિભાજનં કરિષ્યતિ | કિન્તુ શક્તિ વિભજનં
નામ કિમપિ નાસ્તિ | કેવલં ત્રિવિધ નામૈઃ સમ્બોધનમેવ સંપદ્યતે | શક્તેઃ નિજરૂપઃ “માયા” એવ |
એતદનન્તરે માનવેષુ બુદ્ધિઃ ચ અહમિવ પરિવર્તનં સંપદ્યતે | અતઃ બુદ્ધ્યા અહં સંમિલિતઃ ભવતિ
વા પાશ્વર્વે પાશ્વર્વે એકે દેશે વર્તતે | બુદ્ધેઃ અનન્તરં શક્તિઃ માનવમનઃ વા ચિત્તઃ ઇવ પ્રરિણામં
ગચ્છતિ અનેક પ્રાચીન શાસ્ત્રેષુ વિશ્વશક્તેઃ ન વિભાજનં વિના મહામાયા ઇતિ સૂચના દત્તમસ્તિ |
અત્ર સર્વે પાઠકાઃ એકં વિષયં ભાવયન્તીતિ સાધુ ભવતિ | માનવશરીરે વિવિધવ્યવસ્થાન્ આચરણેન

એક એવ વિશ્વશક્તિઃ વિવિધ રૂપેષુ વા નામૈઃ સૂચયતિ |

સર્વેષામપિ અધોદશાયાં વિદ્યમાના ભૌતિકશક્તિઃ | એતદેવ પ્રકૃતિઃ વા જટશક્તિઃ ઉચ્યતે | પુરાણેષુ પાર્વતીતિ નામ્ના સ્થૂયમાના પ્રાણશક્તેઃ સ્થૂલસ્વરૂપઃ ઇયં પ્રકૃતિઃ ઇતિ ઉચ્યતે | કિન્ત્વયં ભૌતિકશક્તિઃ અપિ અનેક રૂપેષુ વિદ્યતે ઇતિ વિષયઃ આધુનિકવિજ્ઞાનશાસ્ત્રસ્ય ચ સર્વેષાં પાઠકાનાં સુપરિચિતઃ |

અતઃ પ્રથમે કોશે વિશ્વશક્તિઃ સ્વ સત્યરૂપે વર્તતે | અસ્મિન્ કોશે માયા ઇતિ સમ્બોધમાન પરાશક્તિઃ જીવાત્માનં ભ્રમયિત્વા માયાયાં પ્રક્ષિપતિ | તતઃ ત્રિષુ કોશેષુ ઇયં વિશ્વશક્તિઃ સ્થૂલેન પરિવર્ત્ય ત્રિવિધશક્તયઃ ઇવ પરિણામઃ ભવતીતિ દર્શયતિ | અન્તિમં કોશે વિશ્વશક્તિઃ સ્થૂલભૌતિકશક્તિઃ ઇવ પરિણામઃ સંપદ્યતે | ભૌતિકવિશ્વશક્તેઃ સ્વરૂપસ્ય એવ વયં વિશ્વઃ ઇતિ ચ પ્રકૃતિઃ ઇતિ ઉચ્યાર્યામઃ |

આત્મસાક્ષાત્કારાય સાધનં કુર્વન્તઃ એકસ્ય યોગેઃ વિશ્વશક્તિઃ સૃષ્ટિઃ ઇવ પરિવર્તન પરિણામસ્ય પ્રતિકૂલદિશિ પશ્યતિ ચેત્ પ્રથમઃ સ્થૂલ ભૌતિકશક્તિ સમ્બન્ધિત આધુનિક વિજ્ઞાનશાસ્ત્રનિયમાઃ સર્વે વિચિન્નઃ ભવેયુઃ | અસ્મિન્ દશાયાં પરાશક્તિઃ ઇતિ મહામાયા સૃષ્ટેઃ પ્રતિકૂલ દિશિ ગચ્છતિ | પુરાણેષુ એતસ્ય શક્તેઃ સ્વરૂપસ્ય “કાલિ” ઇતિ નામ્ના સ્તુવતિ |

ભૌતિકશક્તેઃ સમ્બન્ધિત આધુનિકવિજ્ઞાનશાસ્ત્રસ્ય નિયમાવિચિન્નમિતિ વાક્યપ્રયોગઃ કિમર્થં પ્રયુજ્યતે ઇતિ અસ્મિન્ સ્થિતૌ ઉપાગમ્યાનન્તરે એકસ્ય યોગિનઃ વા યોગસાધકસ્ય સર્વેષાં માનવાનામ્ ઇવ એતત્ શાસ્ત્ર નિયમાઃ ન સંભવન્તિ | અસ્મિન્ સ્થિતૌ યોગિઃ અનેકાન્ સિદ્ધીન્ લભ્યતે | વાયુ માર્ગે ચાલનં , અદૃશ્યરૂપપ્રાપ્તમ્ ઇત્યાદયઃ |

કિન્તુ ભૌતિકસ્થૂલ જગત્સમ્બન્ધિત શાસ્ત્રનિયમેષુ જીવયતિ સામાન્ય મનુષ્યાણામ્ એતે સિદ્ધયઃ ઉત્કૃષ્ટ મહિમાઃ ઇવ ગણયન્તિ | તે સિદ્ધીન્ પ્રાપ્નુવન્તઃ યોગિનામ્ એવ તે પ્રકૃતિઃ સહજઃ એવ ગણયન્તિ |

અત્ર સર્વે પાઠકાઃ એકસ્ય વિષયસ્ય ગમનાર્હાઃ | એકઃ યોગિઃ સિદ્ધયઃ વા મહિમાઃ પ્રાપ્તાઃ અનન્તરે સઃ આત્મસાક્ષાત્કારઃ પ્રાપ્યસીતિ ન નિયમઃ | યતઃ કૈઃ યોગનિયમૈઃ કારણેન સિદ્ધયઃ પ્રત્યક્ષં ભવન્તિ તે યોગનિયમાઃ અપિજગતઃ વિચિન્નં ભવિષ્યન્તિ યદિ યોગસાધને અનન્તર પ્રગતિઃ ન ભવતિ |

તતો એકસ્ય યોગિનઃ પ્રથમતઃ ભૌતિક નિયમાનામોપરિ તદનન્તરે યોગનિયમાનામોપરિ આધિપત્ય પ્રાપ્તાનન્તરે આત્મસાક્ષાત્કારઃ ભવિષ્યતિ | પરબ્રહ્મન્ વા ભગવાન્ માનવાય મોક્ષં પ્રસાદિત સર્વાધિકાઃ ભગવતઃ સમીપે વિદ્યતે |

અત્રાલં યોગાભ્યાસકાઃ ન ભવન્તિ પાઠકેભ્યઃ યોગશાસ્ત્રેષુ ઉક્તં માનવશરીરસ્ય મસ્તિષ્કસ્ય પ્રુષ્ઠાસ્થેઃ પ્રતિ સંગ્રહેણ વિવરણં દદામિ | કિન્ત્વાલં વિવરણં કરોમિ તત્ મસ્તિષ્કસ્ય પ્રુષ્ઠાસ્થેઃ પ્રસ્તાવનઃ ન | તત્ પ્રાણશક્તિ પ્રસારણસ્ય સૂક્ષ્મવ્યવસ્થા પ્રસ્તાવનઃ એવ | યોગશાસ્ત્રેષુ દૃષ્ટ્યાં માંસસ્ય ચ અસ્થિભિઃ સંઘટિત સ્થૂલવ્યવસ્થાસ્ય ન કિમપિ પ્રામુખ્યઃ | અતઃ માનવશરીરે વિદ્યમાન મસ્તિષ્ક પ્રુષ્ઠાસ્થેઃ વ્યવસ્થાં કૃપાણ્યા ખાણ્ડયિત્વા ઉન્મીલ્ય સૂક્ષ્મ પ્રાણશક્તિં ન કોટપિ દર્શયેત્ | માનવશરીરે સુનિર્મિત પ્રાણશક્તેઃ નિર્માણઃ અનેક રૂપેષુ વિદ્યમાનાનેક શક્તીનાં સંયોગઃ | લઘુ લઘુ

શકિતરૂપાઃ સર્વે કિમિતિ સૂક્ષ્મરૂપેણ વિદ્યન્તે ઇતિ તે વિજ્ઞાન શાસ્ત્રસ્ય જાયમાન વિદ્યુત્ અયસ્કાન્ત કિરણેષ્વપિ ન કુત્રાપિ દર્શયન્તિ | અતઃ ભૌતિક ચ સ્થૂલ વિશ્વશક્તિરૂપાણાં સમ્બન્ધિત આધુનિક વિજ્ઞાનશાસ્ત્રસૂત્રાઃ વા નિયમાઃ અસ્મિન્ સૂક્ષ્મસ્થાયિ વિશ્વે ન વર્તન્તે | અતઃ પ્રત્યક્ષેન વા પરોક્ષેનાપિ ન કોપિ આધુનિક પરિકરેણ સૂક્ષ્મદશાયાં વિદ્યમાન શક્તિં ન તુલયતિ ચ તસ્યાસ્તિત્વમપિ નાભિજ્ઞાયતે |

માનવશરીરે પૃષ્ઠાસ્થેઃ અધોભાગાત્ શરીરસ્યોપરિ પર્યન્તં સર્વે સપ્તપ્રધાન શક્તિકેન્દ્રાઃ સન્તિ | તેષાં યોગશાસ્ત્રેષુ “ચક્રાઃ” ઇત્યુચ્યતે |

પ્રથમચક્રઃ “મૂલાધારચક્રઃ” ઇતિ વદન્તિ | માનવશરીરે પૃષ્ઠાસ્થેઃ અધોભાગે ગુદસ્ય ચ જનનેદ્રિયાણાં મધ્યભાગે અસ્તિ | કુણ્ડલિનીશક્તિઃ વા વિશ્વશક્તેઃ ઇયં શક્તિ કેન્દ્રઃ વા ચક્રે નિદ્રાણ વા સુષુપ્તિ દશાયાં અસ્તિ | યોગશાસ્ત્રગ્રન્થેષુ ચક્રસ્ય પ્રતિ વિપુલેન વિવરણમ્ અસ્તિ |

કિન્તુ ચક્રસ્ય નિર્માણાઃ અતિ સંકલ્પઃ ભવતિ | અતોટલં કેવલં ચક્રં પ્રત્યેવ તતોટપિ સંગ્રહેણ વિવરણં કરોમિ | તેન પાઠકાનાં માનવશરીરે સૂક્ષ્મદશાયાં વિદ્યમાન મસ્તિષ્કસ્ય પૃષ્ઠાસ્થેઃ નિર્માણવિષયઃ અવગમ્યતે |

પાઠકાનામ્ અસ્મિન્ વિષયે ઇતોટપ્યધિકતયા જનાતીતિ ઇચ્છા અસ્તિ ચેત્ અવશિષ્ટ ચક્રાણાં કૃતે ચ મસ્તિષ્ક પૃષ્ઠાસ્થેઃ વ્યવસ્થસ્ય પઠિષ્યન્તિ | અસ્મિન્ વિષયે આધુનિક દિનેષુ અનેક ગ્રન્થાઃ લભ્યન્તિ | ઇન્ટરનેટ્ યન્ત્રે અપિ અસ્મિન્ વિષયે અનેક ગ્રન્થાઃ સુલભતયા લભ્યન્તે |

સર્વે ચક્રાઃ વા શક્તિ કેન્દ્રાઃ અખિન્દ પુષ્પરૂપે સન્તીતિ શાસ્ત્રેષુ ઉચ્યતે |

મૂલાધારચક્રસ્ય વા પુષ્પસ્ય ચત્વાર દલાઃ સન્તિ | દલાઃ રક્તવાર્ણે સન્તિ | બઃહુશઃ શક્તેઃ ઇયં સૂક્ષ્મરૂપઃ એવમ્ અરવિન્દ પુષ્પસ્ય દલરૂપે ભવેત્ | એવમ્ અસ્મિન્ શક્તિકેન્દ્રે ચત્વારિ લઘુ લઘુ શક્તિસ્વરૂપાઃ સન્તિ | અપિ ચ એતેષાં દલાનાં રક્તવાર્ણસ્ય કારણં તત્ સૂક્ષ્મદશાયાં શક્તેઃ સ્પન્દન ઇવ ભવેત્ | એતત્ વિદ્યુતયસ્કાન્ત કિરણેષુ કાનિચિત્ કિરણાનાં રક્તવાર્ણેન તુલ્યતિ |

પ્રતિ દલસ્યોપરિ સંસ્કૃતાક્ષરમાલસ્ય એકમ્ અક્ષરં વિદ્યતે | તસ્ય અક્ષરસ્ય વાર્ણઃ કનકઃ | ઇયં શક્તિઃ કેન્દ્રે ચત્વાર દલાનામોપરિ તાનિ અક્ષરાણિ “ વ - શ - ષ - સ ” સંસ્કૃતભાષાયામ્ અક્ષરાણિ પુષ્પસ્ય દલાનામોપરિ વિદ્યન્તે ઇતિ ઉચ્યતે નામ તસ્યાર્થઃ બઃહુશઃ અક્ષરસ્ય શબ્દઃ ચ દલસ્ય રૂપે સૂક્ષ્મશક્તિઃ કિમપિ વિધાનેન સંઘટિતાઃ ઇતિ વક્તુમર્હતિ |

શબ્દઃ અપિ કથમપિ શક્તિઃ એવ ખલુ ! અતઃ સંસ્કૃતભાષાયાઃ એકમક્ષરં વા તસ્યાક્ષરસમ્બન્ધિત શબ્દઃ એકસ્ય સૂક્ષ્મશક્તેઃ સ્પન્દનસ્ય સૂચનમિતિ વક્ષ્યતે |

તદરવિમ્દપુષ્પં સમસ્તં મેલયિત્વા એકઃ શક્તિકેન્દ્રઃ ઇતિ વક્તવ્યઃ | અતઃ તત્ શક્તિકેન્દ્રઃ લઘુ લઘુ સૂક્ષ્મશક્તિ રૂપૈઃ ચ તેષાં કમ્પનૈઃ દલાઃ , અક્ષરાણિ , દલાનાં વાર્ણઃ , અક્ષરાણાં વાર્ણઃ ઇત્યાદિ વસ્તુભિઃ સુનિર્મિતઃ ઇતિ વક્ષ્યતે | અનેકાક્ષરાણિશક્તેઃ વિવિધકમ્પનાઃ સૂચનં દદાતીતિ વક્ષ્યતે |

પુષ્પાન્તર્ભાગે ચતુરસ્રાકારે વિદ્યમાન એકઃ માણ્ડલઃ વર્તતે | તત્ માણ્ડલસ્ય વલયે અષ્ટશૂલાઃ સન્તિ | યોગશાસ્ત્રગ્રન્થેષુ ચતુરસ્રાકારઃ ભૂમિસત્ય સ્થિતિં ગોચરયતે ઇત્યુચ્યતે | અષ્ટશૂલાઃ ભૂમૈઃ અષ્ટદિશઃ

સૂચયતિ ।

અતઃ અસ્મિન્ ચતુરસ્રાકારે વિદ્યમાન માણ્ડલઃ ભૂમેઃ સત્યસ્થિતિં વા પદાર્થે સાંદ્રતસ્ય સૂચનં દદાતીતિ વક્ષ્યતે ।

યોગશાસ્ત્રાનુસારેણ એતન્ માણ્ડલઃ હરિદ્રા વર્ણે ભવતિ । વિદ્યુત્ અયસ્કાન્તસ્ય કિરણેષુ હરિદ્રાવર્ણસૂચકં શક્તિપ્રકમ્પનસ્ય વિષયઃ પાઠકાનાં જ્ઞાયન્તે । અતઃ માણ્ડલસ્ય હરિદ્રાવર્ણમપિ બઃહુશઃ શક્તિપ્રકમ્પનસ્ય સૂચકં દદાતીતિ વક્ષ્યતે । યોગશાસ્ત્રગ્રન્થાનુસારેણ હરિદ્રાવર્ણઃ ભૂમેઃ સત્યસ્થિતેઃ સમ્બન્ધિઃ વા ભૂમેઃ સત્યસ્થિતિઃ એકઃ ભાગઃ અપિ યોગશાસ્ત્રગ્રન્થાનુસારેણ હરિદ્રાવર્ણઃ વા ભૂમેઃ સત્યસ્થિતિઃ માનવશરીરે પચ્ય ઈન્દ્રિયાનુભૂતિભિઃ એકઃ “વાસન” ઈત્યનુભૂતેઃ અપિ ભાગઃ । અપરઃ હરિદ્રાવર્ણે વિદ્યમાન અયં ચતુરસ્રાકાર માણ્ડલઃ સંસ્કૃતભાષાવર્ણમાલે “લ” ઈતિ શબ્દસ્ય પ્રતિનિધિઃ વા “લ” ઈતિ શબ્દઃ અસ્ય માણ્ડલસ્ય ભાગઃ વા બીજાક્ષરઃ ।

અસ્ય પુષ્પાન્તર્ભાગે વિલોમ રૂપે વિદ્યમાનઃ એકઃ ત્રિકોણઃ અપિ વર્તતે । ભારતરાષ્ટ્રે શાક્ત સિદ્ધાન્તાનુસરણીયાઃ વા શક્તિં પૂજાં કુર્વન્તિ માનવાનુસારેણ વિલોમરૂપે વિદ્યમાન ત્રિકોણઃ સ્ત્રીજનનેન્દ્રિયયોનેઃ વા શક્તેઃ ચિહ્નમ્ ।

શાક્તેય સિદ્ધાન્તાનુસારેણ વિલોમ ત્રિકોણઃ સદાપિ શક્તેઃ ભાગઃ ઈવ મૂલાધારે વિદ્યમાન અયં વિલોમ ત્રિકોણઃ અપિ એકસ્ય સૂક્ષ્મશક્તેઃ સ્વરૂપઃ ભવેત્ । અસ્મિન્ વિલોમ ત્રિકોણે અપિ “કલી” ઈતિ સંસ્કૃતભાષાયાઃ શબ્દઃ વા અક્ષરઃ વર્તતે । અપરઃ અયં વિલોમ ત્રિકોણઃ રક્તવર્ણેન વિદ્યતે । “કલી” ઈતિ શબ્દઃ કામશક્તેઃ વા જનનક્રિયાત્મક શક્તેઃ બીજાક્ષરઃ । રક્તવર્ણમપિ કામસ્ય વા વાંચનાં સ્વરૂપભાગઃ ।

અસ્ય વિલોમત્રિકોણોપરિ શિવલિંગઃ વા પુરુષજનનેન્દ્રિયઃ ઈતિ લિંગઃ કૃષ્ણવર્ણે વિદ્યતે (શિવલિંગઃ અસ્મિન્ આકૃતૌ વિદ્યતે) ભારતરાષ્ટ્રે શૈવસિદ્ધાન્તાચરણીયાઃ શિવં પૂજિતવન્તઃ ભગવન્તં પુરુષજનનેન્દ્રિયરૂપે આરાધયન્તિ ।

કુણ્ડલિનીશક્તિઃ વા વિશ્વશક્તિઃ ઈવ પરાશક્તિઃ અયં પુરુષજનનેન્દ્રિયરૂપે વિદ્યમાન શિવલિંગસ્ય વલયાન્ ધૂર્ણિ કૃત્વા તિષ્ઠતિ । તત્ શિવલિંગસ્ય ત્રયાર્થ વલયાન્ ધૂર્ણયિત્વા એકઃ સર્પઃ ઈવ સ્વમુખેન શિવલિંગસ્ય ઊર્ધ્વ ભાગે વિદ્યમાન બ્રહ્મકવાટસ્ય વા બિલસ્ય નિગૃહ્યતિ ।

પાઠકાઃ ઈદાનીમ્ ઈયં શક્તિઃ ક્રિયત્ સૂક્ષ્મરૂપદશાયાં વિદ્યતે ચ ક્રિયત્ અધિક શક્તિવન્તઃ સુલભતયા ઉત્પ્રેષ્યતિ ।

સર્વેષાં પ્રથમઃ ઈયં શક્તિકેન્દ્રઃ વા ચક્રઃ અદૃશ્યરૂપે તિષ્ઠતિ । અત્યાધુનિક યન્ત્રાઃ અપિ અસ્ય શક્તેઃ વર્તનં નાભિજ્ઞાયેત્ । અરવિમ્દપુષ્પરૂપે વિદ્યમાન અયં શિવકેન્દ્રઃ સૂક્ષ્માતિસૂક્ષ્મ અનેક શક્તિરૂપેઃ રચયિતઃ । એતન્ સૂક્ષ્મ શક્તિભિઃ નિર્મિત એકઃ યન્ત્રઃ ઈવ દૃશ્યતે । એકઃ ભૌતિકયન્ત્રઃ કથમ્ અનેક લોહપરિકરૈઃ નિર્મિતઃ, તથૈવ અનેક સૂક્ષ્મ શક્તિભિઃ અયં શક્તિકેન્દ્રઃ નિર્મિતઃ ભવેત્ । અપરઃ એતે સૂક્ષ્મ વા શક્તયઃ સર્વે ચૈતન્યવન્તઃ અપિ પરબ્રહ્મન્ વિશ્વાત્મન્ વા ભગવાન્ એતે સર્વેષાં શક્તિષુ વ્યાપિતઃ તિષ્ઠતિ । અતઃ પ્રતિ સૂક્ષ્મશક્તિસ્વરૂપસ્ય અસ્મિન્ શક્તિકેન્દ્રે ક્રિયદેકઃ પ્રાન્તીય ભગવાન્

વા દેવતા ભાગઃ ઇવ વર્તન્તે ।

એતત્ વિષયં પ્રતિ ઇતોટપિ વિપુલેન લિખામિ ।

શક્તિઃ ન કદાપિ શક્તિમાન્ વા આત્મા વા બ્રહ્મન્ વા ભગવતઃ ભિન્નઃ યસ્મિન્ દશાયાં વર્તતે ।
કિન્તુ અયં બ્રહ્માણઃ ઇતિ ઉચ્ચારયતિ વિશ્વે વા પિણ્ડાણઃ ઇતિ ઉચ્ચારયતિ માનવશરીરે
વિશ્વશક્તિઃ અનેક રૂપેષુ સઃ કરણીય વિધીનામનુસારેષુ રૂપાન્તરં પ્રાપ્નોતિ વા શક્તિઃ અનેક ગુણાન્
ઉપહન્યતે ઇતિ ઉક્તમ્ । અતઃ શક્તેઃ એકૈક સૂક્ષ્મરૂપેષુ એકઃ ભગવાનપિ વર્તતે । કેચન સન્દર્ભેષુ
અસ્મિન્ શક્તિકેન્દ્રે વિદ્યમાન વિવિધ સૂક્ષ્મશક્તીનામ્ અધિપતયઃ ઇવ સ્ત્રીરૂપેષુ દેવતાઃ અન્યેષુ
સન્દર્ભેષુ દેવાઃ વર્તન્તે । સ્થાનીય ભગવાન્ વા દેવતા ઇતિ અહમ્ ઉપરિ પ્રયોગિત પદસ્ય અર્થઃ તદેવ
| તથૈવ કિન્તુ બ્રહ્માણં વા આત્માનં દેવાઃ ઇતિ ભંગીકરણમ્ ઇતિ ન કિચ્ચિદસ્તિ । બ્રહ્માણં કેવલં
સિદ્ધાન્ત રીતૌ વિભજનઃ કરણમ્ એવં સંપદ્યતે । એતત્ વિભજનઃ કેવલં બ્રહ્માણઃ વિવરણાય વા
અતિ સંકિલ્પ્ય બ્રહ્માણં પ્રતિ સહૃદયેન પ્રાપચ્ચિક ભાષાસુ વિવરણાય એવ કૃતમ્ ।

અરવિન્દપુષ્પ રૂપે સ્થિતઃ અયં શક્તિકેન્દ્રઃ કસ્ય શક્તેઃ સ્પન્દનેન સંકિલ્પ્યઃ ઇવ નિર્મિતઃ , તસ્માત્
અપરમ્ અતિ સૂક્ષ્મઃ ઇવ સ્પન્દનં વિદ્યમાન કુણ્ડલિનીશક્તિઃ અસ્મિન્ ચક્રે એવ વર્તતે । બઃહુશઃ
પાઠકાઃ ઇદાનીમ્ અયં વિશ્વશક્તિઃ માનવશરીરે ક્રિયત્ સૂક્ષ્મદશાયાં વિદ્યતે સુલભતયા ચિન્તયેત્ ।

વિશ્વશક્તિઃ ભૂત્વા અયં પરાશક્તિઃ વા માનવશરીરે નિદ્રાણુદશાયાં વિદ્યમાન કુણ્ડલિનીશક્તિઃ
માનવં સૃષ્ટિકૃતમ્ અનન્તરે તસ્ય માનવસ્ય સદા ભ્રમાસહિત માયાપ્રપચ્ચસ્ય તસ્ય માનવમસ્તિષ્ઠે
ધારણં કુર્વન્ અસ્તિ । મયા ઉપરિ મસ્તિષ્ઠ પૃષ્ઠાસ્થેઃ નિયમે વિદ્યમાન વિવિધ શક્તિરૂપાઃ ભ્રમસહિત
માયાયાઃ કિરણેન સંમિલિતાઃ ભવન્તિ । ઇદાનીં તત્ માયાકિરણઃ વા ભ્રમા ઇતિ કિરણઃ માનવશરીરે
ઈન્દ્રિયાણાં માધ્યમેન બાહ્યાત્ શૂન્યે પ્રસારયેત્ । માનવમસ્તિષ્ઠે એવં ભ્રમપૂરિત માયા પ્રપચ્ચઃ
ધારણં કારયતિ । અયં ભ્રમસહિત જગત્ માનવાનુભવે આગચ્છતિ ।

અપરં ચ અસ્મિન્ શક્તિકેન્દ્રે યોગશાસ્ત્રેષુ લિખિતાનુસારેણ અહમુપરિ લિખિત કેચન પ્રાન્તીયદેવાઃ
, દેવતાઃ , વિવિધવસ્તુનિ ચ આયુધૈઃ સહ વર્તન્તે । ઇતોટપિ અસ્ય શક્તિકેન્દ્રસ્ય વા ચક્રસ્ય અહં
વક્તું નેચ્છામિ । કિમર્થમિતિ અસ્યાધિક વિવરણસ્ય પાઠાકાનાં ન કિમપિ પ્રયોજનં ભવતિ ।

સિદ્ધાન્તાનુસારેણ મયા ઉક્તં સમસ્તશાસ્ત્રજ્ઞાનઃ કેવલં પ્રસંગ પ્રદાનાય વા ઇદાનીમહં કુર્વન્ કિમપિ
ગ્રન્થસ્યનાય એવ પ્રયોજનઃ । અસ્ય વ્દૌ પ્રયોજનાભ્યાં વિના અયં સૈદ્ધાન્તિક વિવરણઃ વા
શાસ્ત્રજ્ઞાનઃ માનવાય શાન્તં વા સન્તોષં વા ન પ્રદાસ્યતે । બઃહુશઃ માનવ વિનોદા ઉપયુજ્યતે ।
અનેન શાસ્ત્રજ્ઞાનેન ઇતોટપિ પ્રયોજનઃ નાસ્તિ ।

યદહમુપરિલિખિત વર્ણનાનુસારેણ માનવશરીરે મસ્તિષ્ઠઃ પ્રુષ્ઠાસ્થેઃ નિયમસ્યાન્તર્ભાગે સ્થિરીભૂત
ચક્રાઃ વા શક્તિકેન્દ્રાઃ ભવન્તિ ।

અન્યચક્રઃ સ્વાધિષ્ઠાન ચક્રઃ । તત્ માનવશરીરે જનનેદ્રિયાણામ્ અંકુર પ્રાન્તે ભવતિ । તસ્યાનન્તરે
નાભિ સ્થાને તૃતીયઃ મણિપૂરક ચક્રઃ ભવતિ । તસ્યાનન્તરે હૃદયસ્થાને ચત્વારઃ અનાહત ચક્રઃ ભવતિ
| પચ્ચમઃ ચક્રઃ કણ્ઠસ્ય પ્રારમ્ભઃ સ્થાન સમીપે અસ્તિ । અસ્ય નામ વિશુદ્ધચક્રઃ ભવતિ । ષષ્ઠમ ચક્રઃ
ભ્રૂમધ્યે ભવતિ । તસ્ય અજ્ઞા ચક્રઃ ઇત્યુચ્યતે । અન્તિમઃ સપ્તમ ચક્રઃ સહસ્રાર ચક્રઃ ઇત્યુચ્યતે । એતત્

મસ્તિષ્ક પ્રાન્તે ભવતિ ।

પ્રતિશક્તિકેન્દ્રઃ વા અરવિન્દપુષ્પં કાંચન દૃઢીકરણ દલાનધ્યસ્તન્તે । સર્વે શક્તિકેન્દ્રેષુ વિદ્યમાન દલાનાં સંખ્યા સમઃ ન ભવતિ । કિન્તુ પ્રથમ ચક્રાત્ પ્રભૃતિ પષ્ટમ ચક્રપર્યન્તં સંમિલિતઃ ૫૦(50) દલાઃ સન્તિ । એતે પગ્યાશત્તમદલાનામોપરિ સંસ્કૃતભાષાવર્ણમાલાયાઃ પગ્યાશત્તમાક્ષરાઃ સન્તિ । મસ્તિષ્ક સ્થાને વિદ્યમાનાન્તિમ સહસ્રારચક્રઃ સહસ્રદલૈઃ ભવતિ । એતેષાં દલાનામોપરિ પગ્યાશત્તમાક્ષરૈઃ વિદ્યમાન સંસ્કૃતભાષાવર્ણમાલા વિંશતિવારાઃ પુનરાવૃતઃ ભવેત્ । એકૈકાક્ષરઃ વિંશતિ દલોપરિ ભવતિ ।

વિશ્વશક્તિઃ ઇતિ કુણ્ડલિનીશક્તિઃ મૂલાધારચક્રે જાગૃતાનન્તરે તત્ શક્તિઃ પૃષ્ઠાસ્થેઃ માધ્યમેન મસ્તિષ્ક પ્રાન્તે અવગમ્યતે તસ્મિન્ માનવે આત્મસાક્ષાત્કારઃ સંભવિષ્યતીત્યુચ્યતે ।

વિશ્વશક્તિઃ સ્વક્રિયાશીલદિશિ વિદ્યમાને સતિ માનવઃ ઇતિ અભિધીયમાન એકઃ જીવાત્મ ઇવ ભ્રમાસહિત માયાપ્રપગ્યચર્યના સંપદઃ । તતઃ પૃષ્ઠાસ્થેઃ અધોભાગે સ્થિતઃ મૂલાધારચક્રાત્ સદા તસ્ય માનવસ્ય માયાપ્રપગ્યધારણપ્રક્રિયા અપિ સંપદઃ । ઇદાનીમ્ અયં પ્રક્રિયઃ પ્રતિકૂલદિશિ ધૂર્ણયતે યદિ વિશ્વશક્તિઃ મસ્તિષ્ક પ્રાન્તે વિદ્યમાન સ્વમૂલસ્ય વા શિવસ્થાનસ્ય પરિવર્ત્ય ગત્વા બ્રહ્મણિ વિલીનઃ ભવતિ । તસ્મિન્ માનવે બ્રહ્મજ્ઞાનમુદયતિ વા આત્મસાક્ષાત્કારઃ પ્રભવતિ ।

ઉપરિ મયા લિખિત અયં દીર્ઘ વિવરણઃ – માનવ શરીરે વિશ્વશક્તેઃ પ્રવાહસ્ય વા પ્રકંપનસ્ય અર્થબોધના બહુ આવશ્યકઃ । આદિશક્તિઃ ઇતિ વિશ્વશક્તિઃ એકં માનવશરીરં રચનાનન્તરે વા માનવશરીરઃ ઇવ પ્રકટિતાનન્તરે સઃ માનવઃ તસ્યાન્તરે પ્રકાશિતાનન્તાત્મનઃ એકા ભ્રમાપૂરિત માયાપ્રપગ્યસ્ય ધારણં કુર્વન્નાસ્તે ।

કિન્તુ માનવશરીરે પ્રકાશ્યતે આત્મા , વિશ્વાત્મા વા ભગવતઃ કિઞ્ચિદપિ ભિન્નં ન ઇતિ વિષયઃ સ્મરતીયઃ ઇતિ પાઠકાનાં વિજ્ઞાપનં કરોમિ ।

અતઃ ઇયં વિશ્વશક્તિઃ માનવશરીરે મસ્તિષ્કસ્ય પૃષ્ઠાસ્થેઃ નિયમસ્ય અધોભાગે ગુદસ્ય ચ જનનેદ્રિયાણામ્ મધ્યે કેન્દ્રીકૃતઃ અસ્તિ ।

ઇયં શક્તિઃ યદા એકેન ગુરુણા જાગૃતં કારયતિ તદા સા શક્તિઃ સ્વયં સૃષ્ટિં કૃત્વા યુગયુગેભ્યઃ સદા ધારણં કુર્વન્તઃ સૃષ્ટિચર્યા પ્રક્રિયસ્ય વ્યતિરિક્ત દિશિ ઇતિ પ્રલયમાર્ગે વ્યક્તિગતદશાયાં ગચ્છતિ । તેન ક્ષલિતેન સૃષ્ટેઃ તિરોદિશિ પ્રયાણં કુર્વન્ ઇયં શક્તેઃ પ્રવાહ પ્રકંપનાઃ માનવશરીરે અગ્નૌ પ્રવિશ્યતિ ।

ઇદાનીમહં ઇયં વિશ્વશક્તિઃ મમ શરીરે કથં જાગૃતં કરણીયઃ ચ કથમ્ ઇયમ્ આદિપરાશક્તિઃ મમ શરીરે પ્રવહતિ ઇતિ વિષયં પ્રતિ સ્વાનુભવાન્ વિવરણં કરોમિ ।

ભાગ:- 9

કુણ્ડલિનીશક્તે: જાગૃતિ

શક્તિપાત પરમ્પરાયાં યોગાભ્યાસકા: આચરણીય સિદ્ધમહાયોગે ૨૦૦૭તમે (2007) વર્ષે નવમ્બર્ માસે મત્તે દીક્ષા પ્રદાન: દત્ત: | દીક્ષાસ્વીકરણ દિનં સ્મરણં નાસ્તિ |

મમ ભાવિ ગુરુદેવ: શ્રી સ્વામિ સહજનન્દતિર્થ મહોદયા: હૈદરાબાદ નગરમ્ આગચ્છતીતિ મમ મિત્રેણ શૃતં સ: શક્તિપાત પરમ્પરાયાં મહાન્ યોગિ: ઇતિ જ્ઞનામિ | સ: ગુરુ: મમ મિત્રસ્ય (ડા.વિ.વિ.એસ.એસ.ચન્દ્રશેખરમ્) ગૃહે એવ આગમિષ્યતિ કારણેન મમ તં ગુરું મેલનાય ગૃહે આગચ્છતુ ઇતિ આલ્વાનિતવાન્ | અહમવશ્યમ્ અંગીકૃતં મમ મિત્રસ્ય ગૃહે તત્ દિવસે અષ્ટ નવ વાદન મધ્યે મમ ભવિષ્યત્ ગુરુદેવ: શ્રી સ્વામિ સહજનન્દતિર્થ મહોદયં મિલિતવાન્ |

કિન્તુ તસ્મિન્ પશ્યતિ સતિ બહુ આશ્ચર્ય: જનિત: કિમર્થમિતિ ૨૧ (21) વર્ષેભ્ય: પૂર્વાત્ દિલ્લીનગરાય ગચ્છન્ એકસ્મિન્ રૈલ્પેટિકાયાં તેન સહ પ્રયાણિતવાનિતિ સ્મરણ: આગત: |

તત્ ૧૯૮૬ (1986)તમ સંવત્સરે ગ્રીષ્મકાલ: | તદા મમ વય: પચ્ચાદશા વર્ષાણિ| સ: ગચ્છન્ રૈલ્વે અહમપિપ્રયાણં કરોતિ સ્મ |

ઘાવપિ એકસ્મિન્ રૈલ્વે પ્રયાણં કુરુત: | સ: મમ શયનાગારસ્ય પુરત: અધો શયનાગારે ઉપવિશન્તિ | આવાં ઘાવપિ પ્રાય: 30 વાદના: તદેવ રૈલ્વાને પ્રયાણં કૃતવન્ત: |

સ: કાપાય વસ્ત્રાણિ ધારયન્નસ્તિ | સ: પ્રસ્તુત ઉત્તરાખાણ્ડ રાષ્ટ્રે (1986તમ વર્ષે અયં રાષ્ટ્ર: ઉત્તરપ્રદેશ રાષ્ટ્રે મિલિત: વર્તતિ) ઋષિકેશ ઇતિ નગરે વિદ્યમાન સ્વસ્ય આશ્રમં પ્રતિ પરાવર્તને ગચ્છતિ | અયં નગર: હિમાલય પર્વત પદશ્રેણિષુ અસ્તિ | એતન્નગરાતિક્રમણાનન્તરે અવ્યવહિતેન હિમાલયપર્વતા: પ્રારભ્યન્તે |

એતે પર્વતશ્રેણીન્ અતિકામન્ કિચ્ચિત્ અન્તરે ગચ્છતિ સતિ (યાને ઉપસ્થા 4-5 વાદન પ્રયાણ:) ઉત્તરા કાશી ઇતિ નગર: આગચ્છતિ | અસ્મિન્ નગરે પ્રસિદ્ધ “ નેહુ ઇનિસ્તિત્યૂટ આફ્ મૌન્દનીરિંગ્” ઇતિ સંસ્થાસ્તિ| ઇયં સંસ્થા પર્વાતારોહકાનાં શિક્ષણ: દદાતિ | અહં પર્વાતારોહણાય ચ શિલાધિરોહણે ન ચ ઇતિ ક્ષીડેષુ શિક્ષણં પ્રપ્તાય તત્ર પ્રયાણં કરોમિ |

કિન્તુ ઉત્તરાકાશી ઇતિ પટ્ટણસ્ય પ્રાપ્તાય પ્રથમત: ઋષિકેશનગરં ગત્વા તત્ર યાને પ્રયાણ: કરણીય: વા તસ્માત્ અગ્રે આગત: હરિદ્વાર્ ઇતિ નગરાદપિ યાનાનિ લભ્યન્તે |

યદાહં શ્રી સ્વામિ સહજનન્દતિર્થ મહોદયૈ: સમ્ભાષણં કુર્વન્ સમયે તસ્ય મમ વિષય: સર્વમ્ ઉક્તવાન્ | અહં કથં હિ હરિદ્વાર્ નગરે વા ઋષિકેશ નગરે વા એકં રાત્રિં નર્વહણાયાવસર: અસ્તિ | અત: ઋષિકેશ નગરે તસ્યાશ્રમે આગત્ય વર્તિષ્યતે ઇતિ મામ્ આલ્વાનિતવાન્ |

સ: તસ્ય નામ ચ આશ્રમસ્ય સંકેત: અપિ એકસ્ય કાગજસ્યોપરિ લિખિત્વા મમ દત્તવાન્ | કિન્તુ અહં તસ્ય આલ્વાનસ્યાધિકેન ઓત્સુક્યં ન દદ્મ | અપિ ચ તત્ વિષયં પ્રતિ ન દૃષ્ટિં પ્રસારિતવાન્ |

અત્ર એકં વિષયં ગમનાર્હઃ | તદા મમ વયઃ કેવલં પચ્ચદશા વર્ષાણિ વયઃ | મમ ભવિ ગુરોઃ વયઃ રમારામિ 62 વર્ષાણિ | વયસોઃ અતિ વ્યત્યાસેન વિદ્યમાન આવયોઃ મધ્યે કિમિતિ સંભાષણઃ સંપદ્યતે ઇતિ પાઠકાઃ ચિન્તયન્તુ |

નવદેહલી પ્રાપ્તાનન્તરે વયં વ્યાવપિ વિગલિતૌ | અહં હરિવ્દાર્ ગન્તું યાનમ્ અધિરોહણાત્ પ્રાગેવ દેહલ્યાં કિચ્ચિત્ કર્મન્ વિદ્યમાનેન એકં દિનં તત્રૈવ સ્થાસ્યામઃ | સ્વામિ અપિ ક્રિયત્ કર્મણા એકં દિનં દેહલ્યામેવ નિરુદ્ધઃ |

તસ્મિન્નેવ દિને સાયન્ત્રે હરિવ્દારં ગન્તું યાને અધિરોહિતવાન્ | હરિવ્દાર્ ઋષિકેશસ્ય સમીપે અસ્તિ | અર્થરાત્રિ સમયે યાનં હરિવ્દાર્ આગતમ્ | તસ્મિન્ સમયે વિદ્યમાન સાધિક જનાન્ દૃષ્ટ્વા મમ આશ્ચર્યઃ જાતા | અનેકાઃ રથ્યાસુ પૃથિવ્યાં નિદ્રાયન્તે | મમાનન્તરે વિષયં જાનામિ | વ્યાદશ વર્ષાણામ્ એકવારમ્ આગતઃ કુમ્ભમેલા ઉત્સવઃ ગડ્ગાનદી તીરે પ્રચલતિ | અપિ ચ તસ્મિન્ સમયે ઉત્સવસ્ય ઉચ્છદશા અવગમ્યતિ |

તેન કારણેન અહં કુત્ર સ્થાતવ્યમ્ ઇતિ ન ગોચરઃ અતિ કષ્ટેન એકસ્મિન્ પથિકાશ્રયે અધિક મૂલ્યેન નિદ્રાં ગન્તુમ્ એકા ખટ્વા પ્રાપ્તઃ |

અનન્તર દિવસે ઉત્તરાકાશ્યાઃ વિચલિતાત્ પ્રાગેવ અહં તિરોગમન પ્રયાણાય રૈલ્ સીટિમ્ નિયંત્રણ કરણાય નિર્ણીતવાન્ | તત્ર યાત્રિકાનાં સંખ્યા અધિકેન વિદ્યમાનેન અધિકેન આરક્ષક શાલાન્ નિયમિતાઃ અપિ અહં નિર્દેશનીમ્ ગ્રહણાય અધિક સમયઃ અભૂત્ | એતત્ વિલમ્બ કારણેન ઉત્તરા કાશીં ગતસમયે અન્તિમ યાનં ગતવતિ |

અન્યસ્મિન્ દિને હરિવ્દાર્ નગરે સ્થાસ્યામીતિ ચિન્તયા એવાહં ભીતાહં પ્રાપ્તવાન્ | પથિકાશ્રયેષુ કોષ્ઠાનાં બલિઃ અધિક વિસ્તૃતેન ઉત્થાપિતાઃ | તતઃ અહં હરિવ્દારે ન વિદ્યમાને ઉત્તરાકાશીમ્ દિશિ ગચ્છન્ કિં યાનં લભ્યતે તસ્મિન્ યાને સાયન્ત્રાત્ અન્તરે કિમિતિ એકં પટ્ટણસ્ય પ્રાપ્યતે યદિ તત્ર તઃ ઉત્તરાકાશીમ્ ગચ્છન્ માર્ગે “ટેર્ રી” ઇતિ નગરં ગમનાય અન્તિમ યાનં લભ્યતે ઇતિ કેનાપિ ઉક્તં |

અહં અસ્મિન્ માર્ગે ગચ્છામીતિ કૃતનિશ્ચયઃ કિમર્થમિત્યુચ્યતે કુમ્ભમેલા ઉત્સવસ્ય પ્રધાન કેન્દ્રઃ હરિવ્દાર્ નગરાત્ દૂરાત્ ગચ્છતિ સતિ પથિકાશ્રયેષુ કોષ્ઠાનાં મૂલ્યાઃ ન્યૂની ભવન્તિ |

કિન્ત્વહં હરિવ્દાર્ નગરાત્ પ્રસ્થિતઃ ઋષિકેશ નગરસ્ય ઉપાગમ્ય સમયસ્ય “ટેર્ રી” નગરાય ગચ્છતિ અન્તિમ યાનમપિ ગતવતીતિ જાનામિ | મમ સમસ્યા અપિ પ્રાવરણં ગમ્યમાનાય ઋષિકેશ નગરે અપિ કોષ્ઠાનાં મૂલ્યાઃ અધિકતયા વિસ્તૃતેન વૃદ્ધિં ગતઃ |

મમાપિ વિનાન્યમાર્ગેણ બિદિતીયદિનરાત્રિઃ અપિ તત્રૈવ વિસ્તમ્ભઃ |

તદા મમ શ્રી સ્વામિ સહજનન્દતિર્થમહોદયેન દત્તં આશ્રમસ્ય સહકેતઃ સ્મર્તવ્યઃ | અહં ન કિચ્ચિત્ કર્તૈ અવસ્થિતાપ્રભાવેન અહં તત્ રાત્રિં નિઃસુલ્કેન વ્યયયતીતિ ચિન્તયા આશ્રમં પ્રતિ પ્રસ્થિતઃ |

આશ્રમસ્ય નામ “યોગ શ્રી પીઠમ્” | તત્ ગડ્ગાનદી તીરસ્ય સમીપે અસ્તિ | આશ્રમમ્ ઉપાગમનાત્ શ્રી સ્વામિ સહજનન્દતિર્થ મહોદયાઃ દેહલ્યાત્ નાગચ્છતીતિ જાનામિ | (વયં વ્યયમપિ દેહલ્યાં વિભજ્યતે ઇતિ પ્રાગેવ ઉક્તવાન્) યદા તત્ર સ્વામિજિ ન ભવતિ કારણેન આશ્રમ વાસિનાં

કિમિતિ ન પૃચ્છઃ બહિરાગતવાન્ | આશ્રમાત્ ચાલનં પ્રારમ્ભિતવાન્ | તસ્મિન્નેવ સમયે શ્રી સ્વામિ સહજનન્દતિર્થ મહોદયાઃ સમીપે દૂરાત્ આશ્રમદિશિ આગચ્છતિ | યદાહં તં પશ્યામિ મમ સમસ્યાઃ સર્વે ગતવન્તઃ ઇતિ અનુભૂતિં પ્રાપ્તવાન્ | અહં શ્રી સ્વામિ મહોદયાયૈ મમ સમસ્યાઃ સર્વે ઉક્તવાન્ | સ્વામિજિ કૃપયા તસ્મિન્ રાત્રૌ તત્ર મામ્ ઉપસ્થનીયાય અંગીકૃતવાન્ |

તદનન્તર દિવસે અહમ્ ઉત્તરા કાશીમ્ પ્રસ્થિતઃ | કિન્તુ મમ તદા ન જાનામિ 21 વર્ષાણ્યનન્તરમ્ અહં પુનઃ તં મેલિતુમિતિ |

એતત્ ઘટનસ્ય 10,11 વર્ષાણ્યનન્તરે અહં પુનઃ એકવારં ઋષીકેશ ગતવાન્ | તદા અહં બાલ્યવયસઃ અતિક્રમ્ય બઃહુશઃ 25 વા 26 વર્ષ વયસિ સ્થિતઃ ભવામીતિ | અહમ્ આશ્રમં ગત્વા શ્રી સ્વામિ સહજનન્દતિર્થ મહોદયસ્ય મેલનેન કૃતનિશ્ચયઃ | કિન્તુ આશ્રમનામ વા તસ્ય સંકેતઃ અહં વિસ્મિતઃ કેનાપિ વિધાનેન તતઃ કમ્ અપિ પૃચ્છન્ કિંચિત્ સમયે ઇતસ્તતઃ મૃગયન્ કથમપિ આશ્રમમ્ અપશ્યમ્ | તત્ર ગત્વા સ્વામિનઃ પ્રતિ પૃચ્છામિ | સઃ તત્ર ન વસતીતિ અપિ ચ સઃ કુત્ર વસતીતિ તે ન જાનન્તીતિ તત્ર સાધવઃ ઉક્તવન્તઃ | અહં નિરાશેન પૃષ્ઠમાગતઃ ઘટનસ્યાનન્તરે ૨૦૦૭ (2007) તમ વર્ષે હૈદરાબાદ્ નગરે સમંતાત્ દશા વા એકાદશ વર્ષાણ્યનન્તરે તં મહાભાગં મિલિતવાન્ | તત્ સમયે કેન કર્મણા અહમપિ હૈદરાબાદ્ નગરે આગતઃ અસ્મિ |

વિદીતીયવારં તં મેલન સમયે સઃ મે સિદ્ધમહાયોગે દીક્ષાં પ્રદાનાય અહંગીકૃતવાન્ | અન્યસ્મિન્ દિને ઉષઃ કાલે ચત્વારિ વાદને દીક્ષાં પ્રદાતુમિત્યપિ ઉક્તવાન્ તસ્મિન્ દિને રાત્રૌ અહં મમ મિત્રસ્ય ગૃહે આધ્યાસ્ય, અન્યસ્મિન્ દિને ઉષઃ કાલે ચત્વારવાદનાનાં તેનોક્તસમયસ્ય અન્યમિત્રૈઃ સહ તસ્ય સમીપે ઉપસ્થિતઃ |

વયં સર્વે તસ્યાગ્રે ધ્યાનં કુર્વન્તઃ સ્મઃ | સઃ એકેકસ્ય શિરોપરિ હસ્તં નિક્ષિપ્ય સ્પર્શેન દીક્ષાં પ્રદાનમ્ અભવત્ |

દીક્ષા પ્રક્રિયા સમસ્તમ્ અતિ વેગેન પર્યાપ્તઃ | કિન્તુ દીક્ષાસ્વીકરણાનન્તરે ક્રમેણ ત્રીણિ દિન પર્યન્તં ગુરોઃ સમક્ષે સ્થાસ્યતિ ઇતિ ઉક્તવન્તઃ | ત્રીણિદિનવ્યવધિઃ સંપૂર્ણેન એવ દીક્ષાસ્વીકરણ પ્રક્રિયા સંપૂર્ણઃ ભવતીતિ ગણયન્તિ | કિમર્થમિતિ નૂતનેન દીક્ષાં સ્વીકરણ સાધકાનામ્ અવ્યવધાનેન ક્રિયાઃ પ્રરંભાવકાશઃ ભવતિ | એતે ક્રિયાઃ પ્રથમતઃ પ્રારભ્યતે સમયે ગુરુ સમક્ષે ઉપસ્થિતં સાધકાનાં શ્રેયઃ ભવતિ | યદ્યવસરઃ ક્રિયાણાં વિસ્તૃતગતેઃ ક્ષયણીકરણં વા ક્ષીણગતેઃ વૃદ્ધિં કરોતિ | એતત્ પ્રક્રિયા કેવલં ગુરુઃ એવ કરોતિ | અતઃ અલ્પિષ્ટા ત્રિદિન પર્યન્તં ગુરુસમક્ષે એવ સાધન કરણીયઃ ઇતિ નિયમઃ નિર્દેશિતઃ |

મમ પ્રથમદિવસિ એવ દીક્ષાં પ્રદાનાનન્તરે મન્ત્રોપદેશમપિ કૃતવાન્ | કિન્તુ તદહં જપં કુર્વન્ સાધન કરણીય સંસ્કૃતભાષાયામેકાક્ષરઃ | મમ શરીરે કાઞ્ચન પ્રક્રિયાઃ પ્રારભ્યતે ઇતિ તેષાં ક્રિયાઃ ઇત્યુચ્યતે ઇતિ ઉક્તવાન્ | સાધન કરણ સમયે શરીરે પ્રરંભ્યમાન પ્રક્રિયાં સંસ્કૃતભાષાયાં “ક્રિયા” ઇત્યુચ્યતે | અનેન ક્રિયા જન્મજન્મેભ્યઃ મમ મનસિ સંઘટિત કર્માઃ વા ઇન્દ્રિયાનુભૂતયઃ સર્વે સ્વચ્છતાં કારયેત્ ઇતિ જ્ઞાયતે | સંસ્કૃતભાષાયાં “કર્મ” ઇતિ પદસ્ય વિવરણઃ નાવસરઃ ઇતિ ચિન્તયામિ | કિમર્થમિતિ આધુનિક દિવસે સમસ્ત પ્રપઞ્ચઃ સર્વરાષ્ટ્રેષુ એતત્ પદં સર્વે સુષ્ટુ અર્થ જ્ઞાતવન્તઃ |

અહં સિદ્ધમહાયોગે દીક્ષાં પ્રાપ્ત સમયે જીવિતે અનેકાર્થિકસમ્બન્ધઃ અપિ વૈવાહિક સમ્બન્ધઃ સમસ્થૈઃ કષ્ટાન્ અનુભવામિ |

કિમિતિ સમસ્યાનાં મધ્યે મમ જીવિતઃ તદા દુઃખમનુભવતીતિ તાન્ સર્વાન્ અહં ન વદામિ | તદા અનુભવિત દશાપ્રભાવેન પ્રતિદિનમહં મન્ત્રજપં કર્તુ ન સમર્થઃ | કદાપિ એકસ્મિન્ દિને એવ મન્ત્રજપં કર્તુ સાધ્યઃ ભવતિ |

ગુરુઃ એવ તદા તદા મમ સાધનવિષયં પ્રતિ વિચારયતિ |

અહં દીક્ષાસ્વીકરણાત્ સપ્ત વા અષ્ટ માસાનન્તરે મમ ગુરુઃ મધ્યમુપદેશિત મન્ત્રસ્ય પરિવર્તનં કૃત્વા અન્યં નૂતન મન્ત્રમ્ ઉપદેશિતવાન્ | અત્ર અયં વિષયં પ્રતિ વિવરણં દદામિ | એકસ્ય સાધકસ્ય વિદ્યમાન ચિત્તસ્થિતિઃ વા મનસિ વિદ્યમાન સ્થિતિમનુસૃત્ય મન્ત્રોપદેશઃ કરણીયઃ સમ્ભવતિ |

અનેન કારણેનૈવ સર્વેષાં માનવાનામ્ એક રૂપ મન્ત્રં ન કોટપિ ગુરુઃ દદાતિ | કિન્તુ એકસ્ય માનવ મનસિ વિદ્યમાનસ્થિતિઃ પરિવર્તનેન તસ્ય પરિવર્તન ચિત્તસ્થિતેરનુસૃત્ય નૂતનમન્ત્રસ્ય ઉપદેશઃ સમ્ભવતિ | એકસ્ય સાધકચિત્તવૃત્તિઃ ગુરોઃ સમસ્તવેલાયાં ગોચરતિ અતઃ સઃ યથાવસરેન યોગસાધને શિષ્યઃ પ્રયુજ્યમાન ઉપાયમ્ (અસ્મિન્ સન્દર્ભે મન્ત્રઃ) અપિ પરિવર્તયતિ | કિન્તુ એતન્ કેવલં અવસરમનુસૃત્ય કરોતિ |

અસ્મદ્ ગુરુઃ મમ ઉપદેશિત મન્ત્રસ્ય પરિવર્તન સમયે મમ જીવિત સ્થિતિઃ અતીવ ક્ષીણઃ ભવતિ | મમ વૃત્તિસમ્બન્ધિત વૈવાહિકસમ્બન્ધિત સમસ્યાઃ અધિકાઃ બભૂવતુઃ મમાર્થિક વિષયઃ અપિ અતીવ ક્ષીણઃ |

મમ ઉદ્યોગે પદોન્નતેઃ અવકાશઃ અપિ મુક્તઃ તેન કારણેન મમ ઉદ્યોગે ઉન્નતિઃ રુદ્ધઃ | યથા તથં પ્રાપ્યેત્ | મમ પત્ન્યા સહ વિભેદાઃ અધિકાઃ વર્તન્તે | મમ બિદીતીય વિવાહમપિ વિચિન્નઃ અભૂત | તેન સહ સ્ટાફ માર્કેટ્ અપિ અનેક આન્ લૈન્ વ્યાપારેષુ અતીવ નષ્ટઃ પ્રાપ્ય ઋણગ્રસ્તઃ બભૂવ | તત્ સન્દર્ભે ગુરુઃ મન્ત્રં પરવર્ત્ય મમ નૂતનમન્ત્રોપદેશઃ કૃતવાન્ | મમ જીવિતે દિને ક્ષીણિતાઃ સ્થિતીનાં નિયન્ત્રણાય રક્ષણયા અયં નૂતનમન્ત્રોપદેશઃ કૃતવાન્ ગુરુઃ |

તસ્મિન્ સમયે અપિ મમ વૃત્તાકાર વિદ્યમાન અનેક પરિસ્થિતયઃ અયં નૂતનમન્ત્રમપિ પ્રતિદિનં જપાયરણાય અવરોધાઃ |

મમ જીવિતે અસ્થિરત્વં, નિરાશા, નિસ્પૃહાઃ સપ્ત વા અષ્ટ માસપર્યન્તં તથૈવ પ્રચલિતાઃ |

તાવત્ સ્થિતિઃ ઈતોટપિ ક્ષીણઃ ભૂત્વા કદાપિ સુષ્ટુ ભવિષ્યતીતિ આશા અપિ સુદૂરઃ ગતઃ |

તુર્ય આલોચનાઃ મમ મનસિ આક્રમણં પ્રારભ્યતે |

અહં સુલભેન મરણં પ્રતિ આલોચનાં પ્રારમ્ભઃ | સુલભતયા પ્રાણત્યાગ કરણીય અનેક માર્ગાન્ જ્ઞાનાય ઈન્ટર્ નેટ્ પ્રક્રિયાયામ્ અન્વેષિતઃ |

તથા વિવિધ દશેષુ અહં મમ હૃદયે વાચિતઃ એકઃ એવ | યત્ ક્રિયત્ ચિરં સાધ્યઃ ભવતિ તાવત્ કાલઃ

જીવનં વિનિયુજ્યતે ઇતિ , કિન્તુ તદવકાશઃ મમ સુલભતયા ન પ્રાપ્તઃ | અયં સમસ્ત પ્રપચ્યઃ મમ જીવને વિરક્તઃ ઇતિ ભાવનઃ મયિ ઉત્પાદ્યઃ અસ્મિન્ સ્થિતૌ એવ મમ વ્દિતીયા પત્ની માં વિસૃજ્ય ગતવતી |

મયા કૃત ઋણાનાં પ્રતિ માસે કિચિત્ નિષ્કૃતાય વિફલઃ પ્રારભ્યતે | તેન મમ ઋણપ્રદાન આર્થિક સમસ્યાઃ માં માનસિકેન વ્યથાં કુર્વન્નાસ્તે |

અહં ભાવોદ્દેગાનાં વશીભૂતઃ જીવિતે સર્વ રંગેષુ નિરન્તરં પુનરાવૃત પ્રાપચ્યિક સમસ્યાનાં દુર્ભર વહનેન કથમપિ જીવયામિ |

અસ્મિન્ દશેષુ મમ ગુરુઃ ઉપદેશકૃતં વ્દિતીયમન્ત્રમપિ પુનઃ પરિવર્તનં કૃતવાન્ | મધ્યજીવનાય અન્યં નૂતન મન્ત્રમુપદેશિતવાન્ અહમસ્મિન્ ભૂમૌ વિજયઃ વા વીરસ્વર્ગઃ ઇતિ ભાવનેન સંગ્રામં કરણાય પ્રારભ્યતે | અન્તિમે અયં નૂતન મન્ત્રં પ્રતિદિનં જપઃ કૃતં પ્રારભ્યતે |

તૃતીયવારમ્ ઉપદેશિત મન્ત્રસ્ય સાધનઃ પચ્ય વા ષટ્ માસાઃ નિરવધિકેન કૃતવાન્ | અન્યઃ કિમપિ અદ્ભુતઃ ન વર્તતે |

એતેન મન્ત્રજપેન સહ ગુરુઃ માં એકા યોગપ્રક્રિયા અપિ અભ્યાસઃ કરણીયા ઇતિ આદેશિતવાન્ | એતત્ શ્વાસાં બન્ધીકૃત્વા કરણીય ઉત્કૃષ્ટ યોગપ્રક્રિયા | એતત્ યોગશાસ્ત્રે “પાણ્મુખિમુદ્રા” ઇત્યુચ્યતે | એકવારમેવ અસ્મિન્ યોગમુદ્રે એકવારે પાદવ્દયં, કર્ણવ્દયં, નાસિકારન્ધ્રવ્દયમ્ અપિ ચ મુખં હસ્તવ્દય પ્રયુક્તે બલાત્ આનિમિમીલ્યતે | મુખસ્યોપરિ વિદ્યમાન સર્વે રન્ધ્રાન્ હસ્તસ્ય વિદ્યમાન દશાઙ્ગુલીન્ ઉપયુજ્ય આનિમિમીલ્યતે | એતસ્યાગ્રે તિલકૌ વાયાના સંપૂર્ણેન પૂરણીયૌ | અયં મુદ્રા કરણેન શ્વાસઃ શરીરાન્તરે બન્ધીકૃતઃ ભવતિ | ક્રિયત્ પર્યન્તઃ સાધ્યતિ તાવત્ પર્યન્તં તથૈવ બન્ધીકૃત્વા સ્થાસ્યતે |

તથા શ્વાસાં બન્ધયિત સમયે અહમન્તરાકાશે મમ ભૂકૃટિ મધ્યપ્રાન્તે વા મમાગ્રતઃ એકઃ શક્તિયુત તેજોવન્ત અપિ શ્વેતવાર્ણે સ્થિતઃ સૂર્યકાન્તિં દર્શિતવાન્ ભવામિ | કાચ્યનક્ષણાઃ શ્વાસાં બન્ધીકૃતાન્તરે ભન્દેન મુખેન વાયું બહિઃ ત્યક્તવાન્ અસ્મિ | કિન્તુ મમ નેત્રે અપિ ન ઉન્મીલ્ય મુદ્રે એવ ઉપસ્થિતોઽસ્મિ | કિમર્થમિતિ ચેત્ પુનઃ વાયું શ્વાસયિત્વા અન્યવારં શ્વાસમ્ અન્તઃ બન્ધીકૃતાય શ્વાસસ્ય બહિઃ ત્યક્ત વિરામસમયે અહમન્તરાકાશે પશ્યન્ શ્વેતકાન્તેઃ વાર્ણાઃ પરિવર્તનં ભવન્તિ | તે શ્યામ , રક્ત , અરિદ્રા ઇત્યાદય વાર્ણાઃ | પરિવર્તન વાર્ણાઃ કસ્મિન્ ક્રમે અસ્તીતિ મમાદ્ય સ્મરાણં નાગચ્છતિ | એતાવત્ સૂર્યસ્ય ઈવ પ્રકાશસ્ય અન્તરાકાશે દર્શનઃ ઇતિ યોગપ્રક્રિયાયાઃ સાધનં કરણીય સર્વેષાં સુલભઃ ન ભવતીતિ ગુરુણા ઉક્તમ્ |

અન્તરાકાશે કાન્તેઃ દર્શનં નામ યોગસાધને સુષ્ટુ કીર્તેઃ નિદર્શનઃ | યોગપ્રક્રિયાયાઃ સાધનકરણ સમયે દિનસમયે મમ શરીરસ્ય અન્તઃ સમસ્તજલ શોષઃ ઈવ અનુભૂતિઃ પ્રાપ્તઃ | મમ અન્તરાકાશે દૃશ્યમાન સૂર્યસ્ય ઈવ પ્રકાશઃ એવ એતત્ વિધાનેન સંપાદ્યમાનાય કારણઃ ઇતિ યોગશિક્ષિકઃ ઉક્તવાન્ | એતદર્થમ્ આહારે ધેનુધૂતં નિયુજ્યઃ ઇતિ અપિ સઃ શિક્ષકઃ ઉપદેશઃ અપિ દત્તવાન્ | શિક્ષકેન યથોક્તમ્ અહં ભોજને ધેનુધૂતં સ્વજામિ | અનન્તરં સમસ્યઃ પુનઃ કદાપિ ન આવૃતઃ |

યોગપ્રક્રિયા સાધન કરણેન પ્રાપ્તફલિતઃ યત્ શરીરે અનુભવ લઘુલઘુ સમસ્યેભ્યઃ અત્યુકૃષ્ટઃ અપિ

અધ્યાત્મિકતત્ત્વસ્ય ઔન્નત્યં પ્રદાસ્યતિ | તેન યોગમુદ્રસ્ય સાધનાય કોટપિ સંદેહિતાવસરઃ ન કિચ્ચિદસ્તિ |

સર્વેષાં પાઠકાનામ્ એકં વિન્નપં કર્તુમિચ્છામિ | યોગમુદ્રે અપરિચિતાઃ એકઃ ગુરુઃ વા હઠયોગશિક્ષકસ્ય વિના પર્યવેક્ષણેન યોગમુદ્રસ્ય સાધનાય પ્રયત્નઃ મા કુર્વન્તુ |

યદાહં “પાણ્ડુખીમુદ્રસ્ય” સાધનં કરણ દિનેષુ મમ ગુરુમહોદયાઃ વિજયવાડનગરાત્ ઋષીકેશ નગરે વિદ્યમાન “યોગ શ્રી પીઠં” આશ્રમ સંદર્શનાય આગતાઃ | ગુરુઃ મમાપિ યદિ સાધ્યઃ ભવતિ તત્રાગત્ય મેલનાયેતિ અદેશિતવન્તઃ |

તેષુ દિનેષુ અહં “જમ્મૂકાશમીર્” રાષ્ટ્રે “શ્રીનગર્” નગરે નિવાસિતઃ અસ્તિ |

શ્રીનગર્ નગરાત્ યાને ચાલનેન ઋષીકેશ ગમનાય કૃતનિશ્ચયઃ અસ્મિ | અત્ર પાઠકાનામેક વિષયઃ વક્તુમ્ ઇચ્છામિ | શ્રીનગર્ ચ ઋષીકેશ નગરૌ વ્દાપિ હિમાલય પર્વતશિખરાણાં પ્રારમ્ભપ્રાન્તે સ્તઃ | અતઃ હિમાલય શિખરાણામ્ અન્તરપ્રદેશે ન કિમપિ અસ્તીતિ ભાવઃ | વ્દયોઃ નગરયોઃ મધ્યે પગ્ગ્ય વા ષટ્ શતાનિ કિલોમીટરાણાં દૂરઃ અસ્તિ | શ્રીનગર્ ચ ઋષીકેશ મધ્યે વિસ્તારિત કૃશ પર્વત પ્રદેશે ભારતરાષ્ટ્રે શાક્તસિદ્ધાન્તસ્ય આચરણીયેભ્યઃ અનેક શક્તિ કેન્દ્રાઃ પ્રત્યક્ષાઃ ભવન્તિ | અનેક શક્તિ કેન્દ્રાણાં તત્ પ્રાન્તઃ જન્મસ્થલી |

ભારતરાષ્ટ્રે શાક્તસિદ્ધાન્તસ્ય અનુચરન્તઃ , શક્તિપીઠાઃ ઇતિ આખ્યાયન્તઃ ઇતિ એતે શક્તિ કેન્દ્રાણાં માર્ગે મધ્યે અહં પશ્યન્ પ્રસ્થિતઃ | સમસ્ત શક્તિપીઠાનાં પ્રણામં કુર્વન્ અન્તિમે ઋષીકેશ નગરં આગતવાન્ મમ ગુરુમહોદય અગ્રે એવ તત્રાગત્ય મધ્યં પ્રતીક્ષતે |

અહમાશ્રમે કતિપયદિનાનન્તરે ગુરુઃ ગાડ્ગોત્રી ઇતિ પ્રદેશસ્ય સંદર્શનાય નિર્ણીતવાન્ | મમાપિ તેન સહ આગન્તુમિતિ આદેશિતવાન્ | સા ગાડ્ગોત્રી ઇતિ પ્રદેશઃ હિમાલય પર્વતશિખરાણામ્ અન્તઃ અસ્તિ | ભારતરાષ્ટ્રે પ્રસિદ્ધ ગડ્ગાનદી ગાડ્ગોત્રી પ્રાન્તે એવ પ્રારમ્ભઃ | ગડ્ગાનદી ગાડ્ગોત્રી ઇતિ નામ્ના સ્થિતા ધૂમિકાનદ્યાઃ દ્રવીભૂત્વા પ્રવહિતં પ્રારમ્ભ્યતે | ઇયં ગાડ્ગોત્રી ધૂમિકાનદી | ગાડ્ગોત્રી ઇતિ ગ્રામાત્ ષોડશ કિલોમીટરાણાં દૂરઃ અસ્તિ | યત્ર ગડ્ગાનદી પ્રવાહઃ પ્રારમ્ભ્યતે , તત્ પ્રદેશઃ “ગોમુખ્” ઇત્યાખ્યાયતિ |

મમ અયં પર્વતઃ સમસ્તઃ અતિ પરિચયઃ | યદાહં ષોડશવર્ષપ્રાયઃ ગાડ્ગોત્રી નદ્યાઃ ઉપરિ પર્વતારોહણે શિક્ષણઃ ગતવાન્ | અહં મમ ગુરુ મિલિત એક વર્ષાનન્તરે પુનઃ અત્રાગત્ય શિક્ષણઃ સ્વીકૃતવાન્ |

અહમસ્મિન્ ભાગે પૂર્વે વિવરિતઃ યત્ અહં પ્રથમતઃ ગુરુ મેલન સમયે ઉત્તરકાશી ઇતિ પટ્ટણં ગચ્છામિ | અયં વિષયઃ પાઠકાનાં સ્મૃતિઃ ભવત્યેવ | અયં પટ્ટણઃ ઋષીકેશ ચ ગાડ્ગોત્રી મધ્યે અસ્તિ | અહં યાનં ચલાયિતઃ ગુરુણા સહ ઋષીકેશ પ્રસ્થિતઃ ઉત્તરકાશી નગરમતિક્ષ્મ્ય અન્તિમે ગાડ્ગોત્રીમ્ આપ્નુવન્તઃ |

સિદ્ધમહાયોગસ્ય કૃતે ગુરુણા નિર્દિષ્ટેન ચર્યાનીયાય અસ્મિન્ પ્રયાણે મમ સાધુ અવકાશઃ સુષ્ટુ સમયઃ પ્રાપ્તૌ |

અસ્ય સંભાષણસ્ય સમ્બન્ધિત સર્વે વિસ્તારાઃ વિપુલેન વિના લેખનેન કેવલં સંભાષણે કિચ્ચિન્

પ્રતિ એવ વિવરણં કરોમિ । કિમર્થમિતિ અપિ કેચન સપ્તાહાનામ્ અનન્તરં મમ જીવિતે અનૂદ્ય પરિવર્તનાનિ નયયિષ્યતિ ઇતિ ।

અધોવાક્યેષુ વિવરણ વિષયાન્ પઠિત્વા અનન્તરમ્ અહમ્ ઇયં ગાહ્ગોત્રી પ્રયાણં પ્રતિ લિખામિ પાઠકાનાં ગોચરતિ ઇતિ ચિન્તયામિ ।

ભગવન્તં ભૌતિકેન વિના કેવલં માનસિકેન પૂજાં કરોતિ ચેત્ પ્રાપ્તઃ ક્લિતસ્ય કૃતે આવયોઃ મધ્યે ચર્યા કેન્દ્રીકૃતઃ ।

માનવ શરીરાત્ મનઃ મહદિતિ પ્રપચ્યે સર્વે અહ્ગીકુર્વન્તિ । મનવ્યવસ્થાઃ અપિ આધુનિકવિજ્ઞાનશાસ્ત્રઃ અપિ એતત્ વિષયસ્ય અહ્ગીકુર્વન્તિ । ભગવતઃ ભૌતિકેન વિના માનસિકેન કિમર્થં પૂજાં ન કરણીયઃ ? ઉદાહરણાય ભગવતઃ ભૌતિકેન વિના કેવલં માનસિકેન પૂજા પ્રક્રિયા સમસ્તઃ ઉત્પ્રેક્ષયિત્વા પુષ્પાણિ કિમર્થં ન સમર્પ્યતે ?

મનઃ શરીરાત્ મહત્ ઇતિ ભાવેન માનસિકેન કૃતં કર્મા ભૌતિકેન કૃતં કર્માત્ મહત્ ભૂત્વા વર્તતેખલુ । અહં મમ ગુરુ પૃચ્છઃ પ્રશ્ના એતદેવ ।

અસ્ય સમાધાનં ગુરુઃ સત્વરમેવ ઉક્તવાન્ । યત્ માનસિક પૂજા ભૌતિક પૂજાત્ મહત્ એવ અપિ ચ અનેકગુણ શક્તિમાન્ ગુરુઃ અન્ય વિષયઃ અપિ ઉક્તવાન્ । અસ્મિન્ પ્રપચ્યે પૂજા પ્રક્રિયાન્ સર્વે મનસિ વિપુલેન ઉત્પ્રેક્ષયિત્વા માનસિકેન પૂજા કરણીયઃ ઇતિ ક્લિષ્ટ કર્મા અતઃ સર્વે ભૌતિકેન પૂજાં કુર્વન્તિ ।

આવયોઃ મધ્યે માનસિક પૂજાં પ્રતિ ચર્યા સંપુર્ણાનન્તરે અહં ગુરુમ્ અથ તાવત્ ભૌતિકેન વિના કેવલં માનસિકેન પૂજાં કરણીયઃ ઇત્યપૃચ્છત્ । ગુરુ માં આશીઃ કૃત્વા અથ તાવત્ તથૈવ કરણીયઃ ઇતિ મામ્ આદિદેશઃ । એવમહં માનસિક પૂજાં કર્તુમ્ અનુકૂલતયા ગુરુસંકલ્પઃ અપિ અનુમતિઃ પ્રાપ્તાનન્તરે તત્ દિનાદારભ્ય કેવલં મનસા એવ પૂજાં કર્તુ કૃતનિશ્ચયઃ ।

અહં ઋષિકેશાત્ પરિવૃત્ય શ્રીનગર્ ગમનાનન્તરે માનસિક પૂજાયા મન્ત્રજપં કર્તુ આરભ્યતે । દેવાનામ્ અપિ દેવ્યાઃ ભૌતિકેન દીપપ્રજ્વલનં સુગન્ધકાષ્ઠજ્વલનં ઇત્યાદીનામ્ અવરુદ્ધ્ય સર્વેષાં પ્રક્રિયાનાં કેવલમ્ ઉત્પ્રેક્ષ્ય માનસિકેન કૃતં પ્રારમ્ભિતવાન્ ।

અહં ઉપરિ લિખિત વિષયઃ મમ જીવિતે પ્રારમ્ભમાન એકઃ અનૂદ્ય વિશ્વપ્રક્રિયામ્ અર્થજ્ઞાનાય અતિ કીલકઃ ભવતિ ।

અહં ઋષિકેશાત્ પુનરાગમનાનન્તરમ્ અયં માનસિક પૂજાં દીક્ષા ઇવ કમહીનેન વિના કર્તુ પ્રારંભિતવાન્ । કિન્તુ મન્ત્રજપં કેવલં કાચ્યન સપ્તાહાઃ એવ કૃતઃ । તદનન્તરં મમ શરીરે ક્રિયાઃ પ્રારમ્ભકારણેન મન્ત્રજપસ્ય પ્રતિબન્ધઃ પ્રચલિતઃ ।

આદિપરાશક્તિઃ ઇતિ કુણ્ડલિનીશક્તેઃ દૈવિકદૃષ્ટિઃ અન્તિમે મમ ગુરુકૃપા માધ્યમેન મમોપરિ વૃષ્ટિઃ પ્રારભ્યતિ ।

બહુશઃ ઇદાનીમ્ સર્વેષાં પાઠકાનાં ગોચરતિ । કિમુત શક્તિવન્ત ચિત્તશક્તયઃ મમ મનસ્યન્ત ભોગે

અઘતાવત્ ક્રીડિતઃ વર્તતે ઇતિ | કેન માર્ગેણ મમ ગુરુઃ અયં ચિત્તશક્તિક્રીડમ્ મમ શરીરે ક્રિયા પ્રારમ્ભાય સામર્થ્યેન પ્રયોગિતઃ ઇતિ સર્વેષાં ગમ્યતે ઇતિ ભાવયામિ |

૨૦૦૭ (2007) તમ વર્ષે અહં સિદ્ધમહાયોગે દીક્ષાં પ્રાપ્તસમયે ક્રિયાઃ ઝટિતિ ન પ્રારમ્ભઃ | બઃહુશઃ અસ્ય કારણં મમ મનસ્યન્તરે ક્રિયાઃ વ્યક્તાય અનુકૂલસ્થિતયઃ ન ભવન્તિ | મમ મનસ્યન્તર્ભાગઃ એવ ક્રિયાઃ વ્યક્તીકરણાય શક્ત્યા નિરોધઃ કૃતમિતિ | તેન મમ ગુરુઃ મમ મનસઃ એકં લઘુ સાધારણ “લગ્નકં” ઉપયોગિતવાન્ | મમ વ્યક્તિગત જીવિતે દિને દિને ક્ષીણિત સ્થિતયઃ ક્રિયાણામ્ વ્યક્તાય મમ મનસિ યથાવસર ચ અનુકૂલ સ્થિતીન્ કલ્પયન્તિ | અસ્મિન્નેવ સમયે મમ મનસઃ ઉપરિ મન્ત્રઃ ઇતિ લગ્નકં અપિ પ્રયુજ્યમાનઃ કૃતઃ | મમ મનઃ અપિ મન્ત્રજપસ્ય ઘર્ષણ ફલિતેન ક્રિયા વ્યક્તીકરણઃ પ્રારમ્ભઃ | તદપિ અહં શક્તિયુત માનસિક પૂજાં પ્રારમ્ભાનન્તરે પ્રાપ્તઃ |

સર્વ વિધેન સુષ્ટુ સ્થિતયઃ મનસિ નિર્માણાય એવ વ્દિવર્ષ સમયઃ લગ્નઃ |

પ્રતિ યોગસાધકસ્ય ક્રિયા વ્યક્તીકરણાય એતાવત્ વિલમ્બઃ ન વિદ્યતે | અસ્ય વિષયસ્ય કૃતે અસ્મિન્ ગ્રન્થે અનન્તર ભાગેષુ વિપુલતયા વિવરણં દદામિ | બઃહુશઃ મમ મનસિ ક્રિયાણાં વ્યક્તાય અનુકૂલ સ્થિતયઃ અવિદ્યમાન કારણેન મમ ગુરુઃ અતીવ અધિકશક્તિં ન ઉપયોગિતવાન્ |

અપરં મન્ત્રજપ વિષયસ્ય કૃતે મન્ત્રશક્તિઃ મમ વ્યક્તિગતજીવિતે સ્થિતીનામુપરિ કથમિતિ પ્રભાવઃ પ્રદર્શિતઃ ઇતિ વિષયઃ અન્યા કથા | અહં કેવલમ્ એકેક વિષયઃ વક્તુમિચ્છામિ | મન્ત્રશક્તિઃ મમ જીવિતે પ્રધાનેન આર્થિકસમ્બન્ધેન અદ્ભુતાઃ સૃષ્ટિતઃ | કિન્તુ પ્રાપ્ત દૈવિકકૃપયા તુલ્યમાનેન અયં પ્રામુખ્ય વિષયઃ ન |

ભાગ:- 10

ક્રિયાણામ્ – અભિવ્યક્તીકરણ:

તત્ ૨૦૦૮ (2009)તમ વર્ષ: શરદ્રુતુ: | સુર્યાસ્તમય સમયાત્ પૂર્વ: એક: મહુગલકર સમય: | અહં સિદ્ધમહાયિગે દીક્ષાં પ્રાપ્ત: વ્દિ વર્ષાનન્તરે મમ શરીરે પ્રથમત: ક્રિયા પ્રારમ્ભ: |

અહં પાદાનાં પુટિગુણીકૃત્વા સુખાસને ભૂમ્યુપરિ વિસ્તારિત કમ્બલસ્યોપરિ ઉપવિશ્ય મન્ત્રજપં કરોમિ | મમાગ્રે એકા દિવ્યાસ્ત્રી રૂપસ્ય ચિત્રપટમ્ અસ્તિ | કિન્તુ અહં કેવલં નેત્રે નિર્મીલ્ય મન્ત્રજપં કુર્વન્ અસ્મિ | મમ દૃષ્ટિ: અન્તરાકાશે મમાગ્રે વિદ્યમાન દિવ્યાસ્ત્રી રૂપસ્યોપરિ કેન્દ્રીકૃત: અસ્તિ |

મન્ત્ર: ચ તસ્ય સંબંધિત દેવતાયા: વિવરાનામ્ અલિખનાય માં ક્ષમ્યતામ્ ઇતિ પાઠકાનામ્ અભ્યર્થિત: | તે વિવરાન્ સર્વે વાગ્ધિતા એવ ન લિખામિ | કિમર્થમિતિ તે મમ વ્યક્તિગત જીવિતે એકં પ્રયોજનં વાગ્ધિત: સાધન કૃતમસ્તિ | અપર: એકેન ગુરુણા લબ્ધ્વા મન્ત્ર: ચ મન્ત્ર સંબંધિત દેવતાયા: વિવરાન્ કર્મૈ અપિ ન વક્તવ્ય: | તે અન્ય યોગસાધકસ્ય વા કર્યાપિ પાઠકસ્યોપરિ નિરુપયોગ: | એક: સમર્થ ગુરો: સમીપે દીક્ષા: સ્વીકૃત્વા મન્ત્રં લભ્યતે એવ કોટપિ મન્ત્ર: કર્મૈ અપિ ન પ્રયોજનં દદાતિ |

ઝટિતિ મમ શરીરે એક: શક્તિકર કામ વામ્ઘા ઉદ્ભવં પ્રારમ્ભ: | જીવિતે બહુ નિરાશેન ચ નિસ્પૃહેન ચ સ્થિતોટહં મમાગ્રે વિદ્યમાન ચિત્રપટે દિવ્યસ્ત્રી રૂપે સમ્પૂર્ણ ભક્તિ: અપિ શ્રદ્ધયા દૃષ્ટિં કેન્દ્રીકૃત્વા મન્ત્રજપ: કરોમિ | કરણં વા મરાણમ્ ઇતિ દૃઢસંકલ્પેન મમ મન: સાધને કેન્દ્રીકૃત: સમયે તથા સંપાદ્યતેન અહં ભીત: અભવમ્ | કિન્તુ માનસિકેન નિરોધાય અતિ પ્રયત્નં કૃતમપિ ન નિરુદ્ધ્ય ઝટિતિ તત્ કામવામ્ઘા સંપૂર્ણેન મમ શરીરે વિકસિત: |

ઈદાનીં મમ સ્પૃશિત: યદ્યર્થ માનસિક ઘાત: |

અહં ન વાર્ણનીય: અનુભવિતુમપિ ન સાધ્ય: પરમાનન્દ: ભવતિ ઇતિ એક: અનુભૂતિ: મમ શરીરે ગુદસ્ય ચ જનનેદ્રિયાણાં મધ્યપ્રાન્તે ઉદ્ભવિત: પ્રારમ્ભ: |

તદા એવ મન્ત્રસ્ય જપ: નિરુદ્ધ: અસ્મિ | મન્ત્રજપ: અયં પરિણામ: પ્રારમ્ભેન એવ રુદ્ધ: |

અહં ભયેન સમ્પૂર્ણતયા આક્રમિત: અસ્મિ | ચગ્ચલ: મમ મન: કિમિતિ પાપ: મયિ ઘર્ષણાય પ્રયત્નં કરોતીતિ અનુભૂતિ: સંપદ: | મમ શરીરે જનનેદ્ર્યસ્થાને વ્યક્તી ભૂત પ્રક્રિયાયામ્ અહં સંપૂર્ણેન નિયંત્રણમ્ ભ્રંશ: | દિવ્ય સન્તોષ: અપિ પરમાનન્દાનુ ભૂતિ: તરંગા: ઈવ ઉત્સૃગ્ય આગચ્છતિ સતિ તત્ અનુભવસ્ય રોદ્ધુમ્ અશક્ત: ભૂત્વા તથૈવ ઉપવિશામિ | એતત્ પરમાનન્દદશાયામ્ અપિ કિચિયત્ સમયે ઉપવિશામિ | અહમ્ અનુભવિત તત્ પરમાનન્દ: ચ દિવ્યસન્તોષ: તદા તદા તીવ્રરૂપં ધરિત્વા અહં નિર્ભર દશાયાં વર્તતે | તસ્ય અનુભવસ્ય અહમ્ અક્ષરરૂપેણ ન લેખિતં સાધ્ય: |

મે સંભવિત તત્ અનુભૂતિ: અસ્મિન્ પ્રપગ્ચે સર્વોન્નત લૈહિગકપ્રક્રિયાયા: ઉચ્ચસ્થિતૌ સમ્ભવિત અનુભૂતિ: ઈવ અસ્તિ | અયં ભૌતિકાનુભૂતિ: તત્ પરમાનન્દસ્થિતે: ન આપ્નુવન્ત: |

અયં અનુભૂતિઃ જનનાડુગાત્ ન ઉદ્ભવતિ | તસ્ય પરિણામેન જનનાડુગં વૃદ્ધિઃ ચ એકં વા વે
બિન્દવઃ વીર્યસ્કલનમપિ અવશ્યં ભવતિ |

અયં અનુભૂતિઃ જનિત પ્રદેશઃ ગુદસ્ય જનનેદ્રિયાનાં મધ્યે ભવતિ |

ઉદ્ભૂતાયાં પરમાનન્દ અનુભૂતિઃ અખણ્ડઃ ન ભવતિ | તત્ મધ્યમાત્ દીર્ઘઃ એકઃ વિસ્ફોનમિવ
ભવતિ | દિવ્યસન્તોષઃ ચ પરમાનન્દપૂરિત તત્ વિસ્ફોનસ્યાનુભૂતિઃ કીલાન્તસ્ય બિન્દુઃ ઇવ
કેન્દ્રબિન્દોઃ પ્રારભ્યતે | તત્ર તઃ વિસ્ફોનઃ કારયિત્વા શક્તિઃ મન્દેન શરીરે વિલીનઃ ભવતિ | અયં
વિસ્ફોનાનન્તરે શારીરકેન વલ્નાય અસાધ્યઃ ઇવ પરિવર્તયતિ | અયં તત્ શક્તેઃ જાગૃતૌ કૃત
પ્રધાનવિશેષઃ કાનિયિત્ ક્ષણાનામનન્તરે અન્યવારં શક્તેઃ વિસ્ફોટનં કારયતિ | પ્રતિવારં શક્તિઃ
વિસ્ફોટનેન સમ્ભવિત પરમાનન્દપૂરિત અનુભૂતિઃ વલયાકાર વિદ્યમાન તરંગાઃ ઇવ પરિક્ષિપ્ર
સમસ્તપ્રાન્તઃ વ્યાપ્યતિ | મમ સમ્ભાવિત અનુભૂતિઃ એતત્ વિધાનેન વર્તતે |

પચ્ચદશ વા વિંશતિ નિમેષાનન્તરે (કિન્તુ સમયઃ ક્રિયત્ કાલઃ ઇતિ સુષ્ટુ ન વક્ષ્યામિ) શરીરે
સંપદ્યમાન પ્રતિ ક્રિયાઃ શાન્તિં પ્રાપ્તાય પ્રારમ્ભઃ | અહં ઝટિતિ ચલત્ વાણીં ગૃહ્ય ગુરવે વાણીં કૃત્વા
સમ્ભવિત વિષયં પ્રતિ વિવરણં કૃતવાન્ |

મમ ક્રિયાઃ પ્રારમ્ભાઃ ઇતિ મમ ગુરુઃ દૃઢીકરણઃ | અપરઃ ભયઃ અપિ નાવસરઃ ઇત્યપિ ઉક્તવાન્ |
શરીરે ક્રિયાણામ્ અભિવ્યક્તસમયે તેષાં નિરોધેભ્યઃ માનસિકેન ન કિમપિ પ્રયત્નઃ મા કુરુ ઇત્યપિ
ઉક્તવાન્ |

માનવ મનસઃ ઉપરિ મુદ્રિત ઇન્દ્રિયાનુભૂતયઃ અપિ તેષાં સ્મૃતીનાં શુદ્ધીકરણ વિધાનઃ એતત્
વિધાનેન પ્રારભ્યતે | આદિપરાશક્તિઃ ઇતિ વિશ્વશક્તિઃ સ્વયં સ્વસ્ય સુષુપ્તસ્થિતેઃ જાગૃતઃ સૃષ્ટેઃ
નિરોગતિદિશિ ગત્વા માનવસ્ય ભ્રમપૂરિત અન્તર જગતાં વિચિન્નં કરોતિ | અત્ર સર્વેષાં
પાઠકાનામ્ એકઃ લઘુ વિજ્ઞપ્તિઃ ! અહમ્ ઇતઃ પૂર્વં અગ્રે ભાગેષુ વર્ણિત મસ્તિષ્ક પૃષ્ઠાસ્થિવ્યવસ્થાં
પ્રતિ એકવારં પુનઃ અનુબુદ્ધ્યન્તુ ! નત્રસ્ય અદૃશ્યમાન સૂક્ષ્મરૂપે વિદ્યમાન મસ્તિષ્કઃ પૃષ્ઠાસ્થેઃ
વ્યવસ્થા અનેક શક્તિકેન્દ્રેઃ નિર્મિતઃ અસ્તિ | કુણ્ડલિની શક્તિઃ પ્રથમશક્તિકેન્દ્રઃ ઇતિ મૂલાધારચક્રે
જાગૃતઃ ભૂત્વા , અયં મસ્તિષ્કઃ પૃષ્ઠાસ્થેઃ વ્યવસ્થાસમસ્તં ચૈતન્યઃ ભવતિ | તેન ફલિતેન શક્તેઃ
પ્રભાવઃ માનવશરીરે મનસા સહ ચત્વારિ કોણેષુ પ્રતિ પ્રાન્તસ્યોપરિ પતતિ | યોગશાસ્ત્ર
ગ્રન્થાનુસારેણ માનવ ભૌતિકશરીરઃ ચ મનઃ વા સૂક્ષ્મશરીરસ્ય સ્થૂલરૂપઃ | તેન ભૌતિકશરીરે સર્વેષાં
ભાગાનાં વ્યાપિત સૂક્ષ્મનાડીવ્યવસ્થાં પવિત્રં કરોતિ ચેત્ તસ્ય પ્રભાવઃ મનસઃ ઉપરિ પતતિ |
અથવા મનઃ ઇન્દ્રિયાનુભૂતેભ્યઃ પવિત્રં કરોતિ | તેન પ્રભાવેણ શરીરે સૂક્ષ્મનાડયઃ સર્વે પવિત્રં
કારયતિ | વ્દયઃ પ્રક્રિયાઃ એકવારમેવાપિ સમ્ભવતિ | માનવ ચિત્તઃ વા મનઃ કથં નિર્મિતઃ ભવતિ ચ
જ્ઞાનવતીતિ વિશ્વશક્તિઃ તં મનઃ કથં પરિશુભ્રંકર્તુમ્ ઇચ્છતિ ઇતિ વિષયમનુસૃત્ય ઇયં પ્રક્રિયાસમસ્તા
ભવિષ્યતિ | માનવ મનસિ યુગયુગેભ્યઃ વા સહસ્ર જન્મેભ્યઃ મુદ્રિત ઇન્દ્રિય અનુભૂતીન્
પવિત્રીકરણાય એવ ઇયં પ્રક્રિયા સમસ્તા સંપદ્યતે | કિન્તુ સહસ્ર જન્માઃ ઇતિ કિમ્ ઉચ્યતે નામ
વિષયસ્ય સ્પષ્ટઃ કર્તુમ્ એવ | અપરઃ એકઃ માનવઃ ઇતઃ પૂર્વં કતિપય જન્માન્ ધૃત્વા વિદ્યતે ઇતિ ન
કોટપિ વક્તુમ્ અર્હસિ |

અહમ્ ઉપરિ વર્ણિત વિધાનેન સાધનં કુર્વન્ સમયે એતાવત્ અનુભવાઃ સંભાવ્યતા નિરન્તરમ્

આગચ્છતિ સતિ ।

પ્રતિદિનમહં પૃથિવ્યામ્ ઉપવિશ્ય મન્ત્રજપસાધનં કુર્વન્ આસ્તે । ક્રિયત્ સમયાનન્તરે ક્રિયાણાં પ્રારમ્ભઃ સંપદ્યતે । તથા એવ ત્રીણિ વા ચત્વાર માસાઃ પ્રચલિતઃ ।

ક્રિયાભિવ્યક્ત સમયે પરમાનન્દઃ વિદ્યતે । તેન કારણેન પ્રતિદિનમ્ ઇચ્છાપૂર્વકેન અપિ બહુ શ્રદ્ધયા મન્ત્રજપં કરોમિ તેન કૃતિતેન કુણ્ડલિની શક્તિઃ મમ શરીરે જગૃત્ સંભૂત પ્રારમ્ભ દશાયાં અધિકેન આદેકાનિચિત્ સપ્રાહેષુ બહુ શીઘ્રેન યોગસાધને પ્રગતિઃ અદૃશ્યઃ ।

૨૦૧૦ વર્ષે જનવરિ માસે અહમ્ ઉદ્યોગાનુસારેણ એકં પ્રદેશંગન્તુમ્ અસ્તિ । તત્ સ્થલઃ હિમાલય પર્વત પાદશ્રેણયઃ પ્રારમ્ભ પ્રાન્તે એકઃ મહત્ શક્તિપીઠઃ ઇતિ વિષ્ણો દેવી મન્દિરસ્ય સમીપે અસ્તિ ।

તત્રાહં યથાવિધિ પ્રતિદિનં સાધનકુર્વન્નાસ્તે । કિન્તુ અઘતાવત્ અનુભવમ્ અપ્રાપ્ય ભિન્ન ક્રિયાઃ અભિવ્યક્તાઃ પ્રારમ્ભાઃ ।

તે અનુભવાન્ વિવરણાત્ પૂર્વ પાઠકાનાં વિસ્મય ભૂત અપિ અહેતુકઃ ઇતિ મમ એકઃ અદ્ભુત અનુભવસ્ય કૃતે પરિચયઃ કરોમિ । અયમ્ અનુભવઃ અહં સિદ્ધમહાયોગે દીક્ષાં સ્વીકારણાય કતિપય વર્ષેભ્યઃ પ્રાગેવ સમ્ભવતઃ ।

અયમ્ અનુભવઃ એવ અપરઃ સિદ્ધમહાયોગે દીક્ષાં સ્વીકારણાય પૂર્વે અનુભવિત કાનિચિત્ અન્યાનુભવાન્ અપિ અસ્મિન્ ગ્રન્થે અનન્તરં વિવરણં દાસ્યામિ । અસ્મિન્ યોગે દીક્ષા ગ્રહણપૂર્વઃ એતે અનુભવાઃ કિમર્થ પ્રચલિતાઃ ઇતિ વિષયઃ એવ નાહં વિવરણં કરિષ્યામિ ।

બહુશઃ અહમ્ અસ્મિન્ યોગે વા અન્તે ઇતર યોગે વા ગતજન્મેષુ દીક્ષાં સ્વીકૃત્ય સાધનં કૃતમ્ અસ્તિ । કિન્તુ અયં વિષયમ્ અહમ્ નિર્દિષ્ટેન ન વદામિ । તેન અસ્ય વિષયસ્ય કારણઃ કિમિતિ નિર્ધારણાય અહં વિનયેન અસ્ય વિષયસ્ય મમ ગુરોઃ અધીને સમર્પયામિ ।

અહં ન જાનામિ મમ ગતજન્માનાં વિષયઃ । કિન્તુ અહં પ્રાપ્તાઃ એતે અનુભવાઃ બહુશઃ ગતજન્મેભ્યઃ ધૂર્ણઃ અસ્મિન્ જન્મે આગત્ય પતિતઃ ઇતિ ।

ઇતોટધિકઃ એતત્ વિસ્મયં કૃતમ્ અનુભવસ્ય કિમપિ સહેતુક વિવરણં મમ ન સ્ફુરતિ ।

તત્ અદ્ભુત અનુભવઃ મમ જીવિતે અભિવ્યક્તસ્ય સમયે મમ વયઃ ૩૦ વા ૩૧ વર્ષાણિ વિદ્યતે વા ।

અહં વૃત્યનુસારેણ હિમાલય પર્વત શ્રેણિષુ દુર્ગમારણ્યેષુ નિવસિત દિનાઃ તે । એકસ્મિન્ દિને અહં નેત્રે નિર્માલ્ય ધ્યાનસ્થિતૌ ઉપવિશામિ । અન્તરાકાશે ગાઢાન્ધકારે પશ્યન્નસ્તિ । ઝટિતિ તસ્મિન્નન્ધકારે અપિ એકવિધ ચલનમ્ અહં લક્ષિતવાન્ । તત્ દૃશ્યઃ આકાશ ચલન ધૂમમેઘાઃ ઇવ અસ્તિ । પ્રથમતઃ કિમર્થમ્ કિચિત્ ભયઃ જનિતઃ । તથૈવ તત્ દૃશ્યં લક્ષીકૃત્વા અપિ કરિમંશ્ચિત્ સમયઃ મમ નેત્રે વ્યથા સમ્ભવતિ પર્યન્તમ્ ઉપવિશામિ ।

તદેવ દિને સાયન્ત્રઃ અપિ ઇયં પ્રક્રિયાં પ્રયોગાત્મકેન પશ્યતિ , તથૈવ દૃશ્યઃ દૃષ્ટઃ । અનન્તરદિનેષુ

એતાવત્ દૃશ્યાઃ અનેકાઃ દૃષ્ટાઃ પ્રારમ્ભાઃ | અન્તરાકાશે દૃશ્યમાન તે ચલત્ મેઘાઃ અનેક રૂપેષુ ચ પરિમાણે સન્તિ | અન્તરાકાશે દૃશ્યમાન તેષાં ચલત્ મેઘાનાં પ્રક્રિયા મમ જીવિતે તદનન્તરમ્ અનેક વર્ષાણિ પર્યન્તં પ્રચલિતઃ | કિન્તુ નવનવદૃશ્યાઃ અપિ દર્શનઃ પ્રારમ્ભઃ |

એકસ્મિન્ દિને અહં મમ પર્યંકે નિવિશ્યામિ | તદા એવ સુષુપ્તિ દશાત્ જાગૃતદશાયામ્ આગતવાન્ | મમ નેત્રે ઉન્મીલ્યતે | અપિ વામપક્ષે નિવિશ્યામિ | અહં નિવિશિત કોષ્ટાં સમ્પૂર્ણઃ અન્ધકારઃ અસ્તિ |

ઝટિતિ અહં મમાગ્રે કિઞ્ચિત્ દૂરે મમદેહં દર્પણે પશ્યતીવ અપશ્યમ્ | તત્ શરીરઃ અપિ અહં કેન પ્રકારેણ નિવિશ્યામિ તથૈવ નિવિશ્યતીતિ દૃષ્ટઃ | મમ પર્યં કસ્ય કતિપય અંગાણાનાં દૂરે મમ પક્ષે દૃશ્યતિ | કિન્તુ તત્ શરીરઃ નગ્નેન ચ વ્રણૈઃ ચિદ્રદશાયાં વિદ્યમાન ઈવ દર્શનમદાત્ તત્ દૃશ્યઃ કેવલં કાનિચિત્ ક્ષણાઃ એવ દર્શિતઃ | મમ મરણઃ ઈવ ભયમાપ્નોતિ | તત્ અનુભવસ્યાનન્તરે અહં પ્રતિદિનં મમ કોષ્ટે દીપસ્ય નાવરોધેન રાત્રૌ સુષુપ્તિં ગચ્છન્ પ્રારમ્ભઃ |

ઉપરિ ઘટન સંભવાનન્તરે મમ દર્શિત અનેક દૃશ્યેષુ પ્રાધાન્યઃ વ્દેનેત્રાભ્યં સ્થિતા એકસ્યાઃ નારીમુખઃ | તત્ દૃશ્યસ્ય દર્શનઃ અનેક વર્ષાણિ પ્રચલિતઃ | યદ્યહં નેત્રેનિમીલ્ય અન્તરાકાશે પશ્યતિ ચેત્ , તસ્યાઃ મહિલાયાઃ મુખઃ પ્રત્યક્ષઃ ભવતિ | કિન્તુ તસ્યાઃ મહિલાયાઃ મુખઃ કસ્યાઃ ઈતિ મમ અદ્ય તત્ ન સ્મર્તવ્યઃ | કાંચન સન્દર્ભેષુ તસ્યાઃ મહિલાયાઃ મુખઃ વ્રણૈઃ ચઘ્રિતદશાયાં સ્થિતા ઈતિ દર્શનઃ ભવતિ |

ઉપરિ વર્ણિત વિષયવ્દયમપિ પ્રારમ્ભદશાયોઃ સમ્બન્ધિતાઃ | અનન્તર વર્ષેષુ અનેકવિધ અન્યદૃશ્યાનાં દર્શનઃ અપિ અભવત્ | અસ્મિન્ ગ્રન્થે અનન્તર ભાગેષુ એતે વિષયાન્ સર્વાન્ વિવરણં કૃતવાન્ |

ઈદાનીમહં પૂર્વે વિવરણં કરિષ્યામીતિ ક્રિયાયાઃ અભિવ્યક્તવિધાનં પ્રતિ લેખિષ્યામિ | એતત્ હિમાલયપર્વત પાદશ્રેણિષુ વિષ્ણોદેવીતિ શક્તિપીઠસ્ય સમીપે એકસ્મિન્ પ્રદેશે અહં વૃત્યનુસારેણ નિવસતિ સમયે સંવૃત ઘટનઃ ઈતિ પ્રાગેવ વિવરણં કૃતવાન્ |

એકસ્મિન્ દિને અહં યથાવિધિ પાદૌ પુટીકૃત્ય ભૂમૌ ઉપવિશ ધ્યાનં કરોમિ | મમ મનસ્યન્તરાકાશે વિપર્યયેન એકઃ ત્રિકોણઃ પ્રત્યક્ષં ભવતિ | અહં તત્ ત્રિકોણસ્ય દર્શયન્ ધ્યાને અસ્તિ | મમ એકાગ્રત તત્ ત્રિકોણોપરિ કેન્દ્રીકૃત સમયે તસ્ય વર્ણઃ રક્તઃ ઈવ પરિવર્તિતઃ | કિઞ્ચિત્ સમયાનન્તરે તત્ ત્રિકોણઃ ક્રમેણ અંગવસ્ત્રેણ અવગુણિઠત એકાયાઃ સ્ત્રિયાઃ જનનેન્દ્રિયા ઈવ રૂપાન્તરં પ્રાપ્તા |

અત્ર પાઠકાનામહંવિષયમેકં પુનઃ સ્મૃતિં કર્તુમિચ્છામિ | વિપર્યય ત્રિકોણઃ ઈતિ શક્તેઃ ચિહ્નઃ ચ અયમ્ એકસ્યાઃ સ્ત્રિયાઃ જનનેન્દ્રિયેન તુલ્યઃ | શક્તિ પૂજ્યમાનાનાં શક્તસિદ્ધાન્ત ગ્રન્થાનુસારેણ એવં વિવરિતઃ અસ્તિ |

કસ્ય યોગસાધકસ્યૈવ યોગાભ્યાસસમયે અનેક સંકટાઃ ઉદ્ભવન્તિ | સાધારણેન તે સંકટાઃ મૈથુનસ્ય વા આર્થિક વા પાપસ્ય વા પાપસ્ય ઈતિ ભાવનાનાં સમ્બન્ધિત ચિન્તેઃ મિલિતેઃ ભવન્તિ | અનેક અન્ય પ્રાપ્તિચક્ર વિષયૈઃ અપિ મિલિતાઃ પરાશક્તિઃ જાગૃતાનન્તરે માનવમનસિ , શરીરે ચ દૈનિક જીવિતે અનેક ક્રિયાન્ સૃષ્ટિં કૃત્વા ગર્હ્ય વિષયાન્ મનસઃ પવિત્રં કરોતિ | કિન્તુ એકઃ યોગસાધકઃ સઃ જન્માન્તરેભ્યઃ સંઘટિત વ્યક્તિગત શીલમનુસૃત્ય અનુકૂલ ક્રિયાઃ જનયન્તિ |

અન્યે દિને અહં પર્યંકે પાદૌ પુટિકૃત્ય ઉપવિશ્ય ધ્યાનં કરોમિ । એકવાદનં ધ્યાનાનન્તરે અન્તરાકાશે
એકદિવ્યસ્ત્રીરૂપઃ પ્રત્યક્ષઃ પ્રારમ્ભઃ । સા સ્ત્રીરૂપઃ મમ મુખસ્ય અતિ સમીપાત્ અગ્રે આગચ્છતીતિ
અનુભૂતિઃ સંપદઃ । માનસિકેન અહં સા સ્ત્રીરૂપં મમ સમીપે ન આગમનાય ત્યક્તં પ્રયત્નં કૃતવતી ।
મામ્ માનસિકેન બાધાઃ સંપદમાનેન તથૈવ કૃતઃ અહં ।

કિન્તુ એતત્ શક્તિપાતપરંપરે યોગસાધન નિયમસ્ય વિરુદ્ધઃ । કિમર્થમિતિ ક્રિયા પ્રારમ્ભાનન્તરે
તસ્ય રુદ્ધં વા નિરોધાય વા પ્રયત્નઃ ન કરણીયઃ । તથા કરણેન વિકાસયતિ સા ક્રિયા રુદ્ધઃ ભવતિ ।
મનસિ સંઘટિત સંસ્કારાણાં મલિનઃ એવ તથૈવ સ્થિરીભવતિ । ઇદાનીમહં તસ્ય નિયમસ્ય
અતિક્રમણઃ અભવત્ । અન્તરાકાશે પ્રત્યક્ષઃ સા દિવ્યસ્ત્રીરૂપસ્ય નિરોધિતવાન્ ।

સા ક્રિયા મમ મનસિ નેચ્છતિ કારણેન એવં કૃતવાન્ । સા દિવ્યસ્ત્રીરૂપસ્ય મમ મનસિ સંઘટિત
ભક્તિઃ , ગૌરવં , શ્રદ્ધા ઇત્યાદિ ભાવનાનાં કારણેન તથા અભવત્ ।

તેન ફલિતેન અન્તરાકાશે ઇયં દિવ્યસ્ત્રીરૂપઃ અદૃશ્યઃ ભવતિ । કિન્તુ તદનન્તરે સર્પરૂપ કાનિચિત્
પ્રાણજીવયઃ મમાન્તરાકાશે પ્રત્યક્ષઃ બભૂવુઃ । તે મમ મુખસ્ય અતિ સમીપે માં દર્શનાય ઇવ અગ્રે
આગમનં પ્રારમ્ભઃ । કિન્તુ તત્ વારં ત્રીપ્ર માનસિક વ્યથા અપિ અસૌકર્યઃ વર્તતે સતિ અગણ્ય તથૈવ
ધ્યાને ભવામિ । યોગનિયમસ્ય અસ્મિન્ વારે અનતિક્રમાણાય તથા કૃતઃ ।

અયં માનસિકસ્થિતિઃ કાઞ્ચન નિમેષ પર્યન્તં પ્રચલિતઃ । તદનન્તરે ગતે અન્તરાકાશે પ્રત્યક્ષઃ
દિવ્યસ્ત્રીરૂપઃ પુનઃ પ્રત્યક્ષઃ બભૂવ । અસ્મિન્ વારે દિવ્યરૂપઃ મમ મુખસ્ય સમીપે આગતા અપિ અહં
કેવલં સાક્ષીભૂતસ્થિતૌ ભવામિ ।

મમ મનસિ અર્થભાગઃ અન્તરાકાશે અભિવ્યક્તઃ તાં ક્રિયાં વિકાસાયેતિ પ્રોત્સાહં કરોતિ । મમ
મનસઃ ણ્દિતીયપક્ષઃ તાં ક્રિયામ્ અન્તરાકાશે દર્શનમ્ અતિ ઘોરપાપઃ ઇતિ અનુશાસતિ ।

તથા મમ મનઃ વ્યતિરેકવદ્ય ચ અક્રમ ભાવનેભ્યઃ એકવારે દિર્ઘાકૃતઃ ખાણ્ડનં કારયતિ । અસ્મિન્
પ્રપચ્ચે ગણનીય પાપઃ ચ પુણ્યઃ ઇતિ ભાવનયોઃ મધ્યે અતિ કૃશ સૂત્રોપરિ અહં ચલતિ ક્ષણઃ તત્ !
પાપઃ ચ પુણ્યઃ ચ ઇતિ ભાવનયોઃ મધ્યે સ્થિતઃ ભેદઃ અતિ વેગેન મમ મનસિ કજ્જલમયઃ
પ્રારમ્ભઃ ।

મમ સમ્ભાવિત સમસ્તાનુભવઃ કેવલં મમ મનસિ સંઘટિત સંસ્કારાણાં મૈલાં વિશ્વશક્તિઃ પ્રજ્ઞાલન
પ્રક્રિયા એવ । જન્માન્તરેષુ મનસિ મુદ્રિત ઇન્દ્રિયાનુભૂતયઃ ચ તેષાં સ્મરણાન્ નિવૃત્તયે વિશ્વશક્તિઃ
મમ મનસા કૃતં અન્તર સંગ્રામઃ એવ અયં વિકસિત તાં ક્રિયાં દર્શયન્ અહં સાક્ષીભૂતસ્થિતૌ ભવામિ
।

એકઃ શિશુઃ અસ્મિન્ ભૂમૌ ચલન શિક્ષણાય પ્રયત્નં કરોતિ સમયે ચક્રયાનાવસરઃ બહુ પ્રયોજનઃ ।
કિમર્થમિતિ તસ્ય યાનસ્યાધારેણ ચલનમ્ અભ્યાસઃ કરોતિ । ચલનં શિક્ષણેનાનન્તરં તત્
ચક્રયાનસ્યાવશ્યકતા ન વિદ્યતે । ઇતોઅપિ તત્ શિશુઃ ધાવનાય સંકટઃ ઇવ પરિવર્તતે । અતઃ તં
ચક્રયાનસ્ય ત્યક્તનેનૈવ શિશુઃ ધાવનં ન શિક્ષયતિ ।

અસ્મિન્ પ્રપચ્ચે વિદ્યમાન મતવ્યવસ્થાઃ , વેદાન્તાઃ , સિદ્ધાન્તાઃ ઇત્યાદયઃ ચક્રયાનમિવ માનવઃ

સ્વશરીરે પૃથ્થસ્થેઃ અધોભાગે સુષુપ્તાવસ્થે સ્થિતઃ કુણ્ડલિની શક્તિં જાગૃતં કરણાય અનેન મનવ્યવસ્થાઃ , વેદાન્તાઃ ,સિદ્ધાન્તાઃ ઇત્યાદિ પદાર્થાન્ ઉપરિ વર્ણિત ચક્રયાનમિવ વિનિયોગાય સમ્ભવતિ | એકવારં વિશ્વશક્તિઃ જાગૃતઃ ભવતિ અનન્તરે તેષામવસરઃ ન ભવન્તિ | સર્વે મન્દિરાઃ , દેવાઃ , દેવતાઃ ઇત્યાદય દેવાઃ સર્વે યોગસાધકસ્ય ક્ષણે એવ શશ્વતઃ મનસઃ ત્યાજ્યઃ ભવતિ | મનસિ રોમાંચિત અયં પ્રક્રિયાં પ્રતિ ઇતોટપિ વિપુલેન વદામિ |

અસ્મિન્ પ્રપચ્ચે પ્રતિમાનવમનઃ એકઃ પ્રત્યેકઃ ઇવ નિર્મિતઃ ભવતિ | અયં પ્રત્યેકવ્યક્તિગતશીલાનુસારેણ ભગવાન્ તસ્ય માનવસ્ય આશીર્વાદઃ અપિ કેવલં તસ્મૈ માનવાય પ્રત્યેકવિધાનેન વિક્ષિપનં વર્તેતે |

ઉદાહરણાય એકસ્ય માનવસ્ય અસ્મિન્ પ્રપચ્ચે ધન રક્ષણ સ્વભાવઃ અસ્તિ | ભગવાન્ તસ્મૈ આશીર્વાદં વિક્ષિપણ કાલે સહજતયા સઃ રક્ષણ ધનસ્ય તસ્માત્ ત્યાજ્યં ભવતિ | પ્રાચીન સંસ્કૃતગ્રન્થાનુસારેણ તથા ધન રક્ષણ સ્વભાવસ્ય ભગવાન્ પ્રત્યેકતઃ અપિ વિશેષેણ વિક્ષિપણ આશીર્વાદઃ અયમ્ | અત્ર પાઠકાનાં વિષયમેકં વિવરણં કરોમિ | ધનસ્ય રક્ષણં ચ ધનાર્જનમેવ સર્વમિતિ ભાવ અપિ ભગવતઃ પ્રાપ્તાય માનવાનામનુસરણીય એકઃ માર્ગઃ ઇતિ પ્રાચીન સંસ્કૃતગ્રન્થાઃ વદન્તિ | બઃહુશઃ તેન તથાવિધ માનવાનાં ભગવાન્ વિદ્યમાન ધનસ્ય દૂરીક્રિયતે | તથા ન સમ્ભવતિ યદિ તત્ તેષામ્ આધ્યાત્મિક પ્રગતેઃ સંકટઃ ઇવ પરિવર્તેતે |

ઈદાનીં પ્રાચીન ગ્રન્થેભ્યઃ એક લઘુ કથાં પાઠકાનામ્ ઉપરિ કથિત વિષયમ્ ઇતોટપિ વિપુલેન અર્થગોચરાય વદામિ | પ્રાચીન રાજસુ એકઃ આધ્યાત્મિક દૃષ્ટિઃ વિદ્યમાન સંસ્કૃત પર્ણિતઃ આસીત્ | કિન્તુ તસ્ય સ્વપાર્ણિત્યસ્ય ચ સ્વશાસ્ત્રજ્ઞાનસ્ય કારણેન બહુ ગર્વઃ વર્તેતે | એકસ્મિન્ દિને સ પર્ણિતઃ એકસ્મિન્ મન્દિરે ગતવાન્ સઃ ન કદાપિ ઉત્પ્રેક્ષઃ અપિ વિસ્મયઃ ઇતિ દૃશ્યઃ અગ્રે દર્શિતઃ | એકઃ વૃદ્ધઃ ભૂમૌ શમયિત્વા સુષુપ્તઃ | કિન્તુ તસ્ય પાદૌ એવ ભગવતઃ શિલાવિગ્રહેણ સ્થાપિતૌ | પર્ણિતઃ ક્રોધેન ગત્વા વૃદ્ધમ્ ઉત્થાપય | સઃ વૃદ્ધઃ મન્દેન સઃ અન્ધઃ ઇત્યુક્ત્વા અપિ ચ કૃપયા તસ્ય પાદૌ વિગ્રહાત્ વિસૃજ્ય યત્ર વિગ્રહં નાસ્તિ તત્ર મમ પાદૌ સ્થાપયતુ ઇતિ પર્ણિતમ્ અભ્યર્થયામાસુઃ | તસ્ય પર્ણિતસ્ય અગ્રે અદ્ભુત ઘટના સંવૃતઃ | પર્ણિતઃ વૃદ્ધસ્ય પાદૌ વિગ્રહાત્ ત્યક્ત્વા અન્યપ્રદેશે સ્થાપનાય પશ્યતિ તત્ર પાદૌ સ્થાપનાય સર્વત્ર નૂતન વિગ્રહઃ પ્રત્યક્ષઃ ભવતિ | તદા પર્ણિતસ્ય અન્તિમે ભગવતઃ કૃપા પ્રાપ્તઃ જ્ઞાનોદયઃ ભવતિ | ભગવાન્ તં પર્ણિતં વૃદ્ધેન મેલનં કૃત્વા પર્ણિતસ્યોપરિ કૃપાં વિક્ષિપતે | યોગસાધને બહુ ઉત્કૃષ્ટદશાયાં વિદ્યમાન વૃદ્ધઃ વિના આયાસેન કેવલં કાનિચિત્ ક્ષણેષુ તસ્ય સંસ્કૃતપર્ણિતસ્ય ગર્વભંગં કૃતવાન્ |

યોગસાધકસ્ય એતાવત્ ઘટનાઃ અગ્રે આગચ્છન્તિ સતિ મનસિ ઝટિતિ ન કદાપિ ઉત્પ્રેક્ષા પરિણામઃ સમ્ભવતિ | સ યોગસાધકઃ સ્વમનસિ સંઘટિત સંસ્કરાન્ વા વ્યક્તિગતશીલમનુસૃત્ય એતાવત્ કિમિતિ વિચિત્ર ઘટના સમ્ભવતિ |

તથાવિધ અદ્ભુત ઘટનાઃ સંવૃતાનન્તરે અપિ યોગસાધકઃ સ્વમનસિ સંઘટિત સંસ્કરાન્ વા વ્યક્તિગતશીલમનુસૃત્ય એતાવત્ કિમિતિ વિચિત્ર ઘટના સમ્ભવતિ |

તથાવિધ અદ્ભુત ઘટનાઃ સંવૃતાનન્તરે અપિ યોગસાધકઃ સઃ ઇતઃ પૂર્વ પૂજ્યયતિ દેવાનામ્ અપિ દેવતાનાં ભગવનાત્ મુક્તઃ ન ભવતિ ચેત્ અનન્તરમ્ આધ્યાત્મિક પ્રગતિઃ ન ભવિષ્યતિ | સાધકસ્ય

મનઃ ઉન્નતસ્થાનાનાં ન આપ્નોતિ | દેવાનાં ચ દેવતાનાં ભગવનઃ આધ્યાત્મિક પ્રગતેઃ સંકટઃ ઇવ પરિવર્તયતિ | મન્દિરાઃ ચ પુણ્યક્ષેત્રાઃ લોહમાલાઃ ઇવ પરિવર્ત્ય આત્મનઃ શાશ્વત સ્વેચ્છાં બન્ધીકુર્વન્તિ |

યદહં વક્તુમિચ્છામિ કિમિતિ નામ કિમિત્યેકરૂપે પૂજાં કરોતીતિ અન્તિમે કદાપિ એકસ્મિન્ સમયે રુદ્ધઃ ઇતિ સમ્ભવતિ | નિર્ગુણ પરબ્રહ્મણઃ ભાવનપક્ષે મનઃ આકર્ષિતઃ ભવતિ | મન્દિરેષુ નિયુક્તમાનઃ સર્વે વિશ્વઃ વ્યાપ્યમાન અનન્ત બ્રહ્મં પ્રતિ મનસિ ભાવનઃ ઉદયતિ |

અત્રાહં પાઠકાનાં વિષયમેકં વિશદયિતુમ્ ઇચ્છામિ | માનવ શરીરે એકા ક્રિયા અભિવ્યક્ત સમયે તસ્યાઃ ક્રિયાયાઃ પ્રભાવઃ અપિ સા કિમિતિ મનસિ પરિવર્તનમ્ આનીયતિ તસ્ય વ્યક્તિગત શીલસ્ય આધારઃ ભવતિ | અતઃ મમ મનસિ વ્યક્તી ભૂત ઉપરિ ક્રિયાં પ્રતિ ઇતોટધિકેન નાહં લેખિતુમર્હઃ ઇતિ ક્ષમ્યતામિતિ પાઠકાનામ્ અભ્યર્થયામાસુઃ |

કાચ્યન ઘટનાઃ (ભૌતિક વા માનસિક) મનસઃ ઉપરિ ક્રિયત્ પ્રભાવઃ દર્શયતિ ઇતિ ચિત્તનિર્માણે પરિવર્તનં ક્ષણે એવ પ્રભવતિ | અયં વિષયઃ પાઠકાઃ અર્થ ભાવયતિ ઇતિ સુષ્ટુ ભવતિ | અભ્યુપરિ લિખિત એતાવત્ ઘટનાઃ વા ક્રિયાઃ સાધકસ્ય સંપાદ્યમાનાય જ્ઞાનવતીવ વિશ્વશક્તિઃ સ્વયમેવ કરોતિ | તેન સાધકસ્ય નિર્માણે ઝટિતિ પરિવર્તનમ્ આગચ્છતિ |

મમ સંવૃત ઉપરિ લિખિત ક્રિયાં પ્રતિ મમ ગુરુવે અનન્તરં વિવરણં કૃતવાન્ | ગુરુઃ કિમુક્તવાન્ યત્ કાચ્યન સાધકેષુ મનઃ મમ વિષય સંવૃત ઇવ વેગેન ઉન્નત સ્થાનાનાં ગચ્છતિ કિન્તુ અધો મા પતનેન નૈપુણ્યેન વર્તિષ્યઃ |

એકસ્મિન્ દિને સમ્ભવિત અયં સાધનેન મમ જીવિતઃ સંપૂર્ણેન ધૂર્ણઃ પ્રચલિતઃ |

તદા પ્રભૃતિ સહજતયા મન્દિરાણાં ગમનં રુદ્ધોટસિ મમ મન્દિરાણામ્ આસક્તિઃ ક્ષીણીભૂતઃ | મમ મનસિ ભાવનાઃ , વિશ્વાસાઃ , આચારાઃ , સમ્પ્રદાયાઃ એકૈકવારં સંવૃત સાધનેન નિર્મૂલાઃ ભવન્તિ | મમ મનસ્યહં સંઘટિત સિદ્ધાન્તાઃ બોધનાઃ નિયમાઃ ઇત્યાદયઃ એકેન સાધનેન મનસઃ નિવૃત્તાઃ |

અપરઃ ગ્રન્થાધ્યાયને આસક્તિઃ ગતઃ | પુસ્તક પઠનં નિરોધિતવાન્ | ભૌતિક ચ માનસિક સમસ્ત પૂજા પ્રક્રિયાન્ ત્યક્તવાન્ મતસંબન્ધિત કર્મણાં સ્વસ્તીતિ ઉક્તવાન્ |

આત્મસાક્ષાત્કારસ્ય પ્રક્રિયાં કાચ્યન સન્દર્ભેષુ ભગવાનપિ એતાવત્ કૃતેણ પ્રવર્તયતીતિ અહં સ્વપ્નેટપિ કદાપિ ન ઉત્પ્રેક્ષિતવાન્ | જ્ઞાનવતિ ઇવ તસ્યાઃ વિશ્વશક્ત્યાઃ મમ પ્રણામઃ | કિમર્થમિતિ યોગસાધકસ્ય મનસિ સંઘટિત અજ્ઞાનમિતિ મૈલાં કથં નિર્મૂલને સર્વે જાનાતિ સા પરાશક્તિઃ એવ |

ગુરુઃ નામ અન્ધકારસ્ય નિર્મૂલનં કૃતવાન્ ઇતિ માનવહૃદયાન્તરે પ્રકાશિત આત્મનઃ જ્યોતિઃ પ્રકાશઃ ઇતિ મનસિ અજ્ઞાનમિતિ અન્ધકારઃ અગ્રે વિધ્વંસઃ કરણીયઃ | મમ મનસિ અન્ધકારસ્ય નિર્મૂલનાય મમાન્તરે જ્ઞાનજ્યોતિં પ્રજ્યલિત મમ ગુરુવે પ્રણામઃ |

અસ્ય અનુભવસ્યાન્તરે મમ જીવિતઃ ઇતઃ પૂર્વઃ વિદ્યમાન ઇતિ માભૂત્વા સમ્પૂર્ણ પરિવર્તનં પ્રાપ્નોમિ |

ભાગ:- 11

પૃષ્ઠવંશ: – મસ્તિષ્કવ્યવસ્થયા વિશ્વશક્તે: આરોહણ:

તત્ એક મહુગલકર શુભદિનં | રાત્રૌ નવ વા દશ વાદન સમય: અહં મમ ગુરો: કોષ્ટસ્ય પાશ્વે કોષાયાં
પર્યંકોપરિ ઉપવિશ્ય ધ્યાનં કુર્વન્નસ્મિ | ધ્યાનં પ્રારંભિત પ્રાય: વિદવાદનાનિ અભવતામ્ |

ઝટિતિ મમ શરીરે પૃષ્ઠવંશસ્યદીર્ઘેન એક નૂતન અદ્ભુત ચલનસ્યાનુભૂતિ: સંવૃત: | તત્ ચલનમ્ એક
માણુક ધાવનમિવ અસ્તિ | મમ ગુરુણા ઉક્તાનન્તરં જનામિ | તત્ પૃષ્ઠવંશેન અપિ પૃષ્ઠવંશસ્ય
પક્ષયુગ્મે પૃષ્ઠોપરિ ઉપરિ ઉત્થાપિત શક્તે: આરોહણ: ઈતિ અહં જનામિ | તદા તદા ઉપરિ
ઉત્થાપિત શક્તે: ઝટિતિ રુદ્ધ: | તદા તદા પુન: ઉપરિ પ્રચલિત: | તદા તદા ઉપરિ ધાવયિત્વા મમ
પૃષ્ઠવંશસ્યોપરિ ઊર્ધ્વસ્થાનં ગચ્છતિ | અન્તિમે તત્ શક્તે: ચલનં મમ પૃષ્ઠવંશેપરિ હૃદયસ્થિત પ્રાન્તે
રુદ્ધ: | અહં સર્વેષાં પાઠકાનાં વિષયમેકં નિર્દિષ્ટણે વક્તુમિચ્છામિ | ઈયં પ્રક્રિયા સંવૃત સમયે મમ ન
કિમપિ આનન્દ: જાતા | અસ્ય વિદ્ધેન અહં તત્ સંવૃત પ્રક્રિયામ્ આલોકયન્ અતિ ભયાહં પ્રાપ્તવાન્
|

કિન્તુ ઉપરિ અનુભવસ્ય સ્મરણેન પ્રત્યેક ચ અશ્ચર્યકર અનુભવ: ઈત્યુચ્યતે | અહં પ્રથમવારં શક્તે:
પ્રવાહસ્ય મમ શરીરે પ્રત્યક્ષાનુભવપ્રાપ્ત: ઘટના તત્ | અયં અનુભવ: સહેતુક આધુનિક શાસ્ત્રસ્ય
વિવરણાય નાધિગમ્યતે | ભૌતિક પ્રપચ્યસમ્બન્ધિત આધુનિક શાસ્ત્રનિયમાનામ્ અતિ ક્રમણેવ
સંભવિત ઘટના તત્ | તેન તદનુભવ: મમ મનસિ ન કોટપિ પ્રભાવ: દર્શિત: ઈતિ વિષય: પાઠકા:
સુલભેન ઉત્પ્રેક્ષયન્તિ |

અનેન અનુભવેન યોગશાસ્ત્ર ગ્રન્થેષુ કુણ્ડલિનીશક્તિં પ્રતિ પઠતિ સર્વાન્ વિષયાન્ પ્રત્યક્ષેન મમ
શરીરે ધૃવીકૃતા: | તેન ફલિતેન યોગશાસ્ત્ર ગ્રન્થેષુ અયં શક્તિં પ્રતિ વર્ણિત વિષયાનાં વિશ્વાસ:
અધિક: બભૂવ | સિદ્ધમહાયોગે મમ શ્રદ્ધા ચ વિશ્વાસ: ચ બલવત્ બભૂવ |

ઉપરિ ઘટના સંવૃતાનન્તરે અહં સર્વે વિષયાન્ ગુરવે નિવેદયામાસ | યદ્યહમનુભૂત શરીરે નાડીશુદ્ધિ:
પ્રારમ્ભ: ઈતિ ગુરુણા ઉક્તમ્ |

તત: વિદિતીયદિને અહં કિમિતિ કારણેન ગુરું ન મિલામ: | અહં પીઠોપરિ ઉપવિશ્ય યથાનુસારેણ
ધ્યાનં કરોમિ |

ધ્યાનપ્રારમ્ભ કિચ્ચિત્ સમયાત્ મમ પૃષ્ઠભાગે પૃષ્ઠવંશસ્ય દીર્ઘેણ કિમિતિ આરોહણં કૃતવન્નિવ
અનુભૂતિ: સંવૃત અહં ગત રાત્રૌ અનુભવં સંભૃત: ઈવ પૃષ્ઠવંશસ્ય ઉપરિ ચલિતાનુભૂતિ: પ્રાય:
માણુક ધાવનમિવ વર્તિષ્યતીતિ નિર્ણીત કુર્વન્ આલોકયામિ | ઝટિતિ આરોહણં કુર્વન્ શક્તિચલનં
પૃષ્ઠભાગે ધૂર્ણિકૃતં પ્રારમ્ભ: | એક: સર્પ: ભૂમૌ કથં ધૂર્ણિકુર્વન્ અગ્રે પ્રચલતિ ઈતિ તથેવ શક્તિ: અપિ
પૃષ્ઠભાગે ધૂર્ણિકુર્વન્ ઉપરિ ઉત્થાપિત અનુભૂતિ: ગત: |

કુણ્ડલિનીશક્તિમ્ એકેન સર્પેન તુલયિવ લિખિત ગ્રન્થાન્ અહમ્ અનેકાન્ પઠિતવાન્ | કિન્તુ પ્રાપ્ત:
ભૌતિક અનુભવ: એવ ગ્રન્થેષુ લિખિત એવ સંવૃત: અપિ કિચ્ચિત્ ભિન્નેન ચ અદ્ભુતેન ગોચરતિ |

કિન્તુ તદનુભવઃ એવ વિના સન્દેહેન ભયાવહઃ ઇતિ સ્પષ્ટેન વદામિ । ક્રિયા પ્રારમ્ભ કારણેન મમ ઉત્સાહઃ જાતા કિન્તુ તત્ ક્રિયાયાઃ અનુભૂતિઃ મમ ન કિચ્ચિદાનન્દં પ્રભવતિ । પૃષ્ટવંશસ્યોપરિ આરોહણં કુર્વન્તઃ શક્તિઃ કિચ્ચિત્ સમયાનન્તરે પૃષ્ટભાગે હૃદયસ્ય સમીપે સ્થાને રુદ્ધઃ ।

ધ્યાનં સંપૂર્ણાનન્તરે પશ્યતિ સમયઃ અર્થોપરિ ત્રીણિ વાદનઃ ગતમતિ ગોચરિતઃ । તદેવ દિને અપરાહને ભોજનાનન્તરે પુનઃ ધ્યાનં કર્તુમિચ્છામિ । બિદિતીયવારં ધ્યાનમ્ અન્ય ત્રીણિ વાદનાનિ સંવૃતઃ । અપિ ચ તથૈવ અનુભવં પ્રાપ્તઃ ।

એતાવત્ વિસૃત ધ્યાન સંવૃત કારણેન સમ્પૂર્ણ દિને મમ સ્થિતિઃ કસ્મિન્ સ્વપ્ને વિદ્યમાન ઇતિ ચિન્તયામિ ।

તસ્મિન્નેવ રાત્રૌ ભોજનાનન્તરે પુનઃ ધ્યાનં કર્તુમ્ ઉપવિશામિ તૃતીયવારમ્ અન અર્થોપરિ બિદિવાદનપર્યન્તં ધ્યાનં પ્રચલિતઃ । કિન્તુ એતાવત્ ત્રીણિ ધ્યાનં પુનઃ અથ તાવત્ ન કરણીયઃ ।

અનન્તરદિનં ગુરુ મિલિત સમયે વિષયં સર્વમ્ ઉક્તવાન્ અર્થોપરિ નવવાદન સમયે એકસ્મિન્ દિને ધ્યાનં ક્રિયામાણઃ ઇતિ યોગિનાં સહજ વિષયઃ એવ । કિન્તુ અસ્મિન્ વિષયે એતાવત્ વિધાનેન સમ્ભવઃ આશ્ચર્યકરઃ ઇતિ ગુરુઃ ઉક્તવાન્ । તદેવ ન એતેન વિધાનેન એકસ્મિન્ દિને અધિક સમયઃ સંવૃત ધ્યાનં નામ એકા ક્રિયા ઇતિ ઉક્તવાન્ । અત્ર પાઠકાનાં વિષયમેકં વિવરણં કરોમિ । ક્રિયા નામ એકસ્મિન્ દિને સાધનં કૃત સમયે વ્યક્તં ભૂત્વા અનન્તરે રુદ્ધઃ ન । યદહં ગતમનુભવમ્ ઇવ એક એવ ક્રિયા સમ્પૂર્ણ દિને સંવૃતઃ ભવતિ । અપિ વક્તુમ્ ઇચ્છતે ક્રિયા કેવલં સાધનં ક્રિયામાણ સમયે એવ વ્યક્તં ભવતીતિ ન નિયમઃ । સહજેન દૈનિક કાર્યાચરણે અપિ ક્રિયા વ્યક્તં ભવતિ । મયિ વ્યક્તં ધ્યાનમ્ ઇવ ઇયં ક્રિયા એકઃ વ્યક્તિઃ ઇતઃ પૂર્વઃ કદાપિ કૃતં ત્રીણિ ધ્યાનસ્ય ક્લિતમિવ અભિવ્યક્તં ભવતિ ઇતિ ગુરુણા ઉક્તમ્ ।

અયં ભૌતિક જગતિ એકઃ વ્યક્તઃ કૃતં પ્રાપચ્ચિક ભૂત સાધુ કર્માણાં સ્મૃતયઃ અપિ દુષ્ટકર્મણઃ ઇવ મનસઃ શાશ્વતેન ત્યાજ્યમાનાવસરઃ અસ્તીતિ પાઠકાઃ સ્મૃતવ્યાઃ ।

યોગઃ ઇતિ વિશ્વપ્રક્રિય સમ્બન્ધિત પર્યન્તમ્ અસ્મિન્ પ્રપચ્ચે સાધુકર્મ ચ દુષ્ટકર્મ ઇતિ ભાવનાનાં ભેદદર્શનં ન વર્તતે । યોગ દૃષ્ટેઃ દુષ્ટકર્મ ઇતિ ન ભવતિ તથૈવ સાધુકર્મ ઇતિ ન ભવતિ । વ્દયોઃ કર્મણોઃ સ્મૃતીન્ ચ તેષાં સ્મરણાન્ મનસઃ સંપૂર્ણેન વિચિન્નાવસરઃ અસ્તિ ।

અહં પ્રાગેવોક્તં માનવઃ સ્વમનસિ બહુકાલાત્ સંઘટિત વિદ્યમાન સર્વે સિદ્ધાન્તાન્ વેદાન્તાન્ ઇત્યાદિ સર્વાન્ વિષયાન્ શાશ્વતેન નિર્મૂલનેનૈવ બ્રહ્મજ્ઞાનમ્ અન્તરે પ્રકટિતઃ ન ભવતિ ।

તાન્ વિષયાન્ ઇતોટપિ વિપુલતયા વિવરણં કરોમિ ।

ઉદાહરણાય માનવઃ ગત જન્મેષુ કિમિતિ યોગસાધનાનાં વા ધ્યાનસ્ય ઇવ ચર્યાન્ કૃતમસ્તીતિ ભાવયન્તુ । તત્ કૃત સાધકસ્ય ઇન્દ્રિય સ્મૃતયઃ ચ સ્મૃતયઃ મનસઃ નિગૂઢાન્તરે મુદ્રિતાઃ ભવેયુઃ । કિન્તુ અયં યોગસાધનસ્ય સ્મૃતયઃ અપિ શાશ્વતેન નિર્મૂલનં કારયેત્ । અથવા અયં યોગસાધન વા ધ્યાનસ્ય સ્મૃતિઃ મનસિ એકઃ આવરણપટઃ ઇવ બ્રહ્મજ્ઞાનસ્ય જ્યોતિં ન પ્રકાશયેત્ ।

તથૈવ માનવઃ સ્વગતજન્મેષુ અનેક પ્રાપચ્ચિક સાધુકર્માણિ કૃતં ભવેત્ । તે આધ્યાત્મિકા વા

મતસંબન્ધિત વા ભવેયુઃ | સઃ માનવઃ સાંધિકસંક્ષેમાય દાનં , ધર્મમ્ ઇત્યાદિ અનેક કર્મણઃ કૃતં ભવેત્ | પ્રાપ્ત્યિક દૃષ્ટ્યા પશ્યતિ ચેત્ તે સર્વે સાધુકર્માણિ ઇતિ ગણયન્તિ | કિન્તુ તસ્ય માન મનસિ અન્તરેષુ સ્મૃતયઃ ઇવ ચ સંસ્કારાઃ ઇવ મુદ્રિતઃ ભવન્તિ | તેન કર્મઃ ગર્વઃ ઇવ ભાવનાઃ અપિ અન્તરે ઉદયિત્વા મનસિ મુદ્રિતઃ ભવિતવ્યઃ | બ્રહ્મજ્ઞાનમન્તરે પ્રકટિતાય મૈલઃ સર્વે નિર્મુલનીયઃ |

અપરઃ દિને ધ્યાનં કરોતિ સમયે અન્યં નૂતનાનુભવં પ્રાપ્તવાન્ | કિન્તુ તેષામ્ અનુભાવાનાં સંવૃત દિનાઃ મમ સ્મરણં ન ભવન્તિ | જપં કૃતં મન્ત્રાન્ અપિ સાધનકૃત પ્રદેશાન્ વાઙ્મણ પૂરકેણ ન લિખામિ | અસ્ય માં ક્ષન્તવ્યઃ ઇતિ પાઠકાનાં પ્રાર્થયામિ |

યદાહં એતે અનુભવાન્ પ્રાપ્ત સમયે એકસ્મિન્ દિને અપિ ગ્રન્થં લેખનીયઃ ઇતિ ન ચિન્તયામિ | તેન એતે અનુભવાન્ સર્વાન્ ભવિષ્યતિ પ્રયોજનાય કુત્રાપિ ન લિખિતવાન્ |

એતે અનુભવાઃ સર્વે લેખનાય સમયઃ આગતઃ તેન અહં મમ સર્વ શક્તિં નિયુજ્ય તે અનુભવાન્ સ્મર્તવ્યઃ લેખનાય પ્રયત્નં કરોમિ | તેન ક્વલિતેન કુત્રાપિ એકસ્મિન્ પ્રદેશ સંવૃત ઘટનાઃ અપિ અનુભવાન્ લેખના ક્રમે દોષાઃ ભવેયુઃ | તથૈવ કાઙ્મ્યન ઘટનાઃ અપિ અનુભવાન્ અનુ વિસ્મરણઃ ભવેયમ્ |

યદાહં ઉપરિ વિવરણાય અસ્મિન્ સન્દર્ભે ધ્યાનં કરોતિ સમયે યથાવિધિવત્ પૃષ્ઠવંશેન શક્તેઃ આરોહણ પ્રારમ્ભઃ ભવતિ | અસ્મિન્ વારે શક્તિપ્રવાહાનુભૂતિઃ પૂર્વાનુભૂતેભ્યઃ સમ્પૂર્ણતયા ભિન્નઃ ભવતિ | અસ્મિન્ પર્યાયે અનેક શતસ્રાઃ પિપીલકાઃ મમ પૃષ્ઠે આરોહણાઃ ઇતિ અનુભૂતિઃ પ્રાપ્તઃ | તેન પૃષ્ઠભાગઃ સમસ્તઃ કણ્ડુયઃ ભવતિ | છિદ્રનાય વાઙ્મણ અપિ ઉદ્ભૂતઃ | અન્તિમે ઉપરિ આરોહણ શક્તિ પ્રવાહઃ હૃદયસ્થિતઃ પ્રાન્તસ્ય પ્રાપ્તાનન્તરે પૃષ્ઠોપરિ કુણ્ડુયઃ રુદ્ધઃ |

અનન્તર દિને મમ સમ્ભવિતાનુભવં પ્રતિ ગુરવે નિવેદયામાસ સઃ ઉક્તવાન્ યત્ ભવિષ્યતિ શક્તેઃ એવં વિધપ્રવાહઃ અપિ ઉપરિ ગચ્છતીતિ સમ્ભવતીતિ | મમ શિરોપરિ કર્ણે , નાસિકે , નેત્રે , મુખે , કપોલે , કેશેષુ સર્વેષુ શક્તિ પ્રવાહઃ સંપદ્યતે ઇતિ ઉક્તવાન્ | ઇતોટપિ શિરાત્ બાહ્યેન પ્રપચ્ચે અપિ પ્રવહતિ ઇતિ અપિ ઉક્તવાન્ ગુરુઃ |

ઉપરિ ઘટનાનન્તરે અહં ગુરોઃ સમક્ષાત્ વિરામં સ્વીકૃત્ય મમ જીવિતે શેષપ્રારબ્ધસ્ય અનુભવિતાય વૃત્યાનુસારેણ પુનઃ ગતવાન્ |

અત્ર સર્વેષાં પાઠકાનાં વિષયમેકં વક્તુમિચ્છામિ | કુણ્ડલિનીશક્તેઃ જગરણઃ અપિ પૃષ્ઠવંશવ્યવસ્થેન શક્તેઃ આરોહણં પ્રતિ યોગશાસ્ત્રેષુ ઉક્તવિધાનેન મમ શરીરે અપિ સંવૃતઃ | કિન્તુ શક્તેઃ પ્રવાહં પ્રતિ અન્ય વિષયમપિ શાસ્ત્રેષુ ઉક્તમાસીત્ | કુણ્ડલિનીશક્તિઃ વાયૌ ઉત્પત્તન પક્ષઃ ઇવાપિ આરોહણં કરોતીતિ શાસ્ત્રેષુ લિખિતમસ્તિ |

અહં સર્વેષાં પાઠકાનાં વિનયેન અયં વિષયં પ્રતિ વિવરણં દદામિ | એતાવત્ અનુભવઃ અપિ મમ સંવૃતઃ અસ્તિ ઇતિ વિજ્ઞાપનં કરોમિ | કિન્તુ અયં અનુભવં પ્રતિ મમ નિર્દિષ્ટેન સ્મર્તઃ નાગચ્છતિ | તેન અયં અનુભવઃ મયા પ્રાપ્તમિતિ સાધુ વક્તું નાર્હઃ |

અસ્મિન્ ગ્રન્થે અત્તનન્તરં શક્તેઃ પ્રવાહં પ્રતિ વિપુલેન લેખયિષ્યામિ | મમ શરીરે મસ્તિષ્કઃ

પૃષ્ઠવંશવ્યવસ્થે શક્તેઃ પ્રવાહઃ અનન્તર દિનેષુ અનેક રીતિષુ રૂપાન્તરં પ્રાપ્તઃ | અનેન સહ અસ્મિન્ દિનેષુ અહમ્ એતે અનુભવાન્ પ્રતિદિને દૈનિકવૃત્તિપત્રિકે લેખનમપિ ન કૃતવાન્ | તેન મમ સંભવિત સર્વે અનુભવાન્ ઈદાનીં વિવરણાય બહુ કષ્ટઃ ઈવાસ્તિ |

તદા દિવસેષુ અહં પ્રતિ દિનં ધ્યાનં કુર્વન્નસ્મિ | ધ્યાનં કરોતિ પ્રતિવારં શક્તેઃ આરોહણઃ અપિ મમ શરીરે ઘટનમસ્તિ | એકસ્મિન્ દિને ધ્યાનં કુર્વન્ સમયે શક્તેઃ આરોહણઃ મમ પૃષ્ઠભાગે નાભિ પ્રાન્તસ્ય ગમ્યતિ | ઉપરિ ઉદૃત શક્તિઃ અસ્મિન્ પ્રાન્તે રુદ્ધઃ તત્રૈવ ધૂર્ણઃ પ્રારમ્ભઃ | કિઞ્ચિત્ સમયાનન્તરે શક્તેઃ ચલન વેગઃ અધિકઃ બભૂવ |

ન કિમપિ સાધુ અર્થભાવનાગોચર વિધાનેન ચ એકાદ્ભુતવિધાનેન મમ પૃષ્ઠવંશવ્યવસ્થોપરિ શક્તિઃ ચલનસ્ય અનુભૂતિઃ સંપદઃ | તત્ ચલનસ્ય રીતિઃ પ્રપચ્ચે સર્વેષાં પરિચયઃ કેનાપિ ચલનેન તુલયિત્વા ન વદામિ | યાવદહં વક્તુમિચ્છામિ સર્વ કેવલમ્ એકઃ એવ | અતિ વેગપ્રભાવઃ અપિ ન કિમિતિ અર્થગોચરઃ શક્તેઃ ચલનં મમ પૃષ્ઠોપરિ નાટ્યં કૃતઃ ઈત્યેવ વક્તું સમર્થઃ |

તથૈવાહં ધ્યાનં કુર્વન્ સમયે અનેકવારાઃ અનેક વિધાઃ અપિ અદ્ભુતશક્તિઃ ચલનાનામ્ અનુભૂતિઃ પ્રાપ્તવાન્ | કાઞ્ચન સન્દર્ભેષુ શક્તિઃ મમ પૃષ્ઠવંશસ્ય મધ્યભાગે કૃશસૂત્ર ઈવ માર્ગેણ પ્રાયઃ પૃષ્ઠવંશ મધ્યભાગસ્ય ખણ્ડયન્ ઉપરિ આરોહિત અનુભૂતિમપિ પ્રાપ્તવાન્ |

એકઃ સુદીર્ઘસમયઃ ધ્યાનં કુર્વન્ વ્યયયિતાનન્તરે મમ મનઃ અતીવ વિનયેન વિદ્યમાન ઈતિ અનુભૂતિઃ પ્રાપ્તઃ | મમ શિરસિ પ્રાપ્તાનુભૂતિમ્ અન્યવિધ ક્રિયાં પ્રતિ અત્ર લિખામિ | મમ શિરસિ ભારઃ સ્થિત અનુભૂતિઃ સદા ભવેત્ | અયં અનુભૂતિઃ કાઞ્ચન વર્ષાણિ નિરન્તરં પ્રચલિતઃ | તેન સહ મમ શિરસિ સુરાયાઃ મદ મપિ સદા ભવેત્ | ઈયં સુરામાન્દં રાત્રૌ અપિ દિનમ્ અપિ વર્તતે કેવલમ્ ઉદયં નિદ્રાત્ ઉત્તિષ્ઠાનન્તરં કિઞ્ચિત્ સમય પર્યન્તમ્ એવ શિરસિ ભારઃ ઈતિ અનુભૂતિઃ વિસૃજ્યમાનઃ લઘુઃ ઈવ વર્તતે | એતત્ ન અપિ ઈતઃ મમ શિરસિ સદા અદ્ભુત અનુભૂતિઃ ગતવાન્ | એકઃ વિધઃ રસપ્રક્રિયા કિમિતિ મમ શિરસિ સદા પ્રચલતીતિ અનુભૂતિઃ પ્રચલતિ | તેન સહ શક્તિઃ મમ શિરોભાગે પ્રવહિત પ્રતિવારં શક્તિઃ મમ શિરસ્ય ઉપરિ ભાગે પ્રવહતિ ઈતિ અનુભૂતિઃ પ્રાપ્યસિ |

કિન્તુ મમ શરીરે સંચલિત મારણલોમમ્ ઈવ શક્તિપ્રવાહેન મમ ભૌતિકેન ચ માનસિકેન દૈનિક જીવિતે ન કિમપિ સમસ્યા નાસ્તિ |

ભાગ:- 12

મમ શરીરે વિશ્વશક્તિ ગમનમ્

અસ્મિન્ ગ્રન્થે ઈતઃપૂર્વં લિખિત ભાગે મસ્તિષ્કઃ પૃથ્વંશસ્ય વ્યવસ્થયા માનવ શરીરે કુણ્ડલિનીશક્તિપ્રવાહં પ્રતિ અલિખમ્ | અસ્મિન્ વ્યવસ્થયામ્ ઈતોટપિ સંવૃત અનેક વિધ ક્રિયાન્ પ્રતિ વિવરણાય પુનઃ અસ્મિન્ ગ્રન્થે અનન્તરં લેખિષ્યામિ અસ્મિન્ ભાગે ન વિવરણાય કારણં વ્દયઃ અપિ ભિન્નો |

અત્ર પાઠકાનામ્ અહં વિષયમેકં વિપુલતયા વક્તુમિચ્છામિ | ક્રિયા ઈતિ પ્રારમ્ભેનાનન્તરં શરીરે સદા વિરામઃ ઈવ નવિરામેન ૨૪ વાદનાનિ પ્રચલતિ | તત્ માનવ શરીરે સર્વેષુ કોશેષુ એકપર્યાયમેવ સંભવેત્ વા કેવલં કિમિતિ એકે કોશે અપિ સંભવેત્ | તેન ક્રિયાણામ્ અભિવ્યક્તીકરણં નિર્દિષ્ટેન વિભજનં કૃત્વા વક્તુમ્ ઈતિ બહુ કષ્ટઃ | અસ્મિન્ ભાગે અપિ અહમ્ અહં ક્રિયાણામ્ અભિવ્યક્તીકરણં પ્રતિ અપિ મયા ગતાનુભવાન્ પ્રતિ વિવરણં પ્રચલતિ |

મમ શરીરે મસ્તિષ્કઃ પૃથ્વંશસ્ય વ્યવસ્થયા શક્તેઃ આરોહણ ક્રમે પ્રવહિતાનન્તરે મમ શરીરનાડીવ્યવસ્થા સર્વમ્ આમૂલાત્ પ્રકંપનં કારિતઃ |

યદાહં ગાઢેન સુષુપ્તિ સમયે વિન મમ શરીરે શક્તિઃ ૨૪ વાદનાનિ પ્રવહિતાનુભૂતિં પ્રાપ્તમ્ |

ઈદાનીં પાઠકાનામ્ પ્રાયઃ આશ્ચર્યચકિત અદ્ભુત વિષયં વદામિ | માનવઃ ગાઢ સુષુપ્તૌ વિદ્યમાને શરીરે ક્રિયાઃ અભિવ્યક્તીકરણં રુદ્ધઃ ભવતિ ઈતિ વા શક્તિ સંચારઃ કરણમ્ અનુરોધયતીતિ તત્ર નાસ્તિ | અહમ્ અયં વિષયં પ્રતિ કાંચન ઉદાહરણાનિ દદામિ | તેઃ આધારેણ અન્ય વિષયાન્ પાઠકાઃ સુલભતયા ઉત્પ્રેક્ષયિષ્યન્તિ | અસ્ય વિષયસ્ય અવગાહનં પાઠકાનામ્ અત્યવસરઃ | કિમર્થમિતિ ચેત્ વિશ્વશક્તિઃ એકસ્મિન્ સાધકે ક્રિયાણામ્ અભિવ્યક્ત સમયે , એતે ક્રિયાઃ સાધકસ્ય નિયન્ત્રણે ન ભવન્તીતિ વિષયં સાધકસ્ય વિપુલેન ભાવયતીતિ ક્રોતિ | એતે ક્રિયાઃ શરીરે , મનસિ ચ સાધકસ્ય દૈનિક જીવિતે કુત્રાપિ સંભવિષ્યતિ | ક્રિયાઃ અભિવ્યક્ત સમયે તેષામોપરિ તસ્ય કિમપિ નિયન્ત્રણઃ ન ભવતીતિ વિષયઃ તસ્ય સાધકસ્ય અર્થબોધનાય જ્ઞાનમપિ વિશ્વશક્તિઃ પ્રદાસ્યતે | તેન અભિવ્યક્ત કાચ્યન ક્રિયાણામ્ અવલોકનેન , તે આધુનિક શાસ્ત્રસ્ય અગ્રાધ્યમાનાઃ પશ્યન્તિ | અસ્મિન્ ભાગે એતેષાં ક્રિયાણામ્ સમ્બન્ધિત કાચ્યન ઉદાહરણાનિ ઉક્તવાન્ | તે પાઠકાનામ્ અસ્ય વિષયસ્યાવગાહનાય પ્રયુજ્યતે |

એકસ્મિન્ દિને અપરાહને અહં નિદ્રાં ગચ્છામિ | ઝટિતિ મમ ચલત્ વાણી શબ્દાયતીવ શૃતં | અહં નિદ્રાત્ ઉત્થાય ચલત્ વાણીં ગૃહીત્વા વદામિ | કિન્તુ વ્દિતીય પક્ષેસ્થિતઃ દોષ સંખ્યા કૃતવાનિતિ જ્ઞાતઃ | તેન વાણિના મમ નિદ્રા ભંગઃ અભવત્ | અહં પુનઃ નિદ્રાં ગન્તુમિતિ પર્યંકે આરોપયામિ | યદાહમ્ આરોપિતઃ મમ શરીરે મસ્તિષ્ક પૃથ્વંશસ્ય વ્યવસ્થયાં તીક્ષ્ણ પ્રકંપનાઃ સંવૃતવન્તાઃ ક્રિયા પ્રારમ્ભયતિ | યોગસાધકસ્ય ક્રિયત્ નિદ્રા અવસરઃ તત્ જ્ઞાનવતીવ વિશ્વશક્તેઃ નિયન્ત્રણે વર્તતે | એવં મમ નિદ્રા અનેક વારાન્ ભંગઃ ભવતિ |

અન્ય સન્દર્ભે યદાહં નિદ્રાં ગચ્છામિ મધ્યે સ્વપ્ને ગતવાન્ । ઝટિતિ અસ્માત્ સ્વપ્નાત્ અન્ય ભયાવહ સ્વપ્ને ગતવાન્ । તેન ભયેન મમ નિદ્રભંગઃ ભૂત્વા જાગ્રતાવસ્થાયાં પુનરાગતઃ । મમ જાગ્રતાવસ્થ સમયાત્ ક્રિયા પ્રારમ્ભઃ । મમ શરીરે મસ્તિષ્કઃ પૃષ્ઠવંશસ્ય સર્વં વ્યવસ્થા તીવ્ર સ્પન્દનૈઃ કમ્પિતઃ ।

જાગૃતસ્થિતેઃ અપિ સુષુપ્તિસ્થિતેઃ મધ્યે અન્યઃ સ્થિતિઃ અસ્તિ । તામ્ અવસ્થાં સંસ્કૃતે તન્દ્રાવસ્થા ઇત્યુચ્યતે । કિન્તુ અસ્ય સ્થિતેઃ પ્રતિ પ્રપગ્ચે અધિકેન કસ્યાપિ ન જાનાતિ । કિમર્થમિતિ પ્રપગ્ચે લભ્યમાન યોગશાસ્ત્ર ગ્રંથેષુ અપિ સાધરણેન સર્વેષાં પરિચિત ચત્વારિ સ્થિતયઃ પ્રતિ એવ લિખિતમ્ અસ્તિ । તે જાગૃતસ્થિતિઃ , સ્વપ્નસ્થિતિઃ , અપિ નિદ્ર સ્થિતિઃ, ચિન્તા નાસ્તિ સમાધિ સ્થિતિઃ । કિન્તુ ગૃતસ્થિતેઃ પિ સ્વપ્નસ્થિતેઃ મધ્યે સ્થિતઃ સ્થિતિઃ તન્દ્રાવસ્થાં પ્રતિ અધિકેન સમાચારઃ કુત્રાપિ ન લભ્યતે ।

અહં પ્રાયઃ પ્રતિદિનમ્ અસ્મિન્ સ્થિતૌ પ્રવેશયામિ । અસ્મિન્ સ્થિતૌ અહં નગરાન્ , પટ્ટણાન્ અપિ ગ્રામાન્ ઇત્યાદિ કતિપય અદ્ભુત અપિ આશ્ચર્યકર દૃશ્યાન્ દર્શિતવાન્ । અસ્મિન્ પ્રદેશેષુ કેચન આધુનિક કાલ નગરાઃ , પટ્ટણાઃ ચ ગ્રામાઃ અપિ વર્તતે । કિન્તુ તાન્ અહં જીવિતે કદાપિ નદ્રુષ્ટ કારણેન અનભિજ્ઞાતવાન્ । કાનિચિત્ સન્દર્ભેષુ દૃશ્યે પશ્યતિ નગરે ભવનાનામ્ ઉપરિ લિખિત નામાનિ ઇત્યાદીન્ પઠનાય પ્રયત્નઃ કૃતવાન્ । કિન્તુ દૃશ્યઃ સ્વલ્પકાલાત્ એવ દર્શનઃ ભવતિ । અપિ ચ વેગેન પરિવર્તયતિ । તેન ફલિતેન તત્ દૃશ્યે દર્શનસ્ય નગરમ્ વા પટ્ટણમ્ વા અભિજ્ઞાતાય કેચન આધારાઃ લભ્યતે વા ઇતિ મયા કૃત પ્રયત્નઃ વ્યર્થઃ બભૂવ । કાગ્ચન સન્દર્ભેષુ દર્શિત દૃશ્યે લિખિત ભાષાઃ અપિ અપરિચયાઃ ઇવ સન્તિ । કાગ્ચન સન્દર્ભેષુ મમ દર્શિત પ્રદેશાઃ અતીવ વિચિત્રઃ ભવન્તિ । તે ભૂમૌ સન્તિ વા ન અપિ ચ તે કદાપિ પૂર્વે સન્તિ વા ન વા ઇતિ શંકા જાયતે । ઇતોટપિ અનેક પરિચયાઃ ચ અપરિચયાઃ આયુધાઃ , પુષ્પાણિ , તરવઃ , વનચરાઃ , માનવાઃ તેષાં મિખાનિ , તે ધારિત વસ્ત્રાણિ વાહનાઃ ઇત્યાદયઃ દર્શનઃ ભવન્તિ । યદાહં દર્શિત દૃશ્યાઃ કેચન સ્પષ્ટેન અપિ દર્શિતાઃ ।

કિન્તુ તથા વિધ અન્ય દૃશ્યાઃ દર્શયન્ ભવામિ । પ્રાયઃ પ્રતિ દિનમ્ અહં તસ્મિન્ સ્થિતૌ પ્રવિશ્ય એતાવત્ દૃશ્યાન્ દર્શયન્ ભવેયમ્ । એતાવત્ ક્રિયાઃ અભિવ્યક્ત સમયે એકસ્ય વ્યક્તેઃ ઇતઃ પૂર્વમ્ અનેક જન્માન્ સંચિતાઃ ઇતિ વિશ્વાસઃ અવશ્યં સમ્ભવતિ ।

આદિપરાશકિતઃ ઇવ વિશ્વશક્તિઃ માનવ મનસિ જન્માન્તરેભ્યઃ મુદ્રિત સમસ્ત ચરિત્રઃ નિર્મૂલઃ ભવતિ| એતદર્થ સઃ માનવઃ મનસિ તસ્ય ચરિતસ્ય સમ્બન્ધિત સમસ્તદૃશ્યાન્ અન્તમે અન્યવારં દર્શનં કારયતિ ।

માનવ મનસઃ મુદ્રિત જન્માન્તરાણાં ચરિત્ર નિર્મૂલનં ભવતિ તાવત્ તસ્ય માનવસ્ય વર્તમાન જન્મનિ શેષ માનવૈઃ વિદ્યમાન મોહબન્ધાઃ અપિ વિલીનઃ પ્રારભ્યતે ।

માનવઃ સ્વ ગતજન્મેષુ અનેકાનાં પ્રિયઃ વા પ્રેયસી ભવિતવ્યઃ । તથૈવ ગણનાતીત પિતૃણાં કુમારઃ ઇવ તથૈવ પિતા ઇવ મિત્રમિવ , માતા ઇવ ઇત્યાદિ મોહબન્ધાન્ અનુભૂતિં પ્રાપ્તવન્તઃ ।

બાહ્ય પ્રપગ્ચે સામાજિક જીવિતાય આસક્તિઃ અપિ ન કિમપિ દુઃખેન વિના અપિ પશ્યાત્તાપેન

વિના નિર્મૂલ: ભવતિ |

સ માનવ: સ્વ અન્તરે આનન્દેન જીવયિતું પ્રારંભિત: |

તત્ માનવ લભ્યમાન શાશ્વતાનન્દ: |

માનવાન્તરે આત્માનં પ્રગૃહ્ય ભ્રમપૂરિત સ્તરા: એકેક: અપનીય: કારયતિ સમયે આત્મજ્ઞાન: અન્તરે એવ પ્રકાશતિ | તેન મનસિ પરિવર્તનં પ્રારભ્યતે અયં પરિવર્તન કારણેન શાશ્વતાનન્દ: અપિ અન્તરે એવ ઉત્સર્પ્ય ઉત્સર્પ્ય આગમનં પ્રારભ્યતે | એવં કથં સંપદ્યતે ઈતિ આનન્દ: નામ આત્મન: લક્ષણ: એવ | અત: વિશ્વશક્તિ ઈવ આદિપરાશક્તિ: માનવે સંઘટિત મોહબન્ધાન્ ખાણ્ડનેન તસ્ય વ્યક્તે: ઉપરિ સ્વ કૃપાપ્રાવૃટ્ વર્ષતિ | સાધકમન: મોહબન્ધાન્ વિસર્જનેન કથમિતિ ઉન્નતસ્થિતીનામ્ પ્રાપ્નોતિ ઈતિ તસ્ય મનસ: ઉપરિ પ્રપચ્ચે કિમપિ વિષય: સ્વસ્ય પ્રભાવં ન દર્શયતિ | સન્તોષ: અપિ દુ:ખ: વા અન્ય ઘટ્ઘટ પ્રકૃતિના મિલિત પ્રાપચ્ચિક વિષયા: તસ્ય વ્યક્તે: મન: પ્રભાવિત: ન કરણીયા: |

માનવસ્યાન્તરં સ્વસ્યાન્તરે સમ્પૂર્ણ તૃપ્તિમ્ અનુભૂતિં પ્રાપ્નોતિ | અયમ્ અનુભૂતિં પ્રાપ્તાય બાહ્યપ્રપચ્ચાત્ ઈત: કસ્યાપિ અવસર: નાસ્તિ |

એવં સિદ્ધમહાયોગ: સાધકમ્ અમરત્વ પક્ષે પ્રસ્થાનં કારયતિ |

પાઠકા:એકં વિષયં અવગાહનાય વિજ્ઞપ્તિં કરોમિ | મનસિ એવં પરિવર્તનાગમનમ્ ઈતિ રાત્રિ એવ ન સમ્ભવતિ | અસ્ય બહુ સુદીર્ઘ સમય: ભવતિ | કાંચન સન્દર્ભેષુ વિશ્વશક્તિ: મન: અતિવેગેન ઉન્નત શ્રેણીનાં નયતિ | મન: પુન: અધોસ્થિતે: આગમનમપિ સંપદ્યતે | અધોસ્થિતે: પતન મન: પુન: ઉન્નત શ્રેણીનાં પ્રાપ્નોતિ | અત: યોગસાધને બહુ સહિષ્ણુતા ઈતિ વર્તનીય: |

માનવ શરીરે નાડીવ્યવસ્થયા શક્તિ: કથં સંચાર: કરોતીતિ વિષયં પ્રતિ અહં વદામિ |

અધિકવારા: શક્તે: સંચારમ્ અહં મમ ગુદસ્ય ચ જનનાડ્ગસ્ય પ્રાન્તે અનુભૂતિં પ્રાપ્તવાન્ | કાચ્યન સન્દર્ભેષુ શેષ શરીર ભાગેષુ અપિ અનુ ભૂતિં પ્રાપ્તવાન્ | એકેકવારં જનનાડ્ગે ચ જનનાડ્ગસ્ય પ્રારમ્ભ પ્રાન્તે અપિ શક્તિપ્રવાહાનુભૂતિં પ્રાપ્તવાન્ | કુણ્ડલિનીશક્તિ: પૃષ્ઠવંશસ્ય પ્રારમ્ભ પ્રાન્તે કેન્દ્રીકૃત કારણેન એવમેવ સંપદ્યતે ઈતિ ભાવયામિ | યોગશાસ્ત્રગ્રન્થાનુસારેણ નિદ્રાણ કુણ્ડલિનીશક્તિ: જાગૃતાનન્તરે જનનાડ્ગસ્ય પ્રારમ્ભ પ્રાન્તસ્ય આગચ્છતિ | એતત્ સ્વાધિષ્ઠાન ચક્ર: ઈત્યુચ્યતે | પ્રાય: તેન અહં શક્તે: પ્રવાહસ્ય અસ્મિન્ પ્રાન્તે ગણનાતીત સન્દર્ભેષુ અધિકેન અનુભૂતિં પ્રાપ્તવાન્ |

અનેક સન્દર્ભેષુ ધ્યાનં કરોતિ સમયે મમ કિમિતિ બલવત્ કામવાચ્છા પ્રભવતિ ઈતિ, અહં ધ્યાનાત્ ઉત્તિષ્ઠ મૂત્રશાલે ગત્વા પુન: ધ્યાને ઉપવિશતિ | અનેક સન્દર્ભેષુ વીર્યસ્ખલનં બિન્દુ બિન્દુ ઈવ મમ વસ્ત્રાણિ સિક્તા: ભવન્તિ | અનન્તર દિનેષુ અહં વિના વસ્ત્રૈ: નગ્નેન ધ્યાને ઉપવિશામિ |

અનેક સન્દર્ભેષુ વીર્યસ્ખલનાત્ બિન્દુ બિન્દુ ઈવ અહમ્ ઉપવિશ્ય આસનોપરિ પતિત: ભવતિ |

અનેક સન્દર્ભેષુ અસહ્યકર કામક્રિડાનાં સમ્બન્ધિત ચિન્તા: મનસિ ઓઘ: ઈવ પ્રવહિતા: | તે

ચિન્તા: એકેક વારં જીવિતે અતિ પરિચય: અપિ પૂજનીયનાં સમ્બન્ધિતાનામ્ અપિ ભવિતવ્યા: | મમ દૃશ્યા: અપિ દર્શન: ભવન્તિ | કિન્તુ અહમ્ એક: મૌનપ્રેક્ષક: ઇવ ધ્યાનં કુર્વન્નાસ્તે |

ક્રિયા: શરીરે અભિવ્યક્ત સમયે કામક્રીડા સમ્બન્ધિત અનેક ચિન્તા: મનસિ અન્તર્ભાગાત્ ઉત્સર્પિત: ઉપરિ આગચ્છન્તિ | અયં ચિન્તા: યોગસાધકસ્ય અતિ પરિચય: અપિ પૂજનીયનાં સમ્બન્ધિતા અપિ ભવેત્ | એતે જન્મજન્મેભ્ય: માનવ અન્તરે સંઘટિત ઈન્દ્રિયાણામ્ અનુભૂતય: અપિ તેષાં સ્મૃતય: | એતાવત્ ચિન્તા: મનસિ પ્રતિભિમ્બ સમયે માનવમનસ: અધિક ઘાત: પ્રહારયતિ | કિમિતિ અસ્મિન્ પ્રપચ્ચે પ્રતિ માનવ: પાપ: ચ પુણ્ય: ચ ઇતિ ભાવનૈ: ઘર્ષતિ ભવેત્ | અયં પરિમિત નિબન્ધનાનાં કારણેન અપરિમિત આત્મન: જ્ઞાનમ્ અન્તરે ન પ્રકાશતે | તેન સર્વ જ્ઞાતં જ્ઞાનવતીવ વિશ્વશક્તિ: યોગસાધક મનસ: એતે સર્વે સંસ્કારાન્ શાશ્વતેન નિર્મૂલયતિ | તસ્મૈ એવ એતેષાં ક્રિયા: અભિવ્યક્તા: ભવન્તિ | એક: સામાન્ય માનવ: યોગસાધને ઉન્નતસ્થિતિમ્ અપ્રાપ્ય મનસા અયં વિષયં ન ભરતિ | તેન ક્લિતેન મન: ભય: ઇતિ રુઝમતેન અધોગચ્છતિ | સ: અસ્મિન્ પ્રપચ્ચે જીવનાય અપિ અર્હતાં ગમયતીતિ અનુભૂતિં પ્રાપ્તમપિ સંપદતે |

મનસ: અન્તરે જન્મજન્મેભ્ય: સંઘટિત સંસ્કારા: નિર્મૂલનાય અવસર: અસ્તિ | તત્ કેવલં જ્ઞાનવતીવ વિશ્વશક્તિ: એવ કર્તવ્યતાધિકાર: અસ્તિ | તેન એતાવત્ ક્રિયા ઇતિ આદિપરાશક્તિ: યોગસાધકસ્ય મનોપરિ અજ્ઞાનસ્ય નિર્મૂલનાય અભિવ્યક્ત એક: જ્ઞાનક્રીડ ઇવ ઇતિ વક્તું શક્યતે |

સર્વે ભયા: , આકુલિતા , કામક્રીડાનાં સમ્બન્ધિત ઊહાજનિત ચિન્તા: , વિકારભાવનાનાં , પાપપુણ્ય સમ્બન્ધિત ચિન્તા: , ધર્મ: ચ અધર્મ: ઇતિ ભાવાનાં સમ્બન્ધિત ભ્રમપરિત ઉત્પ્રેક્ષાજનિત ચિન્તા: ઇત્યાદ્યા: સર્વે યોગસાધકસ્ય મનસિ અન્તિમ વા પ્રતિભિમ્બ: કારયન્તિ | સાધકસ્ય મનસિ સંઘટિત સમસ્તમૈલાં શાશ્વતેન નિર્મૂલનાય વિશ્વશક્તિ: એવમ્ કૃતવતિ |

ઉપરિ વર્ણિત વિષયા: એવ નાસ્ત્યેવ દેવી દેવતાનાં સમ્બન્ધિત અનેક વિકાર ચિન્તા: અપિ મનસિ પ્રકટિતં ભવેયુ: | મનસિ પ્રવાહા: ઇવ આગત , ગત ચિન્તાન્ નિયન્ત્રણાય કદાપિ પ્રયત્ન: ન કૃતવાન્ | કેવલમ્ એક: મૌન પ્રેક્ષક: ઇવ મમ મનસા મનસિ ક્ષણકાલ: ચલિત્વા મયાભૂત અયચિન્તના મૈલામ્ આલોક્ય વર્તતે | મમાન્તરે પવિત્રં કારયિત અયં રજસં આલોક્યન્ મૌનેન ધ્યાનૈ વર્તિતવ્ય: |

આત્મસાક્ષાત્કારાય ઉડડીયમાન અસ્મિન્ માર્ગે ભગવત: કરુણા અપિ એતાવત્ કૂર્ત્વેન રૂપં ધારયતીતિ અહં ન કદાપિ ઉત્પ્રેક્ષિતવાન્ |

વિશ્વશક્તિ: શરીરે સર્વેષુ ભાગેષુ અપિ પ્રતિ અણૌ નિરન્તરેણ પ્રવહતિ |

અયં શક્તે: સંચાર: મમ શરીરસ્ય ઉપરિભાગે , નાસિકે , નાસિકારન્ધ્રેષુ , કર્ણે , મુખે , જિહ્વાયાં , ગાણે , નેત્રયો: , કણ્ઠે , હસ્તયો: , ભુજેષુ , પ્રપાન્યો: , ઉદરે , જઘનયો: , અપરં પ્રપાદયો: અપિ નિરન્તરં ચલતીતિ અનુભૂતિં પ્રાપ્તવાન્ |

એકેકવારં શક્તે: પ્રવાહ: સ્પન્દન: ઇવ , અપિ અન્યવારં સૂર્યા અન્ત: નિક્ષપાણવત્ ઇવ અનુભૂતિ: પ્રાપ્ત: | મમ શરીરે અન્તર્ભાગે સંપાદ્યમાન અયં ભીભત્સ: વર્ષાણિ પર્યન્તં પ્રચલિત: શરીરે શક્તે: ક્રિયાશીલત કેન વિધાનેન વર્તતે ઇતિ નિર્દિષ્ટેન વર્ણનાય કષ્ટ: | કેયન સન્દર્ભેષુ શક્તે: ચલનમ્ અપિ પ્રવહિત વિધાન: અદ્ભુતમિવ અનુભૂતિ: ભવેત્ | કિમપિ એકસ્મિન્ ક્ષમપદ્ધતૌ વિદ્યમાનેતિ ન

ભવતિ | સહજેન અસ્મિન્ પ્રપચ્ચે સર્વેષાં પરિચયઃ અનેક વિધ ચલનૈઃ શક્તેઃ સંચારં તુલયિત્વા ન નિરુપયેત્ | શરીરે શક્તેઃ ચલનં બાહ્યપ્રપચ્ચે વિદ્યમાન તથૈવ વર્તતે વા એવમેવ વર્તતે ઈતિ ન ઉચ્યતે | શક્તિઃ શરીરે પ્રતિ ભાગે પ્રવહતિ | એતે સર્વાન્ અનુભવાન્ મમ ગુરુણા અપિ સ્વલ્પસંખ્યા યોગાભ્યાસકૈઃ વિના અહં કદાપિ કેનાપિ ચર્ચિતવાન્ ન |

એતે સર્વાન્ અનુભૂતયઃ હેતુબદ્ધાઃ ન | કિન્તુ આધુનિક શાસ્ત્રસ્ય નિયમાનામ્ અનુસારેણ સન્તિ વા ન ઈતિ વિષયઃ અહં કદાપિ ન ગણ્યતે |

ભાગ: – 13

પૃષ્ઠવંશ: – મસ્તિષ્ક વ્યવસ્થાયાં પ્રત્યેક સ્પન્દના:

માનવ શરીરે શ્વાસ: ઇતિ મનસઃ કર્મ | ક્લોમયોઃ ચલનસ્ય કારણઃ માનવસ્ય મનઃ ઇત્યર્થઃ | ક્લોમયોઃ ચલને વાયુઃ અન્તઃ ઉચ્છવાસ અપિ નિશ્વાસનં સંપદ્યતે | કિન્તુ શ્વાસપ્રક્રિયાઃ મૂલકારણં મનઃ એવ | મનઃ પ્રશાન્તયા અપિ નિર્મલેન ન ભવતિ સમયે શ્વાસઃ અપિ અસહજઃ ઇવ પરિવર્તયતિ | સર્વેષાં પાઠકાનામ્ અયં વિષયં પ્રતિ જ્ઞાતમ્ એવ | માનવઃ અશાન્તિ વા ક્રોધેન ભવતિ સમયે શ્વાસપ્રક્રિયા અપિ પ્રશાન્તેન ન ભવતિ | શ્વાસસ્ય વેગઃ વૃદ્ધિઃ ભવતિ | તથૈવ માનવઃ ભયેન અપિ ઉત્કણ્ઠેન ભવતિ તદા અપિ શ્વાસપ્રક્રિયા પ્રશાન્તેન ન ભવતિ |

યોગસાધને માનવમનઃ ન કિમપિ ચિન્તાઃ ભવતિ ચેત્ પ્રશાન્તેન અપિ નિર્મલેન પરિવર્તિતઃ અસહજ શ્વાસપ્રક્રિયા સંપૂર્ણતયા રુદ્ધસ્થાયિ પર્યન્તં ગચ્છતિ | પ્રતિ માનવઃ યોગસાધને મહત્ દશાયાં વિદ્યમાનાય ન ભવતિ તાવત્ અતઃ , શ્વાસપ્રક્રિયા સંકેતિકાનુસારેણ સંપૂર્ણતયા રુદ્ધં ન ભવતિ | કિન્તુ બદ્ધાત્ આલોક્યાનામ્ એવ શ્વાસઃ રુદ્ધઃ ઇતિ દૃશ્યતે | પ્રાયઃ અનેક કારણેન એકઃ યોગિઃ દીર્ઘકાલઃ વિના વાયુના સમાધૌ વર્તતે સાધ્યઃ ભવતિ | શ્વાસપ્રક્રિયા રુદ્ધઃ કારણેન શરીરે સર્વે જીવવ્યવસ્થાઃ અપિ પ્રાયેણ રુદ્ધાઃ ભવન્તિ | શરીરે વૃદ્ધાપ્ય પ્રક્રિયા અપિ પ્રાયેણ રુદ્ધઃ ભવતિ | પ્રાયઃ અનેક એકસ્ય યોગિનઃ કિમપિ આહારઃ અપિ જલં વિના દીર્ઘકાલઃ સમાધૌ જીવનાય સામર્થ્યઃ સમ્ભવતિ | કિન્તુ એતત્ આધુનિકશાસ્ત્રેણ અડ્ડગીકૃતઃ વા ન ઇતિ મમ નિર્દિષ્ટેન ન જ્ઞાનાતિ | કદાપિ મનઃ અપિ શ્વાસસ્ય સમ્બન્ધિત ક્રિયા મમ શરીરે અભિવ્યક્તઃ ભવતિ | શ્વાસપ્રક્રિયા રુદ્ધઃ ઇતિ અનુભૂતિં પ્રાપ્તવાન્ | અપરમ્ ઇયં ક્રિયા પૃષ્ઠવંશસ્યોપરિ વિદ્યમાનઃ કિમિતિ એકસ્ય ચક્રસ્ય વા શક્તિકેન્દ્રસ્ય ગ્રન્થિઃ ભવતિ | એતાવત્ ક્રિયા કદાપિ સંવૃતઃ કિમિતિ ચક્રે અપિ ક્રિયા સંવૃતઃ ઇતિ અર્થઃ |

તથાવિધ એકેક સન્દર્ભે મમ પર્યંકે તન્દ્રાવસ્થાયાં નિશ્ચિપ્તારિમ | ઝટિતિ પૃષ્ઠવંશે શક્તેઃ પ્રવાહાનુભૂતિઃ કૃતં | પ્રવહિત શક્તિઃ નાભિપ્રાન્તે પૃષ્ઠવંશસ્યોપરિ ઝટિતિ રુદ્ધઃ ભવતિ | એકસ્મિન્ કેન્દ્રબિન્દૌ કેન્દ્રીકૃતં સંવૃતઃ પ્રારભ્યતે | સર્વ શક્તિઃ એકઃ સૂચી ઇવ કેન્દ્રબિન્દૌ અતિ શક્ત્યા કર્ષણ્ય કેન્દ્રીકૃતમિતિ સંવૃતાનુભૂતિઃ વર્તિતઃ | ઝટિતિ મમ તિલકેભ્યાં વાયુઃ બાહ્યઃ ત્યાજ્યઃ અપિ કામ્યન ક્ષણ પર્યન્તં શ્વાસક્રિયા રુદ્ધઃ ભવન્તિ |

અનન્તરમ્ અહમ્ અયં વિષયમ્ અનુભવઃ ગુરવે ઉક્તવાન્ સઃ તથૈવનુભવઃ આગામિ સમયે મમ પૃષ્ઠવંશસ્યોપરિ અનાહત ચક્રસ્ય સમીપે અપિ સંપદ્યતે ઇતિ ગુરુણા ઉક્તં | અપરઃ એતાવત્ શ્વાસઃ રુદ્ધઃ ક્રિયા અનાહત ચક્રે સમ્ભવતિચેત્ તદનન્તરં સાધકસ્ય યોગસાધને અધઃ પતનસ્ય પ્રમાદઃ ન ભવતિ ઇત્યપિ ઉક્તવાન્ | અત્ર પાઠકાનામ્ અયં વિષયં પ્રતિ કિચિત્ વિવરણં કરોમિ | કિમિતિ યોગાભ્યાસં કુર્વન્ એકસ્ય યોગસાધકસ્ય વિદ્યમાન સર્વેષામ્ અપિ પૃથક્ ભયઃ યોગસાધને આર્જિત ઉન્નતાત્ અધઃ પતિષ્યામીતિ | અયં પતનઃ પ્રતિ સાધકસ્ય સંભવિષ્યતિ કિન્તુ પ્રતિ એકસ્મિન્ યોગસાધને કેયન નિર્દિષ્ટેન અવધીનામ્ અવતીર્યતે અયં ભયઃ મનસઃ શાશ્વતેન નિર્મલયતિ | મનઃ અપિ આધ્યાત્મિકેન ઉન્નત શ્રેણીનામ્ અવગમ્યતે | અપરઃ યોગસાધકઃ અનન્તરં પતતિ ચેત્ , તાવત્

અધિકેન અધઃ પતનં ન ભવતિ ।

મમ અયમ્ અનુભવસ્ય કેચન સપ્તાહાનન્તરે અન્યં નૂતનાનુભવઃ સંભવિતઃ । અહં પર્યંકે તન્દ્રાવસ્થાયાં સ્થાપયામિ । મમ પૃષ્ઠવંશસ્યોપરિ નાભિપ્રાન્તાત્ ઝટિતિ શક્તેઃ આરોહણં અનુભૂતિઃ પ્રાપ્તઃ । શક્તિઃ અનાહત ચક્રસ્ય સમીપે ગમ્યાનન્તરે અદ્ભુત વિન્યાસાઃ કર્તું પ્રારભ્યતે । શક્તેઃ ચલનં મમ પૃષ્ઠોપરિ બલવત્ અપિ શક્તિવન્તઃ ઘર્ષયતીવ , સંપીડયતે ઇવ અનુભૂતિઃ પ્રાપ્તઃ અનન્તરે શક્તિઃ મમ હૃદયપ્રાન્તે પૃષ્ઠવંશસ્યોપરિ સૂચી ઇવ કેન્દ્રબિન્દુ સમીપે સંકુચિતેન અપિ કેન્દ્રીકૃતઃ ઇતિ અનુભૂતિઃ સંવૃતઃ । મમ ઇતઃ પૂર્વં સંવૃત અનુભવઃ સ્મૃતિઃ આગતઃ । શક્તિઃ એવમેવ મમ પૃષ્ઠવંશસ્યોપરિ નાભિપ્રાન્તે વિન્યાસાઃ કૃતવતિ । અસ્મિન્ સન્દર્ભે એવ શક્તિઃ અધિક શક્તિવતા વિદ્યમાન ઇતિ અનુભૂતિઃ ઘટયતિ ।

માનસિકેનાહં ગુરુમહોદયસ્ય ચિત્રં સ્મર્તયિત્વા મમ પ્રણામાન્ સમર્પિતઃ ।

ઝટિતિ શક્તિઃ મમ પૃષ્ઠવંશસ્યોપરિ બાહ્વોઃ ઉપરિ ચતુર્દિશાનાં ગન્તું પ્રારભ્યતે । મમ પૃષ્ઠવંશસ્યોપરિ શક્તેઃ ચલનં ઇતોટપિ કિચિત્ સમયે કેચન નિમિષાણાં પર્યન્તં ઘટયતિ । અયમ્ અનુભવઃ કથમસ્તીતિ એકઃ મલ્લયોધઃ માં પૃથિવ્યાં સ્વ ગ્રહણે દૃઢેન સંશ્લષ્યમાનઃ ભવેત્ તથૈવ શક્તિઃ અપિ પર્યંકે મમોપરિ તથૈવ કૃતવતિ । શક્તેઃ બલઃ તથા શક્તિવતાં વર્તતે ઇતિ અનુભૂતિઃ પ્રાપ્તઃ । અસ્મિન્ વારે શ્વાસપ્રક્રિયા ન રુદ્ધઃ । અહમ્ ઇતઃ પૂર્વમેવ લિખિતમ્ ઇયં શક્તેઃ પ્રવાહસ્ય અનુભૂતેઃ પ્રાપ્ત સમયે અહં તન્દ્રાવસ્થે સ્થાપયામિ । શક્તિઃ નાભિ પ્રાન્તાત્ મમ પૃષ્ઠવંશસ્યોપરિ વેગેન આરોહણં સંવૃત સમયે અહં પર્યંકે ઉત્તાનતયા સ્થાપયામિ । શક્તેઃ ચલનં પ્રારભ્યતે ઝટિતિ ઉદરસ્યોપરિ નિમ્નપક્ષે સ્થાપયામિ । કિમર્થમિતિ શક્તિઃ અવરોધેન વિના સુનાયાસેન પૃષ્ઠવંશે પ્રવહિતઃ ભવતિ । અપિ કેચન નિમિષાનન્તરં શક્તેઃ વિન્યાસઃ મમ પૃષ્ઠોપરિ સંવૃતઃ ભવતિ, અહં કિચિત્ સમયે સ્વપ્નસ્થિતૌ ગતવાન્ । સ્વપ્નસ્થિતૌ અપિ શક્તેઃ વિન્યાસઃ મમ પૃષ્ઠોપરિ સ્વપ્નમ્ આકુલીકૃત પર્યન્તમ્ અનુભવં ઘટયતિ ભવતિ ।

સ્વપ્નમ્ આકુલીકૃતાનન્તરે શક્તેઃ વિન્યાસઃ રુદ્ધઃ । અહમપિ સ્વપ્નાવસ્થાત્ ચ તન્દ્રાવસ્થાત્ બહિરાગતવાન્ । અહં પર્યંકોપરિ કિચિત્ સમય પર્યન્તં સ્થાપયામિ ભવતિ । તદનન્તરે ઉત્થાય ગુરવે ચલત્ વાણીં કૃતવાન્ । અહં ગતં ક્રિયાં પ્રતિ ગુરવે નિવેદયામાસ એતાવત્ પર્યન્તં ક્રિયા ભૌતિક સ્થૂલ શરીરસ્ય સમ્બન્ધિતઃ ઇતિ , આગામિ કાલે શક્તિઃ મનસિ અપિ બાહ્યપ્રપચ્ચે દૈનિક જીવિતે અપિ તથૈવ ક્રિયાન્ પ્રકટિતં કરોતીતિ ગુરુણા ઉક્તં । કિન્તુ એતાવત્ ક્રિયા મમ શરીરે વિકસિત કારણેન તસ્ય બહુ સન્તોષેનાસ્તિ ઇતિ અપિ આગામિ કાલે એતત્ સાધુ ફલિતાનિ દદાતિ ઇત્યપિ તેનોક્તં ।

કેચન સપ્તાહાઃ અનન્તરે અન્યમેકં ત્રીવ્રાતુભવં સંવૃતઃ કિન્તુ અયં શ્વાસક્રિયસ્ય ન કિચિદપિ સમ્બન્ધરહિતઃ । અહં પર્યંકોપરિ તન્દ્રાવસ્થે સ્થાપયામિ અસ્મિ । મમ મસ્તિષ્કઃ પૃષ્ઠવંશસ્ય અધોભાગાત્ શક્તિઃ પૃષ્ઠોપરિ પ્રવહિતં પ્રારમ્ભઃ । શક્તેઃ ચલનં વેગેનાસ્તીતિ અનુભૂતિઃ સંવૃતઃ । ચલનઃ અતિ શક્તિવન્તઃ ભવતીતિ અપિ કિમિતિ લઘુ પોટલિકાં પટલિકા ઇતિ અનુભૂતિઃ સંવૃતઃ । શક્તિઃ પૃષ્ઠસ્યોપરિ સર્વે પ્રદેશેષુ ન પ્રવહિતઃ ઇત્યર્થઃ । શક્તિઃ અનાયતેન મસ્તિષ્કસ્ય પ્રાન્તસ્ય પ્રાપ્તાનન્તરે મમ મસ્તિષ્કાન્તરભાગે વિસ્ફોટનં સંવૃતઃ ઇતિ અનુભૂતિઃ સંપ્રાપ્યતે । નિમીલિત મમ નેત્રાભ્યાં અન્તરાકાશે અનેક વર્ણેષુ સ્થિતાઃ જ્યોતિકણિકાન્ દર્શિતવાન્ । એતત્ વિસ્ફોટનાનન્તરે

મમ મનસિ પ્રશાન્ત અનુભૂતિ પ્રાપ્તવાન્ | મમ મનઃ ક્રિયત્ નિશ્શબ્દઃ ચ નિર્મલસ્થિતૌ ગતવતિ |

અહં કદાપિ ઓંકાર શબ્દસ્ય કેચનવારં ઉચ્ચરિતેન ક્રિયા ઝટિતિ પ્રારભ્યતે | શક્તિઃ મસ્તિષ્કઃ – પૃષ્ઠવંશસ્ય વ્યવસ્થયા પ્રવહિતઃ | પૃષ્ઠવંશસ્યોપરિ ચક્રેષુ કિમિતિ ચક્રસ્ય સમીપે રુદ્ધઃ સૂચી ઇવ કેન્દ્રબિન્દૌ કેન્દ્રીકૃતઃ ભવતિ | તદનન્તરં ચત્વારિ દિશેભ્યઃ તસ્મિન્ બિન્દૌ અન્તરે શક્તિઃ સંકુચિતાનુભૂતિઃ પ્રાપ્તઃ | અનન્તરં શક્તિઃ શિરસ્યોપરિ ભાગસ્યાપિ પ્રવહિતઃ | અત્ર પાઠકાનાં વિષયમેકં વક્તુમિચ્છામિ | શક્તિઃ મસ્તિષ્કઃ પૃષ્ઠવંશસ્ય વ્યવસ્થયા આરોહણં કૃત સમયે તત્ કિમિતિ ચક્રાત્ અપિ ભવિષ્યતિ | પ્રતિવારં પૃષ્ઠવંશસ્ય અધોભાગાત્ એવ આરોહણં કૃતં પ્રારભ્યતે ઇતિ ન કિચ્ચિદસ્તિ | ઝટિતિ કિમપિ ચક્રઃ અપિ ભૂયાત્ ક્રિયાશીલ શક્તિઃ તત્રતઃ આરોહણં પ્રારંભયેત્ |

અનેક વારં શક્તિઃ મમ ભૂકુટીમધ્યપ્રદેશે આજ્ઞાયકે અપિ સૂચી ઇવ કેન્દ્રબિન્દૌ કેન્દ્રીકૃતં સંવૃતઃ | યથાવિધિના તત્ બિન્દૌ સંકુચિત અનુભૂતિઃ અપિ સમ્ભવતિ | મમ અસ્મિન્ પ્રદેશે સમ્ભવિતાનુભૂતિઃ યથાતથેન વર્ણિતું કષ્ટઃ ભવતિ | પ્રયત્નઃ કૃત્વા પશ્યામિ મમ ભૂકુટીમધ્યે કેચનવારાં સ્પન્દન ઇવ કેચન સમયેષુ સૂચી હિંસાયતિ ઇતિ અનુભૂતિઃ સમ્ભવતિ | મમ ભ્રુમુકિટિ વિદ્યમાન દશાયાં મમ શરીરસ્ય પૃષ્ઠભાગે અપિ સ્પન્દનસ્ય અનુભૂતિઃ સંપદ્યતે |

અનેકવારાઃ અહં નિદ્રાત્ જાગૃતાવસ્થાયામ્ આગચ્છતિ અનન્તરે મમ ઓષ્ઠો મન્ત્રં જપં કરોતિ ભવતિ ઇતિ અહમ્ આલોકયામાસ | તેન અહં નિદ્રાયામિ સમયે મન્ત્રં જપયતિ ઇત્યસ્તિ વિષયઃ અર્થઃ ભવતિ | મમ નિદ્રાત્ જાગૃતાવથા આગચ્છતિ સતિ મમ પ્રયત્નમ્ ઇતિ કિમપિ ન વિદ્યમાનેન મમ ઓષ્ઠો ચલિતઃ શબ્દઃ બહિઃ ન આગામનેન મન્ત્રસ્ય જપં કર્તુમ્ અહં નિરુપયામાસ | એવં ગણનાતીતવારાં સંપદ્યતે |

અનેકવારાન્ અહં ધ્યાને ભવામિ મમ અન્તરાકાશે અનેકવિધજ્યોતીનાં દર્શનઃ ભવન્તિ | પ્રજ્વલનદીપિકાઃ , પૌર્ણમિ ચન્દ્રઃ , તારકાઃ , સૂર્યઃ કેચન વારાં ગગને પ્રકાશિત વિદ્યુત્ ઇત્યાદય દૃશ્યાઃ અહં ધ્યાને દર્શનં ભવન્તીતિ | અહં પર્યંકોપરિ સ્થાપયિત્વા તન્દ્રાવસ્થે ભવતિ અપિ એતાવન્ દૃશ્યાઃ અનેકવારાન્ દર્શનઃ સંભવન્તિ | સહજેન કેચન ક્ષણાનાં સમયપર્યન્તમેવ તે દર્શનં ભવન્તિ |

કિન્તુ પ્રકાશિત દીપિકાઃ અપિ પૌર્ણમિ ચન્દ્રસ્ય દૃશ્યાઃ એવ પ્રાયેણ અધિકવારાન્ દર્શનઃ ભવન્તિ | મમ ગુરુણા ઉક્તાનુસારેણ તાન્ વિશોકા જ્યોતયઃ ઇત્યુચ્યતે સંસ્કૃત ભાષાયાં વિશોક ઇતિ પદસ્ય દુઃખં નિર્મૂલયતિ ઇત્યર્થઃ | તેન તેષાં જ્યોતીનાં દૃશ્યાઃ યોગસાધકસ્ય અન્તરાકાશે દર્શનઃ ભવતિ ઇતિ સાધને સાધુ ઉન્નતિં સૂચયતીતિ ઉચ્યતે |

કેચનવારાઃ ધ્યાનં કુર્વન્ સમયે સંજ્ઞાં ન જાનાતિ અપિ અદ્ભુત જ્યોતયઃ અપિ કેચન અન્તરાકાશે દર્શનઃ ભવન્તિ |

મમ શરીરે ક્રિયાઃ પ્રારંભિતાનન્તરે પ્રારમ્ભ સમયે કેચન માસાઃ પર્યન્તં ધ્યાનં કુર્વન્ સમયે મમ અન્તરાકાશે શક્તિયુતઃ એકઃ જ્યોતેઃ પ્રકાશઃ દર્શનં ભવતિ | ઇયં જ્યોતિઃ સૂર્યઃ ઇવ અતીવ પ્રકાશમાનઃ દર્શયતિ | ઇતઃ પૂર્વં વિવરિત કિચ્ચિત્ સમયપર્યન્તઃ એવ દર્શનઃ ભવિષ્યન્તિ જ્યોતયઃ ઇવ ન ભવતિ ઇયં જ્યોતિઃ અતીવ સમયઃ પર્યન્તં ધ્યાને દર્શનઃ ભવન્તિ |

અપરઃ હિન્દૂમતે દેવીનાં દેવાનાં દૃશ્યાઃ , ઋષયઃ , બ્રહ્મઃ , કૈસ્તવમતહનઃ ચ અનેક અન્ય

મતવ્યવસ્થાનાં સમ્બન્ધિત યોગિનઃ ઈવ વ્યક્તીનાં દૃશ્યાઃ ઈત્યાદયઃ ધ્યાનં કુર્વન્ સમયે ચ તન્દ્રાવસ્થાયાં દર્શનઃ ભવન્તિ ।

મમ કદાપિ ધ્યાને અતીવ એકાગ્રતા ભવતિ ચેત્ પ્રશાન્ત , પરમાનન્દાન્તરે અનુભૂતિઃ ભવતિ ખલુ । તેન ધ્યાનઃ શેષાનન્તરે નેત્રે ઉન્મીલ્યનાભાવેન ગચ્છામિ । નેત્રે ઉન્મીલ્ય ઈતિ ચિન્તા ન ભવતિ । મમ મનઃ નેત્રોન્મીલનાય નાહ્વીકૃતઃ । દીર્ઘસમયે ધ્યાને ઉપવિશ્ય કારણેન પાદયોઃ પીડા પ્રારભ્યતે । તેન બલવત્ નેત્રે ઉન્મીલ્ય ધ્યાનસ્ય બન્ધનં કૃતમસ્તિ ।

અહં ૨૩ (23) વર્ષાણિ વયસિ વિદ્યતે પ્રથમતઃ અનાહત શબ્દસ્ય શ્રવણં પ્રારમ્ભિતવાન્ ।

અનાહત શબ્દં નામ કિમિતિ વિષયસ્યાહં અગ્રે વિવરણં કરોમિ ।

અયમ્ એકસ્ય સાધકસ્ય અન્તરે શ્રવણ શબ્દઃ । શરીરસ્ય બાહ્યાત્ વા શરીરસ્ય અન્તર્ભાગે વા કેન કારણેનાપિ ઉત્પત્તિ રહિતેન કેવલં સ્વ અન્તરે એવ સાધકસ્ય એવ શ્રુતં શબ્દં । અયં શબ્દં એકઃ સાધકઃ સ્વ અન્તરે એવ શ્રોતું ભવતિ । બાહ્યાનાં બાહ્યેન કસ્યાપિ અયં શબ્દં ન શૃણોતિ । એતત્ માનવ શરીરે હૃદયસ્થાન પ્રાન્તે વિદ્યમાન અનાહત ચક્રેણ સમ્બન્ધઃ અસ્તિ કારણેન અયમ્ અનાહત શબ્દમ્ ઈતિ ઉચ્યતે ।

એકસ્ય સાધકસ્ય શરીરે એકઃ ગુરુઃ કુણ્ડલિની શક્તિ જાગૃતં કૃતાનન્તરે , તત્ શક્તિઃ પૃષ્ઠવંશસ્ય વ્યવસ્થયા ઉપરિ આરોહણં કૃતં પ્રારભ્યતે । પૃષ્ઠવંશસ્ય વ્યવસ્થયાં શક્તિકેન્દ્રાન્ વા ચક્રાન્ સર્વાન્ ખાણ્ડનં કુર્વન્ ઉપરિ આરોહણં કરોતિ । ઈયં શક્તિઃ હૃદયસ્થિત પ્રાન્તસ્ય પૃષ્ઠવંશસ્યોપરિ પ્રાપ્ત સમયે અનાહત શબ્દશ્રવણં પ્રારભ્યતે । એતત્ શબ્દં શરીરસ્ય અન્તર્ભાગે વા બાહ્યે સ્થિત બાહ્ય પ્રપચ્યે વા તેન ઉત્પત્તિકારણં ન ભવતિ । તેન સહેતુકેન તર્કયિત્વા પશ્યતિ ચેત્ અયં શબ્દમ્ એવ કુણ્ડલિનીશક્તિઃ સમ્ભૂતઃ આદિરૂપે વિશ્વશક્તિઃ ઈવ કુણ્ડલિની શક્તેઃ લક્ષણમ્ એકઃ નાદઃ ઈવ ભવતિ ભાવયેત્ । ઈતિ વક્તુમ્ અપિ શક્યતે । અસ્મિન્ સન્દર્ભે અયં વા સ્વ આધુનિકશાસ્ત્રાનુસારેણ પ્રતિપાદિત “સિંટ્રંગ્ ચિયર્યોઃ” અપિ અનુકુલેન વર્તેતે ઈતિ વિષયઃ પાઠકાનાં વક્તુમિચ્છામિ । આધુનિકવિજ્ઞાનશાસ્ત્રઃ અપિ સૈદ્ધાન્તિક ભૌતિકશાસ્ત્રં પ્રતિ મમ જ્ઞાતમ્ અતિ સ્વલ્પ સમાચારનુસારેણ , અસ્મિન્ વિશ્વે વિદ્યમાન સમસ્ત પદાર્થઃ “ સિંટ્રંગ્સ ” વા તન્તવઃ ઈતિ આણોઃ અતિ લઘુપરિમાણે વિદ્યમાનૈઃ નિર્મિતઃ ઈતિ ભાવઃ અવગમ્યતે । તસ્યાર્થઃ કિમિતિ નામ અયં વિશ્વે વિદ્યમાન સમસ્ત પદાર્થઃ સંગીતં વા શબ્દેન સમાનઃ ઈતિ । “ સિંટ્રંગ્સ ” વા તન્તેઃ ધૂર્ણઃ એકઃ સ્પન્દનં સંવૃતં ભવતિ । સ્પન્દનં વિદ્યમાન તન્તેઃ અર્થઃ શબ્દશરીરઃ ઈતિ । પ્રાયઃ અયં શબ્દમ્ ઈવ શરીરઃ એવ સંસ્કૃત ભાષાયાઃ અક્ષરં ભવતિ ભાવયેત્ । સંસ્કૃત ભાષાયાઃ અક્ષરાણિ માનવશરીરે મસ્તિષ્કઃ – પૃષ્ઠવંશસ્ય વ્યવસ્થાયાં શક્તિકેન્દ્રેષુ વા ચક્રેષુ અરવિન્દપુષ્પદલાનામુપરિ મુદ્રિતાઃ ઈતિ ઈતઃ પૂર્વમેવ અસ્મિન્ ગ્રન્થે વિવરણં દત્તવાન્ । મસ્તિષ્કઃ – પૃષ્ઠવંશસ્ય વ્યવસ્થાયા એવ માનવસ્ય ભ્રમપૂરિત જાગૃત્ સૃષ્ટિઃ ઈન્દ્રિયૈઃ અનુભૂતિઃ સંપદ્યતે ઈતિ અપિ વિવરણં દત્તવાન્ । તેન પ્રાયઃ અનેન કારણેન અયં સમસ્તવિશ્વઃ ઓંકાર શબ્દાત્ સૃષ્ટિઃ ઈત્યુચ્યતે । પ્રાયેણ તેન એવ ઓંકાર શબ્દઃ સ્વયમ્ આદિપરાશક્તેઃ સ્વરૂપઃ ઈત્યપિ ઉચ્યતે ।

એકઃ સર્પઃ બૂસ્ ઈતિ શબ્દઃ મારયતીતિ નિરન્તરં મમ કર્ણયોઃ શૃણોતિ ।

અયં શબ્દઃ ગત વિંશતિ વર્ષેભ્યઃ અઘાપિ અયં ગ્રન્થં લેખન સમયે અપિ નિરન્તરં મમ કર્ણયોઃ શૃતઃ ભવતિ |

પ્રથમતઃ અયં શબ્દઃ શૃતં પ્રારંભિત સપ્ત વા અષ્ટ વર્ષાનન્તરમ્ અયં શબ્દઃ ઇતોટપિ અધિકતયા ચ ઇતોટપિ સ્પષ્ટેન શૃતં ભવતિ | યદ્યાહં ગાઢનિદ્રાયાં વિદ્યમાન સમયેન વિના અયં શબ્દઃ મમ નિરન્તરં શૃતં ભવતિ | કેયન સન્દર્ભેષુ તદા તદા કોધઃ ઇવ ભવતિ | એતેન વિના અનેન શબ્દેન મમ કિમપિ સમસ્ય ન આગરછતિ |

અનન્તર વર્ષેષુ મમ ચિત્ર પતંગસ્ય ઝંકારઃ ઇવ અનેક અન્ય શબ્દાન્ શૃતં પ્રારમ્ભઃ | કેયન સન્દર્ભેષુ કિં કિણિ સ્વરાઃશ્રુતાઃ | કેયન સન્દર્ભેષુ મધુર મુરલી નાદઃ શ્રૂયન્તે |

કેયન સન્દર્ભેષુ સ્વલ્પ કાલ સમયે ઝટિતિ વર્ષઃ વર્ષયતીતિ શબ્દઃ શ્રૂયતે | અહં મમ કોષ્ટાત્ બહિર્ગત્વા વાતાવરણમ્ પશ્યામિ | મમ કોષ્ટાયાઃ ક્વાટસ્ય ઘણ્ટા શબ્દાયત શ્રૂયતે | તદા ક્વાટમ્ અપાવૃત્ય પશ્યતિ ચેત્ તત્ર કોટપિ નાસ્તિ | યદ્યાહં નિદ્રિત સમયે મમ ચલત્ વાણી શબ્દાયતીતિ શબ્દઃ શ્રૂયતે | અહં નિદ્રાત્ ઉત્થાય સંભાષણાય વાણીં સ્પૃશ્યામિ | તત્ર કોટપિ નાસ્તિ ભાષણાય | એવમ્ અગણ્યમાન અનેક વારાઃ મમ નિદ્રા ભ્રષ્ટઃ અભવત્ | કદાપિ વિના પરિચયેન અદ્ભુત સુગન્ધઃ મમ નાસિકાં સૃશતિ | મધુર ભાવેન સ્વાદુ રસેન મમ મુખઃ અનુભૂતિં પ્રાપ્તયતિ |

અહં ૨૩ વર્ષાણિ વયસિ અનાહત શબ્દ શ્રવાણં પ્રારંભિત સમયે એવ મમ પૃષ્ઠવંશસ્ય વ્યવસ્થાયાં સ્પન્દનાઃ પ્રારંભિત અનુભૂતિઃ અપિ પ્રાપ્તં પ્રારભ્યતે | અનન્તર વર્ષેષુ એતે સ્પન્દનાઃ તીવ્ર રૂપઃ ધરિતાઃ | અનાહત શબ્દેન સહ પૃષ્ઠવંશસ્ય વ્યવસ્થાયાં સ્પન્દનાઃ અપિ વિંશતિ વર્ષેભ્યઃ અનુભૂતિં પ્રાપ્તવાન્ અસ્મિ | મમ શરીરે અન્તર્ભાગે વિંશતિ વર્ષેભ્યઃ સંપાદ્યમાન એતત્ ભીભત્સઃ મમ આરોગ્યસ્યોપરિ કિમિતિ સંકટ પ્રભાવં ન દર્શિતઃ |

અત્ર પાઠકાઃ વિષયમેકમ્ આલોક્ય માં પ્રશ્નયન્તિ | અહં સિદ્ધમહાયોગે ૨૦૦૭ તમ વર્ષે દીક્ષાં સ્વીકૃતવાન્ કિન્તુ અનાહત શબ્દં શ્રુતં ચ પૃષ્ઠવંશે સ્પન્દનાનામ્ અનુભૂતિં પ્રાપ્તમ્ અહં ૨૩ વર્ષાણિ વયસિ વિદ્યમાને સતિ કથં પ્રારમ્ભાઃ ઇતિ પ્રશ્નાં પુરછન્તિ | પ્રાયશઃ અહમ્ એતાવત્ યોગમાર્ગે મમ ગતજન્મેષુ દીક્ષાં પ્રાપ્તમ્ ઇતિ ભવેત્ | કિન્તુ અયં વિષયં પ્રતિ નિર્દિષ્ટેન વક્તું શક્તિઃ મમ નાસ્તિ | તેનાયં વિષયં વિનયેન મમ ગુરવે સમર્પયામિ | અહમ્ ઇતઃ પૂર્વમ્ ઉક્તં ગતજન્માનાં સ્મૃતયઃ યદ્યાહં ૩૦-૩૧ વર્ષાણિ વયસિ વિદ્યમાનાત્ મમ મનસિ પ્રવાહઃ પ્રવહિતું પ્રારમ્ભઃ | તે દૃશ્યાઃ મમ ગતજન્મેભ્યઃ મમ ન કિમપિ પરિચયઃ ન કૃતવતી | તેન મમ ગતજન્મનાં સ્મૃતયઃ મમ ન કિંચિદપિ ન સ્મરામિ ઇતિ વિજ્ઞાપ્તિઃ કરોમિ |

ભાગ: – 14

સાધકાય વિશ્વશક્તિ: સ્વ પરિચય: પ્રદાનમ્

યોગશાસ્ત્ર ગ્રન્થાનુસારેણ માનવ મનસિ નવવિધ ભાવોઽદેગા: નિરન્તરં પ્રવહિત ભવન્તિ | તે ભય: , ક્રોધ: , લોભ: , મોહ: , મદ: , રતિ , હાસ: , શોક: , ઉત્સાહ: ઇતિ |

જ્ઞાનવતી પરાશક્તિ: માનવ મનસિ અનેક ભાવોઽદેગાનાં સમ્બન્ધિત અનેક ક્રિયા: પ્રેરેપાણ: કરોતિ | એતે ક્રિયાભિ: માનવ મનસિ મુદ્રિત ભાવોઽદેગાનાં સમ્બન્ધિત અનુભૂતીનાં સમ્બન્ધિત સંસ્કારાણાં મૂલેન સહ નિર્મૂલયતિ | તે પુન: કિમપિ ભૌતિક વા માનસિક દશાસુ પુનરનાગતાય મનસ: અન્તર્ભાગે એવ દહતિ | તેન ક્ષલિતેન એક યોગસાધકસ્ય ચિત્ત: કિમિતિ ચિન્તા: ચ ભાવોઽદેગા: હીનેન નિર્મૂલ: ભવતિ | માનવ મનસિ કેવલં તાન્ ચિન્તાન્ ચ ભાવોઽદેગાન્ નિયન્ત્રણે સ્થાપયન્ત્યેવ ક્ષલિત: ન કિમપિ ભવતીતિ પાઠકાનામ્ અઘતાવદ્યેવ અર્થ: અવબુદ્ધ્યતે ઇતિ અહં ભાવયામિ | તેન કસ્ય માનવસ્ય કિમિતિ લાભ: ન ભવતિ | એતે સંસ્કારાન્ મનસ: શાશ્વતેન નિર્મૂલનં કરણીયા: | અયં કેવલં જ્ઞાનવતીવ વિશ્વશક્તે: એવ કરિષ્યતિ |

એક: યોગસાધક: સ્વ મનસ: અન્તર્ભાગે મુદ્રિત અનેક વિધસ્મૃતય: ચ તેષાં સ્મૃતીનાં સમ્બન્ધિત ચિન્તાન્ દૃષ્ટ્વા ભ્રાન્તિં ઘટનાય સંપદ્યતે | સ્વસ્ય પ્રયત્નેન વિના ઊહાતીત ચ ચિન્તનાયાસાધ્ય: વિવિધચિન્તા: મનસ: અન્તર્ભાગાત્ ઉત્સર્પિત ઉપરિ આગત્ય અન્તરાકાશે ચલિત્વા માયા ભવતીતિ આલોક્યતિ |

આદિપરાશક્તિ: માનવ મનસિ અતીવ અગાધાત્ સર્વે સંસ્કારાન્ ઉપરિ નયતિ | ઉપરિ આગતા: સર્વે સંસ્કારાન્ સાધકસ્ય અન્તરાકાશે અન્તિમે દર્શયિત્વા , અનન્તરં તાન્ સર્વાન્ મૂલાત્ નિર્મૂલયત્વા તસ્ય માનવસ્ય મન: પ્રક્ષાલનં કરોતિ |

મનસ: ઇન્દ્રિયાનુભૂતીનાં સ્મૃતય: અપિ તેષાં સ્મૃતીન્ નિર્મૂલનેન તાવત્ મન: અતિ નિર્મલદશાયાં સ્થિર: ભાવનં પ્રારંભયેત્ | તેન ક્ષલિતેન માનવાન્તરે પ્રકાશ્યમાન આત્મન: સ્વસ્ય નિજસ્વરુપ: નિર્મલ ચિદાકાશે વા નિર્મલદશાયાં વિદ્યમાન મનસિ પ્રતિબન્ધિત: |

એતત્ મમ મનસિ એક: તેજોવન્ત સૂર્યસ્ય પ્રકાશ: ઇવ પ્રત્યક્ષં ભવતિ | કેચન સન્દર્ભેષુ અન્તરાકાશે પ્રકટિત સૂર્યબિમ્બ: ધૂમેન અવગુણિઠત ધૂલિ ગ્રહણ ઇવ દશાયામ્ અપિ પ્રકટિતં ભવતિ |

અસ્ય સૂર્યસ્ય પ્રકાશ: અન્તરે પ્રકટિત: એવ પ્રાધાન્ય: ન | અયં સૂર્યબિમ્બ: મનસ: સ્થિતે: ઉપરિ કથં પ્રભાવં દર્શયતિ ઇતિ યથાર્થ પ્રધાન વિષય: | અપરમ્ ઇયં સ્થિતિ: મનસિ ક્રિયત્ પર્યન્તં વર્તતે ઇતિ પ્રધાન: | સહજેન ધ્યાનં સાધુ સંવર્તતે યદિ હીનપક્ષં વ્રિદ્ધ – ત્રીણિ દિન પર્યન્તં તસ્ય પ્રભાવ: મનસ્યોપરિ ભવતિ | કિન્તુ કાલસ્ય ગણનં નિર્દિષ્ટેન નોચ્યતે |

અહમ્ ઇત: પૂર્વમ્ ઉક્તમ્ ઇતિ ઇન્દ્રિયાનુભૂતીન્ સઘ: એવ મનસ: ન અપનીયતે | એતત્ દીર્ઘકાલેન અતિ વિલમ્બેન સંવૃત એક: યોગપ્રક્રિયા |

માનવમનસિ મુદ્રિત ઇન્દ્રિયાનુભૂતયઃ નવવિધા ભાવોદ્દેગાનાં સમ્બન્ધિતાઃ ભૂત્વા વર્તન્તે | તે કથં મનસઃ અપનેતુઃ સંવૃતઃ ઇતિ વિષય વિવરણાય અહં કથંન ઘટનાન્ વિવરણં કરોમિ |

કિમપિ એક ભાગસ્ય પર્યવસિત ભાવોદ્દેગાનાં સમ્બન્ધિત ઇન્દ્રિયાનુભૂતીન્ અપનેતું વિશ્વશક્તિઃ કિમિતિ એકઃ ઘટનં દૈનિક જીવિતે એકેન સાધકેન અનુભવિતું કરોતિ | કાંચન સન્દર્ભેષુ અયમ્ અનુભવઃ અનેકવારાઃ દીર્ઘકાલિક અનુભવિતાવસરઃ અપિ વિદ્યતે | સાધકસ્ય મનસિ વિલમ્બેન ઘનીભૂત્વા અપિ સંઘટિત સંસ્કારાણાં પટં કિંચિત્ કિંચિત્ અપનેતુમ્ અવસરઃ ભવતિ | કિન્તુ ઇયં પ્રક્રિયા અતિવેગેન સંવૃતઃ ભવતિ | અતઃ પ્રતિ સાધકઃ સ્મર્તનીય વિષયઃ કિમિતિ નામ એકેન સાધારણ માનવેન તુલ્યિત્વા પશ્યતિ ચેત્ સાધકસ્ય વિધિવિખિતમ્ અતિ વેગેન વિકાસયિત્વા દૈનિક જીવિતે અનુભવસ્ય આગચ્છતિ | અયં વિષયં પ્રતિ અનન્તરભાગેષુ વિવરણં લેખનમ્ અભવત્ | કિન્તુ ઇયં પ્રક્રિયા સંપાદ્યમાન સમયે માનવસ્ય માનસિક સમતુલ્યતા સ્થિતેઃ કિમિતિ વિપત્ નાગમનાય જ્ઞાનવતિઃ ઇવ પરાશક્તિઃ રક્ષયતિ |

યદાહં જન્મ — કાશ્મીર્ રાષ્ટ્રસ્ય રાજધાનિ શ્રીનગર્ નગરે નિવસતિ સમયે પ્રથમતઃ ક્રિયાઃ નિર્દિશ્યાનુભૂતિઃ પ્રારભ્યતે તેન ફલિતેન મમ મનસ્યન્તરભાગે અતિ ગર્વેણ વર્તતે | અહમ્ એકઃ ઋષિઃ ઇવ પ્રવર્તિતં પ્રારંભિતઃ | પ્રાયશઃ એતાવત્ સંસ્કારાઃ મમ ગત જન્મેષુ પ્રાચીનાત્ મનસિ સંઘટિતાઃ ભવેયુઃ |

શ્રીનગર્ નગરે મધ્યે સ્થિતઃ એકસ્ય પર્વતોપરિ એકઃ ગુહા અસ્તિ ઇતિ કેનાપિ ઉક્તમ્ | ભારતરાષ્ટ્રે મહત્ ખ્યાતેઃ આર્જિત “શંકરાચાર્ય” ઇતિ મહાન્ ઋષિઃ સહસ્ર વર્ષેભ્યઃ પૂર્વમ્ અસ્યાં ગુહાયાં નિવસિતવાન્ અપિ તપઃ કૃતવાન્ ઇતિ ઉચ્યન્તે |

અયં વિષયઃ જ્ઞાતમનન્તરે મમ આસક્તિઃ અધિકઃ બભૂવ | ગત્વાહં તત્ ગુહાં દર્શયિત્વા યદિ સાધ્યઃ ભવતિ ચેત્ ગુહાયાં કિંચિત્ સમયે ધ્યાનઃ કરણીયઃ ઇતિ કૃત નિશ્ચયઃ અસ્મિ |

પ્રશાન્ત પરિસરેઃ અપિ ગુહાયાં શક્તિયુત સ્પન્દનૈઃ લાભઃ પ્રાપ્તઃ ઇતિ ભાવયેત્ | અહં યાને પર્વતસ્યોપરિ મત્વા તદનન્તરં પાદચલનેન અતિ ઊર્ધ્વસ્થિતાનિ પદાનિ અધિરોહન્ ગુહાયાઃ સમીપે ગતવાન્ | ગુહા બહુ લઘુઃ અસ્તિ | અધિકેન ૬-૭ એવ ગુહાયાં ઉપવેશ્યેત્ |

અહં ગુહાયામ્ એકસ્ય મૂલસ્ય ગત્વા યથાવિધિ પાદૌ પુટિકૃત્ય સુખાસને ધ્યાનાય ઉપવિશામિ | કિન્તુ અયં પર્વતઃ શ્રીનગર્ નગરે બહુ પ્રસિદ્ધ્ યાત્રાસ્થલઃ તેન ગુહાયાં નિરન્તરં યાત્રિકાઃ આગત્ય અપિ ગુહાં સન્દર્શયિત્વા પુનઃ ગચ્છન્તિ |

પ્રારમ્ભે યાત્રિકાનાં ગમનાગમનેન મમ મનસિ ધ્યાનાય અન્તરાયઃ સમ્ભવતિ | ગુહાયામ્ આધ્યાત્મિક સ્પન્દના એવ અતિ શક્તિવન્તઃ ભવતીતિ મમ સ્પષ્ટાનુભૂતિઃ પ્રાપ્તઃ | તદા ઝટિતિ એવમ્ અભવત્ |

એકઃ તીવ્ર એકાગ્રતેન સહિત ધ્યાને અહં પ્રવેશિતવાન્ | પ્રાયશઃ વ્દિવાદન પર્યન્તં ધ્યાનઃ પ્રચલિતઃ | અહં ગુહાયાં પાષાણ ભૂમૌ ઉપવિશામિ | મમ પાદૌ પાષાણ ભૂમેઃ પીડયતઃ |

કિન્તુ મમ શરીરઃ કિંચિત્ ચલનેન વિન શિલા વિગ્રહસ્યૈવ બભૂવ | મન્દેન ગુહાયાં યાત્રિકાનાં

ગમનાગમનેન શ્રુતં શબ્દસ્ય સ્થિતિઃ મમ શ્રુતમ્ અલ્પીકૃતઃ પ્રારમ્ભઃ | અહમ્ એક તીવ્ર ધ્યાને પ્રવેશયામિ | કિન્તુ અસ્મિન્ સ્થિતૌ અપિ યાત્રિકાનાં પદાનિ મમ સ્વલ્પ સ્થાયૌ અપિ શ્રૂયન્તે | કેયન સન્દર્ભેષુ તે મમ ધ્યાનસ્ય પ્રતિ સાધુ ભાવેન સંભાષિતાઃ ઇવ શ્રુયતિ |

ઝટિતિ ગર્વ સમ્બન્ધિત ભાવોડ્ગઃ મમ મનસઃ અન્તર્ભાગાત્ ઉપરિ ઉત્સર્પિત આગતઃ |

અહમ્ એકઃ મહાન્ ઋષિઃ ઇવ અનુભૂતિં પ્રાપ્તં પ્રારમ્ભિતવાન્ | તદા પર્યન્તં પ્રશાન્તેન પ્રચલિત મમ ધ્યાનાભ્યાસઃ ક્ષણકાલે પલાયતિ | ગર્વેણ વ્યાપિત હૃદયેન અહં તસ્મિન્ ગુહ્યાયામ્ ઉપવિશામિ | અયં સ્થિતિઃ અધિકસમય પર્યન્તમ્ અહં પુનઃ સહજ સ્થિતૌ આગમન પર્યન્તં પ્રચલિતઃ | અનન્તરમહં પુનઃ પૂર્વવત્ એકાગ્રતેન સહ ધ્યાને પ્રવેશિતવાન્ |

ગર્વ સમ્બન્ધિત ભાવોડ્ગસ્ય સર્વે સંસ્કારાઃ એવં મમ મનસઃ શુદ્ધીકરણઃ સંવૃત પ્રક્રિયા વિકસિતં પ્રારમ્ભઃ | અસ્યાવસર પરિસર પ્રાન્તાન્ વિશ્વશક્તિઃ એવ સૃષ્ટિતઃ અપિ ગુહ્યાયાઃ ગત્વા ધ્યાનં કરણીયઃ ઇતિ મમ મનસઃ અપિ પ્રેરણં કૃતવતી |

અત્ર પાઠકાઃ વિષયમેકમ્ અવગાહનાવસરઃ અસ્તિ | ઇન્દ્રિયાનુભૂતીન્ મનસિ અપનીતમિત વ્દિવિધાનેન સંપદ્યતે |

માનવાનામ્ અહં ક્ષીણાનન્તરે સંસ્કારાણાં તીવ્રતા અપિ ક્ષીણાયતિ | વ્દિતીયઃ ઇન્દ્રિયાણામ્ અનુભૂતીન્ પુનઃ લઘુ સ્થાયૌ અનુભવિતેન તેષાં સ્મૃતયઃ મનસઃ ક્ષીણીભૂતઃ સંપદ્યતે | અયં શુદ્ધીકરણ પ્રક્રિયાં વિશ્વશક્તિઃ કથં કૃતવતી ઇતિ અધિક સૂક્ષ્માતિસૂક્ષ્મઃ ભવતિ | તેન અયં પ્રક્રિયામ્ અવગાહનાય અતિ કષ્ટઃ ભવતિ |

૨૦૧૧તમ વર્ષઃ આગષ્ઠ ૨૮તમ દિનાંકઃ અહં શ્રીનગર નગરાત્ વૈષ્ણોદેવી ઇતિ આખ્યાત એકઃ પ્રસિદ્ધ મન્દિરાય મમ યાને પ્રયાણં કરોમિ | રાત્રૌ માર્ગમધ્યે ઉદંપૂર્ ઇતિ પટ્ટણે રુદ્ધઃ અસ્મિ | તત્ રાત્રૌ અહમ્ એકસ્ય મિત્રસ્ય ગૃહે નિવસિતવાન્ | મમ મિત્રમપિ વ્દિતીય દિને મયા સહ વૈષ્ણોદેવ્યાઃ દર્શનાય આગન્તું નિર્ણીતવાન્ |

વ્દિતીય દિને આવાં “કટ્ટ” ઇતિ આખ્યાત નગરસ્ય પ્રસ્થિતૌ “કટ્ટ” પટ્ટણં હિમાલય પર્વત શ્રેણિષુ ત્રિકૂટ પર્વતસ્ય પાદાનાં સમીપે અસ્તિ | વૈષ્ણોદેવી ત્રિકૂટ પર્વત શિખરાગ્રસ્ય કિચિદધેભાગેન એકસ્મિન્ ગુહ્યાયામ્ આવિર્ભૂતા અસ્તિ | અયં ભારતરાષ્ટ્રે પ્રધાનેન શક્તિં પૂજિત શાકતેયાનામ્ અતિ પ્રધાનઃ અસ્તિ | પ્રસિદ્ધ શક્તિપીઠઃ વર્તતે |

વયમ્ એકસ્મિન્ યાને પ્રયાણં કૃત્વા “કટ્ટ” પટ્ટણસ્ય નવ – દશ વાદન પ્રાન્તે ઉદયે ગમ્યતઃ | ઉન્નત ત્રિકૂટ પર્વતારોહણાય અશ્વોપરિ નિર્ણીતવાન્ | કિન્તુ મમ મિત્રમ્ એવ મત સમ્બન્ધિત કારણેઃ કેવલં પાદચરણેન એવ પર્વતારોહણાય નિર્ણીતવાન્ | કિન્તુ અહં મમ મિત્રમપિ અશ્વસ્ય ઉપરિ આરોહણાય બલવત્ અંગીકરણાય કૃતમ્ |

કિન્તુ “કટ્ટ” પટ્ટણં ગમયતિ અનન્તરે અહં મમ પ્રયાણપ્રણાલિકામ્ ઇતોટપિ પરિવર્તનં કૃતવાન્ | વૈષ્ણોદેવ્યાઃ મન્દિરં વિના અશ્વોપરિ વાયુમાર્ગેણ હેલિકાષ્ઠરે ગન્તું નિર્ણીયિતવાન્ | વયં હેલિકાષ્ઠરે સીટીમ્ ખરીદનાય હેલિપાડ્ગમ્યતઃ પ્રયત્નં કૃતવાન્તૌ | સીટી સન્તિ વા ઇતિ સીટી

કોષ્ટાયાં પૃથ્વાન્ | અસ્ય પ્રશ્નસ્ય સમાધાનઃ ઈવ કોષ્ટાયામ્ અસ્તિ સેવકઃ સ્વ હસ્ત અમ્બિલી ઉત્થાપ્ય આકાશભાગે દર્શિતવાન્ | તદા એવ આવયોઃ સત્ય વિષયઃ અવગમ્યતિ | ત્રિકૂટ પર્વત શિખરં સર્વં વિસ્તૃત મેઘૈઃ અવગુણ્ઠઃ ભવતિ | વાતાવરણઃ વર્ષાગમન સૂચનાં દદાતિ | તેન સમસ્ત હેલિકાપ્ઠર્ સેવાન્ તાત્કાલિકેન બન્ધનઃ કૃતવન્તઃ | તસ્મિન્ દિને ઉદયાત્ હેલિકાપ્ઠર્ સેવાન્ બન્ધનકારણેન અનેક પ્રયાણિકાઃ આવાભ્યામ્ અગ્રે આગત્ય સીટીઃ ખરીદિતાઃ તાભ્યાં પશ્યન્તિ | તેન હેલિકાપ્ઠર્ સેવાઃ પુનઃ પ્રારમ્ભિતાઃ અપિ આવયોઃ સીટીઃ પ્રાપ્તઃ અતિ કષ્ટઃ ભવતીતિ કોષ્ટાયાં સેવકઃ ઉક્તવાન્ |

અથા વયં વ્દૌ અશ્વૌ રાજસ્વેન સ્વીકરણાય અશ્વાઃ લભ્યમાન પ્રદેશસ્ય ગમ્યતઃ | તત્ર સ્થિતિં દૃષ્ટ્વા અહં તીવ્ર આશ્ચર્યઃ પ્રાપ્તવાન્ | તત્ર અશ્વચાલકાઃ પ્રભુત્વાધિકારિણાં વ્યતિરેકેન આસ્ફલઃ કુર્વન્તિ | તે કોટપિ અશ્વાન્ રાજસ્વેન પ્રદાતું નાહ્વીકૃતવન્તઃ |

અનન્તરમ્ અહં શિબિકાં રાજસ્વાય નેતું તત્ર ગતવાન્ | શિબિકાં વાહનકારાઃ અપિ અશ્વયજ્ઞમાનિનૈઃ શાસ્ફલે સન્તિ | તેન શિબિકાં વાહનકારાઃ અપિ ન લભ્યન્તે |

હેલિકાપ્ઠરાઃ , અશ્વાઃ , શિબિકાઃ કિમપિ અલભ્ય કારણેન ત્રિકૂટ પર્વતં પાદચાલનેન વિના આરોહણાય પ્રયત્નાઃ સર્વે વિક્ષ્વાઃ ભવન્તિ |

અન્તિમે પર્વતં પાદચાલનેન આરોહણું વા પૃથ્થગમનં વા ઈતિ કૃતનિશ્ચય સમયઃ આગચ્છતિ | મમ મિત્રં બાલ્યમિત્રમ્ અહં અનુભવતિ પીડાનાં દૃષ્ટ્વા હસતિ મમ મિત્રમ્ | અતિ કષ્ટેન અન્તિમે પાદચાલનેન ત્રિકૂટ પર્વતસ્ય આરોહણાય નિર્ણયં કૃતવન્તઃ |

ત્રિકૂટ પર્વતારોહણાય ૧૪ કિલોમીટરાઃ પ્રાયઃ ઊર્ધ્વ માર્ગેણ ચલિતવ્યઃ | સહજેન પર્વતારોહણાય ચત્વાર વા પચ્ચ વાહન સમયં ભવતિ | આવામ્ અર્થભાગઃ આરોહણે તત્ર ઉપપ્લવઃ બભૂવ |

હેલિકાપ્ઠરાઃ વાયૌ પલાયનં પ્રારમ્ભિતાઃ , અશ્વાઃ ઝટિતિ દૃષ્ટાઃ , શિબિકા વાહનકારાઃ યાત્રિકાન્ વાહયન્ ગચ્છન્ દર્શિતાઃ અશ્વયજ્ઞમાનિનાં સમસ્યા પરિષ્કારઃ ભવતિ | તેન આસ્ફલઃ વિરમિતઃ ભવતિ |

અશ્વ ચાલકાઃ તે સ્વ સેવાં પ્રદાનં કરોતીતિ અગ્રે આગત્ય તિષ્ઠાઃ |

મામ્ એવં પાદચાલનેન ચાલયિત્વા માં કલેશઃ સંવૃત વૈષ્ણો દેવી માતુઃ ઉપરિ ક્રોધઃ આગતઃ | શેષમાર્ગમપિ પાદચાલનેનૈવ અહં પૂર્ણયિતું તસ્મન્ કૌપે નિર્ણીતવાન્ ઈતિ | કિન્તુ આશ્ચર્યકરેણ તત્ પર્વતમ્ આરોહણાય મમ અતિ સુલભતયા અનુભૂતઃ | મમિ ન કિચ્ચિદપિ આયાસઃ ન સંવૃતઃ |

માનવસ્ય મનસઃ વિશ્વશક્તિઃ અહસ્ય સમ્બન્ધિત સંસ્કારાન્ નિર્મૂલન પ્રક્રિયા એવં વિકસિતઃ ભવતિ |

કેચન દિનાનન્તરે ૨૦૧૧તમ વર્ષઃ સેપ્ટેમ્બર્ ઉતમ દિનાકિ અહં દેવાસ્ નગરે “નારાયણ કુટી સન્યાસ” આશ્રમ દર્શનાય ગતવાન્ | પ્રાયેણ પાઠકાનાં સ્મૃતિઃ ભવતિ | અયમ્ આશ્રમં પ્રતિ ઈતઃ પૂર્વ ભાગેષુ લેખનમભવત્ |

મમ અનન્તરે જ્ઞાતુમ્ અસ્મિન્ આશ્રમે એકા ગુહાસ્તીતિ અપિ અનેક ઋષયઃ તસ્યાં ગુહાયાં પૂર્વ કાલાત્ તીવ્ર તપઃ કૃતવન્તઃ ઈતિ | સ્વભાવેન અયં વિષયઃ જ્ઞાતાનન્તરે તસ્યાઃ ગૃહાયાઃ ઉપરિ મમ આસક્તિઃ જાતા |

અહમ્ આશ્રમસ્ય ગત્વા મન્ત્રજપં સાધન કરણાય તસ્યાં ગુહાયાઃ અન્તરે ગત્વા ઉપવિશામિ |

મમ અશ્ચર્ય ચક્રિત વિધાનેન જપં કરણાય મન્ત્રે વાક્યમેકં મમ સ્મરણં નાગતા |

એતત્ મમ એકઃ બૃહત્ નિર્ધાતઃ | કિમર્થમિતિ અયં મન્ત્રજપમ્ અહમ્ અધિકકાલાત્ પ્રતિ દિનં સાધનં કુર્વન્નસ્મિ | અહમ્ અધિકસમય પર્યન્તં મન્ત્રે વાક્યં સ્મરણં નયામીતિ પ્રયત્નં કૃતવાન્ | અન્તિમે મમ પ્રયત્નં ત્યક્તનીય સ્થિતિઃ આગચ્છતિ | અહમ્ આશ્રમાત્ ક્રિયત્ નિરાશયા તિર્યક્ ગત્વા મમ પથિકાશ્રમે કોષ્ટાયાં ગમ્યતિ | કિન્તુ કોષ્ટાયાં પાદનિક્ષિપ્ત ક્ષણે મન્ત્રે વિસ્મૃત વાક્યં ઝટિતિ સ્મૃતિઃ આગતઃ |

અન્યદિને અહમ્ આશ્રમાય પુનઃ ગત્વા ગુહાયામ્ ઉપવિશામિ | મન્ત્ર જપં સાધન કર્તુ પ્રારમ્ભિતવાન્ | મમ સાધન એક વાદન પર્યન્તં ભવત્યનન્તરે ઝટિતિ બહિઃ વર્ષઃ પતતીતિ શબ્દઃ શૃતં |

મમ સાધનસ્ય કિઞ્ચિત્ અન્તરાયઃ અભવત્ | અહં નેત્રે ઉન્મીલ્ય પશ્યતિ ચેત્ ગુહાયાં વિસ્તૃતાન્ધકારઃ વ્યાપિતઃ |

ગુહાયાં વિદ્યુત ગત કારણેન દીપાઃ ન પ્રજ્વલન્તિ | સાધનાત્ ઉત્તિષ્ઠં વા ન ઈતિ અહં કિઞ્ચિત્ સમયે ચિન્તયામિ | તથૈવ ઉપવિશ્ય સાધનં ચલનાય એવ ઉત્તમઃ ઈતિ અચિન્તયમ્ | અહં પુનઃ નેત્રે નિમીલ્ય ધ્યાને ગતવાન્ અસ્મિ |

ગુહાયાઃ બહિઃ અધિકેન વર્ષપાતઃ સંપદ્યતિ | વાયોઃ વર્ષઃ ગૃહાં સર્વેભ્યઃ દિશેભ્યઃ તાડયતીવ શબ્દઃ શ્રૂયતે | એતાવત્ સ્થિતૌ તસ્યાં ગુહાયાં મમ ધ્યાનં પ્રચલિતઃ | કિન્તુ અહમ્ એકાકિઃ ઈવ વિના વિદ્યુત્ ગાઢાન્ધકારે ઉપવિશામીતિ ભાવનઃ મમ મનસિ મન્દઃ આકુલીકૃતઃ પ્રારમ્ભઃ | કિન્તુ સા ગુહા આશ્રમે શેષ ભવનેભ્યઃ સૂદૂરે વિભેદને એકાકીવ અસ્તીતિ ભાવનઃ અપિ મમ મનસિ પ્રારમ્ભઃ |

ગુહાયાઃ બાહ્ય પ્રદેશે મેઘગર્જનૈઃ અપિ મેઘ વિદ્યુદ્દિભઃ વર્ષઃ નિરાટમ્કેન વર્ષતિ |

તસ્યાં ગુહાયાં ભૂતાઃ અપિ માનવાત્માનઃ નિવસન્તિ ઈતિ અહં કુત્રાપિ પઠિતમ્ | ભૂતઃ નામ અસાધુ આત્મ ઈતિ ભવેત્ | અથવા એકસ્ય મૃગસ્ય આત્મ અપિ ભવેત્ | એકસ્ય માનવસ્યાત્મ મરણાનન્તરે પુનઃ માનવઃ ઈવ જન્મ પ્રાપ્યતિ ઈતિ ન સત્યઃ | માનવસ્ય આત્મ આધ્યાત્મિકેન પતનં ભૂત્વા મૃગઃ ઈવ જન્મ પ્રાપ્તઃ | પુનઃ અન્યવારં માનવાત્મ ઈવ જન્મં પ્રાપ્તઃ | યોગશાસ્ત્રાનુ સારેણ એવં સંપદ્યઃ ઈતિ અતિ સર્વ સાધારણ વિષયઃ | પ્રતિ એકસ્ય પ્રાણિનઃ સંભવયતિ | અનેન કારણેન પરબ્રહ્મન્ અસ્મિન્ ભૂમેઃ ઉપરિ નિવસિત પ્રતિ જીવૌ પ્રકાશયતીતિ ઉચ્યન્તે |

અસ્યાં ગુહાયાં પ્રાયશઃ જીવાત્મનઃ ભવેયુઃ ઈતિ ચિન્તા મમ મનસિ પ્રારમ્ભઃ | પ્રાયઃ પરિસરાઃ સર્વે ગાઢાન્ધકારઃ બહિઃ વર્ષ પાતઃ | આશ્રમે સર્વેષાં સૂદૂરેણ એકાકિઃ ઈવ ગુહા અસ્યાં સ્થિતૌ વિદ્યમાન માં ઝટિતિ ભયાવાહિતઃ |

અયમ્ અર્થરહિત ભયેન અહં ઝટિતિ ભયપીડનસ્ય ઉત્કંઠમનુભૂતઃ | અયં માનસિક સ્થિતિઃ અધિક નિમેષપર્યન્તં સંવૃતઃ | અન્તિમે અહં બલવત્ નેત્રે ઉન્મીલન સ્થિતિઃ આગતઃ પશ્યતિ ચેત્ ગુહ્યાં મમ પરિવૃતઃ ગાઢાન્ધકારઃ અપરઃ અહં ધ્યાનં ન પ્રચલિતઃ | અન્ય પાશ્વે ભયઃ ઇતિ ક્રિયા મનસિ વિકસિત સમયે તથા સાધનસ્ય રુદ્ધઃ ઇતિ શક્તિપાત પરંપરાયાં સાધનધર્મસ્ય વિરુદ્ધઃ ઇતિ અહં જાનામિ | તથા અપરં કાઞ્ચન નિમેષ પર્યન્તં કિં કરણીયઃ ઇતિ ન ભાવનેન ગુહ્યામેવ ઉપવિશામિ | અન્તિમે મમ ચલત્વણ્યાઃ દીપાં પ્રજ્વલીકૃત્વા ગુહ્યાઃ બહિઃ આગમનાય નિર્ણીતવાન્ |

વિશ્વશક્તિઃ માનવમનસઃ પિશાયાનામ્ અપિ પ્રેતાત્મનાં સમ્બન્ધિત ભયાનક સંસ્કારાન્ કથં નિર્મૂલયતિ તસ્ય અયમ્ એકઃ ઉદાહરણઃ |

યદાહં દેવસુ નગરે નિવસિત સમયે અન્ય પ્રધાન દેશસ્ય સંદર્શનાય નિર્ણીતવાન્ | દેવાસુ નગરે શતવર્ષાત્ પૂર્વઃ એવ એકઃ મહાન્ યોગિઃ નિવસતિસ્મ ઇતિ જાનામિ |

સઃ યોગિન્ ભારતરાષ્ટ્રે અતિ પ્રાચીન કાલાત્ વિદ્યમાન “નાથ” ઇતિ યોગસંપ્રદાયસ્ય સંબન્ધિતઃ અયં મહાન્ યોગિનઃ નામ “બાબા શીલનાથ” સઃ સદા એકઃ જ્વલિત કાષ્ઠં સ્વસ્ય સમીપે સ્થાપયતિ | જ્વલિત કાષ્ઠઃ એકઃ સાધકસ્ય મનસઃ જ્વલિત ઇન્દ્રિય સંસ્કારાણાં પ્રતીકઃ | સઃ દેવાસુ નગરાત્ ગચ્છતિ અનન્તરમપિ તસ્ય ભક્તાઃ સઃ નિવસિત પ્રાન્તે કષ્ટસ્ય જ્વલન સમ્પ્રદાયસ્ય પ્રચલિતઃ આગચ્છન્તિ | અદ્યાપિ દેવાસુ નગરે બાબા શીલનાથ એકદા યોગસાધન કૃત પ્રદેશે એકઃ કાષ્ઠઃ દહતિ | અયં પ્રદેશઃ બાબા શીલનાથ ધુનિ સંસ્થાન્ ઇત્યુચ્યતે | એષઃ દેવાસુ નગરસ્ય સીમાન્તે અસ્તિ |

સહજેન અયં પ્રદેશં સંદર્શનાય આસક્તિઃ મમાપિ વિદ્યતે | સઃ યોગસાધન કૃતં પ્રદેશસ્ય મમ પ્રાણામાઃ અર્પિતું તત્ર ગમ્યતે | દહન કાષ્ઠઃ એકઃ મમ દર્શિતઃ | તસ્ય પાશ્વે ઉપવિશ્ય ધ્યાને ગતવાન્ | અહં તત્ દિને દેવાસુ નગરાત્ પ્રસ્થાનં ભવતિ | અતઃ નગરાત્ પ્રસ્થાનાત્ પૂર્વ કિઞ્ચિત્ સમયે અસ્મિન્ પ્રશાન્ત પરિસરેષુ વ્યયયતીતિ આશિતવાન્ | કિન્તુ આશ્ચર્યેણ ઉપવિશતઃ અહં તથૈવ એકાગ્રતેન સહ તીવ્ર ધ્યાને ગતવાન્ | ધ્યાનઃ વ્દિવાદનાત્ અધિક સમયઃ પ્રચલિતઃ | અહમ્ અસ્મિન્ પ્રદેશે ઉપવેશ્ય એતાવત્ સમયઃ ધ્યાનં કરણાય ઇતિ ન સંકલ્પઃ તત્ દિને અહં બહુ દૂરઃ યાને ચાલનં કરણીયઃ | તેન દેવાસુ નગરાત્ સાધ્યવેગેન પ્રારમ્ભઃ ઇતિ શીઘ્રગતિના ભવામિ | એતસ્ય વિરુદ્ધેન અપિ અચિન્તનેન એકઃ તીવ્ર એકાગ્રતેન સહિતઃ ધ્યાનવ્યવસ્થાયાં બલવત્ પ્રક્ષિપ્તઃ અસ્મિ |

એકઃ સાધકઃ સ્વ ગતજન્મેષુ અભ્યાસઃ કૃતઃ તીવ્ર ધ્યાનેન એતાવત્ ક્રિયાઃ સંપદન્તે | કથમિતિ ધ્યાન કૃત કારણેન મનસિ મુદ્રિત ધ્યાન સંસ્કારાઃ અપિ મનસઃ નિર્મૂલનં કરણીયઃ | પરાશક્તિઃ એકસ્ય યોગસાધકસ્ય મનસિ મુદ્રિત પ્રતિ ઇન્દ્રિયાનુ ભૂતિં નિર્મૂલયતિ ઇતિ પાઠકાઃ ગ્રાહ્યાઃ | યોગશાસ્ત્રાણામ્ અનુસૃત્ય અન્તિમે પરાશક્તિઃ માનવસ્ય મનસઃ સઃ પરબ્રહ્માત્ અન્ય વિધાનેન જીવનં કરોતીતિ ભાવનમપિ શાશ્વતેન નિર્મૂલયતિ | યોગઃ ઇતિ વિશ્વપ્રક્રિયા વા જીવાન્મ પરબ્રહ્મણા ઐક્યં ભવતીતિ એવમેવ સંપદ્યતે |

અહં દેવાસુ નગરં દર્શિતઃ અનન્તરે ગોદાવરી નદી તીરે ઉપસ્થિત “બાસરા” ઇતિ પટ્ટણસ્ય યાને ચાલનેન પ્રયાણં કૃતવાન્ | એતત્ પટ્ટણઃ ભારતરાષ્ટ્રે તેલંગાણ રાષ્ટ્રે અસ્તિ |

વ્યાસઃ ઇતિ આખ્યાયિતઃ મહાન્ ઋષિઃ પ્રાચીન કાલે અસ્મિન્ પટ્ટણે નિવસતિસ્મ અપિ

યોગસાધન કર્તુમ્ આસીત્ ઇત્યુચ્યતે | સઃ વેદાનાં ક્રમપદ્ધતૌ સંકલનં કૃતવાન્ અપિ મહાભારતગ્રન્થસ્ય રચયિતઃ ઇતિ પ્રતીતિ | સઃ કસ્યાં ગુહાયાં નિવસિતઃ અપિ યોગાભ્યાસઃ કૃતવાનિતિ પ્રજાઃ વિશ્વસન્તિ સા ગુહા અઘાપિ બાસરા પટ્ટણે અસ્તિ |

અતઃ સહજેન તાં ગુહાં દર્શનીયઃ અપિ સાધ્યઃ ભવતિ ચેત્ તસ્યાં ગુહાયામ્ ઉપવિશ્ય ધ્યાનં કરણીયઃ ઇતિ મમ મનસિ આસક્તિઃ જાતા | ગુહા અતિ કૃશા અપિ લઘુઃ ભવતિ | અહમ્ અન્તઃ ચલનાય વ્હારાત્ જાનુન્યોઃ ઉપરિ ગન્તુમ્ અસ્તિ | ગુહાયાઃ અન્તઃ પ્રદેશઃ ચત્વારઃ વા પગ્ન્ય માનવાઃ ઉપવિશાય પ્રદેશઃ એવાસ્તિ | અહં પાદૌ ઘૂર્ણયિત્વા ભૂમૌ સુરવાસને ધ્યાનાય ઉપવિશઃ | ગુહામ્ એકવાદનાન્તરે નિર્વૃતં ભવતીતિ વ્હારસ્ય સમીપે જ્ઞાતવાન્ સાધારણ યાત્રિકાઃ અપિ ગુહાયાં ગમનાગમનમપિ પ્રચલિતઃ | ગુહાયામન્તરે વિદ્યુત્ દીપઃ અપિ જ્વલતિ | યાત્રિકેભ્યઃ મમ ધ્યાનસ્ય અન્તરાયઃ ન ભવ્યમાનાય અહં ગુહાયામ્ એકે કોણે ગત્વા કિઞ્ચિત્ અન્ધકારઃ અસ્તિ પ્રદેશે ઉપવિશઃ |

ગુહાયાં પ્રકમ્પનાઃ એવ અતિ શક્તિવન્તઃ સન્તિ | તે પ્રકમ્પનાઃ મમ મનસઃ ઉપરિ દર્શિત પ્રભાવસ્યાનુભૂતિં પ્રાપ્તવાન્ | કેચન સહસ્ર વર્ષાણાં પૂર્વમ્ એકઃ મહાન્ ઋષિઃ યોગસાધન કૃતં ગુહા ખલુ ઇદમ્ |

તત્ ગુહાયાઃ અન્તઃ ભાગઃ સમસ્તં શક્તિવન્તઃ અપિ સાનુકૂલ પ્રકમ્પનાઃ સમ્પૂર્ણશક્ત્યા પૂરિતાનુભૂતિઃ |

મમ ધ્યાનઃ પ્રાયેણ એકવાદનેન પ્રચલિતાનન્તરે કિમિતિ અજ્ઞાન કારણેન અન્તરાયઃ પ્રાપ્તઃ | યદાહં નેત્રે ઉન્મીલ્ય પશ્યતિ ગુહાયાં દીપઃ રુદ્ધઃ ભવતિ |

કિમપિ કોણાત્ કિઞ્ચિત્ સૂર્યપ્રકાશઃ ગુહાયાં પ્રવેશિતઃ ઇતિ દૃશ્યતે | ગુહાયાં યાત્રિકાઃ ગમનાગમનાઃ અપિ સમ્પૂર્ણઃ રુદ્ધઃ ઇતિ દૃશ્યતે | તત્ પ્રદેશઃ સર્વં જનસંચાર રહિતઃ ઇવ દૃશ્યતે | પર્યાટકશાખસ્ય સેવકઃ ગુહવ્હાર સમીપે અસ્તિ વા નાસ્તિ વા ઇતિ વિષયઃ મમ વિપુલેન નાવગમ્યતે | સા ગુહા લઘુ પર્વત પુંજોપર પરિવૃત સાંદ્ર ગુલ્મૈઃ આક્રમિતઃ ભવતિ |

પ્રાયઃ પર્યાટકશાખસ્ય સેવકઃ અહમ્ ઇતોટપિ ગુહાયામન્તરે સ્થિતઃ ઇતિ વિષયઃ ન દૃષ્ટ્વા ગુહવ્હારસ્ય બન્ધનં કૃત્વા ગતવાનિતિ મે શંકા પ્રારમ્ભઃ | સા ગુહા વ્હિતીય દિને એવ ઉન્મીલ્યતે |

દેવાસુ નગરે કથમ્ અભવત્ તથૈવ મમ મનઃ ભયેન કમ્પિતઃ ભવતિ |

કિન્તુ પ્રસ્તુતવારે ભયેન ન કંપિતવ્યઃ ઇતિ નેત્રે નિમીલ્ય તથૈવ ધ્યાને ઉપવિશામિ |

યદાહં ચિન્તાકૃતઃ કિમિતિ તત્ રાત્રૌ આહારઃ , ઉદકં વિના ગુહાયામેવ સ્થાતવ્યઃ | સા ગુહા અવશ્યં વ્હિતીય દિને ઉદય કાલે ઉન્મીલ્યતે ઇતિ મે સ્પષ્ટઃ જાનાતિ એવં મમ મનસિ નિર્ણયઃ કૃત્વા તસ્યાં ગુહાયામેવ ધ્યાનઃ પ્રચલિતમ્ | અહં મમ મનઃ ક્રિયદપિ નિયન્ત્રણં કૃતવાનપિ ભયઃ મન્દેન આક્રમિતઃ ભવતિ | અહં મમ મનસિ ભયકમ્પિતાવસરઃ નાસ્તીતિ ક્રિયત્ તર્કન વદામ્યપિ મમ મનસઃ ઉપરિ નિયન્ત્રણઃ ગતમ્ ઇતિ પ્રારમ્ભઃ |

પ્રાયઃ મમ ધ્યાનઃ અન્ય પગ્ન્યદશાનિમેષાઃ પર્યન્તં પ્રચલિતઃ | મમ મનસિ ભયકંપરઃ ક્રિયત્ તીવ્ર રૂપઃ

ધરતીતિ અન્તિમે અહમ્ અપજયમહ્ગીકૃત્વા નેત્રે ઉન્મીલ્યતે । જાન્વોઃ ઉપરિ ગચ્છન્ ગૃહાન્ બહિરાગતવાન્ । પર્યટકશાખસ્ય સેવક ગુહાવ્ધારં સમીપે મદ્યર્થં નિરીક્ષ્યતે । સઃ માં ગુહાયાં ધ્યાનં કુર્વન્ દૃષ્ટ્વા અન્તરાયં કરણં નેચ્છતિ , અપિ કિઞ્ચિત્ સમયે નિરીક્ષ્ય પશ્યામીતિ વ્ધારસ્ય સમીપે સ્થિતઃ ઈતિ વિનયેન ઉક્તં મમ ।

યોગસાધકસ્ય દૈનિક જીવિતે વિશ્વશક્તિઃ કથં સ્વ લીલાનાં પ્રદર્શયતિ ઈતિ વક્તુમ્ અહમ્ ઉપરિ ઘટનાન્ વિવરિતવાન્ । એકઃ યોગસાધકઃ વિશ્વશક્તિં સ્વસ્ય ભિન્નેન સ્વ શરીરે સંચરિતઃ ઈતિ અપિ સ્વસ્યાગ્રે નિરન્તરં વિશ્વ લીલાન્ પ્રદર્શયતિ ઈતિ અતિ વિપુલેન અનુભૂતિં પ્રાપ્તં સંપદ્યતે । અહમ્ ઉપરિ વિવરિતમ્ એતાવત્ ઘટનાઃ મમ જીવિતે અનેકવારાઃ સંવૃતમ્ અનુભૂતિં પ્રાપ્તવાન્ । પ્રાયઃ પાઠકાઃ અદ્યતાવત્ મમ દૈનિક જીવને અહમ્ અનુભૂતિં પ્રાપ્તઃ વિવિધ ક્રિયાન્ પ્રતિ અતિ સુલભેન અવગમ્ય વર્તન્તે ઈતિ ભાવયામિ ।

કિન્તુ અહમ્ ઉપરિ વિવરિત એતાવત્ ઘટનાઃ સહજેન સામાન્ય જીવિતે અપિ કસ્યાપિ સંપદ્યતે ખલુ ઈતિ પાઠકાઃ મા પ્રશ્નાં પૃચ્છન્તિ ।

અત્ર અહં પાઠકાનાં દૃષ્ટિં ઈતઃ પૂર્વ ભાગેષુ અહં વિવરિત શક્તેઃ પ્રવાહઃ અપિ શરીરે કથં શક્તિઃ સંચરતિ ઈતિ વિષયસ્ય ઉપરિ નેખ્યામિ । શક્તેઃ પ્રવાહઃ શરીરે ભિન્નેન અનુભૂતિં સંવૃતઃ સંપદ્યતે । શક્તેઃ પ્રવાહઃ શરીરે વેગેન અનુભૂતિં સંવૃતઃ સંપદ્યતે । તત્ સમસ્ત આધુનિક શાસ્ત્રનિયમાન્ અપિ સહેતુક વિવરણમ્ ઉલ્લંઘિત્ય અપિ સંપદ્યતે । તમ્ અનુભૂતિં સ્વશરીરે પ્રાપ્તાનન્તરે એકસ્ય યોગસાધકસ્ય મનસિ ઝટિતિ પરિવર્તનમ્ આગચ્છતિ , ચિત્તનિર્માણ વ્યવસ્થા સમસ્તં પરિવર્તયતિ ।

શક્તિં યોગસાધકઃ સ્વસ્યાપિ ભિન્નઃ ઈતિ અનુભૂતિં પ્રાપ્તં પ્રારમ્ભઃ ભવતિ ।

યોગસાધને અભિવૃદ્ધિં ગતે સતિ અયં દૈવત્વ ભાવનઃ વિલીનં ભવતીતિ પ્રારમ્ભઃ ભવતિ ।

વિશ્વશક્તેઃ સત્યરુપઃ કિમિતિ સ્વયં સા પરાશક્તિઃ એવ સાધકસ્ય પરિચયં પ્રદાસ્યેત્ । તેન એવ ચિત્તનિર્માણે અવસર પરિવર્તનં નયતીકરણં સંપદ્યતે । એતદર્થમેવ તસ્ય સાધકસ્ય દૈનિક જીવિતે વિશ્વશક્તિઃ અદૃશ્યરૂપે સ્થિત્વા નિરન્તરં તસ્ય માનવસ્ય અગ્રે સ્વલીલાન્ પ્રદર્શયતિ । સાધકસ્ય મનસિ અવસર પરિવર્તનમ્ આનયનાય એવં સંપદ્યતે । અહમ્ ઉપરિ વિવરિત એતાવત્ વિવિધ ઘટનાઃ સાધકસ્ય દૈનિક જીવિતે સંવૃતં પ્રારમ્ભ્યતે । સાધકસ્ય વિશ્વશક્તિઃ સ્વસ્ય કર્મકૃત સૂક્ષ્માતિસૂક્ષ્મ અપિ સૂક્ષ્મ વિધાનસ્ય પરિચયં કર્તુ પ્રારમ્ભ્યતે ।

સાધકસ્ય ચિત્તઃ વિશ્વશક્તેઃ જ્ઞાનાત્ મન્દેન અપિ ક્રમેણ ઉન્નત પદવીનાં ગમનં પ્રારમ્ભ્યતે ।

અયં વિષયં પ્રતિ વિપુલેન વક્તુમ્ ઈચ્છામિ ।

એકઃ સામાન્ય માનવે અહમ્ ઈતિ સંપૂર્ણતયા વિકસિતઃ ભવતિ । કિમપિ કાર્યં કૃતઃ, કતિ કાર્યં કૃતઃ , તત્ સઃ એવ સ્વયં કૃતવાનિતિ ભાવનઃ તસ્મિન્ માનવે પૂર્ણઃ ભવતિ । અત્ર તં માનવે સઃ અપિ પરાશક્તિઃ ભિન્નઃ ન ભવતિ એકઃ ઈતિ ભાવનઃ ભવતિ । વિના વૈતભાવેન અજ્ઞાનેન અવૈત ભાવના ભવતિ । સઃ કરોતિ પ્રતિ ક્રિયાયાઃ કારણમ્ અપિ ફલિતઃ વ્ધયમપિ પરાશક્તિઃ એવ ઈતિ જ્ઞાનં ન વિદ્યતે અયં વ્ધૌ ક્રિયાઃ સ્વ નિયન્ત્રણે ભવન્તીતિ ભાવનઃ ભવતિ એવં સ માનવઃ

ચિન્તનાય કારણં તસ્ય માનવસ્ય મનઃ ભ્રમેણ સઃ એવ સર્વશક્તિમન્તઃ ઇતિ ભાવયતિ | અથવ અયં વિષયમ્ અન્ય વિધાનેનાપિ વક્તું શક્યતે | માનવે વિરાજિત આત્મ વિશ્વશક્તેઃ માયયા ભ્રમપૂરિત સઃ આત્મ ન ભવતિ કેવલં મનઃ એવ ઇતિ અજ્ઞાનેન ભ્રમાં ભાવયતિ | અતઃ તસ્ય માનવસ્ય મનસઃ કિમિતિ શક્તિઃ નાસ્ત્યપિ સઃ એવ સર્વશક્તિયુતઃ ઇતિ ભાવનામ્ ઉત્પાદ્ય તસ્ય માનવસ્ય મનઃ વિશ્વશક્તિઃ ભ્રમાં કારયતિ | કુર્વન્ પ્રતિ કાર્યં મનઃ એવ કરોતીતિ તં ભ્રમયતિ , તસ્ય વિશ્વાસઃ અપિ સંપદ્યતે |

માનવસ્ય મનઃ પરાશક્તેઃ નિજસ્વરૂપં વિસ્મરિતઃ અજ્ઞાનેન સઃ એવ પરાશક્તિઃ ઇવ ભ્રમાં પ્રાપ્નોતિ સર્વેષાં કારણં જગન્મોહિની ઇવ પરાશક્તિઃ એવ | મહામાયા ઇતિ પરાશક્તેઃ ભ્રમાં કુર્વન્ તત્વેન માનવસ્ય મનઃ એવં ભ્રમાયાઃ અધીનઃ ભવતિ | કિન્તુ માનવસ્ય મનઃ અપિ પરાશક્તેઃ અન્યઃ રૂપઃ એવ | તેન પ્રપચ્ચિક તર્કેન ચિન્તયિત્વા પશ્યતિ ચેત્ , એક વિધાનેન મનઃ અપિ તત્ સર્વશક્તિયુતઃ ઇતિ ભ્રમાયાં સ્થિતઃ સમયે ભ્રમેણ ન કિમપિ ઉચ્ચારયતિ ઇત્યપિ વક્તું શક્યતે |

અસ્ય કથાયાઃ સમસ્તમ્ એકઃ ધૂર્ણઃ અસ્તિ | નામ અહમ્ ઉપરિ વિવાણુતં સર્વે એકાસ્ય સામાન્ય માનવસ્ય સમ્બન્ધિતઃ એવ |

માનવે પરાશક્તિં જાગૃતં કૃતમ્ અનન્તરે ઇયં શક્તિં સઃ માનવઃ સ્વ શરીરાન્ત્રે ભિન્નઃ સંચરિત અન્યઃ ઇવ નામ સઃ અપિ વિશ્વશક્તિઃ ભિન્નઃ ઇતિ અનુભૂતિગ્રહણં પ્રારભ્યતે | અસ્મિન્ દશાયાં તસ્ય માનવસ્ય મનઃ પ્રથમતઃ ભંગા તુ ભૂત્યા વિનમ્રતસ્ય અધીનઃ ભવતિ | તસ્ય મનસઃ પ્રથમતઃ સ્વસ્ય અસ્મિન્ વિશ્વે સંવૃત કિમપિ માનસિક અપિ ભૌતિક પ્રક્રિયાઃ ઉપરિ કિમપિ નિયન્ત્રણં ન ભવતીતિ વિષયઃ અવગમ્યતે |

ઈદાનીં મનઃ સર્વે ચિન્તાઃ અપિ તર્કિત કર્મ ત્યક્ત્વા આત્માનમ્ આત્મનઃ સમર્પિતઃ ભવતિ |

મનસિ સમર્પિત ભાવનઃ પ્રારમ્ભઃ ભવતિ તસ્મિન્ અહમપિ વિલીનઃ સંવૃતઃ અપિ તસ્મિન્ સંસ્કરાણાં પરિશુદ્ધતા પ્રારભ્યતે | તેન ક્લિતેન નિર્મેલ મનસિ કિમપિ ચિન્તાઃ ભાવોલ્લેખાઃ ન સન્તિ કારણેન આત્મનઃ સ્વરૂપઃ પ્રથમતઃ પ્રતિભિમ્બયતિ |

અયમ્ અભવત્ ઉત્તરક્ષણં તસ્ય ક્લિતઃ સત્યેન બહુ અદ્ભુતઃ અપિ દિવ્યઃ ઇવ અનુભવસ્ય આગચ્છતિ |

આદિપરાશક્તિઃ ઇવ વિશ્વશક્તિઃ સ્વયમ્ આત્મસ્વરૂપઃ એવ આત્મનઃ ભિન્નઃ ન કિમપ્યસ્તિ અતઃ તત્ સ્વ નિજરૂપં માનવાય પરિચયઃ કૃતં પ્રારભ્યતે | તેન માનવેન દૈનિક જીવિતે વિવિધ ક્રિયાભિઃ તુલિતાનિ સંપદ્યતે | યોગસાધકસ્ય અગ્રે નિરન્તરં સ્વ વિશ્વ લીલાન્ પ્રદર્શયિત્વા સ્વનિજરૂપં કિચિન્ કિચિન્ અવગમ્યતે ઇવ કરોતિ | પરાશક્તિઃ અપિ યોગસાધકસ્ય મધ્યે એક વિધ સમાચાર વ્યવસ્થા ઇવ સૃષ્ટિં કારયતિ | તસ્મિન્ સાધકે આત્મસાક્ષાત્કારઃ ઇવ વિશ્વપ્રક્રિયા પ્રારભ્યતે |

તદનન્તરે તસ્ય માનવસ્ય તસ્મિન્ શક્તિઃ અપિ બાહ્યપ્રપચ્ચે વિશ્વશક્તિઃ એકઃ એવેતિ વિષયઃ અપિ અવગમ્યતિ ઇતિ પ્રારભ્યતે |

અસ્ય ક્ષલિતેન ઈતઃ પર્યન્તં સ્વશરીરે સંચરિત પરાશક્તિઃ તસ્માત્ ભિન્નઃ ઈતિ ભાવનઃ વિલીનઃ ભવતીતિ પ્રારભ્યતિ | ન તાવદેવ ઈતઃ પર્યન્તં સઃ સ્વશરીરે ભિન્નઃ અનુભૂતિં પ્રાપ્તઃ વિશ્વશક્તિઃ સ્વ આત્મશક્તિઃ એવ ઈતિ વિષયઃ અપિ અવગમ્યતે |

તેન ક્ષલિતેન યોગસાધકઃ વિશ્વશક્તિં પ્રતિ તસ્ય વૈતભાવં ત્યક્ત્વા અવૈતભાવમ્ અન્યવારમ્ અનુભૂતિં પ્રાપ્તં પ્રારભ્યતે | એકઃ સામાન્ય માનવસ્ય અપિ યોગસાધકસ્ય મધ્યે ભવતિ ભેદઃ એકઃ એવ | એકઃ સામાન્ય માનવઃ તં પ્રતિ અજ્ઞાનેસ્થિતઃ અપિ એકઃ યોગસાધકઃ તં પ્રતિ આત્મજ્ઞાનેન સ્થિતઃ સંપદ્યતે | વ્દયોઃ મધ્યે સ્થિતઃ ભેદઃ એતદેવ | એષઃ સાધારણ લઘુ વિષયઃ ઈતિ વક્તું શક્યતે | પ્રાપ્તિયુક્ત દૃષ્ટ્યા પશ્યતિ ચેત્ કિમપિ અદ્ભુતઃ સંવૃતઃ ઈતિ ન દર્શયતિ | વિશ્વશક્તિઃ અપિ યોગસાધકસ્ય મધ્યે સંવૃત તુલિતાનીવ ક્રિયાઃ સર્વે વિનોદભરિતાઃ ઈવ અપિ હાસ્ય પૂરિતાઃ ઈવ અપિ અદ્ભુતાઃ ઈવ અપિ આશ્ચર્યઃ ઈવ સન્તિ | તે તેષાં ક્રિયાણાં પ્રભાવઃ મનસઃ ઉપરિ અત્યલ્પેણ માત્રાયાં પતતિ | એતે સર્વાઃ ક્રિયાઃ મનસઃ સઃ આત્મ ન ઈતિ વિષયઃ અવગતકારણાય એવ સંપદ્યન્તે |

અહમ્ ઉપરિ લિખિત વિશ્વપ્રક્રિયાં કિમિતિ સહેતુકેન અપિ આધુનિકશાસ્ત્રપરેણ અપિ વિવરણાય ન સાધ્યઃ | આદિપરાશક્તિઃ કર્મકરણ વિધાનઃ અત્યન્ત સૂક્ષ્મઃ ઈવ ભવતિ | તેન તત્ વિધાનસ્ય એકઃ યોગસાધકઃ સ્વ અન્તરંગે અનુભૂતિં પ્રાપ્તાવસરઃ અસ્તિ |

અયં વિષયં પ્રતિ ઈતોટપિ વિપુલેન માં વક્તુમ્ અવકાશઃ દદાતુ |

આત્મસાક્ષાત્કારઃ ઈતિ પ્રક્રિયા અનેકરૂપ ચિત્તપદવીભિઃ સુનિર્મિતઃ સ્થિતઃ એકા વિશ્વપ્રક્રિયા યોગશાસ્ત્રાનુસારેણ આત્મસાક્ષાત્કારઃ ચત્વારપ્રકારાઃ ચિત્તપદવીનાં માધ્યમેન સમ્ભવતિ | મમાસ્તિ પરિમિત જ્ઞાનેન અપિ ભાષાપદૈઃ પાઠકાનામ્ અયં ચત્વારપદવીનાં પ્રતિ વિનયેન ક્ષિપ્રતા વિવરણાય પ્રયત્નં કરોમિ |

સર્વેષાં પ્રથમઃ એકઃ સામાન્ય માનવઃ વિશ્વશક્તેઃ માયયા શક્તિમ્ અપિ સઃ એકઃ ઈતિ અનુભૂતિ ગ્રહણં સંપદ્યતે | તસ્ય માનવસ્ય મનઃ જીવિતઃ એવ અસ્મિન્ વિશ્વે વિદ્યમાન સત્યમિતિ વિશ્વસતિ | આત્મ અપિ શક્તિઃ એકઃ એવ ઈતિ શક્તેઃ જ્ઞાનં વા આત્મનઃ જ્ઞાનં વિના અજ્ઞાને અયં વિષયમ્ અનુભૂતિ પ્રાપ્તઃ સંપદ્યતે | સત્યેન માનવ મનઃ એવ એવં ચિન્તાકરણં સમ્ભવતિ |

તેન ક્ષલિતેન મનસિ અજ્ઞાનેન સહિતઃ અવૈત ભાવનઃ વર્તતે |

અસ્ય ભાવનસ્ય અપિ ચિન્તાયાઃ કારણમ્ આત્મા ન | અસ્ય કારણમ્ અહંકાર સહિત મનઃ એવ | ભ્રમેણ મનઃ એવં સઃ એવ આત્મા ઈતિ ચિન્તયતિ | તેન સઃ અપિ શક્તિઃ વા આત્મા એકઃ એવ ઈતિ ચિન્તયતિ |

વિશ્વશક્તિઃ ગુરુણા જાગૃતં કૃતઃ સૂષ્ટેઃ પ્રતિકૂલદિશિ વીલનં સંભવં પ્રારભ્યતે અનન્તરે મનસઃ પ્રથમતઃ ઘાતઃ સ્પર્શયતિ | સઃ એવ સર્વં નાસ્તીતિ વિષયઃ પ્રથમતઃ અવગમ્યતે | એતત્ આત્મસાક્ષાત્કાર પ્રક્રિયાં પ્રથમ પદવી |

તસ્યાનન્તરે મધ્યન્તર વ્રિદ્ધીય પદવી વર્તતે | અસ્મિન્ પદવ્યાઃ યોગસાધકસ્ય શરીરઃ સમસ્તં

વિશ્વશક્ત્યા ઘટે જલં પૂરિતઃ ઇતિ સમ્પૂર્ણઃ ભવતિ । કિન્તુ ઇતોટધિકઃ તસ્ય યોગસાધકસ્ય મનસિ કિમપિ બૃહત્ પરિવર્તનં ન ભવતિ ।

અસ્યાં પદવ્યાઃ વિશ્વશક્તિઃ સ્વતન્ત્રેન અપિ કોટપિ નિયન્ત્રણે વિના માનવશરીરે સંચરિત અનુભૂતિં પ્રાપ્તં ભવતિ । તસ્ય માનવસ્ય મનસિ અહમ્ ઉપરિ પ્રથમતઃ ઘાતઃ નિપતતિ । તદા પર્યન્તમ્ ઇન્દ્રિયમાધ્યમેન કેવલં બાહ્ય જગતઃ દિશિ પ્રસારિતઃ મનઃ પ્રથમતઃ સ્વ અન્તરસ્ય દિશિ દૃષ્ટિં પ્રસારયતિ । અગ્રે દૃષ્ટિઃ અન્તર જગતઃ દિશિ પ્રસારિતં ન પતનાય અન્તર જગતઃ પ્રતિ ક્રિયત્ વિધ પરિશોધનઃ કર્તુ સાધ્યઃ ન ભવતિ । ઇદાનીં મનઃ એવ એકઃ પ્રયોગશાલા ઇવ પરિવર્તનં સંપદ્યતે । અન્તમે સર્વે સમસ્યાઃ અન્તર્ગતેનૈવ પરિષ્કારઃ ભવિષ્યન્તિ । મનઃ સર્વે ચિન્તાઃ અપિ તર્ક કરણં ત્યક્ત્વા આત્મનઃ આત્મા સમર્પિતઃ ભવેત્ । એતત્ એકઃ ચિન્તા રહિત દશા । એતત્ યોગશાસ્ત્રેષુ સમાધિઃ ઇતિ ઉચ્યતે ।

કદા મનઃ (તાવત્ પર્યન્તં પરબ્રહ્મ સ્વરૂપઃ ઇવ આત્માનં પ્રકાશં ન પ્રકાશ્યમાનઃ ઇતિ અવગુણઠને સ્થાપયતિ) સમર્પિતઃ ઘટયતિ સંપદ્યતે તત્ પ્રશાન્ત મનઃ ઇતિ સરોવરે આત્મનઃ આત્મા પ્રતિબિમ્બઃ દર્શયતિ । ચિન્તા રહિત મનઃ દર્પણઃ ઇવ કર્મકરોતિ । માનવસ્ય અન્તરે વિરાજિત આત્મનઃ સ્વ નિજસ્વરૂપઃ કિમિતિ અવગમ્યતં પ્રારભ્યતે । શક્તિઃ અપિ સઃ કદાપિ ભિન્નઃ ન ભવતીતિ વિષયઃ અપિ અવગમ્યતં પ્રારભ્યતે ।

સઃ માનવઃ સ્વસ્ય અપિ શક્તેઃ મધ્યે સ્થિતઃ અઘૈત સમ્બન્ધઃ અન્યવારમ્ અનુભૂતિં પ્રાપ્તં પ્રારભ્યતે । કિન્તુ અસ્મિન્ વારે શક્તિં પ્રતિ સમ્પૂર્ણ જ્ઞાનઃ ભવતિ । કદાપિ શક્તિં પ્રતિ નામ સ્વસ્ય શક્તિં પ્રતિ વા તં પ્રતિ જ્ઞાનસ્ય પ્રાપ્તં સંપદ્યતે તદા તત્ શક્તિં નિયન્ત્રિતકરણાય સામર્થ્યઃ અપિ અવગમ્યતે । તેન ઇયં પદવ્યાં સઃ યોગસાધકઃ સર્વાન્ મહિમાન્ અપિ સિદ્ધવઃ પ્રાપ્ત્ય વર્તતે ।

યોગશાસ્ત્રાનુસારેણ બ્રહ્મજ્ઞાનસ્ય પ્રાપ્તં વા આત્મસાક્ષાત્કારાઃ ઇતિ ભગવતઃ અધીને એવ વર્તતિ । સમસ્તવિધ મહિમાઃ અપિ સિદ્ધવઃ પ્રાપ્તઃ એવ અપિ બ્રહ્મજ્ઞાનં સમ્ભવતિ ઇતિ વિશ્વાસઃ ન વિદ્યતે । તત્ કેવલં ભગવતઃ કૃપયા એવ પ્રાપ્યતિ । તસ્મૈ મહિમાઃ અપિ સિદ્ધવઃ પ્રકટિતઃ સંવૃતઃ અપિ રુદ્ધઃ ભવતિ । અયં વિષયં અન્યેન વિધાનેન વક્તું ઇતિ ચેત્ , આત્મસાક્ષાત્કારઃ સંવૃતાનન્તરે યોગશાસ્ત્રસ્ય નિયમાઃ અપિ ભૌતિકશાસ્ત્ર નિયમાઃ ઇવ વિલીનં સંવૃતં સંપદ્યતે । સિદ્ધવઃ પ્રકટિત ઘટનમ્ ઇતિ અપિ ઇતોટપિ ન સમ્ભવતિ । કિમિતિ પ્રબ્રહ્મે જિવાત્મ એક્યં પ્રાપ્તમ્ ઇતિ અઘતાવદેવ ઘટિતઃ ભવેત્ । અતઃ યોગસ્ય ઉદ્દેશ્યઃ સમ્પૂર્ણઃ ભવતીતિ અપિ વક્તું શક્યતે । અસ્મિન્ પદવ્યાં માનવઃ વ્યક્તિગત દશાયાં માનવશરીરે જીવનસંભાવ્યતમપિ ન સમ્ભવઃ ।

અસ્ય અનન્તરે સ્થિતઃ અન્તિમ પદવી । કિન્તુ અયં પદવીં પ્રતિ કિમપિ વિધાનં વ્યાખ્યાનં કરણાય મમ અર્હતઃ નાસ્તિ ।

કિમર્થં નામ વયં ચર્ચિતાંશઃ સ્વયં તત્ પરબ્રહ્મં પ્રતિ ઇતિ ।

એકવારે એકપક્ષે માનસિકેન સાક્ષીભૂત સ્થિતૌ આસન્ અન્યપક્ષે અયં ભ્રમપૂરિત જગતિ માનવશરીરે જનસમાજસ્ય મધ્યે નિવસિતમ્ ઇતિ સાકેતિકેન યોગશાસ્ત્રાનુસારેણ વિશેષતઃ સાધ્યઃ ન ભવતિ । એકઃ માનવઃ ભૌતિકશાસ્ત્ર નિયમાન્ અપિ યોગશાસ્ત્ર નિયમાન્ અધિગમ્ય પુનઃ

પ્રાપચ્ચિક જીવિતે આગત્ય સામાન્ય પ્રજાયાં મધ્યે સ્થિતઃ ભાવોલ્લેગાનાં ન અધીનઃ કેવલં સાક્ષીભૂત સ્થિતૌ એવ ભવિતવ્યઃ |

કિન્તુ માનવજાતેઃ ચરિતે એતાવત્ સામર્થ્યઃ તેષામ્ અસ્તીતિ નિરૂપિત કેચન માનવાઃ અસ્મિન્ ભૂમૌ જનનં ઘટિતઃ | તાન્ સર્વે ભગવતઃ અવતારાઃ ઈતિ સ્તુવન્તિ | શ્રીરામઃ , શ્રીકૃષ્ણઃ, જીસસ્, મહમ્મદ પ્રવક્તા , બુદ્ધઃ અપિ અન્ય મતવ્યવસ્થાનાં સમ્બન્ધિત અવતાર પુરુષાઃ અસ્ય ભૂમેઃ ઉપરિ નિવસિત વિષયઃ સર્વેષાં પરિચયઃ | તેન તાન્ પ્રતિ તેષામ્ આધ્યાત્મિક સ્થિતં પ્રતિ અહં કિમપિ વ્યાખ્યાનં કર્તુ ન અર્હઃ |

ભાગ: – 15

જીવિતમ્ એવ વિશ્વશક્તે: ક્રિયા

અહમ્ અસ્મિન્ ગ્રન્થે અગ્રે ભાગે ક્રિયા ઇતિ પદં પ્રતિ વિવરિતવાન્ | શરીરે ક્રિયા નામ માનવ મનસિ શરીરે અપિ દૈનિક જીવિતે સંવૃત: એકા પ્રક્રિયા | માનવમન: તસ્ય માનવસ્ય દૈનિક જીવિતેન મિલિત્વા અસ્તીતિ અત્ર અવગમ્યમાન પ્રધાન વિષય: |

માનવ: અનુભૂતિં ઘટનં બાહ્ય પ્રપચ્ય: અપિ તસ્ય દૈનિક જીવિત: ઇતિ શૂન્યે ઇન્દ્રિયાણાં માધ્યમેન પ્રસરિતં તસ્ય માનવસ્ય મનસિ સ્થિત સંસ્કારા: ઇતિ અર્થ: |

બાહ્યપ્રપચ્ય: ઇતિ અયં ભૂમે: ઉપરિ નિવસન્તિ શેષ સર્વેષાં માનવાનામ્ એવં ધારણું સંઘટયતિ | તેષાં મનસિ વિષયા: એવ તેષાં શરીરસ્ય ઇન્દ્રિયાણાં માધ્યમેન શૂન્યે પ્રસરિતા: સંપદન્તે |

બાહ્યપ્રપચ્ય: નામ વ્દિ સ્થાય્યો: ધારણુ: કૃતવતિ | એક: વ્યક્તિગત સ્થાય્યાં અન્ય: માનવજાતિ સમિષ્ટિ સ્થાય્યાં ધારણુ: કૃતવતિ |

એક: માનવ: ગાઢનિદ્રાયાં ગચ્છતિ સતિ બાહ્યપ્રપચ્ય: ઇતિ તસ્ય માનવસ્ય વિલીનં ભવતિ | સ: સ્વપ્ને ગચ્છતિ સતિ અન્યં નૂતન પ્રપચ્ય: સૃષ્ટિં કારયતિ | સ: માનવ: પુન: જાગૃતાવસ્થાયામ્ આગચ્છતિ સતિ સર્વેષાં માનવાનાં પરિચય: બાહ્યપ્રપચ્ય: ઇતિ સૃષ્ટિં કારયતિ વા ભૌતિક જગત્ ઇતિ માનવા: વિશ્વસિત અયં સત્યસ્ય ઇત: ત્યક્ત્વા કિમપિ આધાર: નાસ્તિ |

ભૌતિકપ્રપચ્ય: ઇતિ કેવલં ભ્રમસહિત: એવ અસ્ય જીવનસ્ય કિમપિ અન્ય અસ્તિત્વ: નાસ્તિ | એતત્ મરુસ્થલે મૃગતૃષ્ણયા તુલયતિ |

માનવ: નિદ્રાયાં ન ગચ્છતિ પૂર્વે બાહ્યપ્રપચ્યસ્ય કથમ્ અનુભૂતિં પ્રાપ્યસે , નિદ્રાત્ પુન: બહિરાગચ્છતિ અપિ બાહ્યપ્રપચ્યસ્ય પ્રતિ તથૈવ જ્ઞાન: વિદ્યતે | તદા માનવસ્ય મન: શમાં ત્યક્ત્વા પ્રશાન્ત: ઇવ પરિવર્તયતિ | તસ્ય શરીર: અપિ શમં વિસૃજ્ય શક્તિયુત: અનુભૂતિં પ્રાપ્યતિ | એતેન વિના ન કિચ્ચિત્ સંપદતે | માનવસ્ય જ્ઞાને કિમપિ પરિવર્તનં ન સમ્ભવતિ |

યદાહં ઇત: પૂર્વમેવ ઉક્તં યત્ એકસ્ય માનવસ્ય અનુભવાય ઘટિત બાહ્યપ્રપચ્ય: ઇતિ તસ્ય મનસ: પ્રતિભિમ્બ: એવ | અસ્મિન્ પ્રપચ્યે પ્રતિ માનવ: સ્વ દૈનિક જીવિતે શેષ અન્ય માનવૈ: અપિ પ્રપચ્યે ઘટિત વિવિધ ઘટનૈ: સમ્બન્ધ: અસ્તિ ચેત્ સ: એવ એકેક શીલસ્ય એવ અધ્યાસ્યતે |

એક: માનવ: અનુભૂતિં પ્રાપ્યતિ બાહ્યપ્રપચ્ય: અન્ય માનવા: અનુભૂતિં પ્રાપ્યન્તિ પ્રપચ્યસ્ય કિચ્ચિત્ ભિન્ને ભવતિ | સ માનવસ્ય અનુભવ સર્વસ્વં કેવલં મનસિ સંઘટિત સ્વસ્ય સંસ્કારાણામ્ ઉપરિ વા અહમ્ ઇત: પૂર્વ કથિત શીલસ્યોપરિ આધાર: ભવતિ | કેચન નિર્દિષ્ટ સન્નિવેશાનાં મધ્યે સંભવતિ એક: શુભ: વા શુભપ્રદાનુભવ: વિવિધ માનવાનાં વિવિધ રૂપૈ: તેષાં તેષાં શીલમનુસૃત્ય અનુભવસ્ય આગચ્છતિ |

એકસ્ય માનવસ્ય મનસિ જન્મજન્મેભ્ય: સંઘટિત ઇન્દ્રિયાણામ્ અનુભૂતય: તેષાં સ્મૃતય: નિર્મૂલનં

નકૃત પર્યન્તં બાહ્યપ્રપચ્યે તે ઇન્દ્રિયાણાં માધ્યમેન પ્રસરિતઃ ન રુદ્ધઃ નામ એતે સર્વે સંસ્કારાઃ મનસઃ નિર્મૂલનાનન્તરે અપરઃ તસ્મિન્ માનવે વિરાજિત જીવાત્મનઃ માનવશરીરે અસ્ય ભૂમેઃ ઉપરિ જીવનં સંવૃતાવસરઃ અપિ ન કિચ્ચિદસ્તિ | કથમિતિ વિશેષેણ માનવજન્મ જનનાય પ્રાથમિક કારણઃ એકઃ માનવઃ સંઘટિત સ્થિતાઃ સંસ્કારાણામ્ ઉપરિ કર્મણાં ફલિતાનામ્ અનુભવાય એવ |

મનસિ સંઘટિત ઇન્દ્રિયાણામ્ અનુભૂતયઃ અપિ તેષાં સ્મૃતયઃ શાશ્વતેન નિર્મૂલનેનાપિ સાધકસ્ય મનઃ ઉન્નત પદવીનાં નયતિ | કિન્તુ અયં સંસ્કારાન્ કઃ વિશ્વશક્તેઃ શક્ત્યા સૃષ્ટિતઃ ભવતિ તદા શક્ત્યા તે પુનઃ નિર્મૂલનસ્ય અવસરઃ અસ્તિ | કિન્તુ વિષયસ્ય વિવરણાય એવ મનઃ ઉન્નત પદવીનાં પ્રાપ્યતિ ઇતિ લેખનં સંવૃતઃ | ઇતોટપિ હિ મનઃ કુત્રાપિ પુરોગમનાય અવસરઃ ઇતિ ન ભવતિ | સંવર્તનાય સર્વં કેવલં મનસિ સંઘટિત ઇન્દ્રિયાણામ્ અનુભૂતીન્ નિર્મૂલનમેવ | તદા મનઃ કિમપિ ચિન્તનેન વિના નિર્મલ સ્થિતૌ સ્થિર સંવૃતઃ સંભવતિ | અસ્મિન્ નિર્મલ સ્થિતૌ જીવાત્મસ્ય સ્વ પ્રતિ વિશેષેણ સત્યં તસ્ય મનસિ પ્રતિબિમ્બઃ ઇતિ સંપદ્યતિ |

એકસ્ય માનવસ્ય બ્રહ્મજ્ઞાનઃ પ્રાપ્તઃ અનન્તરે અપિ આત્મસાક્ષાત્કારઃ સંવૃતાનન્તરે કિં ભવિષ્યતિ ઇતિ પાઠકાઃ પ્રશ્નાં કુર્વન્તિ |

અસ્ય વિષયસ્યોપરિ વ્યાખ્યાનં કરણાય અર્હતઃ અપિ મમ નાસ્તીતિ વિજ્ઞાપનં કરોમિ | અહં વક્તુમ્ ઇચ્છામિ સમસ્તં કેવલં એકઃ એવ વિષયઃ | માનવાનાં સર્વેષામ્ અવગમ્યમાનાય અપિ અનુભવસ્ય આગચ્છતિ ભવતિ બહ્યપ્રપચ્યઃ ઇતિ કેવલં શૂન્યઃ ઇતિ પટે પ્રસરિતાઃ તેષાં મનાંસિ એવ |

આત્મસાક્ષાત્કારસ્ય પૂર્વમેવ એકઃ માનવઃ અનુભૂતિં પ્રાપ્તઃ બહ્યપ્રપચ્યઃ કેવલં તસ્ય માનવસ્ય એવ વિલીનઃ ભવતિ આત્મસાક્ષાત્કારઃ સંવૃત પર્યન્તં વ્યક્તિગત સ્થાયાં બહ્યપ્રપચ્યઃ અપિ માનવજાતિઃ સમિષ્ઠિ સ્થાયાં બહ્યપ્રપચ્યઃ વ્દૌ એકેન અન્યઃ સમ્બન્ધઃ અધ્યાસ્યતે |

અહમ્ ઇતઃ પૂર્વમેવ અસ્મિન્ ગ્રાન્થે અગ્રે ભાગે વિવરિતઃ યથા એકેન ગુરુણા પુષ્ટશંકસ્ય અધોભાગે કેન્દ્રીકૃતઃ વિશ્વશક્તિ જાગૃતં કારયતિ અનન્તરે તત્ સૃષ્ટેઃ પ્રતિકૂલ દિશિ સૃષ્ટિં વિનાશં કરણં વા એકસ્ય માનવસ્ય મનસિ સંઘટિત સમસ્ત સંસ્કારાન્ વિલીનં કર્તુ પ્રારભ્યતે |

અતઃ સર્વેભ્યઃ પ્રથમતઃ વિશ્વશક્તિઃ વિવિધરૂપ વિષયાણાં સમ્બન્ધિત ઇન્દ્રિયાણામ્ અનુભૂતીન્ અપિ તેષાં સ્મૃતીન્ પ્રજ્ઞાલનં પ્રારભ્યતે | તેન ફલિતેન શરીરે , મનસિ , અપિ દૈનિક જીવિતે વિવિધ રૂપ પ્રક્રિયાઃ અનુભવાય આગચ્છન્તિ | બાહ્યપ્રપચ્યે દૈનિક જીવિતે પ્રવર્તિત સમ્બન્ધિત સામાન્ય પાઠકાનાં મનસિ એકા શડ્કા જાયતે | એકસ્મિન્ યોગમાર્ગે દીક્ષાં પ્રાપ્તઃ યોગસાધકસ્ય બાહ્યપ્રપચ્યઃ શેષ માનવાનાં સમિષ્ઠિ પ્રપચ્યેન મિલિતઃ ભવતિ | અતઃ તસ્ય યોગસાધકસ્ય દૈનિક જીવિતે કૃતં પ્રતિ સમાન્ય ઘટનાઃ એક ક્રિયા ઇવ કથં ગણને નયતિ ઇતિ શંકા જાયતે |

અત્ર પાઠકાઃ વિષયમેકમ્ અર્થઃ કરણીયાઃ યોગમાર્ગે દીક્ષાં પ્રાપ્ત્વા વિદ્યમાન એકઃ સાધકઃ સઃ કુત્રતઃ આગત્ય માનવઃ ઇવ જન્મં પ્રાપ્તઃ તદેવ પ્રદેશસ્ય પરબ્રહ્મણિ ઐક્યઃ સંવૃતાય પ્રત્યાગમન પ્રયાણે અસ્તિ |

મનસિ મુદ્રિત સંઘટિત સ્થિતાઃ ઇન્દ્રિયાણામ્ અનુભૂતયઃ અપિ તેષાં સ્મૃતયઃ અહમ્ ઇતિ વર્ણેન મિલિત્વા કર્મણઃ ઇવ પરિવર્તનં પ્રાપ્યન્તિ | એકસ્ય માનવસ્ય જીવિતઃ બાહ્યપ્રપચ્યે કથં વિકસિષ્યતે

ઈતિ સ માનવઃ મનસિ સંઘટિત સ્થિતાઃ એતે કર્માણિ નિર્દિશન્તિ | અતઃ તે ઇન્દ્રિયાણામ્ અનુભૂતયઃ અપિ તેષાં સ્મૃતયઃ મનસિ પ્રક્ષાલનં કરણીયઃ અપિ તસ્મિન્નેવ સમયે માનવઃ સ્વ જીવિતે વિકસન્તિ વિધેઃ લેખનસ્ય એકઃ મૌનસાક્ષીવ એવ ભવેત્ | અથવા પ્રારબ્ધસ્ય અનુભૂત સમયે ઉત્પન્નાઃ ઇન્દ્રિયાણામ્ અનુભૂતયઃ પુનઃ મનસિ મુદ્રિતાઃ ભવન્તિ | જ્ઞાનવતીવ પરાશક્તિઃ એતાવત્ સમયે એકસ્ય સાધકસ્ય અવસર જ્ઞાનં દત્વા પ્રચલિતં કેવલં એક ક્રિયા એવ ઈતિ વિષયસ્ય અવગત વિધાનેન કરોતિ | તેન સંસ્કારાઃ પુનઃ મનસિ મુદ્રિતાઃ ન ભવન્તિ |

કેચન સન્દર્ભેષુ સાધકઃ યોગસાધણે ઇતોટપિ યુક્ત ઉન્નતિં સાધયિતઃ ન ભવેત્ | તેન પ્રારબ્ધસ્ય ક્રિયા ઇવ અનુભવિતઃ ઉચિત સાક્ષીભૂત સ્થિતૌ રહિત કારણેન તે પુનઃ મનસિ મુદ્રિતં ભવન્તિ | કિન્તુ એવં વિધાનેન પુનઃ મુદ્રિતઃ તેષાં પુનઃ પ્રક્ષાલનં કિચિત્ સુલભેન કરણીયઃ |

કિમિતિ યોગમાર્ગે દીક્ષાં ન પ્રાપ્તઃ માનવે એવ વિશ્વશક્તિઃ સ્વ પ્રાથમિક દિશઃ ઇવ સૃષ્ટિક્રમે ભવતિ | સૃષ્ટિઃ નિરન્તરં ધારણં ભવેત્ માયાપ્રપચ્ચસ્ય નિરન્તરમ્ એકસ્ય માનવસ્ય પુરતઃ નિયુજ્ય સ્થાપયતિ | તેન ફલિતેન ઇન્દ્રિયાણામ્ મધ્યમેન અનુભૂતિં પ્રાપ્તઃ પ્રતિ સંસ્કારઃ મનસિ મુદ્રિતઃ ભવિષ્યતિ કાલે વિધિલેખનસ્ય બીજઃ ઇવ પરિવર્તતે | કિન્તુ વિશ્વશક્તિઃ સૃષ્ટેઃ પ્રતિકૂલ દિશિ સ્થિતઃ માનવે એવ સઃ માનવઃ વિધિલેખનાત્ પૂર્વે મુદ્રિતઃ સંસ્કારેભ્યઃ મોક્ષઃ પ્રાપ્તં સંપદ્યતે | અહંકારેણ પૂરિતઃ ઇન્દ્રિયાણામ્ અનુભૂતયઃ મનસિ પૂર્વાત્ મુદ્રિતઃ સ્થિતઃ કારણેન , તે ભવિષ્યતિ કાલે કસ્ય માનવસ્ય એવ વિધિલેખનં બહિર્ગતં કુર્વન્તિ |

અત્ર પાઠકાઃ પ્રશ્નમેકં પૃચ્છન્તુ | વિધિલેખનં ક્રિયાભિઃ એકસ્ય સાધકસ્ય જીવિતાત્ પ્રક્ષાલ્ય કારયિત ઈતિ વક્તું સહેતુક ઋજુઃ કિમિતિ પ્રશ્નયતુ |

અસ્ય વિષયસ્ય અર્થાવગાહનં બહુ સંકિલષ્ટઃ | અસ્ય વિષયસ્ય પ્રતિ એકઃ સાધકઃ સ્વ અન્તરે એવ અનુભૂતિં પ્રાપ્તઃ સંપદ્યતે | એકયા ક્રિયા કિમિતિ ઘટના સંવૃતઃ , તત્ અનુભવઃ સાધકસ્ય એકઃ ક્રીડા ઇવ વિલાસઃ ભવતિ | તત્ કઠિનતયા અનુભવઃ ન ભવતિ |

યદાહં વક્તુમ્ ઇચ્છામિ કિમિતિ નામ તત્ અનુભવં પ્રાપ્યતિ સમયે એકઃ સાધકઃ કિમપિ ભાવોદ્દેગાનામ્ અધીનઃ ઈતિ ન સંપદ્યતે | તસ્ય અનુભવસ્ય એવ અતિ વિપુલેન અનુભૂતિં પ્રાપ્તં સંપદ્યતે | એતાવત્ સમયે તસ્ય સાધકસ્ય મનઃ કિમિતિ સ્થિતૌ વિદ્યતે અપિ કથં વિદ્યતે ઈતિ બાહ્યાત્ આલોક્યાનાં ન કિમપિ જ્ઞાયતે | કિન્તુ શારીરક ચલનેભ્યઃ કેચન સૂચનાઃ એવ અલોકયતિ | તેષાં સહ કેચન લઘુ લઘુ આપદાઃ સંવૃતમ્ ઇવ ઘટનૈઃ અપિ તસ્મિન્ માનવે ક્રિયા સંવૃતિ ઈતિ જ્ઞાયતે | ઉદાહરણાય એકં બલવત્ આપદઃ સંવૃતાય સર્વે અવસ્થાઃ બહુ સાનુકૂલેન સ્થિતઃ ભવેયુઃ | કિન્તુ એકઃ બૃહત્ દુર્ઘટના સંવૃતાય અવકાશઃ અધિકઃ અસ્તિ અપિ , કિમિતિ લઘુ આપદેન સઃ માનવઃ આશ્ચર્યકર માર્ગે ક્ષેમેણ બહિરાગતઃ | એકા ક્રિયા દૈનિક જીવિતે કથં ભવિષ્યતીતિ એષઃ એકઃ ઉદાહરણઃ |

તેન પરબ્રહ્મમ્ ઈતિ ગમ્યસ્થાનાય પ્રત્યાગમન પ્રયાણે સ્થિતઃ એકસ્ય યોગસાધકસ્ય જીવિતં નામ પદપદેન એકા ક્રિયા ઈતિ પરિવર્તયતિ | વિશ્વશક્તિ તસ્ય માનવસ્ય મનસિ જન્મજન્મેભ્યઃ સૃષ્ટિત અનેક સંસ્કારાન્ અનેક રૂપ ક્રિયાન્ સૃષ્ટિત્વા વિનાશઃ કૃતવતી | એતત્ સર્વં સા પરાશક્તિઃ એવ સ્વયં સંવૃતાય કરોતિ |

તત્ કથં ભવતિ નામ કિમપિ પ્રત્યાગમન રીતિં વિના એકઃ યાત્રિકઃ ન કુત્રાપિ રુદ્ધઃ એકસ્મિન્ રૈલ્યાને પ્રયાણં કરોતીતિ ભવતીતિ ગુરુણા ઉક્તમ્ એકસ્ય યોગસાધકસ્ય ઇતોટપિ કરણાય કિમપિ નાસ્તિ અપરં કદાપિ પુનરાગમનાય અસાધ્યઃ દિશિ સઃ સાધકઃ અગ્રે પ્રયાણઃ સંવૃતઃ ભવતિ | માનવે કુણ્ડલિની શક્તિઃ જગૃતાનન્તર ક્ષણાત્ સઃ સાધકઃ અસ્મિન્ પ્રત્યાગમને પ્રયોદયતિ | જનન – મરણ ચક્રઃ ઇતિ સામાન્ય ભ્રમપૂરિત જીવિતે પુનરાગમનં સમ્ભવઃ નાસ્તિ પ્રકારે સ સાધકઃ અમરત્વસ્ય દિશિ પ્રસ્થાનઃ કરોતિ |

અહં કેયન સન્દર્ભેષુ ગુરું પૃચ્છામિ | એવમ્ એકવારં પ્રત્યાગમને પ્રયોદિત સાધકઃ પુનઃ કદાપિ યોગમાર્ગસ્ય ત્યક્ત્વા વ્યવહારેણ સામાન્ય જીવિતે પ્રવેશઃ ઇતિ સંભવતિ વા માનવઃ શશ્વતેન પુનરાગમનં ઇતિ ન સમ્ભવતિ ઇતિ અપૃચ્છમ્ | અસ્તિ ગુરુણા સ્પષ્ટતયા મમ સમાધાનઃ ઉક્તમ્ | એકઃ યોગસાધકઃ સ્વ અહં ત્યક્ત્વા પરાશક્તેઃ સમર્પિતઃ ભૂત્વા સંવૃત ક્રિયાયાઃ કેવલં ન સાક્ષીવ ન ભવતિ ચેત્ પ્રત્યાગમને કિચ્ચિત્ વિલમ્બઃ ભવતિ | ઇતઃ ઋતે અપૃચ્છતિ ચેત્ સ્વ પ્રાપચ્ચિક અહંકારપૂરિત સંકલ્પસ્ય નિયુજ્ય રૈલ્યાને એકં પીઠં ત્યક્ત્વા અન્ય પીઠસ્ય ઉપરિ ઉપવેશયતુ ઇતિ ગુરુણા વિપુલેનુ ઉક્તમ્ | એકઃ સાધકઃ અયં સ્વલ્પ સ્વેચ્છાં સ્વ સંકલ્પેન અનુભૂતિં પ્રાપ્તં વિના અપરં કરણીયઃ ન કિચ્ચિદસ્તિ | અપરઃ પુનઃ વ્યવહારે જીવિતે વા જનન – મરણ ચક્રે કદાપિ પુનરાગમન વિધાનેન સ સાધકઃ શાશ્વતેન અમરત્વસ્ય દિશિ તસ્ય પ્રયાણઃ સંવૃતઃ ભવતિ |

કિન્તુ અહમ્ ઉપરિ ઉક્તં સમસ્તં જીવિતે કિમપિ વિપરીત પરિવર્તનનામ્ અવકાશઃ ન દદાતિ માર્ગે બહુ અનુકૂલ સ્થિતીનાં મધ્યે સંપદિષ્યતે ઇતિ સર્વેષાં પાઠકાનાં વિશ્વાસઃ કલ્પયિષ્યામિ |

સર્વેષામ્ અગ્રતઃ અસ્મિન્ પ્રપચ્ચે એકસ્મિન્ રાત્રૌ બ્રહ્મજ્ઞાનં ન પ્રાપ્યસિ | આત્મસાક્ષાત્કારઃ એવ એકસ્મિન્ ક્ષણે એવ ન સંભવિષ્યતિ | તથૈવ કેયન વર્ષેષુ અપિ અસાધ્યઃ | તથા યોગમાર્ગે ગચ્છતિ સતિ સઃ પ્રેમાયતિ અન્ય સર્વેષાં માનવાનાં ઝટિતિ ત્યક્તઃ ઇતિ ભયાવસરઃ ઇતિ નાસ્તિ | જન્મજન્મેભ્યઃ સંઘટિતાઃ બાન્ધવ્યાઃ અપિ પ્રેમા ઇતિ મલિનં સમસ્તં ત્યક્ત્વા ગચ્છતીતિ કોટપિ આકુલીકૃતાવસરઃ નાસ્તિ |

વિદીતીય વિષયઃ યદાહમ્ ઉપરિ વિવરિતમ્ ઋતે ભયાવહનાયાવસરઃ નાસ્તીતિ નિરુપણાય અન્યાં પ્રક્રિયાં પ્રતિ વિવરણં કરિષ્યામિ |

એકઃ દરિદ્રઃ સહસ્રશઃ રુપ્યકાણિ ઋણં નીત્વા તં પુનઃ પ્રદાનાયેતિ સ્થિતિઃ કદાપિ ન ઉત્પ્રેક્ષ્યતિ | કિન્તુ તાવત્ સ્થિતિઃ તસ્ય માનવઃ આગમિષ્યતિ અપિ સઃ તાવત્ ધનં દત્વા ઋણાત્ બહિઃ આગમિષ્યતિ | એતાવત્ પરિસ્થિતયઃ એકસ્ય માનવસ્ય વાંછિતઃ કલ્પયિષ્યતિ | અવસરે સમયે પ્રતિ માનવસ્ય ક્રિયત્ શક્તિઃ અવસરઃ ભવતિ | તાવત્ શક્તિં સ્વયં પરાશક્તિઃ એવ પ્રસાદયતીતિ અર્થઃ તથૈવ એકઃ સામાન્ય માનવઃ તં અનેક માનવાઃ સંહારયિતું પ્રયત્નં કુર્વન્તીતિ કદાપિ ન ઉત્પ્રેક્ષ્યતિ અપિ ચ ન કલ્પયિષ્યતિ | કિન્તુ તાવત્ સ્થિતિઃ વિશેષતઃ આગચ્છતિ સતિ તસ્ય સામાન્ય માનવસ્યાપિ યથાવસર બલં, ધનમ્ અપિ જનાઃ રૂપેણ લભ્યઃ ભવતિ |

અતઃ કથમપિ પશ્યતિ ચેત્ ભયપ્રકંપનાનામ્ અવસરઃ નાસ્તિ | પ્રેમામ્ અપિ બાન્ધવ્યાન્ ત્યક્તય સમયઃ આગચ્છતિ સમયે પ્રતિ માનવસ્ય મનઃ અપિ અવસરસ્થિતૌ ભવતિ |

પરાશક્તિઃ ઈવ વિશ્વશક્તિઃ જ્ઞાનવતી સમસ્તં જ્ઞાતવતી । અતઃ એકસ્ય સાધકસ્ય રક્ષણેન ઈતિ જીવિતઃ ઈતિ યુદ્ધભૂમૌ વિજયંપ્રાપ્તાય સર્વાણિ કવચાનિ પ્રાગેવ સિદ્ધઃ કારયતિ| એક વાક્યેન વક્તુમિચ્છામિતિ ચેત્ પરબ્રહ્મણઃ કિં કર્તવ્યઃ કથં કર્તવ્યઃ ઈતિ સમસ્તં જાનાતિ ।

કિન્તુ એકસ્ય સાધકસ્ય જીવિતઃ એવ નિરન્તરમ્ અગ્નિપરીક્ષાયાઃ અધીને ભવતિ । એકવારં વિજ્ઞાનમય કોશે ક્રિયા સંભવતિ । તદા તસ્ય માનવસ્ય અહં કિચ્ચિત્ કિચ્ચિત્ ઈવ ભસ્મીકૃતઃ ભવિષ્યતિ । તેન ફલિતેન સંવૃતાનુભવઃ કસ્ય સાધકસ્યાપિ ન રોયતે । અનેકવારાઃ એકસ્ય સાધકસ્ય દૈનિક જીવિતે એતાવત્ ક્રિયા સંભવતિ । એતાવત્ સ્થિતિમ્ અવરોધાય અહં સહ યોગાભ્યાસકાનાં પ્રદાસ્યતિસાધ્યઃ સુચનઃ એકઃ એવ કૃપયા અપિ કિચ્ચિત્ સમયઃ નિરીક્ષણં કુર્વન્તુ । અધિક સમયઃ ન ભવેત્ । પ્રાયશઃ ઈતોટપિ કેચન વારાઃ વો કેચન દિનાઃ વા કેચન માસાઃ ઈતનાહિ , શરીરે તાડને રોદયતિ તત્ કણ્ટકં શશ્વતેન નિર્મૂલયતિ । અપરં જીવિતે બાધઃ અપિ દુઃખઃ ઈતિ કદાપિ ન ભવતિ ।

ભાગ: – 16

ચિત્ત નિર્માણે પરિવર્તનમ્

માનવે કુણ્ડલિની શક્તિ: એકેન ગુરુણા જાગૃતં કૃતાનન્તરે મનસિ , શરીરે અપિ દૈનિક જીવિતે વ્યક્તા: સંવૃતા: વિવિધ રૂપ ક્રિયાયા: પ્રતિ લેખનં સંપદ્ય: |

એકસ્ય સાધકસ્ય સમ્બન્ધિત પ્રમુખ વિશેષ વિષય: કિમિતિ વ્યક્તા: ભવિતા: વિવિધ રૂપ ક્રિયા: ન | તે સ સાધકસ્ય મનસ્યોપરિ કથં પ્રભાવસ્ય દર્શયન્તિ અપિ તેષાં કૃતિતેન અન્તિમે સ માનવસ્ય ચિત્તે કિં પરિવર્તનમ્ આગચ્છતિ ઈતિ પ્રામુખ્યસ્ય તસ્ય સાધકસ્ય મન: ક્રિયાભિ: અન્તિમે કસ્ય સ્થિતે: પ્રાપ્યસિ અપિ સ માનવે જ્ઞાન: અપિ સમ્પૂર્ણ રીતૌ વિકાસયતિ |

મમ મન: કથં પરિવર્તનં ભભૂવ ઈતિ અંશસ્ય ઉપરિ સ્વીય અનુભવાન્ વિવરણં દદામિ | અયં વિષયસ્ય અન્ય વિધાનેન વક્તુ નામ વિદ્યતે એવ મમ મન: મન્દેન પરિવર્તનં પ્રાપ્તાનન્તરે મમ જીવિતે ક્રિયત્ પરિવર્તના: આગતા: ઈતિ વિષયં પ્રતિ વિવરણં દદામિ |

કુણ્ડલિની શક્તિ: જાગૃતાનન્તરે મત સમ્બન્ધિત વિશ્વાસા: , વેદાન્તપરેણ અહં વિશ્વસિત સત્યા: અપિ નૈતિકમૂલ્યા: પ્રતિ મમ અભિપ્રાયા: ઈત્યાદિષુ ઝટિતિ વિપરીત સાધુ પરિવર્તનં સંભૂત: |

અસ્મિન્ ગ્રન્થે અગ્રે ભાગે અહં શિશૂનાં ચક્ર્યાનં પ્રતિ વિવરણં દત્તવાન્ | એષ: વિષય: પાઠકાનાં સ્મરિત: ભવતિ | કિમપિ મતવ્યવસ્થા ભવતુ વા વિશ્વસનીયાનાં સમ્બન્ધિત એક: વિષયસ્ય સ્મર્તનીય: ઈતિ સર્વેષાં પાઠકાનામ્ અભ્યર્થયામિ | શિશૂનાં ચક્ર્યાનમિવ તે કેવલમ્ એક: માનવસ્ય આધ્યાત્મિક પ્રગતે: ઉપયુજ્યમાન પરિકરા: એવ |

અનન્તરમ્ એકવારં તેષા: ઉપયોગ: સાફલ્યાનન્તરે અપર: પરિકરાણામ્ અવસર: ન ભવેત્ | અપરમ્ ઉક્તં ચેત્ તે અનન્તરમ્ આધ્યાત્મિકસ્ય પ્રગતે: અન્તરાય: ઈવ પરિવર્તનં સંપદ્યતે |

એવં લિખિત્વા અહમ્ ઈતસ્તાવત્ વયં વિશ્વસિત મતવ્યવસ્થાન્ પ્રતિ વા વિશ્વાસાનાં પ્રતિ વા ક્રિયત્ હેયેન ન સંભાષયામિ | તેષામ્ ઉપરિ કિમપિ અસાધુ અભિપ્રાયં ન પ્રદર્શિત: ભવામિ | અહં કિમપિ ગર્વ: અપિ અગૌરવસ્ય વા ન પ્રદર્શિત: | અહં કોટપિ સ: અક્ષરાણિ શીક્ષિત પાઠશાલાં કદાપિ વિસ્મિત: ન ભવતિ | એક: માનવ: કિં વિષય સમ્બન્ધિત શાસ્ત્રે અપિ ક્રિયત્ પૃથક્ પશ્યિત: ઈવ ઉન્નતિં સાધિત: અપિ તસ્ય સર્વસ્ય કારણં તાવત્ પર્યન્તં સ: શિક્ષિત વિદ્યા એવ ખલુ | કિન્તુ એતાવત્ તર્ક: અપિ ચર્યા ઈતિ વ્યવહારેણ પ્રાપચ્ચિક વિદ્યાયા: સમ્બન્ધિતા: એવ |

આધ્યાત્મિક શાસ્ત્રેષુ અયં ચર્યા કિચ્ચિત્ ભિન્નેન કિચ્ચિત્ અન્યેન ભવતિ | એક: વિદ્યાર્થી વા સાધક: કિમપિ એકં મતવ્યવસ્થાસ્ય વા સિદ્ધાન્તસ્ય સ્વસ્ય આધ્યાત્મિક પ્રગતયે વચયતિ | કસ્યાં સ્થિતૌ સ: અધ્યયન સર્વં ત્યાજ્યમાન સ્થિતિ: આગચ્છતિ |

અયં વિષયસ્ય સમગ્ર અર્થ બોધનાય અન્ય ઉદાહરણમ્ સમ્યક્ દર્શનીય: | માનવ: ભગવતં કિમપિ રૂપે પૂજયતીતિ ચિન્તયામ: | તસ્મિન્ આધ્યાત્મિક પ્રગતિ: વિકસિત: તાવત્ એકસ્મિન્ સ્થિતૌ સ:

ઈતઃ પર્યન્તં પૂજિત ભગવતઃ રૂપં મનસઃ અપનીત સ્થિતિઃ આગચ્છતિ | અયં સમસ્ત વિશ્વઃ વ્યાપિત પરબ્રહ્મણઃ એકઃ એવ રૂપઃ કથં ભવતિ ઈતિ ભાવનઃ ઉદયિતાનન્તરે એતાવત્ પરિવર્તન મનસિ આગચ્છતિ | અનન્તરં કિં સંપદ્યતે ઈતિ નાહં વક્તુમર્હસિ | અહં યોગસાધને તાવત્ ઉન્નત સ્થાયૌ નાહં ભવામિ | એકસ્મિન્ માનવે કુણ્ડલિની શક્તિઃ જાગૃતાનન્તરે સંભવિત મનસઃ એકઃ મધ્યન્તર સ્થિતિં પ્રતિ એવ અહં વિનયેન વિવરણં કર્તુમિચ્છામિ |

પ્રતિ માનવઃ અન્તિમે સ્વ અન્તરે એવ પ્રકાશિત દૈવત્વં સઃ એવ સ્વયં સ્વસ્ય અન્તરે એવ અપિ બાહ્યાત્ કિમિતિ વિધ સહાયેન વિના એવ અભિવ્યક્તં કરણાય ભવિષ્યતિ | કિન્તુ એકસ્ય ગુરોઃ માધ્યમેન એવ તદાપિ કેવલં તસ્ય કૃપયા એવ એતાવત્ પ્રક્રિયા સંભવિતઃ સંપદ્યતે | એક વાક્યેન વક્તુમિચ્છતિયેત્ અહં વક્તુમિચ્છામિ વિષયઃ સમસ્તઃ એતદેવ |

મમ વ્યક્તિગત જીવિતે સંવૃત વ્હિતીય અતિ પ્રામુખ્ય વિષયઃ સામાજિક જીવિતોપરિ આસક્તિં ત્યાજ્યઃ મમ કર્માણિ ઈતોટપિ માં ન ત્યાજ્યઃ ભવતિ | કિન્તુ મમ એવ તસ્યોપરિ આસક્તિઃ ગતવતિ | એકઃ બૃહત્ સમસ્તે ઈન્દ્રિયાણામ્ અનુભૂતયઃ વા સંસ્કારાઃ મનસઃ એકવારે વિશ્વશક્ત્યા નિર્મૂલનં ભવેત્ સમયે તસ્ય પ્રભાવઃ અતિ સ્પષ્ટેન અનુભૂતિં પ્રાપ્તં સંપદ્યતે | કિન્તુ અહમ્ અસ્મિન્ ગ્રન્થે અગ્રે ભાગે વિવરિતમ્ એકં વિષયં પાઠકાઃ સ્મરતીયાઃ ઈતિ વિજ્ઞપ્તિં કરોમિ | ક્રિયાઃ શરીરે વ્યક્તીભૂત પ્રક્રિયા એકેક વિભાગે એકેક વારે એકાકિન્ ઈવ ન સંપદ્યતે | એકસ્ય રૂપસ્ય વા વિષયસ્ય સમ્બન્ધિત ઈન્દ્રિયાણામ્ અનુભૂતયઃ સ્વચ્છિદ્રકૃત કરણાય સમ્પૂર્ણતયા પૂર્વમેવ અન્ય રૂપસ્ય સમ્બન્ધિત સંસ્કારાઃ સ્વચ્છિદ્રકરણાય પ્રક્રિયા પ્રારભ્યતે |

એવમેવ મમ જીવિતે સંગીતં , ચલનચિત્રાણિ , દૂરદર્શન , ઈન્ટર્ નેટ, ગ્રન્થાઃ , સપ્તાહ પત્રિકાઃ , દિન પત્રિકાઃ ઈત્યાદીનામ્ ઉપરિ વિદ્યમાન આસક્તિઃ આસન્નેન ગતઃ | કદાપિ તેષાં દર્શિતઃ વિના તેષામુપરિ કિમપિ આસક્તિઃ ન ભવતિ |

એવમહં યાને એકાકીવ સુદુરદેશાનાં પ્રયાણં કૃત્વા અદ્ભુત પ્રદેશાન્ દર્શિતવાન્ | અસ્મિન્ કાર્યે એવ મમ આસક્તિઃ ગતઃ |

માનવસ્ય મનસઃ એકસ્ય વિષયસ્ય સમ્બન્ધિત આસક્તિં કેન વિધેન જ્ઞાનવતિ ઈવ વિશ્વશક્તિઃ નિર્મૂલનઃ સંભવતિ ઈતિ વક્તું કેયન ઘટનાઃ વિવરણં કર્તુમ્ અનુમતિં દદાતુ |

યથાહં પંજાબ રાષ્ટ્રે જલન્ધર ઈતિ નગરે નિવસિત દિનાઃ તે એકસ્મિન્ દિને મમ પાકં કરણીયઃ ઈતિ બલવત્ વાગ્ધા જાતા | કિન્તુ અહં તાવત્ પર્યન્તં કદાપિ પાકં કરણે હસ્તં ન સ્થાપયામિ | અહં સ્થ્યાં ગત્વા અવસર સામગ્રિ સમસ્તં વિક્રીતઃ આનીતવાન્ | અપરમ્ અનન્તરે માધુર્ય શાકાઃ અપિ ભોજનં તયારી કરણાય નિમગ્નઃ બભૂવ | પાકં કરણાય અવસરાઃ કેયન પાત્રાન્ અપિ અન્ય સામગ્રિં વિક્રીતાય અધિક ધનમ્ અપિ સમયઃ સમર્પિતઃ પ્રારંભિતવાન્ |

અનન્તરે કેયન સપ્તાહ પર્યન્તં સંવૃત ઘટનાઃ ક્રિયત્ અદ્ભુતાઃ અપિ આશ્ચર્યકરાઃ ભવન્તિ અહં શાકાન્ ખાણ્ડનં , તુષઃ નિર્મૂલનમ્ ઈતિ કાર્યેષુ નિમગ્નઃ ભવામિ | પ્રતિ દિનમ્ અનેક વાદનાનિ સમયઃ એતાવત્ કર્મણાં કિમિતિ એકઃ ભૂતઃ ગ્રહણઃ ઈતિ વિનિયોગિતવાન્ |

ઝટિતિ અહં નિદ્રાત્ ઉત્તિષ્ટ શાકાન્ ખાણ્ડને નિમગ્નઃ ભવામિ | અર્થરાત્રિ અવતીર્ણાનન્તરે અપિ

અનેક મધુર શાકાન્ પાકે બહુ સમયં નિયોગિતવાન્ |

એતાવત્ વિધ કાર્યક્રમે કેયન સપ્તાહ પર્યન્તં પ્રચલિતઃ | તદા ઝટિતિ મમ પાકં કરણાય ઇતિ આસક્તિઃ સંપૂર્ણેન મનસઃ પલાયિતઃ | મમ પાક સામગ્રિમ્ અપિ પાત્રાન્ સર્વાન્ પ્રાવણ્યકોપરિ પ્રક્ષિપ્યઃ |

તદા તદા પુનઃ પાકં કરણીયઃ ઇતિ વાઙ્મણા લઘુના મનસિ જનયતિ | તથા તત્ વાઙ્મણા જનયતિ સમયે સ્થ્યાં ગત્વા બહુ શાકાન્ વિક્રયિત્વા આનીતવાન્ અપિ શાકાન્ રિક્ષિજિરેટરે ભદ્રતયા સ્થાપયામિ | તેષાં કદાપિ પાકં ન કૃતવાન્ | કેયન દિનાનન્તરે તાન્ શાકાન્ ક્ષિપયામિ | પુનઃ અનેક દિનાનન્તરે પાકં કરણીય ઇતિ વાઙ્મણા જનયતિ અહં વીથ્યાં ગત્વા પુનઃ શાકાન્ વિક્રયિત્વા રેક્ષિજિરેટરે ભદ્રતયા સ્થાપયામિ અનન્તરં ક્ષિપયામિ |

પાકંકૃત કાર્ય ક્રમસ્ય સમ્બન્ધિત ઇન્દ્રિયાણામ્ અનુભૂતીન્ અપિ તેષાં સ્મૃતીન્ મનસઃ નિર્મૂલનાય પ્રક્રિયા એવં સંપદ્યતે | અનેક વિષય સમ્બન્ધિત તથાવિધ ઘટનાઃ અનેક વારાઃ મમ ક્રિયાભિઃ વ્યક્તીભૂતઃ ઇતિ સંપદ્યતે |

પ્રતિ માનવસ્ય મનસિ અનેક વિષયાનાં સમ્બન્ધિત અનેક વાઙ્મણાઃ સ્વપ્નાનિ ચલિતાઃ ભવન્તિ | જ્ઞાનવતીવ વિશ્વશક્તિઃ વિવિધરૂપ ક્રિયાણાં વ્યક્તં કૃત્વા તત્ મલિનં સર્વં મનસઃ શાશ્વતેન નિર્મૂલયતિ | એકસ્ય સાધકસ્ય દૈનિક જીવિતે વિવિધ ઘટનાઃ સૃષ્ટિતાઃ લઘુ માત્રે મનસિ ચલિતાઃ વાઙ્મણાનાં સમ્બન્ધિત અનુભૂતિં પ્રાપ્તઃ સંભવતિ | તેન ક્લિતેન મનસિ સમસ્ત વાઙ્મણાઃ મનસઃ નિર્મૂલયન્તિ | તસ્ય માનવસ્ય મનસિ મલિનં સમસ્તં નિર્મૂલનેન તેષાં વિષયાનામ્ ઉપરિ સ્થિત આસક્તિઃ ગચ્છતિ | એવં મનસિ સ્થિતાઃ વિવિધ રૂપ ભયાઃ અપિ પ્રકમ્પનાઃ અપિ નિર્મૂલયન્તિ | તેન ક્લિતેન માનવઃ માનસિકેન અપિ ભૌતિકેન તાન્ વિષયાન્ પ્રતિ ભયઃ ઇતિ અનન્તરં ન ભવતિ |

યદાહમ્ ઉપરિ વર્ણિત પ્રક્રિયા એકપક્ષે દીર્ઘકાલાત્ પ્રચલિતઃ ભવતિ , મનસિ અન્ય રૂપ પ્રક્રિયા અનુભૂતિ પ્રાપ્તઃ સંભવતિ | સાધકસ્ય મનઃ ચતુર્દિશાત્ અન્તરે પ્રેરયતીતિ અપિ અનન્તાકાશે કિમપિ કેન્દ્રબિન્દોઃ પક્ષે વિચિન્નઃ ભવતીતિ અનુભૂતિં પ્રાપ્તમપિ સંપદ્યતે | અસ્યાઃ પ્રક્રિયાયાઃ અનુભૂતિઃ બહુ સ્પષ્ટતયા મનસિ નિરન્તરં ૨૪ વાદનાનિ અનુભવસ્ય આગચ્છન્તિ | તેન ક્લિતેન સાધકસ્ય ગાઢનિદ્રસ્ય સુખં પ્રાપ્તઃ ભવતિ |

કિન્તુ અત્ર મયા સહ યોગાભ્યાસકાનાં સર્વેષાં તાત્કાલિકેન સંભવિત એકાં પ્રક્રિયાં પ્રતિ અનુશાસનં દદામીતિ ચિન્તયામિ | મનસઃ ઇન્દ્રિયાણામ્ અનુભૂતયઃ અપિ તેષાં સ્મૃતયઃ બૃહત્ સમસ્તેન નિર્મૂલન સમયે પ્રારમ્ભે અયં પ્રક્રિયામ્ આલોકયેત્ |

મનઃ વિશ્વશક્ત્યા ઇન્દ્રિયાણામ્ અનુભૂતિભ્યઃ નતેનેન સ્વચ્છાં કારયતિ સમયે તત્ કિચ્ચિન્ ભાવોઽદેગાનામ્ અધીનઃ ભવિષ્યતિ અપિ મન્દેન પરિવર્તનં સંપદ્યતે |

અહમ્ અયં વિષયં પ્રતિ ગુરું પ્રશ્નાં અપૃચ્છત | સંસ્કારાઃ નિર્મૂલનાનન્તરે મનઃ નિર્મૂલત્વં પ્રાપ્તઃ ભવતિ | તસ્ય ભિન્નેન અપિ પ્રતિકૂલેન તથા કિમર્થં સંભવતિ ઇતિ પ્રશ્નામ્ ઉક્તવાન્ | વિશેષેણ એકવારં ગુરુઃ એવ કિમિતિ ચર્યા પ્રચલતિ સમયે અયં વિષયસ્યાનુસૃત્ય વિવરણં દત્તવાન્ |

એતત્ મનસઃ શુદ્ધીકરણ પ્રયલિત સમયે મુખ્યેન પ્રારંભ દશાયાં સંવૃત આચાર સાધારણ પ્રક્રિયા ઈતિ ગુરુણા ઉક્તમ્ | એતદનન્તરે મનઃ સર્વેષાં ભાવોઽદેશાનામ્ અતીતેન પરિવર્તયતિ |

પ્રતિ યોગસાધકસ્ય ઈયં પ્રક્રિયા એવં સંપદ્યતે ઈતિ જ્ઞાતવ્યઃ સાધુ ભવતિ | ઈયં પ્રક્રિયા બહુ સાધારણ પદ્ધતૌ તાત્કાલિકેન એવ સંપદ્યતે | તેન અસ્ય વિષયસ્ય કૃતે આંદોલનં ભાવનં નાવસરઃ |

યથા ગુરુણા ઉક્તં તથા એતત્ યોગસાધનઃ સાધુ પ્રયલિતઃ ઈતિ વિષયસ્ય ઋજુઃ | અહમ્ ઈતઃ પૂર્વમેવ એકસ્મિન્ ભાગે ઉક્તં યત્ યોગસાધને સાધકસ્ય અનેકાન્તરાયાઃ આગમિષ્યન્તિ |

ઉદાહરણાય અહં ધ્યાનં કર્તુમ્ ઉપવિશતિ પ્રતિવારં સંસ્તાવસર ઔત્સુક્યાનિ સ્વીકરોમિ | મમ ધ્યાનસ્ય અન્તરાયં ન ભવિષ્યતિ ઈતિ ચિન્તયા અનેકં કૃતવાન્ અસ્મિ | ચલત્ વાર્ણી શબ્દ રહિતેન કારયામિ | વિદ્યુન્શક્ત્યા કર્મ કુર્વન્તિ સામગ્રિં રુદ્ધઃ કરોમિ | નકોપિ મમ પ્રકોષ્ટે આગમના અવકાશઃ ન ભવતિ | કદાપિ અન્તરાયઃ સંભવતિ કતિપય ઔત્સુક્યાનિ સ્વીકરણાય અપિ |

અર્થ ગ્રહણાય વિષયઃ કિમસ્તિ ઈતિ ધ્યાને અન્તરાયં સંપદ્યઃ ઈતિ પ્રારબ્ધકર્માનુસારેણ સમ્ભવતિ | તેન તસ્માત્ વિમુક્તિઃ ન લભ્યતે | તત્ અવશ્યમ્ અનુભવિતઃ ભવેયુઃ | તદા સમસ્ત અન્તરાયાઃ સમાપ્તઃ ભત્વા સાધકસ્ય ભવિષ્યતિ ધ્યાનસ્ય પ્રયલિત સમયે અપરં કિમપિ સમસ્યા નાસ્તિ | અથવા મનસિ શુદ્ધિ ન કરણ સંસ્કારૈઃ ધ્યાનસ્ય પ્રયલિત સમયે અનેકવારાં માનસિકેન વા ભૌતિકેન અન્તરાયઃ સંભવિતઃ અસ્તિ |

એકસ્ય વિષયસ્ય સદા સ્મર્તવ્યઃ ઈતિ મમ સહ યોગાભ્યાસકાનાં સર્વેષાં વિજ્ઞાપનં કરોમિ | જ્ઞાનવતી અપિ સર્વ જ્ઞાતં પરાશક્તિં કોટપિ સાધકઃ અહંકારપૂરિત સમર્પિત ભાવનેનાપિ વચ્ચનમ્ ઈતિ વિશેષતઃ ન કરણીયઃ |

સમર્પણ ભાવઃ નામ અવલંબનેન વિના સહજેન અપિ ત્રિકરણશુદ્ધ્ય નિર્માણઃ કૃતઃ | તથા એવ કૃપયા કિમપિ ભ્રમપૂરિત અપિ અહં જનિત સમર્પણ ભાવસ્ય જ્ઞાતં વા અજ્ઞાતં વા અપિ ન પ્રદર્શયતુ |

મમ સહ યોગાભ્યાસકાનાં સર્વેષામ્ અહં સ્પષ્ટેન વક્તુમિચ્છામિ વિષયઃ કિમિતિ ધ્યાને અન્તરાયઃ ઈતિ સર્વેષાં સંભવતિ | અપિ તત્ અતિ સહજસિદ્ધઃ ભવતિ | મા પ્રતિઘટયન્તુ ! પ્રતિઘટનં નામ કથમપિ યોગસાધન ધર્મસ્ય વિરુદ્ધઃ અપિ |

તથૈવ એકસ્ય સાધકસ્ય મનઃ શુદ્ધીકરણ પ્રયલિત સમયે એકવારમ્ અધઃ પતનં સંપદ્યતે | કિન્તુ એતદપિ સર્વેષાં પ્રયલિત સહજ પ્રક્રિયા તસ્ય કૃતે વિચારયિતુમ્ અવસરઃ કિમપિ નાસ્તિ | તત્ કેવલ તાત્કાલિક પ્રક્રિયા એવ | યોગસાધને પ્રતિ સાધકઃ તદા તદા સ્ખલનેન અધો પતતિ ભવતિ ઈતિ તસ્ય સર્વે યોગશાસ્ત્રાઃ સક્ષ્યેન ઈવ સન્તિ | મમ ગુરુણા ઉક્તં યત્ એતત્ પ્રતિ સાધકસ્ય સંભવતિ | મમ વિષયે અપિ અનેકવારાઃ લઘુ માત્રે અપિ હીનપક્ષમ્ એકવારમપિ કિઞ્ચિત્ બૃહત્ માત્રે સંપદ્યઃ |

માનવે કુણ્ડલિની શક્તિઃ જગૃતાનન્તરે પ્રારમ્ભે મનઃ અનેક ઉન્નત પદવીનાં પર્યન્તમ્ અતિ વેગેન પ્રાપ્નોતિ | તદનન્તરે અધો સ્ખલનં સંભવતિ | કિન્તુ અતીવ નષ્ટઃ ન કિમપિ સંપદ્યતે | માનવઃ તસ્ય પૂર્વજન્મે યોગસાધનં કૃત સમયે મરણ સમયસ્ય કિં સ્થિતેઃ પ્રાપ્ય ભવસિ તસ્ય સ્થિતેઃ વેગેન પ્રારમ્ભે

ગમ્યતિ સંપદ્યતે |

કસ્ય માનવસ્યાપિ યોગસાધનઃ ઇતિ સઃ પૂર્વજન્મે સાધયિતઃ દશાત્ પુનઃ પ્રારભ્યતે | તત્ પુનઃ આગામિ જન્મે અપિ તથૈવ સંભવતિ | વર્તમાન જન્મે મોક્ષઃ વા આત્મસાક્ષાત્કારઃ ન પ્રાપ્નોતિ પક્ષે એવમેવ સંપદ્યતે ભવતિ |

તત્ ભગવાન્ માનવજાતયે દત્તમ્ એકઃ મહાન્ ઉપહારઃ ઇતિ કથ્યતે | પ્રાયશઃ ઉપહારઃ ઇતિ પદસ્ય ઇતોટપિ અધિકઃ અન્ય અર્થઃ ભવતીતિ વા અધિકઃ ઉપહારઃ અસ્મિન્ પ્રપચ્ચે અસ્તીતિ નાહં ચિન્તયામિ |

મનસઃ ઇન્દ્રિયાણામ્ અનુભૂતયઃ અપિ તેષાં સ્મૃતયઃ નિર્મૂલન સમયે ઇતોટપિ વિવિધરૂપ પ્રક્રિયાઃ અપિ સંભવિષ્યન્તિ |

ઉદાહરણાય કેચન આપદ્ગત ઘટનાઃ લઘુ માત્રે સંભવાય અવકાશઃ અસ્તિ |

પાઠકાઃ કદાપિ એકઃ યોગસાધકં કિમપિ લઘુ આપદઃ સંભવતિ ચેત્ દર્શનં ભવતિ ચેત્ તસ્ય માનવસ્ય શુભાકાંક્ષાઃ વક્તું ન વિસ્મૃતાઃ | કિમર્થમિતિ લઘુ આપદસ્ય સંવૃતઃ સાધકસ્યોપરિ પરાશક્તિઃ સ્વ કૃપાવર્ષ વર્ષયતિ ઇતિ સંવૃતઃ અથવા બૃહત્ આપદઃ સંવૃતઃ |

તથૈવ જીવિતે શુભપ્રદ ઘટનાઃ અપિ લઘુ માત્રે સમ્ભવતિ ભવન્તિ | કિન્તુ અયંવારં તસ્ય સાધકસ્ય શુભાકાંક્ષાઃ ન વદતુ | એતત્ કેવલં હાસ્યઃ |

પરાશક્ત્યા શુભપ્રદઃ અપિ શુભપ્રદ ઘટનાઃ વ્દે એકસ્ય યોગસાધકસ્ય જીવિતાત્ વેગેન નિર્મૂલનં સંપદ્યતે ઇતિ વિષયઃ પાઠકાઃ સ્મર્તવ્યાઃ ઇતિ વિન્નપં કરોમિ |

ભાગ: – 17

યોગસાધને ગુરો: માર્ગદર્શકમ્

યોગસાધને યોગમાર્ગાત્ અતિક્રમણસ્ય નિરોધાય ગુરો: માર્ગસર્શનં સાધકસ્ય પદપદેન અતિ પ્રામુખ્ય: વિના માર્ગદર્શનેન સાધકસ્ય યોગમાર્ગે તિષ્ઠ: સહનેન અગ્રે ચલનમ્ ઇતિ અસાધ્ય: ભવતિ |

બાહ્યપ્રપચ્ચે પ્રાપચ્ચિક વિષયા: સાધકં સુલભેન યોગમાર્ગાત્ અતિક્રમયતિ | પ્રાપચ્ચિક વિષ્યાનામુપરિ સાધકસ્ય સ્થિતિ: બલવત્ આસક્ત્યા એવં સંભવતિ | સાધક: અતિ સુનાયાસેન જીવિતમ્ ઇવ કૃતમુગસ્ય આહાર: ઇવ પરિવર્તનં સંભવતિ અપિ આધ્યાત્મિકમાર્ગાત્ અધ: પતિષ્યતિ | તેન એક: ગુરુ: નિરન્તરં સાધકં પર્યવેક્ષિત: રક્ષયતિ સ્થિર: સંપદ્યતે |

અહં મમ જીવિતે સંવૃત કેચન ઘટના: પાઠકાનામ્ ઉપરિ વિષય: ઇતોટપિ સ્પષ્ટેન અર્થ બોધનાય વિવરણં કરોમિ | તેન પાઠકા: વિષયં સુનાયાસેન અર્થ ગ્રાહિતા: |

અહમ્ અસ્મિન્ ગ્રન્થે અગ્રે ભાગેષુ કેચન અનુભવાન્ પૂર્વે વિવરિત: અસ્મિ | મમ વિષયેગુરો: માર્ગદર્શનં કિયત્ પ્રમુખ પાત્રં વહતીતિ વિવરણં દત્તવાન્ | અહં સિદ્ધમહાયોગે દીક્ષાં ગ્રહણાનન્તરે વ્દિવર્ષ પર્યન્તં વિશેષત: ક્રિયા: એવ ન પ્રારભ્યતે | ક્રિયા: પ્રારંભાય ગુરુ: સ્વયં મમ વિષયે કેચન વારા: માર્ગદર્શનમ્ અવસર: આગચ્છતિ |

અનન્તરં ગુરુ: કથં મમ મનસિ પ્રચલતિ વિવિધ શઙ્કાનાં સમાધાન: દત્તં વિવરણં દત્તવાન્ | પ્રધાનત: પાપકર્મા કૃતવાન્ કિમ્ ઇતિ ભયપ્રકમ્પનાન્ કથં ગુરુ: નિર્વિર્યં કૃતમ્ ઇતિ વિવરણં કૃતવાન્ | તથા ન ભવતિ ચેત્ યોગસાધને મમોન્નતિ: ધૂર્મિકા ઇવ રુદ્ધ: ભવેત્ | મમ કદાપિ યોગપદ્ધતિં પ્રતિ આગત શઙ્કા: નિરોધનાય પ્રતિવારમ્ અહં કેવલં ગુરુમ્ એવ આશ્રિતવાન્ | ગુરુમહોદય: મમ નિરન્તરમ્ અવલંબનેન સ્થિત્વા મનસિ શઙ્કાન્ નિવૃત્તિં કૃત્વા આગચ્છન્તિ | અપરમ્ અહં કથં મમ જીવિતે વિદ્યમાન આર્થિકસમસ્યેભ્ય: ગુરો: મન્ત્રોપદેશેન બહિરાગતવાન્ વિપુલેન વિવરણં દત્તવાન્ |

તદા અહં સર્વેષાં સાધકાનામ્ ઉપયુક્ત એક: પ્રમુખ પ્રક્રિયાં પ્રતિ વિવરણં દદામિ |

અહમ્ અસ્મિન્ ગ્રન્થે અગ્રે ભાગેષુ યથા વિવરિત: ક્રિયા: શરીરે વ્યક્તીકરણં પ્રારમ્ભાનન્તરે તે એક: એવ વારં સમસ્ત કોશેષુ વા કેવલં એકસ્મિન્ કોશે એવ વ્યક્તં ભવતીતિ સંવૃત: | વર્તમાને એકસ્ય સાધકસ્ય દૈનિક જીવિતે ક્રિયા પ્રારમ્ભ: ઇતિ ચિન્તયામ: |

અસ્ય ફલિત: કથં વર્તતે ઇતિ પાઠકા: કોટપિ ઉત્પ્રેક્ષયિષ્યતે વા |

જીવિતે ઘટના: વેગેન પ્રચલિત: ઇવ પ્રારમ્ભ્યતે | વિદે: લિખિતં માનવસ્ય જીવિતે વેગેન વિકસિત: સંપદ્યતે | તેન મનસિ સંઘટિત સંસ્કારા: વા શીલમ્ અતિ વેગેન શુદ્ધીકરણં સવૃત: | કેચન સન્દર્ભેષુ સાધક: વેગા: ન ભરયતિ |

અનેકવારા: અહં મમ ગુરો: અયં વિષયં પ્રતિ અપિ મમ જીવિતે અતિ વેગેન પ્રચલિત ઘટનાન્ પ્રતિ મનવિ કરોમિ | કિન્તુ વેગેન સંવૃતા: ઘટના: સર્વે સમસ્ત કાલેષુ શુભપ્રદ: ઇવ વર્તન્તે ઇતિ મા

ચિન્તયન્તુ ઇતિ વિજ્ઞપિંતં કરોમિ | અનેક સન્દર્ભેષુ અહં કેન્દ્રકૃતઃ વિદ્યમાન વિજ્ઞાનમય કોશે ક્રિયાઃ અહમ્ ઉપરિ ઘાતકરણાય સંપદન્તે | તેષાં સર્વે સાધકઃ સહજેન ભાર્યતિ ભવતિ | પરાશક્તિઃ એકસ્ય સાધકસ્ય બુદ્ધેઃ અહમ્ ઇતિ ભાવનં નિર્મૂલન પ્રક્રિયા તથૈવ ભવતિ |

કદાપિ મમ જીવિતે વિદેઃ લિખિતમ્ અતિ વેગેન વિકસતિ ઇતિ ભાવનઃ પ્રચલિતઃ ગુરવે મમ સ્થિતિં વિજ્ઞાપયામિ | સઃ કૃપયા વિકસિત વિદેઃ લિખિતં નિયન્ત્રયતિ પ્રચલિત ઘટનાનાં ગતિશીલન નિયન્ત્રિતઃ ભવતિ |

તથૈવ એકઃ ગુરુઃ એકસ્ય સાધકસ્ય જીવિતે વિકશિષ્યમાણ અશુભ પ્રારબ્ધસ્યાપિ નિર્મૂલનં સંપદતે | સાધકસ્ય આરબ્ધમ્ અનુભૂત સમયે સુનાયાસેન વિદ્યમાનય ગુરુઃ એવં કૃતં સંભવતિ | કેયન સન્દર્ભેષુ સાધકઃ અનુભવિષ્યતિ પ્રારબ્ધં રુઝ્મતાન્ અપિ ગુરુઃ સ્વયં તસ્યોપરિ નયતિ સંભવતિ | કિન્તુ એકઃ ગુરુઃ અતિ લઘુ માત્રે પ્રારબ્ધ અનુભવિત્વા સુનાયાસેન આત્માનમ્ આત્મા રક્ષણં સંપદતે | કેયન સન્દર્ભેષુ એકઃ ગુરુઃ સાધકસ્ય જીવિતે વિકશિષ્યમાણ અશુભપ્રદ પ્રારબ્ધમ્ અપિ નિર્મૂલયતિ | તેન સાધકઃ પ્રાપ્તિયક વિષયેષુ આસક્તિં ન વર્ધમાનેન ગુરુણા રક્ષણં પ્રાપ્નોતિ | ક્રૂરમૃગઃ ઇવ પ્રાપ્તિયક વાસનાનામ્ આહારઃ ઇવ ન પરિવર્તને રક્ષયતિ | કિન્તુ એતાવત્ ઘટનાઃ સંપદ્યાઃ સમયે વિશેષતઃ તથા સંવૃતઃ ઇતિ વિષયમપિ તસ્મિન્ સમયે સાધકઃ ન ગોચરતિ | કથમિતિ એકસ્ય ગુરોઃ એતાવત્ ચર્યાઃ અતિ સૂક્ષ્મેન ભવન્તિ |

મમ ગુરુઃ એવઃ મમ જીવિતે વિદેઃ લેખનં સમર્થેન અપિ અતિ સૂક્ષ્મેન રક્ષિતાનિ અનેક ઘટનાન્ અહં જાનામિ | સ્મરામિ જીવિતે વિકશિષ્યમાણ શુભપ્રદઃ અપિ અશુભપ્રદઃ વિષયાન્ વ્યાવપિ સાધકસ્ય પ્રારબ્ધાત્ નિર્મૂલનાય અવસરઃ અસ્તિ | વિદેઃ લેખનં અયં નિયન્ત્રણઃ ઇતિ અતિ સૂક્ષ્માતિ સૂક્ષ્મેન અસ્તિ | વિશેષતઃ પાઠકાઃ અયં વિષયમ્ અર્થ કુર્વન્તિ વા ન કુર્વન્તિ ઇતિ મમ શઙ્કા ભવતિ | અપરમ્ અયં વિષયં સમર્થેન પાઠકાનાં વિવરણં દદામિ વા ન દદામિ ઇતિ અપિ મમ શઙ્કયા ભવતિ | પ્રયત્નં કૃત્વા પશ્યામિ |

એકસ્મિન્ દિને અહં હૈદરાબાદ્ નગરે મમ ગુરું મેલનાય સ્કૂટરે ગચ્છામિ | ગુરુઃ મમ એકઃ સંકેતઃ દત્વા તસ્મિન્ પ્રદેશે ગુરું મેલનાય ઉક્તમ્ |

મમ હૈદરાબાદ્ નગર સ્થાભિઃ અતીવ પરિચયઃ નાસ્તિ | તેન અહં નગરચિત્રપટં ગૃહીત્વા અહં પ્રયાણિત માર્ગઃ મમ પરિચયસ્થિત રથિષુ ઉદ્દેગેન વરયામિ | કિન્તુ મમ સર્વે રથીનાં પ્રતિ પરિચયઃ નાસ્તિ કારણેન કિમિતિ વિધાનેન આપ્નોતિ લક્ષ્યેન કિમિયત્ દૂરઃ ભવત્યપિ મામ સમ્યક્ જાનાતિ સ્થામેવ પ્રયાણં કર્તુમ્ ઇચ્છામિ | તેન ફલિતેન અહં સ્વલ્પ દુર માર્ગે વિના અનવસરેણ પરિવેષ્ટ્ય અધિક દૂરઃ પ્રયાણિતું નિર્ણયં કૃતવાન્ | કિન્તુ અહં પ્રયાણિત માર્ગે એકઃ પ્રદેશઃ વિસૃજ્ય પરિવેષ્ટ્ય આગમનાયાસ્તિ |

યદાહં સ્કૂટર્ ચાલન સમયે મમ ચલત્ વાણી શબ્દાયતિ | વ્યવહારેણ વાહન ચાલન સમયે અહં ચલત્ વાણ્યાં સંભાષણાય નેચ્છામિ | તદપિ સ્કૂટર્ ઇવ ળ્લિયક્રવાહનસ્ય ચાલન સમયે વિશેષતઃ પ્રશ્નઃ એવ ન ઉદયતિ | કિન્તુ કેવલં ચલત્ વાણી કઃ કૃતવાનિતિ અવશ્યં પશ્યામિ | અયં વારં સ્વયં મમ ગુરોઃ ચલત્ વાણી આગતા | અહં સ્કૂટર્ રુદ્ધઃ વાણ્યાં સંભાષિતઃ |

કિન્તુ વાણ્યામ્ અન્યઃ કસ્ય કણ્ઠઃ શ્રુત્વા આશ્ચર્યં પ્રાપ્તવાન્ | મયા સંભાષિત વ્યક્તિઃ મમ ગુરુઃ એવ તં મયા ભાષણં કુરુ ઈતિ ઉક્તઃ ઈતિ મમ વિવરણં દત્તવાન્ | તદનન્તરે અહં તસ્મિન્ સમયે કુત્રાસ્તીતિ પૃષ્ટ્વા જાનાતિ | તદનન્તરે અહં તસ્મિન્ સમયે કુત્રાસ્તિ તત્રતઃ અહં પ્રયાણિત માર્ગે વિના અન્ય માર્ગે પ્રયાણં કુરુ ઈતિ ઉક્તઃ | કેવલં કેચન રથ્યાઃ પરિવૃત્ય અહં સુલભેન ગમ્યં પ્રાપ્નોમિ ઈત્યપિ ઉક્તવાન્ |

મમ ગુરોઃ સમીપાત્ આગત વાણી યત્ કિઞ્ચિત્ આલશ્યઃ ભવતિ ચેત્ અહં મયા નિર્ણીતઃ માર્ગે પ્રયાણિતવાન્ | તેનાહમ્ અધિક દૂરં પ્રયાણં કર્તુમ્ ભવિષ્યતિ | મમ ગુરો સમીપાત્ વિના અન્યઃ કોટપિ તેભ્યઃ વાણીં કૃતવાન્ અસ્તિ ચેત્ અહં વાણીં સંભાષણાય સ્કૂટર્ ન રુદ્ધઃ અસ્મિ | તેન મમ ગુરુઃ તસ્ય વાણીં કસ્યાપિ દત્વા તેન મમ વાણીં કારયિત્વા મમ સમીપીન માર્ગે પ્રતિ વિવરણં કુરુ ઈતિ ઉક્તવાન્ | અહં કસ્મિન્ પ્રદેશે વાણીમ્ ઊર્ધ્વનં સંભવતિ , કિઞ્ચિત્ વિલમ્બઃ ભવતિ ચેત્ તેન ઉપયોગઃ નાસ્તિ | તેન વિશેષેણ મમ માર્ગે કુત્ર અસાધુ માર્ગે ગમિષ્યતિ તત્રૈવ વાણીં કારયિત્વા મમ અવસર સમાચારઃ પ્રાપ્યતે ઈતિ કૃતવાન્ | ૨૦૧૧ તમ વર્ષે આગષ્ઠ માસે ૨૯ તમ દિનાંકઃ અહં મમ યાને એકાકીવ એકઃ સુદીર્ઘ પ્રયાણે પ્રસ્થિતઃ | તસ્ય પ્રયાણસ્ય દૂરં સર્વમ્ અપનીતેન ત્રિસહસ્ર કિલોમીટરઃ અસ્તિ | માર્ગે મધ્યે કૃશ રથ્યાપુ અપિ પ્રયાણં કરણીયઃ અસ્તિ | અહં તત્ સમસ્ત દૂરં દશદિનેષુ સંપૂર્ણ કર્તુમ્ ઇચ્છામિ | માર્ગે આસક્તિકર પ્રદેશાન્ સંદર્શનાય સમયઃ અપિ ત્યક્તવાન્ | પ્રયાણઃ પ્રારમ્ભિત પ્રદેશઃ જમ્મૂ કાશ્મીર્ રાષ્ટ્રે શ્રીનગર્ , પ્રાપ્ત પ્રદેશઃ હૈદરાબાદ્ નગરમ્ | કિન્તુ અહમ્ એકં કિં એવં વિધ સુદીર્ઘ પ્રયાણઃ ન કૃતમ્ | પ્રયાણઃ પ્રારમ્ભઃ કરણાય કેચન દિનેભ્યઃ પૂર્વે અહં ગુરવે અસ્ય વિષયસ્ય પ્રતિ ઉક્તવાનસ્મિ |

ગુરુઃ મયા ઉક્તં વિષયં શ્રુત્વા અનન્તરે વાણ્યાં મમ એકઃ મન્ત્રઃ ઉપદેશિતવાન્ | મન્ત્રસ્ય કંઠસ્થં કુરુ ઈતિ અપિ આદેશિતવાન્ | અહં મમ પ્રયાણઃ પ્રારમ્ભ દિને પ્રસ્થિતાત્ પૂર્વ મન્ત્રસ્ય એકાદશ વારાન્ જપં કર્તુમિત્યુક્તવાન્ મમ ગુરુઃ પ્રતિદિનં મમ પ્રયાણે કિમપિ પ્રદેશાત્ અપિ પ્રારમ્ભાત્ પ્રાગેવ તથૈવ કુરુ ઈતિ ઉક્તવાન્ |

મમ ઉપદેશિત મન્ત્રઃ મમ રક્ષણાય ઈતિ અપિ ઉક્તવાન્ | કિન્તુ અહમ્ ઈતઃ પૂર્વમેવ ઉક્તમ્ એતત્ મમ પ્રથમ પ્રયાણં ન ઈતિ | તથૈવ ગુરુઃ ઈતઃ પૂર્વ કદાપિ એવમેવ પ્રયાણે રક્ષણાય મન્ત્રં નોપદેશિતવાન્ |

ઉપની અષ્ટદિન પ્રયાણાનન્તરે અહં હૈદરાબાદ્ નગરસ્ય સમીપે અસ્તિ | પ્રયાણસ્ય અન્તિમ ભાગે અસ્મિ | યદાહં વરયતિ માર્ગઃ સમીપમાર્ગઃ ન ભવતિ ચેત્ મમ સર્વેષુ વિષયેષુ અનુકૂલઃ એવ ભવતિ | મમ ગુરોઃ આજ્ઞયા પ્રતિ દિનં કદાપિ પ્રારમ્ભઃ ભવેત્ પ્રથમતઃ એકાદશવારાન્ મન્ત્રસ્ય જપં કૃતવાન્ |

તત્ દુરદૃષ્ટકરદિને અહં મધ્ય ભારતરાષ્ટ્રસ્ય ગ્રામીણ પ્રાન્તેષુ પ્રયાણં કરોમિ | મમ યાનમ્ અપની વદનસ્ય શતકિલોમીટર્ વેગેન પ્રયાણિત સમયઃ તત્ | અહં કૃશ રથ્યાં વેગેન એકં બૃહત્ યાનસ્ય અતિક્રમણાય પ્રયત્નં કૃતવાન્ | તદા સઃ બૃહત્ યાનસ્ય ચાલકઃ મામ્ અતિક્રમણાય રથ્યાં ન દદાતિ | મમ યાનસ્ય વેગમ્ અલ્પી કરણાય મનસિ પ્રેરિતં ન ભવતિ | તેન આપદસ્ય આલવાનાય સંપૂર્ણતઃ સિદ્ધઃ ભવામિ | મમ મનઃ અપિ તસ્ય ચાલકસ્ય મનઃ મધ્યે એકઃ સંકલ્પ પૂરિત ઘર્ષણઃ પ્રારમ્ભઃ | અહં પ્રથમતઃ ભયપૂરિતેન અલ્પી ભવામીતિ સ ચાલકઃ ચિન્તયતિ ભવતિ | કિન્તુ અહમ્ એવ ન

કિમપિ પ્રકમ્પનેન તત્ બૃહત્ યાનમ્ અતિક્રમણાય મમ યાનસ્ય વેગેન ગચ્છામિ | તસ્ય યાનસ્ય પાશ્વે ચાલયિતું પ્રારમ્ભઃ અહમ્ |

તેન ક્ષિતેન અહં સ્થ્યાયાઃ દક્ષિણ હસ્તસ્ય પક્ષે કિચ્ચિત્ યાનં સ્થ્યાત્ અવતરાણમ્ આગચ્છામિ | તત્ બૃહત્ યાનસ્ય ચાલકઃ કિમપિ માર્ગં ન ત્યક્ત કારણેન તથા કરણીયઃ સંભવતિ | મમ યાનસ્ય ચક્રાઃ વેદે માર્ગપશ્વે ભૂમૌ ધૂણીયતઃ | કિન્તુ ભૂમિઃ સમતલેન ન ભવતિ | તથા વિધ સ્થિતૌ અહં તત્ યાનમ્ અતિક્રમણાય કષ્ટઃ ભવતિ |

તસ્મિન્નેવ સમયે અગ્રે માર્ગસ્યોપરિ મમ યાનસ્ય કિચ્ચિત્ દૂરે કેચનાઃ જનાયાઃ ચલનં દૃશ્યતે | અહં કિમપિ કર્તુમશક્યઃ અન્તમે મમ યાનસ્ય વેગમ્ ક્ષીણી કૃત્વા ઝટિતિ યાનસ્ય ભંજનં કરણીયઃ તેન ક્ષિતેન અહં યાનસ્ય નિયન્ત્રણં ગચ્છામિ |

તદનન્તરે મમ જીવિતે ગતે કેચન ક્ષણેષુ કિમભવત્ ઇતિ વિસ્મરણાય સુદીર્ઘ કાલં ભવિષ્યતીતિ ચિન્તયામિ |

અન્તમે યાનં કથં નિયન્ત્રણે આગતમ્ ઇતિ વર્ણનાતીતઃ | આપદઃ ભવિષ્યતીતિ કથમપિ નિર્દિષ્ટઃ ઇતિ જનામિ અતઃ વિધેઃ લિખિતાય અહં મામ્ ત્યક્તવાન્ | જીવિતમ્ અપિ મરણમ્ મધ્યે વિદ્યમાન અતિ સ્વલ્પ અપિ અતિ સૂક્ષ્મ વિભેદાનુભૂતિં પ્રાપ્તવાન્ | કિન્તુ તદનુભવઃ કેવલં મયા કૃતં શતપાપાન્ દહિતિ ઇતિ ચિન્તયામિ |

તસ્માત્ ઘટનાત્ મમાપિ મમ યાનસ્યાપિ કિમપિ નષ્ટઃ ન ભવતઃ સુરક્ષિતેન બહિરાગતવાન્ | અત્યન્ત વેગેન સંપાદ્યમાન તં ઘટનમ્ અનન્તરં જીર્ણાય પ્રયત્નં કરોતિ સમયે મમ ગુરુણા ઉપદેશિત મન્ત્રઃ મમ મનસિ અતીવ શબ્દાયતે |

એકઃ ગુરુઃ શિષ્યાણાં વિધેઃ લેખનાનિ અતિ સૂક્ષ્મતયા નિયન્ત્રિત વિધાનમ્ એવમેવ ભવતિ |

એકઃ ગુરુઃ તસ્ય સિદ્ધ્યાન્ અપિ મહિમાન્ અનાયાસેન સર્વેષામ્ અગ્રતઃ ન પ્રદર્શિતં ભવેત્ |

અહમ્ ઉપરિ વિવરિતૌ વ્દિ ઘટનયોઃ દિવ્ય દૃષ્ટિઃ ઇતિ સિદ્ધિં મમ ગુરુઃ ઉપયુક્તં ભવતિ |

કિન્તુ વસ્ત્રેણ નિગૃહ્યે સ્થિતઃ એકસ્ય જ્યોતેઃ પ્રકાશઃ કથં બહિર્ગત્વા જનાયાઃ કિચ્ચિત્ કિચ્ચિત્ દર્શયતિ , તથૈવ એકસ્ય ગુરોઃ સિદ્ધયઃ અપિ મહિમાઃ અપિ તસ્ય સંકલ્પેન વિના અપિ તસ્ય સમીપે સાધનં કરોતિ સાધકાનાં તદા તદા દર્શનઃ સંપદ્યતે | એતાવત્ ઘટનાઃ મમ જીવિતે અનેકવારાઃ સંવૃતાઃ | કિન્તુ પાઠકાઃ ઇતઃ પર્યન્તમ્ અહં વક્તુમિચ્છામિ વિષયસ્ય અર્થં ભાવયતિ ચેત્ , અહં વિવરિતઃ વિષયાઃ પરિસમાપ્તઃ ઇતિ અહં ભાવયામિ |

અયં સમસ્તં કથાં પ્રતિ એકઃ લઘુ વિશ્લેષણઃ કુર્મઃ |

એકસ્ય ગુરોઃ સિદ્ધ્યાઃ અપિ મહિમાઃ તસ્ય સમીપે સાધનં કુર્વન્તિ શિષ્યાણામ્ એકવારમ્ અસંકલ્પિતેન દૃશ્યન્તીતિ અહમ્ ઉક્તં ચેત્ પ્રાયશઃ એકઃ ગુરુઃ એવમ્ ઇચ્છતિ અપિ કરણીયઃ | કથમિતિ એકેન ચર્યયા અનેક વિષયાનાં સમાધાનં પ્રદાનાય એવં કૃતં ભવતિ |

સર્વેષામ્ અગ્રે એકસ્ય શિષ્યસ્ય વિધેઃ લેખનાય પરિવર્તિતં તસ્ય ઈન્દ્રિયાણામ્ અનુભૂતયઃ અપિ તેષાં સ્મૃતયઃ સર્વે શુદ્ધીકરણં કારયિતાઃ | તદનન્તરે સંપદમાન ઘટનાન્ પ્રતિ સૂક્ષ્મરીતૌ અગ્રે એવ સૂચનાઃ દત્વા એકઃ ગુરુઃ તસ્ય સિદ્ધ્યાઃ અપિ મહિમાન્ ઈચ્છપૂરિતઃ પ્રકટિતં કરિષ્યતિ | એકસ્ય શિષ્યસ્ય શ્રદ્ધાં ગુરોઃ કૃતે બલોપેતં કરણાય એવં સંવૃતઃ કૃતઃ ભવિષ્યતિ |

અતઃ એકઃ ગુરુઃ કથં સ્વસ્ય શિષ્યાણાં વિધેઃ લેખનં નિયન્ત્રણં ભવતીતિ અતિ સૂક્ષ્મઃ ઈતિ અપિ અર્થ ભાવનમપિ અતિ કષ્ટઃ ઈતિ વિવરણં દદામિ |

એકસ્ય સાધકસ્ય જીવિતે એતાવત્ ઘટનાઃ સંપદ્યતિ સમયે સઃ સાધકઃ તીવ્રગતિના યોગમાર્ગે સ્થાપિતઃ સંપદ્યતે | તેન સાધકઃ યોગમાર્ગસ્ય કૃતે સન્દેહેન અપિ શઙ્કૈઃ યોગમાર્ગસ્ય ત્યક્ત્વા અધઃ પતનેન વિના રક્ષિતઃ ઈતિ સંભવતિ |

અન્ટિમ વાક્યમ્

પરહિતઃ નામ કિમિતિ ?

માનવાનાં ન કસ્યાપિ એતદર્થઃ ન ગોચરઃ | કિમર્થમિતિ માનવાનાં પરહિત અંશસ્ય સૃષ્ટિઃ ચ તસ્ય કરણીયમપિ સ્વયં બ્રહ્મન્ એવ |

એતત્ ઇતોટપિ વિપુલેન ચર્યા કર્તુમિચ્છામિ | કસ્યાપિ માનવસ્ય સ્વ અહંકારપૂરિત સંકલ્પશક્તિઃ વિનિયુજ્ય તસ્ય આચરણીયઃ અસ્મિન્ પ્રપચ્ચે ન સાધ્યઃ | કિન્તુ પરબ્રહ્મણઃ કૃપયા માનવઃ પરહિત મનસા અસ્મિન્ પ્રપચ્ચે સંવૃત કર્મણાં સઃ કેવલં માધ્યમઃ એવ ભવિતઃ સંપદ્યતે |

કસ્યાપિ કદાપિ અન્ય માનવસ્ય સહાયઃ ઇતિ અવસરઃ ન ભવતિ | તથૈવ કોટપિ માનવઃ અન્ય માનવાય સાયં ન કદાપિ કરોતિ | ભૂમૌ જીવયતિ પ્રતિ પ્રાણિઃ દૈવશક્તેઃ ઉપરિ આધાર્યતે | પ્રતિ પ્રાણેઃ ભૂમૌ જીવિતં ચાલનાય અવસર શારીરક નિર્માણઃ કેવલં દૈવશક્તિના પ્રાપ્તઃ એવ |

અહંકારપૂરિત સંકલ્પશક્તિ કારણેન માનવઃ ભ્રમયા સઃ એવ અસ્ય પ્રપચ્ચસ્ય સાધુ વા અસાધુ કૃતમિતિ ચિન્તયતિ | તથૈવ માનવઃ તસ્ય બાહ્યાત્ કિમપિ સહાયઃ પ્રાપ્યતે ઇતિ સાધુ ભવતીતિ અપિ ચિન્તયતિ | કિન્તુ અત્ર વ્દ્યોઃ ચિન્તના અર્થરહિતઃ ભવતિ |

તેન અસ્મિન્ પ્રપચ્ચે સર્વે બહુ મહત્ ભાવયતિ કુરુણ, પરહિતઃ , દયા ઇતિ પદાનાં ચ તેષાં વ્યતિરિક્ત પદાનાં કિમિતિ અસ્તિત્વઃ નાસ્તિ | તથા વિધ ભાવનાઃ શૃતાય અધિક મહતા ઇતિ ભાવયતઃ અપિ તે કેવલં અહંકારપૂરિત માનવબુદ્ધેઃ જનિત શબ્દાઃ એવ ભવન્તિ | અસ્મિન્ વિશ્વે (તત્ ક્રિયત્ ઉન્નતઃ વિદ્યેત વા ક્રિયત્ પાપપૂરિતઃ અપિ વિદ્યેત) શાશ્વત જીવિતં નિર્વહણાય ન કિમપિ આધારઃ અસ્તિ | તત્ કેવલં ભ્રમપૂરિતઃ એવ તસ્ય માનવ અહમ્ ઇન્ધનમિવ કર્મ કરોતિ | તત્ માનવ મનઃ અપિ ભૌતિક ઇન્દ્રિયૈઃ બાહ્યપ્રપચ્ચે શૂન્યોપરિ ધારણં કૃતઃ |

માનવાન્તરે પ્રતિષ્ઠિત પરબ્રહ્મણં વા આત્માનં કેવલં સઃ માનવઃ એવ એકાકિના અન્તરે એવ સાક્ષાત્કારઃ કારયેત્ | બાહ્યાત્ કિમપિ શક્તિઃ માનવસ્ય સહાયં ન પ્રદાસ્યતિ | ઇયં પ્રક્રિયા કેવલં ગુરોઃ માધ્યમેન એવ સંપદ્યમાનઃ | તદાપિ કેવલં ગુરોઃ કૃપયા એવ સાધ્યઃ ભવતિ | અન્ટિમે એવ પ્રતિ માનવઃ આત્માનં સઃ એવ રક્ષણં કૃત્વા અન્તરે પરબ્રહ્મણં સ્વયં સાક્ષાત્કારઃ કરણીયઃ |

આત્મસાક્ષાત્કારઃ વા મોક્ષઃ માનવે સંભવિતાય ઇતિ કેવલં ભગવતઃ અધીને એવાસ્તિ |

અયં સ્થિતિઃ પ્રાપ્તયે સર્વેભ્યઃ પૂર્વ માનવ જન્મજન્મેભ્યઃ અપિ યુગયુગેભ્યઃ સ્વ મનસિ સંઘટિત ઇન્દ્રિયાણામનુભૂતયઃ તેષાં સ્મર્તેભ્યઃ મુક્તિઃ પ્રાપયિષ્યતે |

ઇયં સ્થિતિઃ પ્રાપ્તયે માનવાન્તરે સંસ્કારાણાં સૃષ્ટિઃ અપિ વ્યક્તિગતસ્થાયેઃ જગતઃ સૃષ્ટેઃ કારણં ભૂત્વા કુણ્ડલિની શક્તિઃ પરાશક્તિઃ વા વિશ્વશક્તિઃ સ્વયેન તત્ સૃષ્ટિં વિલીનં કરણીયઃ |

ઇયં સ્થિતિઃ પ્રાપ્તયે એકેન ગુરુણા કુણ્ડલિની શક્તિઃ માનવશરીરે જગૃતં કારયિતઃ અપિ શક્તિં સૃષ્ટિવ્યતિરેક દિશિ પ્રેરણં કરણીયઃ | તદા એવ સૃષ્ટેઃ વિલીનઃ વા વિધ્વંસઃ ઇતિ સંભવઃ ભવતિ |

માનવાન્તરે રાશીભૂતાઃ સંસ્કારાઃ સંઘટિતાઃ ભવતિ તેન એતેષાં સર્વેષાં સંસ્કારાણાં નિર્મૂલનાય અતિ દીર્ઘકાલઃ ભવિષ્યતિ |

એકસ્ય ગુરોઃ સંકલ્પેન ઈયં પ્રક્રિયામ્ ઈચ્છતિ ચેત્ વેગેન સંભાવ્યમાનેન કારયતિ | એકઃ સાધકઃ તત્ ક્રિયાશીલતાં ન ભારયતિ | ગુરુઃ સામર્થ્યવાન્તેન એકઃ સાધકસ્ય વિધિવિખિતં નિયન્ત્રણેન એવ સાધ્યઃ ભવતિ | અતઃ એકસ્ય સાધકસ્ય વિષયે વિધિવિખિતસ્ય ક્રિયા શીલં નિર્દિષ્ટઃ અવસરરીતૌ એકેન ગુરુણા નિયન્ત્રણં સંભવતિ |

તેન મુખ્યે આત્માનમ્ આત્મન્ સમર્પિતં કરણીયઃ એવ સાધકસ્ય કર્તવ્યઃ |

એકઃ સામાન્ય માનવસ્ય એવ અસ્મિન્ પ્રપચ્ચે અવસરઃ સર્વમ્ એકઃ ગુરુઃ એવ |

યદ્યહં ગ્રન્થ પરિસમાપ્તાગ્રે એકં પ્રશ્નાં સર્વેષાં પાઠકાનામ્ અગ્રતઃ સ્થાપયામીતિ ચિન્તયામિ |

મનઃ નિર્મલસ્થિતૌ ન ભવતિ સમયે અપિ નિરન્તર ભાવદેગાઃ ઈતિ વીચિકાઃ મનસિ અન્તરંગે તત્ નિર્મલસ્થિતિં વિચિન્ન સમયે કોટપિ માનવઃ અયં ભ્રમપૂરિત પ્રપચ્ચે કેવલં સાક્ષીભૂત સ્થિતૌ એકઃ મૌન પ્રેક્ષકઃ ઈવ કથં વર્તયેત્ ?

કેવલં સંકલ્પેન એતત્ સાધ્યઃ ન ભવતિ |

મનઃ એવ એતાવત્ ઉન્નત શ્રેણેઃ નયમાનઃ |

એતત્ કેવલં પરબ્રહ્મણઃ આત્મસમર્પણમ્ કરણેન એવ સાધ્યઃ ભવતિ | કિન્તુ એતદપિ કેવલં સંકલ્પેન ન સાધ્યઃ ભવતિ | કિમર્થમિતિ અહેન પરિપૂરિત અપિ ભ્રમપૂરિત આત્મસમર્પણ ન કાર્યં કરોતિ હેતુના |

અસ્યાન્તિમ સમાધાનઃ કિમ્ ?

એકસ્ય ગુરોઃ દૈવિક કૃપા એવ નિર્દિષ્ટ એકેક સમાધાનઃ |

મમ ગુરુમહોદયઃ શ્રી સ્વામિ સહજનન્દતિર્થાય વિનયેન પ્રણામઃ કર્તુ સર્વે પાઠકાઃ નિર્દિષ્ટ દિશિ પ્રેરિતં ભવેયુઃ ઈતિ આશંસયામિ |

યોગાભ્યાસ સમ્બન્ધિત પદ વિવરણમ્

આજ્ઞાયકઃ - માનવ શરીરે ભ્રુકુટી વદ્ય મધ્યે કેન્દ્રીકૃત એક શક્તિ કેન્દ્રઃ |

અનાહતયકઃ - માનવ શરીરે પૃષ્ઠવંશોપરિ હૃદયઃ વિદ્યમાન પ્રાન્તે કેન્દ્રીકૃત એકઃ શક્તિ કેન્દ્રઃ

અન્નમયકોશઃ - અયં જીવાત્માનં નિગૃહ્ય પચ્યમ આવરણઃ | તેન ભૌતિક ચ સ્થૂલ માનવ શરીરઃ નિર્મિતઃ ભવતિ |

આનન્દમયકોશઃ - એતત્ જીવાત્માનં નિગૃહ્ય પ્રથમાવરણઃ | એતત્ મામા ઇત્યુચ્યતે| અસ્મિન્ સ્થિતૌ વિશ્વશક્તિઃ સૂક્ષ્માતિ સૂક્ષ્મ પ્રાથમિક દશાયાં વર્તતે | તેન અયમ્ આદિપરાશક્તિઃ ઇત્યુચ્યતે |

આશ્રમમ્ - ગુરુનિવસિત પ્રદેશઃ | તસ્ય પર્યવેક્ષણે શિષ્યાઃ યોગસાધનં કુર્વન્તિ |

બ્રહ્મમ્ - પરાશક્ત્યા સહિતઃ અનન્ત સમસ્તવિશ્વં વ્યાપિત વિશ્વાત્ માનવશરીરે તમ્ આત્મા ઇત્યુચ્યતે |

બુદ્ધિઃ - માનવશરીરે અસ્તિ | અયં સંસ્કૃતગ્રન્થેષુ મહત્ ઇત્યુચ્યતે | માનવે જ્ઞાનમિતિ અત્રૈવ જનયતિ | માનવસ્ય અહમ્ અપિ તસ્ય પાશ્વે ભવતિ |

ચિત્તઃ - માનવ મનઃ માનવશરીરે સમસ્ત ઇન્દ્રિયાણાં કેન્દ્રઃ માનવ સંકલ્પઃ ચ વિકલ્પઃ કૃતમપિ અત્રૈવ |

ચિત્તશક્તિઃ - માનવશરીરે મનસિ પૂરયિત વિશ્વશક્તિ રૂપઃ |

ચક્રઃ - માનવશરીરે મસ્તિષ્કઃ પૃષ્ઠવંશસ્ય વ્યવસ્થેસ્થિત શક્તેઃ કેન્દ્રઃ|

ગુરુઃ - માનવ મનસઃ અન્ધઃ વા અજ્ઞાનમ્ અપનીત મહાન્ માનવઃ | તેન માનવાન્તરે વિરાજિત જ્ઞાનં સ્વયં પ્રકાશઃ ભવતિ |

ગુણાઃ - માનવશરીરે મનઃ ઇતિ ત્રિગુણ પદાર્થેન નિર્મિતઃ તે રજોગુણઃ , તમોગુણઃ અપિ સત્ત્વગુણઃ |

કારણશરીરઃ - માયેન વ્યાપિત જીવાત્મ |

ક્રિયા - માનવ મનસિ વિદ્યમાન ઇન્દ્રિયાનુ ભૂતીન્ ચ તેષાં સ્મૃતીન્ નિર્મૂલનાય માનવશરીરે , મનસિ ચ દૈનિકજીવિતે શક્તિ પ્રેરણેન અભિવ્યક્ત પ્રક્રિયા |

કુણ્ડલિનીશક્તિઃ - વિશ્વઃ ઇવ પ્રત્યક્ષઃ પરાશક્તિઃ | માનવશરીરે મસ્તિષ્કઃ પૃષ્ઠવંશસ્ય વ્યવસ્થાયાઃ અધોભાગે ગુદસ્ય ચ જનનેદ્રિયાનાં મધ્યે કેન્દ્રીકૃતઃ ભવતિ|

કુમ્ભમેલા - ભારતરાષ્ટ્રે ગડ્ગાનદ્યાઃ તીરે વ્દાદશવર્ષાણામ્ એકવારં સંપાદ્યમાન નદી ઉત્સવઃ |

મનોમયકોશઃ - એતત્ જીવાત્માનં નિગૃહ્ય તૃતીયાવરણઃ | મનસઃ અપિ ઈન્દ્રિયાણાં કેન્દ્રઃ | અસ્મિન્ કોશે માનવઃ સંકલ્પઃ ચ વિકલ્પઃ ઈવ કર્તુ સંભવતિ |

માયા - માયાશક્તિઃ , વિશ્વશક્તેઃ આદિ સ્વરૂપઃ |

મણિપુરચક્રઃ - એતત્ માનવશરીરે નાભિપ્રાન્તે પૃષ્ઠવંશસ્યોપરિ વિદ્યમાન શક્તિકેન્દ્રઃ |

મણિવ્દીપમ્ - પ્રાચીન સંસ્કૃતગ્રન્થાનુસારેણ અયમ્ અનન્તવિશ્વે વિશ્વશક્તિઃ વા પરાશક્તિઃ નિવસિત પ્રદેશઃ | અનન્તવિશ્વે ગણનાતીત બ્રહ્માણ્ડાનામ્ અનન્તરે ચ તેષાં સુદૂરાત્ ક્ષીરસાગરે વા આનન્દસાગરે મધ્યે વિદ્યમાન વ્દીપઃ |

મન્ત્રઃ - અયં સંસ્કૃતભાષાયામ્ એકાક્ષરઃ વા પદં વા વાક્યં વા વાક્ય સમુદાયઃ | વાક્યાનાં સમુદાયઃ ક્રિયત્ અધિકઃ અપિ ભવેત્ |

મૂલાધારચક્રઃ - માનવશરીરે મસ્તિષ્કઃ પૃષ્ઠવંશસ્ય વ્યવસ્થાયાઃ અધોભાગે ગુદસ્ય ચ જનનેદ્રિયાનાં મધ્યે સ્થિતઃ શક્તિકેન્દ્રઃ |

ઓં - અયં સંસ્કૃતભાષાયામ્ પવિત્રાક્ષરઃ વા પદં વા મન્ત્રઃ | વિશ્વશક્તિ ઈવ પરાશક્તેઃ શબ્દસ્વરૂપઃ |

પરાશક્તિઃ - પરબ્રહ્મન્ વા ભગવતા અનન્ત સમસ્તવિશ્વં વ્યાપાદિત શક્તિઃ |

પ્રાણમયકોશઃ - એતત્ જીવાત્માનં નિગૃહ્ય ચતુર્થાવરણઃ | અસ્મિન્ આવરણે એવ માનવશરીરે સર્વે પ્રાણશક્તયઃ કાર્યરૂપઃ ધરતિ સન્તિ |

પ્રકૃતિઃ - વિશ્વશક્તિ ઈવ પરાશક્તેઃ સ્થૂલ ભૌતિક સ્વરૂપઃ | અસ્માકં નેત્ર ગોચરઃ પ્રપચ્ચઃ |

પ્રાણઃ - સમસ્તવિશ્વં વ્યાપિત પરાશક્તેઃ રૂપઃ | તેન એવ અસ્મિન્ અનન્ત વિશ્વે પ્રચલિતઃ ઈતિ સંપદ્યતે | માનવશરીરે જીવનાય અવસરજીવશક્તિઃ અપિ એતદેવ |

રજોગુણઃ - માનવ મનસિ વિદ્યમાન ત્રિગુણેષુ અયમ્ એકઃ | તેન એવ સૃષ્ટિ રચના સાધ્યઃ ભવતિ |

સત્ત્વગુણઃ - માનવ મનસિ વિદ્યમાન ત્રિગુણેષુ અયમ્ એકઃ | અનેન એવ સૃષ્ટિઃ નિરન્તરં ધારણું કૃતં ભવતિ |

સમાધિઃ - કિમિતિ ચિન્તા રહિતઃ મનોસ્થિતિઃ | સર્વેષાં યોગસાધનાનામ્ અન્તિમ ગમ્યસ્થાનઃ | માનવે આત્મસાક્ષાત્કારાત્ અગ્રે પ્રાપ્તઃ માનસિક સ્થિતિઃ |

શૈવસિદ્ધાન્તઃ - શિવં ભગવાનિવ પૂજિતાનાં સિદ્ધાન્તઃ | હૈન્દવઃ ભગવન્તં ત્રિમૂર્તયઃ ઈતિ ત્રીણિ રૂપેષુ પુજન્તિ | શિવઃ ત્રિમૂર્તિષુ એકઃ દેવઃ |

શક્તિપાતઃ - શક્તેઃ અવરોહણઃ | શક્તિપાતપરંપરે ગુરવઃ સાધકાનાં સિદ્ધમહાયોગે દીક્ષાં પ્રદાનાય ઉપયુજ્ય એકઃ યોગપ્રક્રિયા |

શક્તિઃ - આદિપરાશક્તિઃ ઈવ વિશ્વશક્તિઃ વા વિશ્વશક્તેઃ પ્રાથમિક દશા |

શક્તિપીઠઃ - પરાશક્તેઃ કેન્દ્રઃ |

સિદ્ધમહાયોગઃ - માનવેષુ કુણ્ડલિનીશક્તિજાગૃતાનન્તરે સર્વે સ્વતન્ત્ર યોગમાર્ગોણિ સંઘટિતમહાયોગમાર્ગમ્ |

સ્વાધિષ્ઠાનચક્રઃ - માનવશરીરે મસ્તિષ્કઃ પૃષ્ઠવંશસ્ય વ્યવસ્થાયાઃ જનનેદ્રિય પ્રાન્તે સ્થિતઃ શક્તિકેન્દ્રઃ |

સૂક્ષ્મશરીરઃ - સ્થૂલશરીરઃ ન વિદ્યતે यस્ય તત્ | અન્નમય કોશેન વિના શેષઃ સર્વાઃ કોશાઃ વિદ્યમાન શરીરઃ | માનવઃ મરણાનન્તરે ભૌતિકશરીરં ત્યક્ત્વા ગતવતિ જીવાત્મ અયં શરીરમ્ અધ્યાસ્યતે |

તમોગુણઃ - માનવ મનસિ વિદ્યમાન ત્રિગુણેષુ અયમ્ એકઃ | સૃષ્ટેઃ વિધ્વાસઃ અનેન એવ સંપદ્યતે |

તન્દ્રાવસ્થા - પ્રાચીન યોગશાસ્ત્રાનુસારેણ સ્વપ્નાવસ્થસ્ય ચ જાગૃતાવસ્થસ્ય મધ્યે સ્થિતઃ માનસિક સ્થિતિઃ |

તાન્ત્રિકઃ - તન્ત્રમાર્ગઃ ઈતિ યોગમાર્ગસ્ય સાધનં કરણીય સાધકઃ |

વૈષ્ણોદેવી - જમ્મૂ કાશ્મીર્ રાષ્ટ્રે હિમાલય પાદ શ્રેણીનાં વિદ્યમાન ત્રિકૂટ પર્વતોપરિ વિદ્યમાન દેવી | એતત્ બહુ પ્રસિદ્ધિ શક્તિ કેન્દ્રઃ |

વિશોક - શેકસ્ય તિરોહિત પદમ્ |

વિજ્ઞાનમય કોશઃ - જીવાત્માનં નિગૃહ્ય વ્દિતીયાવરણઃ | એતત્ કારણશરીરસ્યોપરિ અસ્તિ | બુદ્ધિઃ અપિ અહં વ્દયઃ અસ્માન્ આવરણે મિલિત્વા પાશ્વ ભવતઃ | સર્વેષામ્ ઈન્દ્રિયાણામ્ અનુભૂતયઃ અપિ તેષાઃ સ્મૃતયઃ અત્રૈવ મુદ્રિતાઃ ભવન્તિ |

યોગઃ - જીવાત્માનં પરમાત્મે મેલનાય ઉપયોગિત પ્રક્રિયા |

યોગિઃ - કિમપિ એકસ્મિન્ યોગમાર્ગે સાધનં કરોતિ પુરુષઃ |

યોગિની - કિમિતિ એકસ્મિન્ યોગમાર્ગે સાધનં કરોતિ મહિલા |

શકિતપાત પરંપરાશ્રમા:

1. નારાયણ કુટિ સન્યાસ આશ્રમમ્ , ટેકિ રોડ્ , દેવાસ , મધ્યપ્રદેશ - ૪૫૫૦૦૧ ફોન્ . નં. ૦૭૨૭૨ - ૨૩૮૮૧ , ૩૧૮૮૦, મોબૈલ્ નંબર : 9977968108
2. સ્વામિ વિષ્ણુતીર્થ સાધન્ સેવાન્યાસ , ૧૨-૩ વોલ્ડ પલાસિયા , જોપટ્ કોટિ , ઇન્ડોર , મધ્યપ્રદેશ - ૪૫૨૦૦૨, ફોન્ . નં. ૦૭૩૧ - ૫૬૬૩૮૬ , ૫૬૪૦૮૧ , મોબૈલ્ નંબર : 9713468347
3. સ્વામિ શિવોં તીર્થ કુણ્ડલિની યોગા સેન્ટર્ , દુર્ગા મન્દિર્ , નિયર્ કલેક્ટર્ બંગ્લા, ચિન્ડ વાડા મધ્યપ્રદેશ - ૪૮૦૦૦૧ , ફોન્ . નં. ૦૭૧૬૨ - ૪૨૬૪૦
4. સ્વામિ શિવોં તીર્થ આશ્રમમ્ , મુખર્જી નગર્ , રૈસન્ , મધ્યપ્રદેશ - ૪૬૪૫૫૧ ફોન્ . નં. ૦૭૪૮૨ - ૨૨૨૮૪
5. સ્વામિ શિવોં તીર્થ મહાયોગ આશ્રમમ્ , ખારી ઘાટ્ , જબલ્ પૂર્ , મધ્યપ્રદેશ - ૪૮૨૦૦૮ , ફોન્ . નં. ૦૭૬૧ - ૬૬૫૦૨૭
6. દેવાત્મશકિત સોસૈટિ , ૭૪ , નાવાલી વિલેજ , દહિસર્ પોસ્ટ (વયા મુંબ્રા), મુંબ્રા પન્વેલ્ રોડ્, થાને જિલ્લા , મહારાષ્ટ્ર - ૪૦૦૬૧૨, ફોન્ . નં. 022-65148183, મોબૈલ્ નંબર: 9819399449
7. શ્રી સ્વામિ સહજનન્દ તીર્થ , આશીર્વાદ વૃદ્ધાશ્રમમ્ , નિયર નાગસાયિ મન્દિર્, કબેલા સેન્ટર , આર.આર. નગર્ , વિજયવદા , આન્ધ્ર પ્રદેશ , મોબૈલ્ નંબર : 9848219240 , 9491324964
8. શિવોં કૃપ આશ્રમ ટ્રસ્ટ , ગૃહસંખ્યા : ૨૮ - ૧૪૬૩ - ૧ , તેને બન્ડ , શિવોમ્ નગર્ , ચિત્તૂર્ , આન્ધ્રપ્રદેશ - ૫૧૭૦૦૪ , ફોન્ . નં. ૦૮૫૭૨ - ૪૮૦૪૮ , ૮૪૪૦૦૬૮૦૮૬ .
9. યોગશ્રી પીઠમ્ , શિવાનન્દ નગર્ , મુનિ - કિ - રેતિ , ઋષીકેશ , ઉત્તરાખાણ્ - ૨૪૮૨૦૧, ફોન્ . નં. ૦૧૩૫ - ૪૩૦૪૬૭
10. ઓંકાર્ આશ્રમમ્ , ચિત્તોડ્ શાસના ગિર્ , જુનાઘડ્ , ગુજરાત્ , મોબૈલ્ નંબર : 9879852100
11. ઓંકાર્ સાધન્ આશ્રમમ્ , આનન્દ , ગુજરાત્
12. સ્વામિ વિષ્ણુતીર્થ જ્ઞાન સાધન્ આશ્રમમ્ , કુબુડુ રોડ્ , કેડિ ગુજ્જર્ , ગન્નુર્ , સોનિપત્ જિલ્લા , હર્યાના , ફોન્ . નં. ૦૧૨૪ - ૬૨૧૫૦ , ૬૧૫૫૦
13. વિષ્ણુતીર્થ સિદ્ધમહાયોગ સંસ્થાન્ , શિવોં કુટિ આશ્રમમ્ , નિયર્ કાલેશ્વર્ મન્દિર્ , બહુદૂર્ પુર્ રોડ્ , અમલનેરુ પોસ્ટ , જલગાંવ્ જિલ્લા, મહારાષ્ટ્ર - ૪૨૫૪૦૧

14. ગુરુ નિકેતકુ, શિવા કાલની દાબ્રા, ગ્વાલિયર્ જિલ્લા, મધ્યપ્રદેશ- ૪૭૫૧૧૦, ફોન્, નં. ૦૭૫૨૪ – ૨૨૧૫૩
15. સ્વામિ શિવોં તીર્થ આશ્રમમ્, સ્પારોબુષ્, ન્યૂયાર્ક – ૧૨૭૮૦, અમેરિકા
16. સ્વામિ શિવોં તીર્થ આશ્રમમ્, રુટ્ સંખ્યા – ૮૭, પાણ્ડુ એડ્ડી, સુલિવન્ કૌન્ટિ, ન્યૂયાર્ક, અમેરિકા
17. સ્વામિ શિવોં તીર્થ આશ્રમમ્, ૩૮, એડિજ મીર્ડ્રેવ્, સિયરિન્ગ્ ટૌન્, ન્યૂયાર્ક – ૧૧૫૦૭, અમેરિકા
- 18 . દેવાત્મ શક્તિ સોસૈટિ આફ્ ન્યૂયાર્ક, પોસ્ટાફીસ બાક્સ ૧૪૩૨, ન્યૂયાર્ક – ૧૦૧૮૫, અમેરિકા
20. શ્રી ઈદરા નાગેશ્વર રાવ, ગુંટૂર, આંધ્ર પ્રદેશ, મોબૈલ નમ્બર: 9291243367, 8639139422
21. શ્રી રવિ કુમાર કૌશિક, હૈદરાબાદ, તેલંગાના, મોબાઈલ નમ્બર: 8978611137
22. શ્રી અજય હમસાગર, હૈદરાબાદ, તેલંગાના, મોબાઈલ નમ્બર: 9449824331

શક્તિપાતગુરુ પરમ્પરા

ગુરુબ્રહ્મા ગુરુવિષ્ણુઃ ગુરુદેવો મહેશ્વરઃ |

ગુરુસ્સાક્ષાત્ પરંબ્રહ્મા તસ્મૈ શ્રી ગુરવે નમઃ ||

પરબ્રહ્મ શ્રી -----

1. મહા યોગિની લલ્લેશ્વરી
2. ત્રૈલોકિ બાબા
3. શ્રી સ્વામિ પરમાનન્દ તીર્થઃ
4. શ્રી સ્વામિ મુકુન્દાનન્દ તીર્થઃ
5. શ્રી સ્વામિ ગડ્ગાધર્ તીર્થઃ
6. શ્રી સ્વામિ નારાયણદેવ તીર્થઃ
7. શ્રી સ્વામિ શક્કર પુરુષોત્તમ તીર્થઃ
8. શ્રી યોગાનન્દ
9. શ્રી સ્વામિ વિષ્ણુ તીર્થઃ
10. શ્રી સ્વામિ દિલીપ્ દત્ત ઉપાધ્યાય
11. માતા રમાબાય
12. શ્રી સ્વામિ ઠાગૂર્ માન્સિંગ્
13. શ્રી સ્વામિ નારાયણ તીર્થ
14. શ્રી સ્વામિ લોકનાથ તીર્થ
15. સન્ત યોગી કિપાલ્ સિંગ્
16. શ્રી એ.એન્ ચટર્જી
17. શ્રી સ્વામિ આત્માનન્દ તીર્થ
18. શ્રી સ્વામિ નારાયણ યશ્વન્ત્ દેકને
19. શ્રી સ્વામિ રાવ્ ગુલ્વાની મહારાજ

20. શ્રી સ્વામિ બ્રહ્મ દત્તાત્રેય કવીશ્વર
21. શ્રી સ્વામિ માધવ તીર્થ
22. શ્રી સ્વામિ ઓંકારાનન્દ
23. શ્રી સ્વામિ શિવોં તીર્થ
24. શ્રી સ્વામિ તારકેશ્વરાનન્દ
25. શ્રી રામ પ્રકાશ બ્રહ્મચારિ
26. શ્રી સ્વામિ પરમાનન્દ તીર્થ
27. શ્રી સ્વામિ કેવલ્ કૃષ્ણ તીર્થ
28. શ્રી સ્વામિ ગોપાલ્ તીર્થ
29. શ્રી સ્વામિ ગોવિન્દાનન્દ તીર્થ
30. શ્રી સ્વામિ ભાસ્કરાનન્દ તીર્થ
31. શ્રી સ્વામિ હરિ ઓં તીર્થ
32. શ્રી સ્વામિ નિત્યબોધાનન્દ તીર્થ
33. શ્રી સ્વામિ સહજાનન્દ તીર્થ
34. શ્રી સ્વામિ નિજબોધાનન્દ તીર્થ
35. શ્રી સ્વામિ શિવ મડ્ગલ્ તીર્થ
36. શ્રી સ્વામિ શઙ્કર ચૈતન્ય તીર્થ
37. શ્રી સ્વામિ આત્મબોધાનન્દ તીર્થ
38. શ્રી સ્વામિ ચેતન્ વિલાસ તીર્થ
39. શ્રી સ્વામિ રાધા કૃષ્ણ તીર્થ
40. શ્રી સ્વામિ મુક્તાનન્દ તીર્થ
41. શ્રી સ્વામિ વિદ્યા તીર્થ

રચયિતસ્ય કૃતે

શિલાધિરોહણેન ચ પર્વતારોહણેન તુલ્યઃ સાહસ કીડેષુ તસ્યાસ્તિ આસક્તિ કારણેન તં
પગ્ચદશવર્ષેભ્યઃ હિમાલયપર્વત શિખરાશ્ચ ગડ્ગાયાઃ જન્મસ્થાનમ્ આકર્ષિતૌ બભૂવતુઃ |

વિદસહસ્ર યોજનેભ્યઃ અધિકતઃ તેન કૃતં સુન્દર પ્રયાણઃ તસ્ય જનિતસ્યોહાતીત ધૂર્ણઃ પ્રચલતિ | સઃ
પ્રયાણાં કુર્વન્ રેલુપેટિકાયા મેવ સ્વસ્ય પગ્ચદશવર્ષે હિમાલયપર્વત શિખરેષુ તપમાચરન્તઃ ભાવિ
ગુરુદેવાનાં પરિચયઃ પ્રાપ્તઃ |

કિન્તુ તસ્ય પ્રયાણાત્ પ્રાગેવ તં પ્રતિ બ્રહ્મદેવઃ પૂર્વમેવ લિખિતવિધિં તસ્મિન્ સમયે પગ્ચદશવર્ષેસ્ય
બાલકસ્ય તત્ ન જાનાતિ |

ચયિતઃ ઇદાનિં ભારત સૈન્યે સૈન્યાધિકારિ પદે વર્તતે |